

အဋ္ဌသာလိနိမူလဋီကာ

နိဿယ

ပဉ္စကနယ အဖွင့်

☞ ယဿာ ပန ဓမ္မဇာတုယာတိ-ကာ၊ သဗ္ဗညုတညာဏဿ-သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်၏၊ ဝါ-ကို၊ (သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဌ်စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တေန-ထိုသဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဓမ္မာနံ-ဟောထိုက်သောတရားတို့၏၊ အာကာရဘောဒံ-အခြင်းအရာ အထူးအပြားကို၊ ဥတ္တာ-သိတော်မူပြီး၍၊ တဒနရူပံ-ထိုအာကာရဘောဒ အားလျော်သော၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ နိယမေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤစတုက္ကနယ ပဉ္စကနယ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ပဉ္စကနယေ-၌၊ ဝါ-ပဉ္စကနယထဲက၊ ဒုတိယဇ္ဈာနံ-ကို၊ စတုက္ကနယေ-၌၊ ဝါ-ထဲက၊ ဒုတိယဇ္ဈာန ပက္ခိကံ-ဒုတိယဈာန်အဖို့၌ ပါဝင်သည်ကို၊ ကတ္တာ-ပြုတော်မူ၍၊ ဝိဘတ္တံ- ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ကိ-နည်း၊) ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တံ-ပြီး) [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊] ကဿာ-ကြောင့်၊ (ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဈာနံ စတုက္ကနယေ ဒုတိယ ဇ္ဈာနပက္ခိကံ ကတ္တာ၊ ဝိဘတ္တံ-နည်း၊) ဧကတ္ထ၊ပ၊ဖလတာယ-ဧကတ္ထကာယ နာနတ္ထသညိ သတ္တဝါသ ဘုံဌာနဟူသော အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- အတွက်၊ (ဟိတံကူ)၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေန-စတုက္ကနည်း၌ ဒုတိယဈာန်နှင့်၊ သမာနဖလတ္တာ- တူသောအကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဌမဇ္ဈာန သမာဓိတော- ပဌမဈာန် သမာဓိကြောင့်၊ ဇာတတ္တာစ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနံ စတုက္ကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနပက္ခိကံ ကတ္တာ၊ ဝိဘတ္တံ။) [ဧကတ္ထကာယ နာနတ္ထသညိတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဟိ-ချဲ့၊ ပဌမဇ္ဈာနမေဝ-သည်ပင်၊ ကာမေဟိ-ကာမတို့မှလည်းကောင်း၊ အကုသလေဟိစ-တို့မှလည်းကောင်း၊ ဝိဝိတ္တံ-ကင်းဆိတ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒဘာဝါ-ထိုကာမ အကုသလတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဣဓ-ဤပဉ္စကနည်းဝယ် ဒုတိယဈာန်၌၊ ဝိဝိစေဝ၊ပေ၊ အကုသလေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တံ-ဟောတော်မူခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဝိဝေကဇ္ဇိပိ-ဟူ၍လည်း၊ (ဝတ္တံ) န (သက္ကာ)၊ [ဤ ဝါကျဖြင့် “ပဌမဈာန်နှင့် အတူထား၍ ဟောတော်မူခြင်းငှာမဖြစ်နိုင်”ဟု ပြသည်၊]

စ-သည်သာ မကသေး။ သုတ္တန္တဒေသနာသု-သုတ္တန်ဒေသနာတော်တို့၌၊ ပဉ္စကနယေ-
 ၌၊ ဒုတိယ တတိယဈာနာနိ-တို့သည်၊ ဒုတိယဈာနမေဝ-(စတုတ္ထနည်း၌) ဒုတိယ
 ဈာန်သို့သာ၊ ဘဇန္တိ-ကပ်ဝပ်ကုန်၏၊ (ကသွာ-နည်း၊) ဝိတက္က ဝုပသမာ-ဒုတိယ
 ဈာန်ဝယ် ဝိတက်၏ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ငြိမ်းသည့်အတွက်၊ အဝိတက္ကတ္တာ-
 ဝိတက်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိစာရဝုပသမာ-တတိယဈာန်ဝယ်
 ဝိစာရ၏ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ အဝိစာရတ္တာ-ဝိစာရမရှိသည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ (ဤစကားဖြင့် စတုတ္ထနည်းဝယ် ဒုတိယဈာန်နှင့်
 တူကြောင်းကို ပြသည်။) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဋိပဒါစတုတ္ထ အဖွင့်

တဿ၊ ပေ၊ ဥပစာရန္တိ-ကား၊ နိဝရဏ၊ ပေ၊ ဒိနံ-နိဝရဏ၊ ဝိတက်၌ တပ်မက်
 တတ်သော တဏှာ၊ ဝိစာရ၌တပ်မက်တတ်သော တဏှာ အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိ
 ဖြင့် စတုတ္ထဈာန်သို့တက်ရာ၌ ပီတိနိကန္တိ၊ ပဉ္စမဈာန်သို့ တက်ရာ၌ သုခနိကန္တိ
 တို့ကိုယူ။] ဝုပသမာ-ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်၊ ထိရဘူတော-ခိုင်မြဲသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊
 ကာမာဝစရသမာဓိ-ကာမာဝစရသမာဓိတည်း၊ [ဥပစာရဈာန်ဟူသည် ကာမာဝစရ
 သမာဓိချည်းတည်း။]

တဒနုဓမ္မတာတိ-ကား၊ တဒနုရပတာ ဘူတာ-ထိုဈာန်အားလျော်သည်၏
 အဖြစ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (သတိ သန္တိဋ္ဌတိဋ္ဌစပ်၊) ပန-ဆက်၊ သာ-ထိုသတိသည်၊
 တဒဿာဒ သင်္ခါတာ-ထိုဈာန်ကို သာယာတတ်သည်ဟုဆိုအပ်သော၊ (မိစ္ဆာ သတိ-
 မိစ္ဆာသတိတည်း။) ဝါ-တစ်နည်း၊ တဒဿာဒသမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓသင်္ခါတာ-ထိုဈာန်ကို
 သာယာတတ်သော တဏှာနှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးဟု ဆိုအပ်သော၊ မိစ္ဆာသတိ-
 ကည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ရှေးဆရာတို့ဆိုကြကုန်၏၊ [မိစ္ဆာသတိအတွက် တရားကိုယ်
 သီးခြားမရှိ၊ ဈာန်ကို သာယာတတ်သော တဏှာ၊ တစ်နည်း-ဈာန်ကိုသာယာတတ်
 သော တဏှာနှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို မိစ္ဆာသတိဟုဆိုရသည်-ဟူလို။]

အဝိဂတနိကန္တိကာ-မကင်းသော နိကန္တိတဏှာရှိသော၊ တံတံပရိဟရဏ
 သတိ-ထိုထိုဈာနသမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ဆောင်ရွက်တတ်သော သမ္မာသတိတည်း၊
 [ဤနည်း၌ သတိအရ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမ္မာသတိကိုပင် ယူရသည်၊ ထိုဈာန်ကို
 သတိဖြင့် အမှတ်ရနေရာ၌ ဈာနနိကန္တိတဏှာက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်
 ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိသောကြောင့် “အဝိဂတနိကန္တိကာ”ဟု ဆိုသည်၊] ဣတိပိ-
 သို့လည်း၊ ဝတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဧဝ္ဗကတွာ-
 ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သတိယာဝါနိကန္တိယာဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝိကပ္ပေါ-ဝိကပ်ကို၊
 (ဝိကပ္ပနတ္ထဝါသဒ္ဓါကို၊) ကတော-ပြီ။ [အဋ္ဌကထာ၌ “ဝုတ္တသတိယာဝါဈာနနိ
 ကန္တိယာဝါ”ကို ချုံး၍ “သတိယာဝါ နိကန္တိယာဝါ” ဟု ဆိုသည်။]

အာဂမနပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဒုတိယာဒိနံ-ဒုတိယအစရှိသော ဈာန်တို့၏၊ ပဌမာပေ၊ ပဒတံ-ပဌမဈာန်အစရှိသော အာဂမနသည် ပြုအပ်သော ပဋိပဒါရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ (ကဒါစိပေ၊ ဝုတ္တံဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) အပိသဒ္ဓေါ-သည်၊ အနေကန္တိကတံ-ဧကန် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတဿ-ဤအာဂမန၏၊ အနေကန္တိ ကတ္တာဧဝ-ဧကန် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ ဧကေနသ္မိ ဈာနေ-တစ်ပါးတစ်ပါးသောဈာန်၌၊ စတဿော-န်သော၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါတို့ကို လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ အာရမဏာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သောဠ သက္ခတ္တုကဉ္စ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်ရှိသော ဈာန်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ပဋိပဒါ လေးပါးကို အာရုံ ၄-ပါးဖြင့်မြှောက်၍ ၁၆-ပါးသောဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊) ဝိသု ဝိသု၊ ယောဇိတံ-ယှဉ်စေတော်မူအပ်ပြီ၊ အညဿာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အာဂမန၏ အနေကန္တိကတ္တမှ တစ်ပါး ဧကန္တိကတ္တဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊) (အတ္ထေ-အနက်ကို၊ ဂယုမာနေ-သော်၊) ဧကေနသ္မိ-သော၊ ပဋိပဒါဒိမိ-၌၊ [အာဒိဖြင့် အာရမဏ၊ ပဋိပဒါ အာရမဏမိဿကကို ယူ။] နဝ နဝ-ကုန်သော၊ ဈာနာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်သည်၊ သိယံ၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

အာရမဏစတုတ္ထ အပွင့်

အပ္ပဂုဏန္တိ-ကား၊ ပဉ္စဟိ-န်သော၊ ဝသိတာဟိ-ဝသိဘော်တို့ဖြင့်၊ ဝါ-စွမ်း ရည်သတ္တိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သတ္တိတို့ဖြင့်၊ အဝသိကတံ-စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိအောင် မပြုအပ်သည်၊ (ဟောတိ)။

ကဒါစိပေ၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ။ပဌမဈာန်ရပြီးနောက် ဣရိယာပုထ်မပြောင်းဘဲ ပယောဂ အထူးလည်း မပါဘဲ ဒုတိယဈာန်ကို ဆက်၍ရလျှင် ထိုဒုတိယဈာန်သည် ပဌမဈာန်၏ ပဋိပဒါ အဘိညာနှင့် အလားတူပင်ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ တစ်ရံတစ်ခါ၌ဖြစ်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ “အာဂမန ဝသေနာပိ ပဋိပဒါ အဘိညာ စ ဟောန္တိ ယေဝ”ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်-ဟူလို။

အနေကန္တိကတံ။ ။ဒုတိယဈာန်စသော ဈာန်တို့၏ကား အာဂမနဖြစ်သော ရှေးရှေး ဈာန်ကြောင့် ပဋိပဒါကွဲပြားခြင်း၏ ဧကန်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို “အနေကန္တိကတံ”ဟုဆိုသည်၊ “အာဂမနဝသေနာပိ-အာဂမန၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်း ပဋိပဒါဖြစ်ကြသည်”ဟုဆိုသဖြင့် “အာဂမနနှင့်မစပ်ဘဲလည်း ထိုထိုနောက် ဈာန်၏ ပဋိပဒါများဖြစ်ကြ၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြုသည်ကို “အနေကန္တိကတံ” ဟု ဆိုသည်၊ သဒ္ဓါကျမ်းတို့အလိုအားဖြင့် အာဂမနမပါဘဲ ပဋိပဒါတို့ ဖြစ်နိုင် သောနည်းကို ဆည်းသော သမုစ္စည်းပင်တည်း။

အရမဏပဋိပဒါမိဿက အဖွင့်

ဟေဋ္ဌာတိ-ကား၊ သောဠသက္ခတ္ထကတော-သောဠသက္ခတ္ထကနည်းမှ၊ ပုဗ္ဗေ-
ရှေ့၌၊ [ရှေ့ဖြစ်သော သုဒ္ဓိကနဝက၊ ပဋိပဒါစတုက္က၊ အာရမဏစတုက္က၌-ဟူလို၊]
ယေကေစိ ဈာန် ဥပ္ပါဒေန္တိနာမာတိ ဝစနေန-ယေကေစိ၊ပေ၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ နာမဟူသော
စကားဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-၌စပ်၊) ကတာဓိကာရာ-ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရရှိကုန်
သော၊ယေ သေက္ခာ-အကြင်သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ [ကုသိုလ်ဈာန်အရာဖြစ်သောကြောင့်
သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဆိုသည်၊ အသေက္ခများလည်း ဤသဘောဖြစ်နိုင်ကြ၏။] မဂ္ဂေနဝ-
မဂ်သည်သာလျှင်၊ ဥပ္ပါဒိတဇ္ဈာနာ-ဖြစ်စေအပ်သော ဈာန်ရှိကုန်၏၊ [မဂ်ဇာတိ
သူတို့ကိုယ်တိုင် ဈာန်ဖြစ်အောင် အားမထုတ်ရ၊ မဂ်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် လောကီ
ဈာန်ကိုလည်း ရကြသည်။] တေသံ-ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဈာနာနိ-ဈာန်တို့ကို၊
မဂ္ဂပဋိပဒ္ဓတာယ-မဂ်၌စပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဒ္ဓိကနဝကသင်္ဂဟိတာနိ-
သုဒ္ဓိကနဝကနည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- ဟိ-မှန်၊
(တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)، တေ-ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န ဥပ္ပါဒေန္တိနာမ-
ဈာန်ကိုဖြစ်စေသူတို့ မမည်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ [ဈာန်ကို
တမင်လာအားမထုတ်ကြရသောကြောင့် “ဈာန်ကို ဖြစ်စေသူများ”ဟု မခေါ်နိုင်၊
ထို့ကြောင့် ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန်ကို ပဋိပဒါအာရမဏနှင့် မရောသော
သုဒ္ဓိကနဝကဖြင့် သိမ်းယူရသည်။]

ကသိဏကထာ အဖွင့်

နိရောဓ ပါဒကတာ ဝစနေန-နိရောဓ သမာပတ်၏ အခြေခံ၏အဖြစ်ကို
ဆိုကြောင်း စကားဖြင့်၊ (နိရောဓ ပါဒကဘာဝေါ ပနေတ္ထ ဝိသေသော” ဟူသော
စကားဖြင့်၊) အာရပ္ပသမာပတ်၏ အခြေခံ၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဒဿိတာ-ပြုအပ်ပြီး-
နိပ္ပဒဿနံ-လျင်လျင်မြန်မြန် သိမြင်နိုင်ခြင်းသည်၊ နိပ္ပါဘိညတာ-လျင်မြန်သော
အဘိညာဏ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ နိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ-နိပ္ပနိသန္တိ၏အဖြစ် မည်၏။

အဘိဘာယတနကထာ အဖွင့်

အညမ္ဘိတိ(ဣမိနာ)-ပါဌ်ဖြင့်၊(ဒဿေတိ၌စပ်၊) ကေဝလံ-အဘိဘာယတနမဖက်
သက်သက်၊ ကသိဏာယတန သင်္ခါတမေဝ-ကသိဏာယတနဟု ခေါ်ဆိုအပ်သည်

အညမ္ဘိ၊ပေ၊ဒဿေတိ။ ။အညေ သေသာဟူသော စကားအသုံးသည် တူနေရာမှ
ခွဲခြားလိုသောအခါ၌ဖြစ်၏၊ ဥပမာ-သရ(ဂ)လုံးတို့ သရချင်းတူနေရာဝယ် ရဿဒိယ ကွဲပြားရာ၌
“အညေ ဒိယာ”ဟု သုံးစွဲခြင်းမျိုးတည်း၊ ထို၌ သရချင်းတူနေသော်လည်း ရဿအမည်ရကြောင်း

သာ၊ အဟုတ္တာ-မဖြစ်မူ၍၊ အဘိဘာယတနသင်္ခါတမ္ဘိ-အဘိဘာယတနဟုလည်း
ခေါ်ဆိုအပ်သော ရူပါဝစရသည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်သေး၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဘာ
ယတနာနံ-အဘိဘာယတန အမည်ရသော ရူပါဝစရကုသိုလ်တို့၏၊ ကသိဏာ
ယတနတ္ထေ-ကသိဏာယတန မည်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊
အဘိဘာယတန ဘာဝေါ-အဘိဘာယတန၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ
နိမိတ်သည်၊ ကသိဏာ ယတနဘာဝတော-ကသိဏာယတန၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ
သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်မှ၊ အညော-တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ကသိဏ၊ပေ၊
နာနတ္တတော-ကသိုဏ်းနိမိတ်ကို လွမ်းမိုးတတ်သော ဘာဝနာနိမိတ်၏ ထူးသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿတိ-၏၊ [ဘာဝနာနိမိတ်က
ကသိုဏ်းနိမိတ် ကို လွမ်းမိုးပုံကို ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာအစဉ်ကို ကြည့်၍ သိပါ။]

တတ္ထ-ထိုအဘိဘာယတနဟူသော ပုဒ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
အဘိဘဝတိ-အာရုံကို လွမ်းမိုးတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဘု-မည်၏၊ ပရိကမ္မ-
ပရိကမ္မဘာဝနာတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဉာဏံ-ပရိကမ္မဘာဝနာနှင့် ယှဉ်သော
ဉာဏ်တည်း၊ ဧတဿ-ဤဈာန်၏၊ အဘိဘု-အာရုံကို လွမ်းမိုးတတ်သော ပရိကမ္မ
ဟူသော၊ ဝါ-ဉာဏ်ဟူသော၊ အာယတနံ-အကြောင်းသည်၊ ဝါ-တည်ရာသည်၊
(အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ အဘိဘာယတနံ-မည်၏၊ ဈာန်-ဈာန်တည်း၊ [ထိုပရိကမ္မဉာဏ်ကို
အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်လာသောကြောင့် “အာယတနံ”အရ အကြောင်းဟုလည်းကောင်း၊

သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်သည် တိုသော ရွတ်ရာကာလ ရှိခြင်း၊ နိဿ အမည်ရကြောင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်သည်
ရှည်သော ရွတ်ရာကာလရှိခြင်းအားဖြင့် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ရူပကုသိုလ်တို့၏ ကသိဏာ
ယတန အမည်ရကြောင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ နိမိတ်သည် ကသိုဏ်းဟူသော တည်ရာအာရုံရှိခြင်း၊
အဘိဘာယတန အမည်ရကြောင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်သည် ထိုအာရုံကို လွမ်းမိုးခြင်းတည်း၊
ဤသို့ကွဲပြားပုံကို အညမ္ဘိပါဠိဖြင့် ပြ၏။

ကသိဏ၊ပေ၊နာနတ္တတော။ ။ဘာဝနာယ+နိမိတ္တံ ဘာဝနာနိမိတ္တံ-ဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော
ကသိုဏ်း၊ ထိုကသိုဏ်း၏ ပရိတ္တအပ္ပမာဏ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သုဝိသုဒ္ဓနီလ စသည်
တို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း နာနတ္တမည်၏၊ “ဘာဝနာနိမိတ္တဿ+နာနတ္တံ ဘာဝနာနိမိတ္တနာ
နတ္တံ”ဟု ပြ၊ ထိုနာနတ္တသည် (ကသိုဏ်းအာရုံကို လွမ်းမိုးတတ်သောကြောင့်) ကသိဏနိမိတ္တာ
ဘိဘဝနကမည်၏၊-အန။

တစ်နည်း။ ။ဘာဝနာဝေ-ရှေးရှေး ဘာဝနာသည်ပင်+နိမိတ္တံ-နောက်နောက် ဘာဝနာ၏
အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ ဘာဝနာနိမိတ္တံ၊ ထို “ဘာဝနာနိမိတ်၏ အထူး” လွမ်းမိုးခြင်းတည်း၊
ထို့ကြောင့် “ကသိဏနိမိတ္တာဘိ ဘဝနက”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ [မစဉ် ဘာဝနာကို စပ်ရမည်ဖြစ်၍
“အဘိဘဝနိကာ”ဟု ဣတ္ထိ လိင်ရှိ၏၊ အနုဒ္ဓကား နာနတ္တကိုလည်း စပ်ရမည်ဖြစ်၍
“အဘိဘဝနက”ဟု ရှိသည်။]

တည်ရာဟုလည်းကောင်း အနက် ၂-မျိုးပေးလိုက်သည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတဿ-
ဤဈာန်၏၊ အဘိဘဝိတဗ္ဗ-လွမ်းမိုးထိုက်သော၊ အာရမဏသင်္ခါတံ-အာရုံဟု ဆိုအင်
သော၊ အာယတနံ-အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အဘိဘာယတနံ၊ ဈာန်-
ဈာန်တည်း၊ (ဤအလို “အဘိဘဝိတဗ္ဗတိ အဘိဘု”ဟု ကမ္မသာဓိပြု၊) အာရမဏာ-
ဘိဘဝနတော-ကြောင့်၊ အဘိဘုစ-အဘိဘုမည်သည်လည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထိုအဘိဘု
ဟူသည်၊ ယောဂီနော-ယောဂီ၏၊ သုခဝိသေသာနံ-ချမ်းသာအထူးတို့၏၊ အဓိဋ္ဌာန
ဘာဝတော-တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဤဟိတ်ဖြင့် အာယတနသဒ္ဓါ၏
တည်ရာအနက်ကိုပြသည်။] မနာယတန ဓမ္မာယတနဘာဝတောစ-မနာယတန
ဓမ္မာယတန၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အာယတနဉ္စ-အာယတနလည်းဟုတ်၏၊
ဣတိပိ-ဤနှစ်ပါးသောသတ္တိကြောင့်လည်း၊ သဿယုတ္တံ-သမ္ပယုတ်တရားနှင့်
တကွဖြစ်သော၊ ဈာန်-သည်၊ အဘိဘာယတနံ-မည်၏၊ [ဈာန်ကို အဘိဘာယတန
ကောက်ရသော ရှေ့နည်း၌ စိတ်မပါသောကြောင့် အာယတနဖွဲ့လျှင် ဓမ္မာယတနသာ
ရနိုင်၏၊ ဤနည်း၌ကား ယှဉ်ဖက်စိတ်စေတသိက်ဟူသော သမ္ပယုတ်တရားနှင့်တကွ
ဈာန်ကိုအရကောက်ရသောကြောင့် အာယတနအရ မနာယတန ဓမ္မာယတန ၂-
မျိုးရသည်။]

မဂ္ဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတာယ-အကြောင်းဈာန်၌ စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါ-
အာဘောဂဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ သမာပတ္တိတော-သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသော
ယောဂီ၏၊ အာဘောဂေါ-နှလုံးသွင်းကို၊ ဝါ-သည်၊ ပုဗ္ဗ၊ ပေါဝသေန-ရှေ့အဖို့၌
ဖြစ်သော ဘာဝနာ၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဈာနက္ခေဏေ-ဈာန်ဝင်စားဆဲခဏ၌၊ ပဝတ္ထံ-
သော၊ အဘိဘဝနာကာရံ-လွမ်းမိုးပုံအခြင်းအရာကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဝတ္ထော-
ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ ဝုတ္ထော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ [သုတ္တန်ဋီကာတို့၌
“ပဝတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု ရှိ၏၊ ဤဋီကာ၌ကား “ပဝတ္ထော ဝုတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု
ဆွေ့ရ၏၊ မခုဉ်လည်း၊ ပဝတ္ထောကို “ပဝတ္ထတ္တာ”ဟုဖွင့်၍ “ဇာနာမိ၊ ပဿာမိတိ
ဝုတ္ထော”ဟု ဝုတ္ထောအတွက် အာကာရထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ စာသွားမကောင်းလှ။]

[သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ ပါဠိသွားမတူပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “အာဂမေသု
ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ အာဂမေသု-သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ အဇ္ဈတ္တံ၊ ပေ၊
ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိတိ-ဟူ၍၊ စတုန့်-နံသော၊ ဣမေသံ အဘိဘာယတနာနံ-ဤအဘိဘာယတန

အာဂမေသု ပန၊ ပေ၊ ဝိသေသောတိ။ သုတ်မဟာဝါ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ်
ဘူမိစာလဝဂ်တို့ကို “အာဂမေသု”ဟုဆိုသည်၊ ဤပုဒ်ကို အာဂတတ္တာ ၌ စပ်၊ ထို ပါဠိတော်များ၌
“အဇ္ဈတ္တံ ရူပသည်”မှစ၍ အဘိဘာယတန လေးမျိုးဝယ် သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏနှင့် တွဲ၍လာ၏၊ ထိုသို့
သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏနှင့် တစ်ပေါင်းတည်းလာသည်အတွက် ထိုအဋ္ဌကထာတို့၌လည်း အဆင်းအားဖြင့်

တို့၏။ အာဂတတ္တာ-လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏနှင့်တွဲ၍
 တစ်ခါတည်းလာသောကြောင့်၊] အာဂမဋ္ဌကထာသု-သုတ္တန် အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝဏ္ဏ
 ဝသေန၊ပေ၊ ဒေသိတာနီတိ-ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ၊ [ဝဏ္ဏဝသေန-အဆင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
 အာဘောဂေ-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ-သော်လည်း၊ပရိတ္တ အပ္ပမာဏဝသေ
 နေဝ-ပရိတ္တ အပ္ပမာဏ အာရုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ-
 တို့ကို၊ ဒေသိတာနိ-န်ပြီ။] ဟိ-မှန်၊ ဝဏ္ဏဘောဂေ-အဆင်းကိုနှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊
 သတိပိ-ရှိသော်လည်းကောင်း၊ အသတိပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တ အပ္ပမာဏတာ-
 ပရိတ္တ အာရုံ၏အဖြစ် အပ္ပမာဏအာရုံ၏အဖြစ်သည်၊ အဘိဘဝနဿ-လွမ်းမိုးခြင်း၏၊
 ကာရဏံ-တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တတ္ထ-ထို သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊
 ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတာနိ-အဆင်းကို နှလုံးသွင်းခြင်းမှ ကင်းသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 သဟိတာနိစ-အဆင်းကို နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 သဗ္ဗာနိ-န်သော၊ ပရိတ္တာနိ-ပရိတ္တအာရုံတို့ကို၊ သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ-ဟူ၍၊ ဂုတ္တာနိ-
 ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ-တူ၊ (ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတာနိ-န်သော၊ သဟိတာနိစ-
 န်သော၊ သဗ္ဗာနိ-န်သော၊ အပ္ပမာဏာနိ-အပ္ပမာဏအာရုံတို့ကို၊ (သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ
 ဂုတ္တာနိ၊) ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။

ဟိ-မှန်၊ ပရိတ္တာနိ-ပရိတ္တတို့ကို၊ အဘိဘုယျ-လွမ်းမိုး၍၊ တာနိ-ထိုပရိတ္တ
 အာရုံတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကဒါစိ-၌၊ ဝဏ္ဏဝသေန-ဖြင့်၊ အာဘုဇိတာနိ-နှလုံးသွင်း
 အပ်ကုန်သည်၊ စေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ-ကောင်းသောအဆင်း
 မကောင်းသောအဆင်းတို့ကို၊ အဘိဘုယျ၊ (သမာပဇ္ဇတိ-ဝင်စား၏၊) ဣတိ ဧသော
 ပရိယာယော-ဤပရိယာယ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣစ ပန-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ကား၊
 နိပ္ပရိယာယ ဒေသနတ္တာ-ပရိယာယ်မဟုတ် မူချအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိသည်၏

နှလုံးသွင်း ရှိရှိ၊ မရှိရှိ၊ ပရိတ္တအပ္ပမာဏ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ အဘိဘာယတနတို့ကို ဟောတော်မူအပ်
 ကုန်၏"ဟု ဝဏ္ဏဘောဂ ရှိမရှိကို ထည့်၍ဖွင့်ရသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား ပါဠိတော်၌
 ပရိတ္တအပ္ပမာဏနှင့် သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏတို့ကို ခွဲ၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ မဖွင့်ရ-ဟူလို။
 [ဤစကားဖြင့် သုတ္တန်နှင့် ဤအဘိဓမ္မာတို့၏ ပါဠိတော်ချင်း အဋ္ဌကထာချင်း မတူပုံကိုပြ၏။]

တတ္ထ စ ဝဏ္ဏဘောဂ။ ။သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ အခြားသော မတူပုံကို ပြခြင်းငှာ
 "ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတာနိ" စသည်ကိုမိန့်၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ ဝဏ္ဏဘောဂသဟိတဖြစ်သော
 ပရိတ္တအပ္ပမာဏ အာရုံ၊ ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတဖြစ်သော ပရိတ္တအပ္ပမာဏအာရုံတို့ကို တွဲ၍ဟောတော်မူ၏၊
 ဤအဘိဓမ္မာ၌ ပရိတ္တအပ္ပမာဏ သက်သက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏဘောဂနှင့် တွဲထားသော
 ပရိတ္တအပ္ပမာဏကို လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။ [ဟောတော်မူပုံကို ပါဠိတော်ရင်း၌
 ကြည့်ပါ။]

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ-အဆင်းကိုနှလုံးသွင်းခြင်းမှ ကင်းသော အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဟိတာနိစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသု ဝုတ္တာနိ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ (ကသ္မာဝိသု ဝုတ္တာနိ) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဥဘယတ္ထ-ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတ၊ သဟိတ နှစ်ပါးစုံသောအာရုံတို့၌၊ အဘိဘဝနဝိသေသော-လွမ်းမိုးပုံအထူးသည်၊ အတ္ထိ၊ ဤတိ-ကြောင့်၊ (ဝိသု ဝုတ္တာနိ။)

စ-သည်သာမကသေး၊ တတ္ထ-ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ပရိယာယဒေသနတ္တာ-ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမောက္ခာနမ္ပိ-ဝိမောက္ခတို့၏လည်း၊ အဘိဘဝနပရိယာယော-လွမ်းမိုးခြင်းဟူသော 'ပရိယာယ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိတိ-ဟူ၍၊ အဘိဘာယတနဒွယ-အဘိဘာယတန ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတိယ စတုတ္ထ အဘိဘာယတနနေသု-တတိယ စတုတ္ထ အဘိဘာယတနတို့၌၊ ဒုတိယ ဝိမောက္ခော-ဒုတိယဝိမောက္ခကိုလည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနနေသု-ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနတို့၌၊ တတိယ ဝိမောက္ခောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဘဝနပ္ပဝတ္တိတော-လွမ်းမိုးမှု၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်ပြီ။

တတ္ထ စ ပရိယာယ။ ။သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ ပါဠိတော်ချင်းမတူပုံကို ထပ်၍ ပြပြန်လိုသောကြောင့် “တတ္ထ စ ပရိယာယ” စသည်မိန့်၊ သုတ္တန် ဒေသနာတော်ဝယ် အဘိဓမ္မာ၌ မပါသော “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိ”စသော အဘိဘာယတန ၂-ပါးကို ထည့်ထား၏၊ ၂-ပါးဟူသည် “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိနှင့် အပ္ပမာဏာနိ”တို့တည်း။

ပရိယာယဒေသနတ္တာ။ ။တတ္ထနှင့် ပရိယာယဒေသနပုဒ်တို့သည် အရမတူသောကြောင့် “ပရိယာယတော+ဒေသနာ တေသုတိ ပရိယာယဒေသနာ(ဝိမောက္ခာ)”၊ ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပြုပြီးမှ “ပရိယာယဒေသနာနံ+ဘာဝေါ ပရိယာယဒေသနတ္တံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်၊ အခြားနေရာ၌ကား “တဿ”ဟု သမ္ပန္နဆဋ္ဌိရှိသောကြောင့် “ပရိယာယဒေသနတ္တာ-ပရိယာယ်ဒေသနာ၏ အဖြစ်ကြောင့်”ဟု ပေးနိုင်သည်၊ ဤနေရာ၌ကား ဤနိဿယအတိုင်းသာ ပေးနိုင်၏၊ နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာ၌လည်း ဤနည်းမှီး၍ သိပါ။

တတိယ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတော။ ။တတိယစတုတ္ထ အဘိဘာယတနဟူသည် “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ၊ပေ၊ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗတ္တာနိနှင့် အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ၊ပေ၊ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏာနိ”တည်း၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်ဝယ် ထို၂-ပါးလုံး၌ “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ”ဟူသော ဒုတိယဝိမောက္ခကို သွင်းထား၏၊ ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနဟူသည် “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ၊ပေ၊နိလာနိ”စသော ၄-မျိုးတည်း၊ ထို ၄-မျိုး၌ “သုဘန္ဓေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတိ”ဟူသော တတိယဝိမောက္ခကို သွင်းထား၏၊ [သုတ္တန်ပါဠိတော်ကိုကြည့်မှ ရှင်းလင်းသိနိုင်စရာရှိ၏။]

ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ နိပ္ပရိယာယဒေသနာတ္တာ-
ပရိယာယမဟုတ် မုချအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမောက္ခာ
ဘိဘာယတနာနိ-ဝိမောက္ခ အဘိဘာယတနတို့ကို၊ အသက်ရတော-မရောသော
အားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဝိမောက္ခေ-ဝိမောက္ခတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ကြည့်၍၊ အဘိဘာယ
တနာနိ-အဘိဘာယတနတို့ကို၊ ကထိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာနိ-နံသော၊ ဝိမောက္ခ
ကိစ္စာနိစ-ဝိမောက္ခကိစ္စရှိသော ဈာန်တို့ကိုလည်း၊ ဝိမောက္ခဒေသနာယ-ဝိမောက္ခ
ဒေသနာ၌၊ ဝုတ္တာနိ။ [သုတ္တန်ဋီကာတို့၌ “ဝိမောက္ခကိစ္စာနိ ဈာနာနိ” ဟု ရှိ၏။]

အဇ္ဈတ္တရူပသညိတိ-ညီ အစရှိသည်ဟူ၍၊ အာဂတဿ-သုတ္တန်ပါဠိတော်၌
လာသော၊ အဘိဘာယတနဒ္ဓယဿ-အဘိဘာယတန ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ အဘိဘာယ
တနေသု-အဘိဓမ္မာ၌လာသော အဘိဘာယတနတို့၌၊ အဝစနတော-ဟောတော်
မမူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရူပိ၊ ပေ၊ အာဒိနံ-အစရှိသော စကားရပ်တို့၏၊
သဗ္ဗ၊ ပေ၊ ဘာဝတောစ-အလုံးစုံသော ဝိမောက္ခကိစ္စရှိသောဈာန်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော
စကားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တဒေတံ ဝဝတ္တာနံ-ထိုမရောသောအား
ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ထိုပရိယာယ နိပ္ပရိယာယဟု ပိုင်းခြားသတ်မှတ်
ခြင်းကို၊ ကတံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏။

ဣဓ ပန၊ ပေ၊ ဥတ္တာနိ။ ။ဤအဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်ကား ဝိမောက္ခနှင့် အဘိဘာ
ယတနတို့ကို မရောစေဘဲ ခွဲ၍ဟောတော်မူ၏၊ [ဟောပုံကို ပါဠိတော် ၌ ကြည့်ပါ။] “တာနိ
အဘိဘုယျ” စသော အဘိဘာယတနသဘောမပါဘဲ ဝိမောက္ခ သက်သက်ကိုသာ ဟောတော်မူ
ထားသည်၊ ဝိမောက္ခကိုလည်း သုတ္တန်ကဲ့သို့ ရှစ်ပါးမဟုတ်၊ ပြခွဲသောနည်းအားဖြင့် ဒုတိယစတုတ္ထ
အဘိဘာယတနဝယ် ဒုတိယဝိမောက္ခကို သွင်း၍လည်းကောင်း၊ နိလစသော ဝဇ္ဈာဘိယတန ၄-
မျိုးဝယ် တတိယဝိမောက္ခကို သွင်း၍လည်းကောင်း ၃-ပါးသာ ဟောတော်မူသည်။

တဒေတံ၊ ပေ၊ ဝိညာယတိ။ ။“ဝိမောက္ခဘိဘာယတနာနိ အသက်ရတော ဒဿေတုံ”
ဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ ဝိမောက္ခနှင့် အဘိဘာယတနတို့၏ မရောပုံကို အတယ်ကြောင့်
သိနိုင်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တဒေတံ၊ ပေ၊ ဝိညာယတိ”ဟု မိန့်သည်၊ [တဒေတန္တိ-တံ
တေ အသက်ရဝတ္တာနံ၊ ပရိယာယ နိပ္ပယာယသင်္ခါတံ ဝါ ဝဝတ္တာနံ၊-မရ၊ ဤ တဒေတံ
ဝဝတ္တာနံကို ကတန္တိ ဝိညာယတိ၌စပ်၊ အတွင်း၌ ပါသော ဟိတ် ၂-ပါးကား ဝိညာယတိ၏
ဉာပကဟိတ်တည်း။] “အဇ္ဈတ္တ ရူပသညိ” ဟု (ပရိတ္တ အပ္ပမာဏ ၂-မျိုးတွဲ၍) သုတ္တန်ပါဠိတော်၌
လာသော အဘိဘာယတန ၂-မျိုးကို အဘိဓမ္မာ၌လာသော အဘိဘာယတနတို့၌ ဟောတော်မူ
ခြင်း၊ “ရူပိ ရူပါနိပဿတိ” စသော ပါဠိတော်စကားတို့၏ ဝိမောက္ခကိစ္စရှိသော ဈာန်အားလုံးနှင့်
ဆက်ဆံသော စကားဖြစ်ခြင်း၊ ဤအကြောင်း ၂-ပါးကြောင့် ဝိမောက္ခနှင့် အဘိဘာယတနတို့ကို
မရောအောင် ခွဲခြားမှုကို ပြုထားအပ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်-ဟုလို။ [အဘိဘာယတနကို
ဟောရာ၌ “တာနိ အဘိဘုယျ”ဟု ပါ၏။ ဝိမောက္ခကို ဟောရာ၌ကား မပါ။]

အဇ္ဈတ္တ၊ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားသည်၊ (ကာရဏဝစနံ၌စပ်၊) ကတ္ထစိပိ-တစ်စုံ တစ်ခုသော ပါဠိရပ်၌လည်း၊ [သုတ္တန်ပါဠိရပ်၌ဖြစ်စေ၊ အဘိဓမ္မာပါဠိရပ်၌ဖြစ်စေ၊] အဇ္ဈတ္တ ရူပါနိ ပဿတိတိ-ဟူ၍၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံ သော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဿ-ထိုစကား၏၊ ကာရဏဝစနံ-အကြောင်းကိုဆိုသော စကားတည်း၊ တေန-ထို အနဘိဘာဝနိယတောဟူသော အကြောင်းပြစကားဖြင့်၊ ယံ-အကြင် (ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ)ဟူသော စကားသည်၊ အညဟေတုကံ-ဒေသနာဝိလာသမှ တစ်ပါး အခြားသောအကြောင်းရှိ၏၊ တံ-ထိုစကားကို၊ တေန ဟေတုနာ-ထိုမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဒေသနာဝိလာသ ဟေတုကံ-ဒေသနာဝိလာသဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ အဇ္ဈတ္တ အရူပသညိတာယဇေ-အဇ္ဈတ္တ အရူပသညိတာကိုပင်၊ ဣဒံ-ဤဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌၊ ယံ ဝစနံ-အကြင် ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿ-ထို ဟောတော်မူခြင်း၏၊ အညံ-ဒေသနာဝိလာသမှ တစ်ပါးသော၊ ကာရဏံ-ကို၊ န မဂ္ဂိတဗ္ဗံ--မရှာထိုက်၊ ဝါ-ရှာဖွယ်မလို၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတိ-၏။

စ-ဆက်၊ အဇ္ဈတ္တရူပါနံ-အဇ္ဈတ္တရုပ်တို့၏၊ အနဘိဘာဝနိယတာ-မလွမ်းမိုး ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဗဟိဒ္ဓါရူပါနံဝိယံ-ဗဟိဒ္ဓါရုပ်တို့၏ကဲ့သို့၊ အဝိဘူ တတ္တာ-မထင်ရှားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဒေသနာဝိလာသောစ-ဒေသနာ ဝိလာသကိုလည်း၊ ယထာဝုတ္တဝဝတ္တာနဝသေန-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ယထာဝုတ္တဝဝတ္တာန ဝသေနာတိ ပရိယာယဒေသနတ္တာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝဝတ္တာနဝသေန၊-မရ။]

သုဝဏ္ဏ၊ ပေ-ဧတေနော-ဤပါဌ်ဖြင့်ပင်၊ သိဒ္ဓတ္တာ-ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ [နိလ ပီတ စသော အဘိဘာယတနတို့ကို ယူနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊] နိလာဒိအဘိဘာယတနာနိ-နိလအစရှိသော အဘိဘာယတနတို့ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ-မဟောထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊

တေန ယံ၊ ပေ၊ ဒသေတိ။ ။ [တေနကို ဒသေတိ၌စပ်၊ ယန္တိ-ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိတိ ဝစနံ၊-မရ။] “အညဟေတု”ဟူသည် ဒေသနာဝိလာသ အကြောင်းမှ တစ်ပါးသော “အနဘိဘာဝနိ ယတော”ဟူသော အကြောင်းတည်း၊ ထိုသို့အကြောင်းထူးပြနိုင်လျှင် ပြရ၏၊ မပြနိုင်လျှင် ဒေသနာဝိလာသသည်ပင် ထိုသို့ဟောရခြင်းအကြောင်းဖြစ်ရကား အကြောင်းတစ်ပါးရှာဖွယ်မလို-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “အဇ္ဈတ္တ အရူပသညိ” ဟူသော အဘိဓမ္မာဝယ် ဟောတော်မူရာ၌ အကြောင်းအထူးမရှိသောကြောင့် “အဇ္ဈတ္တ အရူပသညိတ ဣဒံ ပန သတ္ထု ဒေသနာဝိလာ သမတ္တမေဝ”ဟု ဆိုသည်။

ကထာအဖွင့်]

နိဿယ

၄၄၁

န (န ဝတ္ထုဗ္ဗာနိ)-မဟောထိုက်ကုန်သည်မဟုတ်၊ မဟောထိုက်ကုန်သည်သာ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) နီလာဒိသု-နီလအစရှိသည်တို့၌၊ ကတာဓိကာရာန-ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရရှိသော ယောဂီတို့၏၊ နီလာဒိဘာဝဿေဝ-နီလအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်၏ပင်၊ အဘိဘဝနကာရဏတ္တာ-လွမ်းမိုးခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ တေသံ-ထိုနီလကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့၏၊ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏ ပရိတ္တတာ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သောအဆင်း၊ မစင်ကြယ်သော အဆင်းတို့၏ ကျဉ်းငယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ တဒပ္ပမာဏတာဝါ-ထိုပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏ အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏတို့၏ ကြီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိဘဝနကာရဏ-လွမ်းမိုးခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ န-မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ နီလာဒိဘာဝေါဝေ-နီလအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်သာ၊ (အဘိဘဝနကာရဏ-တည်း၊) ဣတိ-မှတ်အပ်၏။ ။ အဘိဘာယ တနကထာဝဏ္ဏာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိမောက္ခကထာ အဖွင့်

☞ ရူပီတိ (ဧတ္ထ)-ပါဌ်၌၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံစပ်၊) အယံ-ဤ ရူပီအမည်ရသော ယောဂီသည်၊ သသန္တတိ ပရိယာပနေန-မိမိသန္တာန်၌အကျုံးဝင်သော၊ ယေန ရူပေန-အကြင် ဆံ အစရှိသော ကသိုဏ်းရုပ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ၏၊ တံ-ထို သသန္တတိ ပရိယာပန ကသိုဏ်းရုပ်သည်၊ ယဿ ဈာနဿ-အကြင်ဈာန်၏

သုဝဏ္ဏ၊ပေ၊ ကာရဏတ္တာ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗတ္တာနိ” ဟု မဟောတော်မူပြီးဖြစ်၏၊ ထိုသို့မဟောတော်မူရာဝယ် သုဝဏ္ဏအရ၌ နီလ၊ ပိတ၊ လောဟိတ၊ ဩဒါတတို့လည်းပါဝင်ပြီးဖြစ်ရကား နီလစသော အဘိဘာယတနတို့ကို သီးခြားမဟောထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော”ဟု ဧကနာ၍ “န” ဟု ပဋိသေခေသန္တနပြုပြီးလျှင် ထို၏အကြောင်းကိုပြလို၍ “နီလာဒိသု”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ရှေးရှေး ဘဝက နီလကသိုဏ်းစသည်တို့၌ အဓိကာရရှိခဲ့သော ယောဂီမှာ သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗတ္တ ပရိတ္တအပ္ပမာဏဖြစ်ခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်၊ နီလစသည်၏ ဖြစ်ခြင်းကသာ လွမ်းမိုးရာ၌ လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် နီလစသော အဘိဘာယ တနကို သီးခြားမဟောတော်မူရသည်-ဟူလို၊ န ဟိ စသည်ကား ရှေးဝါကျ၏ ဒဋ္ဌိတည်း၊ ဝိတ္တာရလည်းသင့်ပါ၏။

ရူပီတိ၊ပေ၊ ဝုဇ္ဇေယျ။ ။ ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာအဆိုကိုပြသော စကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာဝယ် “ရူပီတိ၊ပေ၊ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ၊ တဒဿတ္တိတိရူပီ”ဟု ဖွင့်၏၊ ရူပီ၌ “ရူပ”အရ ရူပဈာန်ကို (ဥတ္တရပဒလောပ နိဒ္ဒေသအားဖြင့်) ကောက်ယူ၍ ထိုရူပဈာန်ရှိသော ယောဂီကို “ရူပီ”ဟု ခေါ်၏၊ ရူပဈာန်သည် ရူပီအမည်ကို ပြီးစေတတ်သော သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ နိမိတ်ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဟောတုဘာဝေန-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသိဋ္ဌရုပ်-ထူးသောရုပ်သည်၊ ဟောတိ၊
ယေန-အကြင်ဝိသိဋ္ဌရုပ်သည်၊ ဝိသိဋ္ဌေန-အထူးပြုအပ်သော၊ (တေန ဈာနေန-
ထိုဈာန်ကြောင့်၊) ရူပိတိ-ရူပိ ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆေယျ-အဋ္ဌကထာအလို အကယ်၍ ဆိုအပ်ငြားအံ့၊
(ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) တဒေဝ၊ပေ၊ နိမိတ္တံ-ထိုမိမိသန္တာန်၌ အကျုံးဝင်သော
ကသိုဏ်းရုပ်ဟူသော အာရုံနိမိတ်သည်သာ၊ ဈာနမိဝ-ဈာန်ကဲ့သို့၊ ပရမတ္ထတော-
ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ (အစစ်အမှန် အနက်အားဖြင့်၊) ရူပိဘာဝသာဓကံ-ရူပိအဖြစ်ကို
ပြီးစေတတ်၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဒေဝ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာအဆိုကို မနှစ်သက်သောကြောင့်
မိမိအလိုကိုပြသောစကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာအလိုအတိုင်း ထိုသို့ဆိုတမ်းဖြစ်လျှင် မိမိသန္တာန်၌
ပါဝင်သော ကေသ-ပိတ္တ စသော ကသိုဏ်းရုပ်သည် သာ၍ ရူပိ အမည်ရဖို့ရန် အစစ်အမှန်
အကြောင်း(ပစ္စေန်နိမိတ်) ဖြစ်ထိုက်သည်-ဟူလို၊ ဘာကြောင့် နည်း-ရူပိအမည်ရဖို့ရန် အရင်းခံ
အကြောင်းသည် ဈာန်မဟုတ်၊ ကသိုဏ်းရုပ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [ဤသို့ပြသဖြင့် “အဋ္ဌကထာ
အဖွင့်ကို ပယ်ရှားသည်”ဟု မဆိုလို၊ “အစစ်အမှန်အရင်းခံ ပရမတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြသည်”ဟု
ဆိုလိုပါသည်။]

ယေန၊ပေ၊ ဝိသိဋ္ဌရုပ် ဟောတိ။ ။ရူပိအမည်ရသော ယောဂီသည် မိမိသန္တာန်တွင်
ပါဝင်သော ကေသ-ပိတ္တစသည်ကို အာရုံပြု၍ရအပ်သော အကြင် ကသိုဏ်း ရုပ်နှင့် ပြည့်စုံ၏၊
ထိုရုပ်သည် (အကြင်ဈာန်၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် သာမန်ရုပ်မဟုတ်) ထူးခြားသော
ရုပ်တည်း။ [“ဝိသိဋ္ဌ-ရုပ်”ဟု ဝါကျလည်းရှိ၏၊ အနက်တူပင်။]

ယေန ဝိသိဋ္ဌေန၊ပေ၊ဝုစ္ဆေယျ။ ။ယေနကို “ယထာဝုတ္တ ရူပ ဝိသေသေန” ဟု အနုဖွင့်၏၊
တံ ဝိသိဋ္ဌရုပ်ကို ပြ၍ညွှန်းသော ယသဒ္ဓါတစ်မျိုးတည်း၊ ဝိသိဋ္ဌေနကို လည်း “အဘိသယပ္ပဝတ္တေန၊ပေ၊
ရူပ ဈာနေန”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် “ယဿ ဈာနဿ” ကို ပြန်၍ညွှန်းသော နိယမဟု
သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် မစဉ်း “တသဒ္ဓေါ ဟေတ္တ ယောဇေတဗ္ဗော”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-
ပါဠိတော်၌ ရူပိကို အဋ္ဌကထာ၌ “ရူပဈာန ရုပ်”ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ကြံပြီးလျှင် “တဒဿတ္တိတိ
ရူပိ”ဟု အဿတ္တိ အဘိသယအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်၍ ထိုဈာန်ရှိသူကို “ရူပိ” ဟု ခေါ်ကြောင်း
ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း ဝိသိဋ္ဌဈာန်ဖြင့် ဝိသေသနပြု၍ ဈာန်ရှိသူကို “ရူပိ”ဟု ခေါ်ဆိုအပ်လျှင်...

တဒေဝ၊ပေ၊ သာဓကံ။ ။ဈာန်သည် ရူပိအမည်ကို (အဋ္ဌကထာဖွင့်သည့်အတိုင်း)
ပြီးစေတတ်သကဲ့သို့၊ ထိုဈာန်၏အကြောင်းဖြစ်သော သသန္တတိ ပရိယာပန ကသိုဏ်းရုပ် သည်
သာ၍ အစစ်အမှန်ပရမတ္ထအားဖြင့် ရူပိအမည်ကို ပြီးစေနိုင်ပါသည်၊ ဤသို့ကြံရလျှင် “ရူပံ
အဿ အတ္တိတိ ရူပိ” ဟုပြုသောအခါ ရုပ်၌ ဥတ္တရပဒလောပ မကြံရတော့ဘဲ “ရုပ်-ကသိုဏ်း
ရုပ်သည်” တိုက်ရိုက်ပင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။မစဉ်း တဒေဝဝယ် ဧဝံကို “အပိအနက်ဟော”ဟု ဖွင့်၏၊ “ဈာန်သာ
ရူပိအမည်ကို ပြီးစေသည်မဟုတ်၊ သသန္တတိ ပရိယာပနရုပ်လည်း ရူပိအမည်ကို ပြီးစေသည်”ဟု
သမုစ္စည်းအနက်ကို ယူစေလိုသတတ်၊ မိမိကား “သာ၍ပြီးစေသည်”ဟူသော သမ္ဘာဝနာအနက်ကို
“ဝေသဒ္ဓါက ပြသည်”ဟု ထင်သည်။

ကသိဏဒေသနာ-ကသိဏဒေသနာသည်။ ဈာနာနမေဝ-ဈာန်တို့၏သာ၊ ကသိဏဘာဝေန-ကသိဏ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-ကသိဏနာမည်ဖြင့်၊ အဘိဓမ္မေ-ဌ၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်၏၊ သုတ္တေပန-သုတ္တန်၌ကား၊ အာရမဏာနံ-တို့၏၊ (ကသိဏဘာဝေန ပဝတ္တာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မာဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ ။ ဝိမောက္ခကဏ္ဍာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဗြဟ္မဝိဟာရကဏ္ဍ အဖွင့်

သောမနဿ ဒေါမနဿရဟိတံ-သောမနဿ ဒေါမနဿမှကင်းသော၊ အညာဏမေဝ-ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်ပင်၊ အညာဏုပေက္ခာ-အညာဏုပေက္ခာမည်၏။

ကိလေသောဓိနံ-ကိလေသာအပိုင်းအခြားတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ မဂ္ဂါဓိဟိ-မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်၊ အဓိတတ္တာ-မအောင်အပ်ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနောဓိဓိနဿ-ကိလေသာအပိုင်းအခြားတို့ကို အောင်ပြီးမဟုတ်သော၊ ဝါ-မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် အောင်ပြီးမဟုတ်သော၊ သတ္တမဘဝါဒိတော-သတ္တမဘဝ အစရှိသည်မှ၊ [အာဒိဖြင့် အဋ္ဌမ ဘဝမှစ၍ ဖြစ်ရမည့် ဘဝအားလုံးကိုယူ။] ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ ပဝတ္တဝိပါကဿ-ဖြစ်သော ဝိပါက်၏၊ ဝါ-ကို၊ အဓိတတ္တာ-မအောင်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝိပါကဓိနဿ-(၇)-ဘဝ စသည်မှ အထက်၌ အကျိုးဝိပါက်ကို အောင်ပြီးမဟုတ်သော၊ (ပုထုဇ္ဇနဿ၌ စပ်။)

နိဒ္ဒေါသဘာဝေနာတိ-ကား၊ နိပ္ပဋိယဘာဝေန-ဒေါသမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဗြဟ္မဝိဟာရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်။) [“ဒေါသ”အတွက် နိဝရဏ စသော အပြစ်” အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ပဋိယ (ဒေါသ)”ဟု ဖွင့်သည်။]

ဧကဿပိ-တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂ နိမိတ္တတ္တာ-ပဋ္ဌိဘာဂနိမိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပဋ္ဌိဘာဂနိမိတ် မရကောင်း

ဧကဿပိ၊ပေ၊ အပ္ပမာဏ ဂေါစရတာ။ ။[“ဧကဿပိ၊ပေ၊ နတ္ထိ”သည် အပ္ပမာဏ ဂေါစရဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းပြတည်း၊ ဣတိ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဝုတ္တာ” ဟူသော အကျိုးပြစကားနှင့်တွဲပါ။] “မေတ္တာစသည်တို့သည် သတ္တဝါတစ်ယောက် ကို အာရုံပြု၍ အပ္ပနာသို့ရောက်ရာ၌ သတ္တဝါတစ်ယောက်တည်းဟူသော အပိုင်းအခြား ရှိနေရကား “အပ္ပမာဏေ+ဘဝါ အပ္ပမာဏာ” ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့် ညီအောင် အဘယ်နည်းဖြင့် အပ္ပမာဏ အာရုံရှိသော တရားများ ဖြစ်နိုင်ကြပါသနည်း” ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧကဿပိ၊ပေ၊ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဝုတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။“သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို အာရုံပြုပါသော်လည်း ထို သတ္တဝါ၏ ဦးခေါင်းကိုသာ မေတ္တာက အာရုံပြု၏၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်အပိုင်းကိုသာ အာရုံပြု၏” စသည်ဖြင့်

သောကြောင့်။] ပရိစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏ်-အပိုင်းအခြားကို ယူခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ စ-သည် သာမကသေး၊ သမ္ပုတိသစ္စာဝသေန-သမ္ပုတိ သစ္စာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သတ္တဝါဟု အများသမုတ်အပ်သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သောယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊) ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ သတ္တဂ္ဂဟဏ်-သတ္တဝါဟုယူခြင်းသည်၊ ပရိစ္ဆိန္နရူပါဒိဂ္ဂဟဏ်-ပိုင်းခြားအပ်သော ရုပ် အစရှိသည်ကို ယူခြင်းသည်၊ (အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ စသော နာမ်ခန္ဓာကိုယူ၊) န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပ္ပနာပုတ္တိယာ(ဝိ)-အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ လည်း၊ အပရာမာသ သတ္တဂ္ဂဟဏမုဒ္ဒဘူတာနံ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားသောအားဖြင့်

ပိုင်းခြားမှုမရှိဘဲ သတ္တဝါပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောကြောင့် "အပ္ပမာဏေ-အပိုင်းအခြားမရှိသော သတ္တဝါပညတ် အာရုံ၌+ဘဝါ"နှင့် ညီညွတ်ရကား အပ္ပမာဏဂေါစရ ဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။

အပ္ပဋိဘာဂနိမိတ္တတ္တာပေ၊ နတ္ထိ။ ။မေတ္တာစသည်၌ အာရုံဖြစ်သောသတ္တဝါ ပညတ်သည် တစ်ယောက်တည်းပင်ဖြစ်စေကာမူ ပဋိဘာဂနိမိတ် မရကောင်း၊ [သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဂေါစရဘောဒ အခန်းကို သတိပြုပါ။] ပဋိဘာဂနိမိတ် ရကောင်းလျှင် ကသိုဏ်းဝန်း စသည်ကဲ့သို့ အပိုင်းအခြား အားဖြင့် ယူခြင်းရှိရာ၏၊ ယခုသော် ပဋိဘာဂနိမိတ် မရကောင်းသောကြောင့် ပရိစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏ (သတ္တဝါ တစ်ယောက်ကိုသော်လည်း) ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ယူခြင်း၊ (အာရုံပြုခြင်း)မရှိ၊ သတ္တဝါ ပညတ်သာမညကိုသာ အာရုံပြုသည်-ဟူလို။

နစ၊ပေ၊ ဂဟဏံ ဟောတိ။ ။"ပဋိဘာဂနိမိတ်မရကောင်းသော်လည်း တစ်ယောက်သော သတ္တဝါကို၊ သို့မဟုတ် ၂-ယောက်၊ ၃-ယောက်သော သတ္တဝါ တို့ကို ရည်စူး၍ မေတ္တာပွားသောအခါ ထိုသတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ဝေဒနာ စသော သင်္ခါရ တို့သည် ထိုမေတ္တာ၏ စွဲမှီရာအာရုံဖြစ်ရကား အပိုင်းအခြားရှိနေပြန်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်နည်းဖြင့် အပ္ပမာဏဂေါစရ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန် သောကြောင့် "နစ သမ္ပုတိသစ္စ ဝသေန" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား-သတ္တဝါဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော်လည်း အများလူတို့ သမုတ်အပ်သော သမ္ပုတိအားဖြင့် အမှန်ပင်တည်း၊ ဤသို့ သမ္ပုတိ သစ္စာအားဖြင့် အမှန်ဖြစ်သော သတ္တဝါကို အာရုံပြုခြင်းသည် ရုပ်ဝေဒနာ စသော စွဲမှီရာ ဥပါဒါန မရှိ၊ ထိုရုပ်ဝေဒနာ စသည်ကို အာရုံပြုခြင်းမဟုတ်၊ "ဣတိ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဂုတ္တာ" နှင့် တွဲပါ။

အပ္ပနာပုတ္တိယာ။ ။ဤပုဒ်ကို "မုဒ္ဒဘူတာနံ"၌စပ်ဟုမရဆို၏၊ အပ္ပနာပုတ္တိ ယာ ကာရဏဘူတာယ ဗုဒ္ဓဘူတာနန္တိ သမ္ပန္နော၊ "အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကြသည်"ဟူလို၊ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် ပိသဒ္ဓါအတွက် အနက်မရှိတော့၊ ပိသဒ္ဓါ မပါလျှင် ထိုအတိုင်းပင်ဖြစ်သင့်၏၊ ပိသဒ္ဓါပါနေသည့်အတွက် သတ္တဂ္ဂဟဏ၌စပ်မှ အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ "အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်သော်မှလည်း သတ္တဝါဟုယူခြင်းဖြစ်သေး၏၊ အပ္ပနာသို့ မရောက်မီ သတ္တဝါဟုယူခြင်းမှာ ဆိုဖွယ် မရှိ-ဟူလို၊ ဤအလို "အပ္ပနာပုတ္တိယာပိ-အားဖြင့်သော်မှလည်း"ဟု ပေးရလိမ့်မည်။

သုံးသပ်ခြင်းမရှိသောအားဖြင့် သတ္တဝါဟုယူခြင်း၌(တို့တွင်) အထွတ်အထိပ်ဖြစ်၍
ဖြစ်ကုန်သော၊ မေတ္တာဒိဋ္ဌိ-မေတ္တာ အစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏၊ ဧကသတ္တာ
ရမဏာနမ္ပိ-တစ်ယောက်သောသတ္တဝါလျှင် အာရုံရှိပါကုန်သော်လည်း၊ အပ္ပမာဏ
ဂေါစရတာ-အပ္ပမာဏ ဂေါစရတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဗြဟ္မဝိဟာရကဏ္ဍာ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အသုဘကဏ္ဍ အဖွင့်

ဥဒ္ဓ-သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သောနောက်၌၊ ဓမ္မာတတ္တာ-ဖူးဖူးရောင်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓမ္မာတ-မည်၏၊-သေတရတ္တေဟိ-အဖြူအနီတို့သည်၊ ပရိဘိန္ဒ
ဝိမိဿိတံ-ရောနှောအပ်သော၊ နီလံ-ညိုသော အလောင်းကောင်တည်း၊ ဝိနီလံ-
အဖြူ အနီတို့သည်၊ ရောနှောအပ်သော ညိုသော အလောင်းကောင်၊ [ဤအလို
ပရိဘိန္ဒ သဒ္ဓါသည် ဝိမိဿိတအနက်ကိုဟော၏။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုရိမဝဏ္ဏ
ဝိပရိဏာမဘူတံ-ရှေးအဆင်းမှ ဖောက်ပြန်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နီလံ-တည်း၊ ဝိနီလံ-
ရှေးအဆင်းမှ ဖောက်ပြန်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော ညိုသော အလောင်းကောင်။
[ဤအလို ပရိဘိန္ဒသဒ္ဓါဝိပရိဏာမအနက်ဟော။]

အပရာမာသ သတ္တဂ္ဂဟဏ။ ။“နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတီကာ”ဟု မိစ္ဆာအယူ ယူရာ၌
နှုတ်အံ့ပြောက “နတ္ထိ သတ္တာ”ဟု သတ္တဝါပညတ်ကိုပြောပါသော်လည်း မိစ္ဆာအယူ၏ စွဲလမ်းရာမှာ
သတ္တဝါမဟုတ်၊ ရုပ်ဝေဒနာစသော သင်္ခါရသာဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း သတ္တဝါပညတ်ဟု ဆိုစေ
ကာမူစွဲယူရာ (အာရုံပြုရာ) မှာ ရုပ်စသော သင်္ခါရသာ ဖြစ်သည်မဟုတ်လော-ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်
သောကြောင့် “အပရာမာသ သတ္တဂ္ဂဟဏ”ဟုဆိုသည်၊ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် ဒိဋ္ဌိဖြင့် ရုပ်စသည်ကို
မှားသော အားဖြင့် သုံးသပ်စွဲလမ်း၏၊ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် ဒိဋ္ဌိဖြင့် ရုပ်စသည်ကို မှားသော
အားဖြင့် သုံးသပ်စွဲလမ်း၏၊ မေတ္တာ စသည်တို့ကား ထိုသို့မဟုတ်၊ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း
မရှိသော သတ္တဝါပညတ်ကိုပင် အာရုံပြုသည်-ဟူလို။

သတ္တဂ္ဂဟဏမုဒ္ဓဘူတာနံ။ ။မေတ္တာ စသည်တို့က သတ္တဝါပညတ်ကို ယူရာဝယ်
(အာရုံပြုရာဝယ်) အပ္ပနာအနိက္ခိရောက်သောအခါ ထို သတ္တဟု ယူခြင်းသည် ထိပ်တန်းအရောက်
ဆုံးဖြစ်တော့၏၊ ပရိကမ္မဘာဝနာ ဥပစာရဘာဝနာအနိက္ခိဝယ် သတ္တဟု ယူခြင်းသည် အလယ်တန်းမျှ
သာဖြစ်၏၊ ဘာဝနာမပွားသော သတ္တဝါအများ၏ သတ္တဟုယူခြင်းကား အောက်တန်းကျသော
သတ္တဂ္ဂဟဏဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဣတိပေ၊ အပ္ပမာဏာရမဏတာ။ ။ဣတိကို “အပ္ပမာဏာရမဏတာ ဝုတ္တာ”၌စပ်၊
ဤပြစ်သောအကြောင်းကြောင့် မေတ္တာစသော တရားတို့၏ သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို အာရုံပြုစေကာမူ
အပိုင်းအခြားမရှိသော သတ္တဝါပညတ်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်ပြီ၊ [သတ္တဂ္ဂဟဏ
မုဒ္ဓဘူတာနံကို “တသ္မိ+မုဒ္ဓဘူတာ”ဟု မရပွင့်၏၊ နိဒ္ဒါရဏလည်း သင့်မည် ထင်သည်။]

အင်္ဂါနိ-ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏၊ သုသမ္ပဒတာ-ကောင်းစွာဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သဃံဘတော-သဃံဘတမည်၏။ [သရီရသဃံဘတမှ သဃံဘတစ်ပုဒ်ကိုခွဲ၍ ဖွင့်သည်။] သဃံဘတသဒ္ဒါ၏ အပေါင်းအနက်ကိုယူမည်စိုး၍ “သုသမ္ပဒတာ” ဟု ဖွင့်သည်။] ကောင်းစွာဖွဲ့အပ်သည်၏အဖြစ်-ဟူလို၊ “ကောင်းစွာဖွဲ့စပ်အပ်”ဟူသည်လည်း အရိုးအဆစ်တို့၏ ပြေပြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း။

ပဋိပက္ခဘာဝေန-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ အသမတ္တတာ-မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။ အာရမဏဿ-အသုဘအာရုံ၏၊ ဒုဗ္ဗလတာ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်တည်း။ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ အာနိသံသ၊ ပေ၊ သမာန-အကျိုးကိုမြင်ခြင်း၊ နိဝရဏရောဂါ ငြိမ်းအေးခြင်းတို့၏၊ ယထာက္ကမံ-တိုင်း၊ ပုပ္ဖ၊ ပေ၊ ဥပမာ-ပုပ္ဖဆဋ္ဌကဥပမာ၊ ဝမနဝိရေစနဥပမာတို့ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာ-နံ၏၊ [ပုပ္ဖဆဋ္ဌက၏ အာနိသံသဒဿနနှင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အာနိသံသဒဿနသည်လည်း ကောင်း၊ ဝမန ဝိရေစနဖြစ်ခြင်းနှင့် နိဝရဏ ရောဂါငြိမ်းခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း တူကြသည်-ဟူလို။]

ပဋိကူလ၊ ပေ၊ သာမညေန-စက်ဆုပ်ဖွယ်နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသုဘောဟိ-အသုဘဖြစ်ကုန်သော၊ ကေသာဒီဟိ-ဆံ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဋိကူလဇ္ဈာနဿ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို အာရုံပြုသောဈာန်ကို၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ကေသာဒီဟိ၌ အာဒိဖြင့် လောမာ-နခါစသော ကောဋ္ဌာသတို့ကိုယူ၊ ဒသသု အသုဘောသု ဂဟိတေသု ဒွိတ္တိသာကာရေ ပဋိကူလ မနသိကာရဇ္ဈာနဝသေန၏အဖွင့်။] သိဝထိကာ ဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿစ-သင်းချိုင်း၌ဖြစ်သော အဆင်းလျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ကိုလည်း၊ (ဂဟဏံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ သိဝထိကာ ဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿ ဂဟဏံ၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) တမ္မိ-ထို သိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာန်သည်လည်း၊ ပဋိကူလ၊ ပေ၊ ဝသေနဝ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿ ဂဟဏံ ဟောတိ၊) ဤအလို သိဝထိကာဝဏ္ဏ၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ အဆင်းအနက်ဟော၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ သိဝထိကပ္ပကာရာနိ-သင်းချိုင်းဖြစ်သော ၉-ပါးအပြားရှိသော အလောင်းကောင်တို့သည်၊ သိဝထိကာဝဏ္ဏာနိ-သိဝထိကာဝဏ္ဏတို့မည်၏။ [ဤအလို ဝဏ္ဏသဒ္ဒါပကာရအနက်ဟော။]...ရူပါဝစရ ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အရူပါဝစရ ကုသလကထာ အဖွင့်

☞ သဗ္ဗာကာရေနာတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤမျက်မြင်အတိုင်း၊ ရူပနိမိတ္တံ-ရုပ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဒဏ္ဍာ၊ ပေ၊ ဒီနာ-တုတ်ကိုကိုင်ယူခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို မြင်ရခြင်းအစရှိသော၊ သဗ္ဗေန-သော၊ (အာကာရေန ဌိစပ်၊) ရူပရူပ

နိမိတ္တသု-ရုပ်တရား၊ ကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏဇ္ဈာနေသု-
ထိုရုပ်တရားလျှင် အာရုံရှိသော အဘိညာဉ်၊ ထိုကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်လျှင် အာရုံ
ရှိသော ဈာန်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဒေါသဒဿနာကာရေန-အပြစ်ကို မြင်ခြင်းဟူသော
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ရူပါဒီသု-ရုပ်တရား အစရှိသည်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့်
“ရူပနိမိတ္တ-တဒါရမဏဇ္ဈာန”တို့ကို ယူ။] နိကန္တိ-၊ ပေါဒိနာ-နှစ်သက်ခြင်းကိုပယ်ခြင်း၊
ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော၊ (အာကာရေန-ဖြင့်) ...
ဝိရာဂါတိ-ကား၊ ဇိဂုစ္ဆနာ-စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်။

အာနန္ဒာဘိသင်္ခါရဝစနာဒီဟိ-အာနန္ဒာဘိသင်္ခါရဟု ဟောတော်မူခြင်း အစရှိ
သည်တို့ဖြင့်၊ အာနန္ဒတာ-အာနန္ဒ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိတ္တာဌ်စပ်) ... စုန္ဒ-
စုန္ဒ၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ အရိယဿ-အရိယာဖြစ်သော ငါဘုရား၏၊ ဝိနယေ-
ဆုံးမရာသာသနာတော်၌၊ သန္တာ-ငြိမ်သက်ကုန်သော၊ ဝိမောက္ခာ-ဝိမောက္ခတို့တည်း၊
ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ သန္တ ဝိမောက္ခတာစ-သန္တ ဝိမောက္ခတို့၏
အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဒေါသ၊ ပေ၊ ဝေသေန-ရုပ်၏ အပြစ်ကိုရှုခြင်း၊ ရုပ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော
အရူပဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဃသညာနံ-ပဋိဃသညာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊
သုပ္ပဟိနတ္တာ-ကောင်းစွာ ပယ်အပ်ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟတာပိ-ကြီးကျယ်
သည်လည်းဖြစ်သော၊ သဒ္ဓေန-အသံကြောင့်၊ အရူပသမာပတ္တိတော-အရူပသမာပတ်မှ၊
န ဝုတ္တာတိ-မထရ၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဒေါသ
ဒဿနပဋိပက္ခဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊) န သုပ္ပဟိနတ္တာ-ကောင်းစွာ မပယ်အပ်
ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗရူပ သမာပတ္တိတော-အလုံးစုံသော ရူပသမာပတ်
မှ၊ (ပဌမဈာန်နှင့်တကွ အလုံးစုံသော ရူပဈာန်မှ၊) ဝုတ္တာနံ-ထရခြင်းသည်၊ သိယာ-
ဖြစ်ရာ၏။

[ပဋိဃသညာတွင် ပါဝင်သော သဒ္ဓသညာကို ကောင်းစွာ မပယ်ရသေးသည့်
အတွက် အလုံးစုံသော ရူပသမာပတ်မှ ထဖို့ရှိလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ပဌမဈာန်
သမာပတ်အတွက်သာ ကဏ္ဍကဆိုရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဌမဇ္ဈာန်
ပန” စသည်မိန့်။] ပဌမဇ္ဈာန် ပန-ပဌမဈာန်သည်ကား၊ အပ္ပကမ္မိ-အနည်းငယ်လည်း
ဖြစ်သော၊ (ခပ်တိုးတိုးလည်းဖြစ်သော၊) သဒ္ဓ-အသံကို၊ နသဟတိ-သည်းမခံနိုင်၊
(ခံနိုင်ရည်မရှိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထို ပဌမဈာန်သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာ
ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) သဒ္ဓေါ-သည်၊ ကဏ္ဍကော-
ဆူးငြောင့်နှင့်တူကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

[ရူပသညာ ပဋိဃသညာတို့၏ သမတိက္ကမ-အတ္တင်္ဂမဖြစ်ပုံကို ပြလို၍
“အာရပ္ပဘာဝနာယ” စသည်မိန့်။] အာရပ္ပဘာဝနာယ-အာရပ္ပဘာဝနာ၏၊ အဘာဝေ-

မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) စုတိတော-ဤဘဝစုတိမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော
 နောက်ကာလ၌၊ ဥပ္ပတ္တိရဟာနံ-ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်ကုန်သော၊ ရူပသညာပဋိဿသညာ
 နံ-ရူပသညာ ပဋိဿသညာတို့၏၊ (အနုပ္ပတ္တိ-သမတိက္ကမော-အတ္တင်္ဂမောတို့၌စပ်၊)
 ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော အရူပဈာန်၏၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိ-
 အကျိုး၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တာဝ-ထိုအကျိုးဖြစ်နေသမျှ၊ အနုပ္ပဓမ္မတာ
 ပါဒနေန-မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ သမ
 တိက္ကမော-ကောင်းစွာလွန်မြောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တင်္ဂမောစ-ချုပ်ခြင်းသို့
 ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ “အရူပဘုံ၌ ရူပသညာ ပဋိဿသညာတို့၏
 မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို “သမတိက္ကမ-အတ္တင်္ဂမ”ဟု ဆိုသည်။]

ပန-ကား၊ နာနတ္ထသညာသု-နာနတ္ထသညာတို့တွင်၊ ယာ-အကြင် သညာ
 တို့သည်၊ [ဒေါသမူဒွေး-သမ္ပဋိစွဲန်း-သန္တိရဏ-ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း-ဟသိတုပ္ပါဒ်တို့၌
 ယှဉ်သော သညာတို့သည်။] တသ္မိဘဝေ-ထို အရူပဘဝ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နံ၊ တာ-ထို
 သညာတို့သည်၊ အနောကာသတာယ-ဖြစ်ရာ အရပ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊
 န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ [သဂြိုဟ်ဝတ္ထု သင်္ဂဟ၌ ထိုသညာတို့မဖြစ်နိုင်ပုံကို အကြောင်း နှင့်တကွ
 ဋီကာလာအတိုင်း ဖွင့်ပြထားပြီ။] အာရပ္ပဘာဝနာယ-အာရပ္ပဘာဝနာသည်၊
 နိဝါရိတတ္တာ-တားမြစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နံသည်ကား၊)
 န-မဟုတ်၊ အနိဝါရိတတ္တာစ-မတားမြစ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊
 ကာစိ-အချို့သော၊ နာနသတ္တသညာ-တို့သည်၊ (အဋ္ဌကထာလာ ကာမာဝစရကုသလ
 သညာ စသော ၂၇-ပါးသော သညာတို့သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ၊ တာသံ-ထို ၂၇-
 ပါး သော နာနတ္ထသညာတို့ကို၊ အမနသိကာရော-နှလုံးမသွင်းခြင်းကို၊ အနာဝဇ္ဇနံ-
 မဆင်ခြင် ခြင်းကို၊ အပစ္စဝေက္ခဏံ-မဆင်ခြင်ခြင်းကို၊ (ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ)။

ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဇေန ပဋိပါဒကေန-ဇောဝိထိကို
 ဖြစ်စေတတ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ဘဝင်္ဂမနဿ-ဘဝင်္ဂစိတ်အစဉ်၏၊ အန္တရေ-
 အကြား၌၊ (မဟာဋီကာ၌ “အန္တော”ဟု ရှိ၏၊) (နာနတ္ထသညာနံ-တို့ကို၊) အကရဏံ-
 မပြုခြင်းကို၊ အပ္ပဝေသနံ-မသွင်းခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တေန-

ဇေနပဋိပါဒကေန ဝါ။ ။ဇေနပဋိပါဒကဟူသည် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ [မနသိကာရ
 ၃-မျိုးကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ မနသိကာရစေတသိက်၌ ပြထားပြီ။] နာနတ္ထသညာကို
 နှလုံးသွင်းသောစိတ်သည် ဇောစိတ်တည်း၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်နေသော ဘဝင်္ဂ၏အကြား၌
 မနသိကာရ(အာဝဇ္ဇန်း)က နာနတ္ထသညာတို့ကို မပြုခြင်း မသွင်း ခြင်းကို “အမနသိကာရ”ဟု
 ဆိုလိုသည်-ဟူလို၊ ဤနည်း၌ အမနသိကာရအရ အနာဝဇ္ဇန (မဆင်ခြင်ခြင်း)အနက်ကိုမယူရ၊
 ဘဝင်္ဂစိတ်၏အကြား၌ နာနတ္ထသညာ မပြုခြင်းကို ယူရ၏၊ “မပြု” ဟူသည် “မသွင်းခြင်း”

ထိုနာနတ္ထသညာနံ အမနသိကာရာဟူသောပါဌ်ဖြင့် နာနတ္ထသညာ မနသိကာရ ဟေတုနံ-နာနတ္ထ သညာကို နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရုပ်တို့ကို၊ (ရူပသညာနံ အရည်ပြခဲ့သော ရုပ်တို့ကို) သမတိက္ကမာ-ကြောင့်၊ သမာဓိဿ-အာကာသာနန္ဓာယတန ဖျာန်သမာဓိ၏၊ ထိရဘာဝံ-ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြသေး၏၊ (ကသ္မာ၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ရူပသမတိက္ကမာ ဘာဝေနေဝ-ရုပ်တို့ကို လွန်မြောက်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ ရူပသမာပတ္တိသု-ရူပဖျာန် သမာပတ်တို့၌၊ နာနတ္ထသညာနံပေ၊ စတဿ-ဤပုဒ်ကို၊ အဝစနံ-ဟောတော်မမူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဒဿေတိ-သေး၏၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

အာနိသံသော-အကျိုးဆက်သည်၊ ကော-အဘယ်ပါနည်း၊ ဟိ-မေးသင့်၏၊ သဗ္ဗဿာဒဝတ္ထုရဟိတေ-အလုံးစုံ သာယာဖွယ်ဝတ္ထုမှကင်းသော၊ (ဘာတစ်ခုမျှ သာယာစရာမရှိသော)၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ပဝတ္တိတသညာယ-ဖြစ်စေအပ်သော အာကာသာနန္ဓာယတန သညာ၏၊ အာနိသံသော-ကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင် အပ်ပါတကား၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ရူပ၊ ပေ၊ ဒိကံ-ရူပသညာကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းအစရှိသော၊ ဝစနံ-စကားတော်သည်၊ ["ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ" စသောစကားသည်၊] အာနိသံသဿ-အကျိုးဆက်ကို၊ ပကာသနံ-ပြကြောင်းစကားတည်း၊ အတ္ထော-အကျိုးရင်းသည်၊ န-မဟုတ်။

ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အကရုဏ်ကို "အပ္ပဝေသနံ" ဟုဖွင့်သည်၊ [မနသိ-ဘဝင်စိတ်၌၊ (ဘဝင်စိတ်၏ အကြား၌)+ကာရော-နာနတ္ထသညာကိုပြခြင်း (သွင်းခြင်း)၊ န+မနသိကာရော အမနသိကာရော။]

တေန၊ ပေ၊ ဒဿေတိ။ ။ နာနတ္ထသညာနံ အမနသိကာရာပါဌ်ဖြင့် နာနတ္ထ သညာတို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်း၊ ဘဝင်၏အကြား၌ မသွင်းခြင်း အနက်ကိုသာပြပါသလောဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "တေန" စသည်မိန့်၊ ထိုအနက်သာမက၊ သမာဓိ၏ခိုင်မြဲခြင်း အနက်ကိုလည်း ပြသေး၏-ဟူလို၊ ခိုင်မြဲခြင်း၏အကြောင်းမှာလည်း နာနတ္ထသညာ တို့ကို နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နာနတ္ထ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမာ" ဟု ထည့်သည်။

ရူပသညာ၊ ပေ၊ န အတ္ထော။ ။ ရူပသညာကို လွန်မြောက်ခြင်း၊ ပဋိယသညာ၏ ချုပ်ခြင်း၊ နာနတ္ထသညာတို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းသည် ပဌမာရပ္ပသမာပတ်၏ အကျိုးရင်းမဟုတ်၊ အကျိုးဆက်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရူပသညာကို လွန်မြောက်ခြင်းစသည်ကို ဟောကြောင်းဖြစ်သော "ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ" စသော စကား ကော်သည် အကျိုးဆက်ကိုပြသောစကားသာဖြစ်၏၊ န အတ္ထော-အကျိုးရင်းကို ဖြစ်သော စကားမဟုတ်၊ အကျိုးရင်းကား မတုန်မလှုပ် ငြိမ်သက်သော သမာပတ် ချမ်းသာကို ခံစားရခြင်း၊ အရူပဘုံဘဝဟူသော ဘဝအထူး၌ ဖြစ်ရခြင်းစသည်တို့တည်း၊ [အာနန္ဓသန္တ သမာပတ္တိ သုခါနုဘဝန ဘဝဝိသေသုပ ပဇ္ဇနာဒယော အာရပ္ပ သမာပတ္တိနံ အတ္ထာ၊-အနုပ]

အညတ္တာတိ-ကား၊ သုတ္တေသု-သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ ပဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထို သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ ပရိတ္တကသိဏုဂ္ဂါတနေပိ-ကျဉ်းငယ်သောကသိုဏ်းကိုခွာခြင်း ၌သော်မှလည်း၊ ရူပါပေ၊ဂ္ဂဟဏေန-ရုပ်၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းမျှကို အာရုံယူခြင်းအား ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆေဒဿ-(သေးပတ်ဝန်းကျင်) အပိုင်းအခြားကို၊ အဂ္ဂဟဏတော-အာရုံ မယူခြင်းကြောင့်၊ အနန္တဖရဏတာ စ-အနန္တဖရဏ၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အနန္တော အာကာသောကိုရည်ရွယ်၍ “အနန္တ ဖရဏ” ဟု ဆိုသည်၊ စ ဖြင့် “အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ” ဟု ဟောတော်မူရုံသာမက “အနန္တော အာကာသော” ဟုလည်း ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊] ဣဓပန-ဤအဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌ကား၊ အနန္တ၊ပေ၊ဘာဝေပိ-အနန္တ ဖရဏ၏အဖြစ်ဖြင့်ထင်ရှားရှိပါသော် လည်း၊ ဥဂ္ဂါဒိတကသိဏဝသေန-ခွာအပ်သောကသိုဏ်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိတ္တာ နန္တတာ-ပရိတ္တ၏အဖြစ်၊ အနန္တ၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ် ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ အနန္တော အာကာသောတိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

သမယ၊ပေ၊ နေသ-သမယကိုပိုင်းခြားခြင်းဖြင့်၊ ဈာန်ကိုအထူးပြုခြင်းဖြင့်သာ လျှင်၊ ဧတ္ထ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အတ္ထော-မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိတော်မူ၏၊) ပဋိပတ္တိယာ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း ပဋိပတ်ဖြင့်၊ (အတ္ထော)-

တတ္ထ ပဟိ၊ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌ (အနန္တ၊ အပ္ပမာဏ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော) ပရိတ္တကသိုဏ်းကို ခွာခြင်း၌သော်မှလည်း အနန္တဖရဏတာကို ဟောတော်မူသေး၏၊ [ပိဖြင့် အပ္ပမာဏကသိုဏ်းကို ခွာရာ၌ အနန္တဟု ဖြန့်ပုံမှာ ဆိုဖွယ်ပင်မလိုဟု သမ္ဘာဝနာပြု၊] ဘာကြောင့် အနန္တဖရဏတာကို ဟောတော်မူပါ သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ရူပဝိဝေက၊ပေ၊ အဂ္ဂဟဏတော” ဟု မိန့်၊ ကသိုဏ်းကို ဘာဝနာဖြင့် ခွာသောအခါ ကသိုဏ်းရုပ်မှကင်းဆိတ်သော ကောင်းကင်သာ ကျန်၏၊ ကောင်းကင်၏ ရုပ်မှကင်းခြင်း (ရုပ်မရှိခြင်း)မျှကိုသာ အာရုံယူ၍ ပတ်ဝန်းကျင်အပိုင်းအခြားကို အာရုံမယူသောကြောင့် အနန္တဖြစ်သော ကောင်းကင် ကို ဖြန့်ရကား အနန္တဖရဏတာကို ဟောတော်မူရပါသည်-ဟူလို။

ဣဓ ပန၊ ပေ၊ န ဝုတ္တံ။ ။ဤအဘိဓမ္မာ၌ကား (သုတ္တန်၌ကဲ့သို့) အာကာသ၏ အနန္တဖရဏတာ ထင်ရှားရှိသော်လည်း (ထိုအာကာသ၏ အနန္တကို မယူဘဲ) ခွာအပ်သော ကသိုဏ်း၏အစွမ်းဖြင့်သာ ပရိတ္တအဖြစ်၊ အနန္တ (အပ္ပမာဏ) အဖြစ် ထင်ရှား၏၊ ခွာအပ်သော ကသိုဏ်းက ပရိတ္တဖြစ်လျှင် “ပရိတ္တ” ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ခွာအပ်သော ကသိုဏ်းက အနန္တ(အပ္ပမာဏ) ဖြစ်လျှင် “အပ္ပမာဏ” ဟု ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊ ဤသို့ အာကာသ၏ အနန္တအဖြစ်ကို မယူသောကြောင့် ဤအဘိဓမ္မာ၌ သုတ္တန်၌ကဲ့သို့ “အနန္တော အာကာသော” ဟု မဟောဘဲ ချန်ထားတော်မူသည်။

ကထာအဖွင့်]

နိဿယ

၄၅၁

မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်သည်၊ န (အတ္တိ)-ရှိသည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တဒဝစနံ-ထို “အနန္တော အာကာသော” ဟု ဟောတော်မမူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

☸ ပဌမာရပ္ပဝိညာဏံ-ကို၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်၏၊ ဖရဏာ ကာရေနေဝ-ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ [ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို အာရုံမပြု၊ ရုပ်၏ ကင်းခြင်း (မရှိခြင်း) မျှဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို “အနန္တ”ဟု ဖြန့်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ။] အနန္တန္တိ-အနန္တဟူ၍၊ မနသိကာတဗ္ဗတ္တာ-နှလုံးသွင်း ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနန္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (အနန္တန္တိ မနသိကာ တဗ္ဗဝဿေန၏အဖွင့်၊) ဥဠါတဘာဝေါ-ခွာအပ်သော ကသိုဏ်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကောင်းကင်ပညတ်သည်၊ ဥဠါဋီမံ-ဥဠါဋီမ မည်၏၊ [ပရိတ္တကသိဏဠါဋီမာကာ သာရမဏ်၏ အဖွင့်။]

အကိဉ္ဇနန္တိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ ဝိညာဏဿ-ပဌမာရပ္ပဝိညာဉ်၏၊ ကိဉ္ဇိ-သော၊ ပကာရံ- ဥပါဒ် ဘင်စသောအပြားကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ ဝိဘာဝနံ-မရှိခြင်းကို၊ အာဟ-ဟောတော် မူပြီ။

ယာယာတိ-ကား၊ သင်္ခါရာဝဿေသ သညာယ-ရန်ရင်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သောသညာ၏၊ တာဝ-စွာ၊ တံ ပဋိပတ္တိ-ထိုအကျင့်ကို၊ [တံ တာဝ ဒဿေတုံ၏ အဖွင့်။] အာဝဇ္ဇိဿာမိတိ အာဒိနာ-ဖြင့် တန္တိန္ဒာဝဇ္ဇနာဒိ ပဝတ္တိယာ-ထိုတတိယာရပ္ပဈာန်သို့ ညွတ်သော အာဝဇ္ဇန ဝသိဘော် အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ တဒတိက္ကမနတ္တာယ-ထို တတိယာရပ္ပဈာန် သမာပတ်ကို လွန်မြောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာဝဇ္ဇန ဘာဝနာ

သမယ၊ပေ၊ တဒဝစနံ။” ။[ဤဝါကျအလိုကို “အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြ ဝါကျ” ဟု မခုခို၏။] ဤအဘိဓမ္မာ၌ “ယသ္မိံ၊ပေ၊အာကာသာနန္ဓာယတနသညာ သဟဂတံ သုခဿ စ ပဟာနာ၊ပေ၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ပေ၊တသ္မိံ သမယေ” ဟူဟောတော်မူသောကြောင့် သမယကိုပိုင်းခြားခြင်း၊ ဝိညာနန္ဓာယတနသညာ သဟဂတစသော စတုတ္ထဈာန်တို့နှင့် မတူအောင် “သုခဿ စ ပဟာနာ၊ပေ၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ”ဟု ဝိသေသနပြုရခြင်းဖြင့်သာ ဘုရားရှင်အလိုတော် ဖြစ်၏။ အာကာသာနန္ဓာယတနဈာန်သို့ ရောက်ကြောင်းပဋိပတ်ဖြင့် ဘုရားရှင် အလိုတော်မဟုတ်၊ “အာကာသော အနန္တော”ကား ကျင့်ပုံကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပုံကို ပြသော စကားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ကဲ့သို့ “အနန္တော အာကာသော” ဟု ထည့်၍ ဟောတော်မမူ။

အာဝဇ္ဇိဿာမိ၊ပေ၊ ပဝတ္တိယာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အထခွဿ၊ပေ၊ ဒေသအာဘောဂေါ န ဟောတိ”ဟုဆိုသောကြောင့် တတိယာရပ္ပ သမာပတ်ကို လုံးဝ မဆင်ခြင်တော့ဟု မှတ်ရမည်လောဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “အာဝဇ္ဇိဿာမိ၊ပေ၊ ပဝတ္တိယာ”ဟု မိန့်၊ “အာဝဇ္ဇိဿာမိ၊ပေ၊ ဒေသ အာဘောဂေါ

၄၅၂ အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ [အရူပါဝစရကုသလ

ပဝတ္တိယာ-ဆင်ခြင်သော ဘာဝနာ၏မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (အဘာဝ-ကို) န (ဒဿတိ)-ပြသည်မဟုတ်။

နာသညာတိ (ပဒဿ)-၏၊ ဧတိဿ-ဤသညာ၏၊ သညာဘာဝေါစ- သညာ၏အဖြစ်သည်လည်း၊ အတ္တိ-၏၊ ဣတိ အတ္တော။ [နာသညာ၌ န-အ ဟု ပဋိပေ ၁၂-ခုကြောင့် “သညာဘာဝေါ အတ္တိ”ဟု ပကတိအနက်ဖွင့်သည်။]

သမူဟဂ္ဂဟဏဝသေန-အပေါင်းကိုယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (စတုတ္ထာရုပ္ပနာမ် ခန္ဓာလေးပါး အပေါင်းကို အာရုံပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိ-ဖြစ်သော သုံးသပ် ခြင်းသည်၊ ကလာပသမ္ပသန-မည်၏၊ ဖဿာဒိဧကေကဓမ္မဂ္ဂဟဏဝသေန-ဖဿ အစရှိသော တစ်ပါးပါးသော တရားကို အာရုံယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်သော ဝိပဿနာသည်၊ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာ-မည်၏။

အာကာသေ-ကောင်းကင်ပညတ်အာရုံ၌၊ ပဝတ္တိတဝိညာဏာတိက္ကမတော- ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကိုလွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တတိယာ- တတိယာရုပ္ပ သမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ တဒတိက္ကမတော-ထိုကောင်းကင်ပညတ်၌ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကိုလွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တဿေဝ-ထိုအာရုံကိုပင်၊ ဝိဘာဝနံ-ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏဝိဘာဝနေ-ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကိုပယ်ခြင်း သည်၊ (သတိ)၊ တဒေဝ-ထိုဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်သည်၊ ဝါ-ကိုသာ၊ အတိက္ကန္တံ- လွန်မြောက်အပ်သည်၊ သိယာ-၏၊ တဿ-ထိုဝိညာဉ်၏၊ အာရမဏံ-အာရုံသည်၊

န ဟောတိ”ပါ၌ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းစသော အလိုဆန္ဒ၏မရှိခြင်းကိုသာ ပြသည်၊ တတိယာရုပ္ပဈာန် သမာပတ်ကို လွန်မြောက်ဖို့ရန် ဆင်ခြင်မှု (အာရုံပြုမှု) မရှိခြင်းကို ပြသည်မဟုတ်ပါ၊ တတိယာရုပ္ပဈာန်သမာပတ်ကို လွန်မြောက်ဖို့ရန် ဆင်ခြင်ရ (အာရုံပြုရ) ပါသေးသည်-ဟူလို။

တဒတိက္ကမတော ဟိ။ ။[“အာကာသေ၊ပေ၊ တတိယာ” သည် အဋ္ဌကထာ စကားအတိုင်း မူတည်ထားသော ထပနာစကားတည်း။] အဘယ်ကြောင့် အာရမဏာ ၊ တိက္ကမနကိုသာ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ အောက်၌ “ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမာတိ ဧတ္တာပိ၊ပေ၊ ဈာနဉ္စ အာရမဏဉ္စာတိ ဥဘယမ္ပိ၊ပေ၊ သမတိက္ကမိတွာ”ဟု ဈာန်အာရုံ ၂-ပါးစုံလွန်မြောက်ပုံကို ဆိုခဲ့သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တဒတိက္ကမတော ဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဤစကား၏အကျယ်သည် “တသ္မာ ပဌမာရုပ္ပ ဝိညာဏသေဝ အဘာဝနာ တိက္ကမော ဝုတ္တော” တိုင်အောင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဟိ ယသ္မာ”ဟု တစ်နည်းပေးရသည်။

တဒတိက္ကမတော၊ပေ၊ ဝိဘာဝနံ။ ။[အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းသည် အတိက္ကမ မည်၏၊ သမာပဇ္ဇန အဓိဋ္ဌာန စသည်ကို မပြုခြင်းသည် ဝိဘာဝန မည်၏၊] ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို နှလုံးသွင်းမှု မပြုသောအားဖြင့် လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် ထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို ဝင်စားမှုစသည်မပြုဘဲ ပယ်ရှားခြင်း (ဝိဘာဝန) ဖြစ်ရသည်။

ကဏ္ဍအဖွင့်]

နိဿယ

၄၅၃

ဝါ-အာရုံကို၊ (အတိက္ကမ္မ-သည်) န (သိယာ)၊ စ-ဆက်၊ အာရမဏေ-အာရုံ၌၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အနာရမဏဿ-အာရုံမဟုတ်သော အာရမဏိက ဈာန်ကို၊ ဝိဘာဝနာတိက္ကမော-ပယ်ရှားခြင်း၊ လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ပယ်ရှား ဖို့ရာ လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ န ယုဒ္ဓတိ-မသင့်။

ပါဠိယဉ္ဇ-ပါဠိတော်၌လည်း၊ [စုဋ္ဌနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌လည်း၊] ဝိညာဏဉ္ဇာ ယတန သမာပတ္တိ-ကို၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဝင်စား၍၊ တတော- ထိုသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-ထပြီး၍၊ တညေဝဝိညာဏံ-ထိုပဋ္ဌမာရပွဝိညာဉ်ကိုပင်၊ အဘာဝေတိ-မဖြစ်စေ၊ (ဝါ-ပယ်ရှား၏၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တညေဝ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ အဘာဝေတိတိ-တညေဝ၊ပေ၊ အဘာဝေတိဟူ၍လည်း ကောင်း၊ တညေဝ အဘာဝေတိတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော် မူအပ်။

ပန-ဆက်၊ အနန္တံ၊ပေ၊ဥပသမ္ပဇ္ဇာတိဇတ္ထ-ပါဌ၌၊ အာရမဏံ-အာရုံဖြစ်သော၊ ဝိညာဏံ စ-ဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဉ္စ-အာရမဏိက ဝိညာ

ဒုတိယာရပ္ပ၊ပေ၊ အာရမဏံ။ ။“ဒုတိယာရပ္ပဝိညာဉ်ကို ပယ်ရှားခြင်းဖြစ်ခဲ့သော် အဘယ်အပြစ်ရှိရာသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဒုတိယာ၊ပေ၊ အာရမဏံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဒုတိယာရပ္ပ ဝိညာဉ်ကို ပယ်ရှားခြင်းဖြစ်လျှင် ထိုဝိညာဉ်ကိုသာ လွန်မြောက် အပ်ရာ၏၊ ပဋ္ဌမာရပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်းမဖြစ်ရာ၊ ဤသို့ အာရမဏာတိက္ကမ မဖြစ်ခြင်းဟူ သော အပြစ်ရှိရာ၏ - ဟူလို။

နစ ပေ၊ ယုဒ္ဓတိ။ ။“ဒုတိယာရပ္ပဝိညာဉ်ကို ပယ်ရှားခြင်း လွန်မြောက်ခြင်းဖြစ်လျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “နစ၊ပေ၊ ယုဒ္ဓတိ” ဟု မိန့်သည်၊ ပဋ္ဌမာယုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံ၌ အပြစ်ကိုမြင်သောကြောင့် အာရုံကို လွန်မြောက် အောင် အားထုတ်ခဲ့ပါလျက် ထိုအာရုံကိုတော့ ဝိဘာဝန အတိက္ကမ မပြုဘဲအာရုံမဟုတ်သော အာရမဏိကဈာန်သမာပတ်ကို ဝိဘာဝန အတိက္ကမပြုခြင်းသည် ယုတ္တိမရှိသဖြင့် မသင့်ခြင်း အယုတ္တိဒေါသဖြစ်စရာရှိ၏=ဟူလို။ [ဝိဘာဝနဉ္စ+ အတိက္ကမော စ ဝိဘာဝနာတိက္ကမော၊ ဝိဘာဝနတ္ထံ ဝါ အတိက္ကမော ဝိဘာဝနာတိက္ကမော၊-မရ။]

ပါဠိ ယဉ္ဇ၊ပေ၊ အဘာဝေတိဝါ။ ။အာရုံကိုလွန်မြောက်သင့်ကြောင်း သာဓက ကို ပြလို၍ ပါဠိယဉ္ဇ စသည်မိန့်၊ စုဋ္ဌနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန (ဒုတိယာရပ္ပဈာန်ကိုဝင်စား၍ ထပြီးလျှင်) တညေဝ ဝိညာဏံ (ဝိညာဏဉ္ဇာယတန၌ ပါသော) ထိုအာရုံ ဝိညာဉ်ကိုပင် “အဘာဝေတိ-ပယ်ရှား၏”ဟု ဟောတော်မူ၍ ဒုတိယာရပ္ပ အာရမဏိက ဝိညာဉ်ရအောင် “တညေဝ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ အဘာဝေတိ” ဟု တိုက်ရိုက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ “တညေဝ အဘာဝေတိ”ဟု တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြ၍လည်းကောင်း ဟောတော်မူပါ၊ ထို့ကြောင့် “အာရုံ လွန်မြောက်ပုံကိုသာ ဆိုင်သင့်ပါသည်”ဟူလို။

ဏဉ္ဇာယတနဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွယံ-၂-ပါးစုံကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မိဒ္ဓယေ-ထို ၂-ပါးစုံတို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ ယတော-အကြင်ဈာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတော-ထပြီ၊ ပဌာနနိဒ္ဓိဋ္ဌေန-ပဓာနအားဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော၊ တေနော ဝါ-ထိုဈာန်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ တံ သဒ္ဓဿ-တံ အသဒ္ဓါ၏၊ သမ္ပန္နော-စပ်ဖို့ရန်လျဉ်းပါးခြင်းသည်၊ အာပန္နော-ဖြစ်လသော်၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဿ-ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ဈာန်ကို၊ နိဝတ္တနတ္ထံ-တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝိညာဏဝစနံ-ဝိညာဏသဒ္ဓါကို၊ (ဘဂဝတာ ကတံ၊) တသ္မာ၊ ပဌမာရပူ ဝိညာဏဿေဝ-ပဌမာရပူဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကိုသာ၊ အဘာဝနာတိက္ကမော-မဖြစ်စေခြင်းဟူသော လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဝုတ္တော၊ [ပြခဲ့သော ယုတ္တိသာဓက ၂-မျိုးလုံးကြောင့် အာရမဏိက ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဈာန်၏ အဘာဝနာ တိက္ကမကိုမဆိုဘဲ အာရုံဝိညာဉ်၏ အဘာဝနာတိက္ကမကိုသာ အဋ္ဌကထာဆရာဖွင့်ဆို အပ်ပါသည်၊ ဤ၌ “အဘာဝန သင်္ခါတော+အတိက္ကမော အဘာဝနာတိက္ကမော” ဟု ပြုပါ။]

တနိဿိတန္တိ-ကား၊ တေန-ထိုဒုတိယယောကျ်ားသည်၊ နိဿိတံ-မှီအပ်သော ပဌမယောကျ်ားကို၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-မဏ္ဍပ်၌ကပ်တွယ်နေသော၊ တံ-ထိုယောကျ်ားကို၊ အနိဿာယ-၍၊ တေန-ထိုယောကျ်ားနှင့်၊ ဝိနာဘူတေ-ကင်းသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိဝိတ္တေ-ကင်းဆိတ်သော၊ ဗဟိဩကာဿ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်အရပ်၌၊ ဌာနံ-တည်ခြင်း ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) အာကာသလဂ္ဂဝိညာဏဿ-ကောင်းကင်ပညတ် ၌ တွယ်ကပ်နေသော ပဌမာရပူဝိညာဉ်၏၊ ဝိဝေကေ-ကင်းဆိတ်ရာဖြစ်သော၊ တဒပဂမေ-ထိုပဌမာရပူဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်းဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်၌၊ တတိယာရပဿ-၏၊ ဌာနံ-တည်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။ ။အရူပါဝစရကုသလကထာ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အနန္တံ ဝိညာဏံတိ။ ။ပြခဲ့သော ပါဠိတော်ဝယ် “တညေဝ ဝိညာဏံ” ဟု ဝိညာဏ သမညကို ဟောတော်မူ၏၊ အနန္တံ ဝိညာဏံဝယ် အာရုံ ဝိညာဉ်ဟူသော ပဌမာရပူ၊ အာရမဏိက ဝိညာဉ်ဟူသော ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ဤ ၂-မျိုးကို ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ဤပြခဲ့သောပါဠိတော်၌လည်း ဝိညာဉ် ၂-မျိုးလုံးကို ယူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အနန္တံ ဝိညာဏံတိ” စသည် မိန့်။

တသ္မိဒ္ဓယေ၊ပေ၊ ဝစနံ။ ။ထိုဝိညာဉ် ၂-မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးနှင့် (တညေဝဝယ်) တသဒ္ဓါ၏ စပ်ခြင်းဖြစ်ရာ၏၊ သို့မဟုတ် အကြင်ဒုတိယာရပူဝိညာဉ်မှထ၍ တတိယာ ရပူကိုရ၏၊ ထိုဒုတိယာရပူဝိညာဉ်နှင့်သော်လည်း ပဓာန နိဒ္ဓေသနည်းအားဖြင့် တ သဒ္ဓါ၏ စပ်ခြင်း (စွဲနက်) ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသို့ တသဒ္ဓါ၏ စွဲနက် ၂-မျိုးအတွက် လျဉ်းပါးဖွယ်ဖြစ်နေလသော် ဝိညာဏ၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ၂-မျိုးတွင် ဝိညာဏဉ္ဇာယတနကို တားမြစ်ခြင်းငှာ “တညေဝ ဝိညာဏံ”ဟု ဝိညာဏသဒ္ဓါကို ဘုရားရှင်ပြုတော် မူသည်။

တောဘူမကကုသိုလ်အဖွင့်

ဣမေ၊ပေ၊ နယာတိ-ဟူသော စကားကို၊ အန္တော-အဆုံးဖြစ်သော၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျနယေ-ဆန္ဒာဓိပတေယျနည်း၌၊ ပုရိမနယာနံ-ရှေးနည်းတို့၌၊ တန္တယာဘိမုဗ္ဗဝတ္ထိ-ထိုဆန္ဒာဓိပတေယျနည်းသို့ရှေးရှုသောဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္တာယဝုတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အယံ ပကာရော-ဤအပြားသည်၊ ပါဠိအနုဂတော-ပါဠိတော်သို့အစဉ်လိုက်သည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ (ကသ္မာ ဝိညာယတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ)، ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ သုဒ္ဓိကနယာဒယော-သုဒ္ဓိကနည်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝတ္တာ-ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဝီရိယာဓိပတေယျာဒိနယာ-တို့ကို၊ နဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အယံ ပကာရော ပါဠိအနုဂတော န ဟောတိ၊ ဣတိဝိညာယတိ။)

မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ အနုလောမာဒိနယ ဝိစိတ္တေဟိ-အနုလောမ အစရှိသော နည်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ သတ္တဟိ မဟာဝါရေဟိ-(ပဋိစ္စဝါရစသော) ခုနစ်ပါးသော ဝါရကြီးတို့ဖြင့်၊ ဟိနတ္ထိကော-ဟိနတိက်ကို၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ဟိနတိက်၌၊ ဝိသတိ-သော၊ ဣမေ လောကီယမဟာနယာ-ဤလောကီယမဟာနည်းတို့သည်၊ မဇ္ဈိမဓမ္မေကဒေသဘူတာ-မဇ္ဈိမဓမ္မတို့၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိကတ္တာ-ဤသို့ နှလုံးပြု၍၊ တတ္ထ-ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးဝယ် ဟိနတိက်၌၊ ဝိဘတ္တာ-န်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တိ၊ ဧတေနကမေန-ဤအဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော အစဉ်အားဖြင့်၊ ဣမေသံ နယာနံ-တို့၏၊ တတ္ထ-ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးဝယ် ဟိနတိက်၌၊ အာဂတတ္တာ-လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န (ဝုတ္တိ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

ဧဝံ-သို့၊ ဧတေသံ-ဤနည်းတို့၏၊ ဝိဘတ္တဋ္ဌာနံ-ဝေဖန်အပ်ရာ ပါဠိရပ်ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဧတသ္မိ၊ပေ၊ ဌာနေ-ဤတောဘူမကကုသလကထာ၏ အဆုံးဖြစ်သော ဌာန၌၊ အဋ္ဌာရသကမ္မဒ္ဓါရဒဿနတ္ထံ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကမ္မဒ္ဓါရတို့ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣမသ္မိပန ဌာနေတိ အာဒိမာဟ၊ အထဝါ-ကား၊ ဟိနပဏီတေဟိ-ဟိနပဏီတို့မှ၊ ဝိနိဝတ္တေတွာ-ဆုတ်နစ်စေ၍၊ [“ဟိနတ္ထိကတော မဇ္ဈိမရာသိ ဂဟေတွာ”ကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။] မဇ္ဈိမရာသိ အန္တောဂဘောဝံ-မဇ္ဈိမ ရာသီ၌ အတွင်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တေန-ပြတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတေသံ တောဘူမကကုသလနယာနံ-ဤတောဘူမက ကုသိုလ်နည်းတို့ကို၊ ဟိနတ္ထိကေ-၌၊ ဝိဘာဂေါ-ဝေဖန်ခြင်းကို၊ ကတော-ပြီ၊ ဣမသ္မိ၊ပေ၊ အာဒိကဿ-စကားရပ်၏၊ ယထာဝုတ္တာဝ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သမ္ပန္နော-အနုသန္ဓေသမ္ပန္နသည်၊ (ဧဝမေ တေသံ၊ပေ၊ အာဒိမာဟဟုဆိုအပ်ပြီးသော အနုသန္ဓေသမ္ပန္နသည်၊) (ဟောတိ)။

ဟိနတ္ထိကေ-ဌံ၊ မဇ္ဈိမရာသိမိ-ဌံ၊ သဝိပါကာ-အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊
[သဝိပါကာဖြင့် အဝိပါကဖြစ်သော အဟောသိကံတို့ကိုကန့်။] ယေ-အကြင်တရား
အစုတို့ကို၊ ဝဋ္ဋနိသိတေနေဝ-ဝဋ္ဋကိုမှီသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒါနာဒိဝသေန-
ဖြင့်၊ ပဝတ္တိတာ-ဖြစ်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုတရားအစုတို့ကို၊ ဟိနာတိ-ဟူ၍၊
ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊ ယေ-အကြင်တရားအစုတို့ကို၊ ဝိဝဋ္ဋနိသိတေန-ဝဋ္ဋ
တရားမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုမှီသော၊ ဒါနာဒိဝသေန ပဝတ္တိတာ၊ တေ-ထိုတရားအစု
တို့ကို၊ ပဏီတာတိ ကာတဗ္ဗာ၊ အဝိပါကာ-အကျိုးမရှိသော တရားအစုတို့ကို၊
မဇ္ဈိမာတိ-မဇ္ဈိမတို့ဟူ၍၊ ကာတဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ အဝိပါကတ္တာ-အကျိုးမရှိကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသု-ထိုတရားအစုတို့တွင်၊ မဇ္ဈိမရာသိ-ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊
ဣတရေ-မဇ္ဈိမရာသိမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဧကန္တဝဋ္ဋနိသိတာ-
ဧကန် ဝဋ္ဋကိုမှီကုန်သော၊ နဝ-၉-ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့လည်းကောင်း၊ ဝိဝဋ္ဋပနိဿယ
ဘူတာ-ဝဋ္ဋမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်
သော၊ နဝစ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌာရသ-န်သော၊ ကမ္မဒွါရနိ-
တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ကမ္မာနိစ-ကံတို့လည်းဟုတ်၏၊ တာနိ-ထိုကံတို့ဟူသည်၊
တဿ တဿ ဖလဿ-ထိုထိုအကျိုး၏၊ ကာရဏဘာဝေန-အကြောင်း၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွါရနိစ-ဒွါရတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကမ္မဒွါရနိ-
တို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုတရားအစုတို့၌၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊
ကမ္မဒွါရနိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံတံဒွါရနိ-
ထိုထိုဒွါရဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယာဒီနိ-ကာယ အစရှိသည်တို့ကို၊ (ကာယဝိညတ်
ဝစီဝိညတ် မနတို့ကို) (ကမ္မဒွါရနိတိ သင်္ဂဟကာရော အာဟ။)

အဋ္ဌာရသ-၁၈-မျိုးကုန်သော၊ ခတ္တိယာစ-ခတ္တိယတို့ကိုလည်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ
၌စပ်)၊ အဘဗ္ဗာ-သစ္စာလေးပါးကို မသိထိုက်ကုန်သော၊ ဟိနဟိနတ္ထယာဒယော-
ဟိနဟိန ၃-မျိုးတို့၏အပေါင်း အစရှိကုန်သော၊ နဝ-၉-မျိုးတို့လည်းကောင်း၊
ဘဗ္ဗာ-သစ္စာလေးပါးကို သိထိုက်ကုန်သော၊ ပဏီတပဏီတတ္ထယာဒယော-ပဏီတ
ပဏီတ ၃-မျိုးတို့၏အပေါင်း အစရှိကုန်သော၊ [အဋ္ဌကထာ၌ နောက် ၉-မျိုးဝယ်
“ပဏီတဟိန”မှ စသောကြောင့် “ပဏီတဟိနတ္ထယာဒယော”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်
ထင်သည်။] နဝစ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကမ္မာနုရူပေနေဝ-ကံအားလျော်
သဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဗြာဟ္မဏာဒယောစ-
ဗြာဟ္မဏအစရှိသူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဝါစ-နတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေ
တဗ္ဗာ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ အဋ္ဌစတ္တာလီသ-သော၊ ဂေါတ္ထစရဏာနိ-ဂေါတ္ထစရဏ
တို့ဟူသည်၊ တေသညေဝ ခတ္တိယာဒီနိ-ထိုခတ္တိယ အစရှိသည်တို့၏ပင်၊ ဘောဒါ-
အထူးအပြားတို့တည်း။

ကာမာဝစရံ-ပေ၊ ဓိပတေယျန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော၊ စိတ္တဿ-၏၊ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေါ-စိတ္တာဓိပတေယျ၏အဖြစ်ကို၊ (ဝုတ္တောဌ်စပ်၊) စိတ္တစေတသိကသမုဒါယေ-စိတ်စေတသိက်အပေါင်း၌၊ သမယဝဝတ္ထာပကော-သမယကိုပိုင်းခြားသတ်မှတ်တတ်သော၊ စိတ္တသဒ္ဓေါ-စိတ္တသဒ္ဓါသည်၊ ပဝုတ္တော-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]...တေဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

လောကုတ္တရာကုသိုလ် အဖွင့်

☞ လောကံ တရတိတိ ဧတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ လောက သမတိက္ကမ ပဋိပတ္တိ-လောကကိုလွန်မြောက်ကြောင်း အကျင့်တည်းဟူသော မဂ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ ဥတ္တရတိတိ ဧတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ လောကဿ-၏၊ အန္တဂမနံ-အဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဖလေ-အကျိုး၏အဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာနံ-တည်သော၊ ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော အာဟ။) [“အန္တဂမနံဖလေ ပတိဋ္ဌာနံ”ဟု ရှိလျှင်ကောင်း မည်တင်သည်၊ “လောက၏ အဆုံးသို့ရောက်ခြင်းဟူသော အကျိုး၌တည်သော” ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ အာဟ။] သမတိက္ကမ္မာတိ အာဒိနာ-ပါဌ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော အာဟ။) ဟိ မှန်၊ သမတိက္ကမ္မာတိ-သမတိက္ကမ္မပုဒ်၏၊ နိဿရိတွာ-ထွက်မြောက်၍၊ (ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ ဟောတိ၊) အဘိဘုယျာတိ-ပုဒ်၏၊ ဝိသံယုတ္တံ-မယှဉ်သည်၊ ဟုတွာ ဣတိအတ္ထော၊ (ဟောတိ၊) စ-ဆက်၊ တိဝိဓောပိ-၃-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္ထော-လောကံ ဥတ္တရတိ အစရှိသောအနက်ကို၊ မဂ္ဂါဒိသု-မဂ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ (မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊) ဧကေကသ္မိ-တစ်ပါး တစ်ပါး၌။ ယောဇေတဗ္ဗော-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (တိဝိဓောပိ အတ္ထော) မဂ္ဂေယေဝ-မဂ်၌သာ၊ (ယောဇေတဗ္ဗော၊) (ကသ္မာ-နည်း၊) ဣဓ-ဤ လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုပြရာ၌၊ တဿ-ထိုမဂ်၏၊ ဝါ-ကို၊ အဓိပ္ပေတတ္တာ-တည်း။

ဧကစိတ္တက္ခဏိကန္တိ-ဟူသော စကားကို၊ ဧကမဂ္ဂဿ-တစ်ခုသောမဂ်၏၊ ဒွေ ဝါရေ-၂-ကြိမ်တိုင်တိုင်၊ အနုပ္ပတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယာဟ၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဓမ္မာနံ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို၊ အနတိဝတ္ထနာဒိသာမိကာယ-မလွန်ခြင်း အစရှိသည်ကို ပြီးစေတတ်သော၊ [အာဒိဖြင့် ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသတာ-သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ တူသောကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ တဒုပဂဝီရိယဝါဟနံ-ထိုမဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဝီရိယကိုဆောင်ခြင်း၊ အာသေဝနာ-ထုံမွမ်းခြင်း၊ ဤ ၃-မျိုးသော ဘာဝနာဝိသေသတို့ကိုယူပါ။] ပညာယ-ပညာအားဖြင့်၊ ဝဗ္ဗေတိ-၏။

နိယျာတိတိ နိယျာနိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဆိုထိုက်လျက်၊ ဤကာရဿ-ဤအက္ခရာ၏၊ ရဿတ္ထံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ယကာရဿ-၏၊ ကကာရံစ-ကအက္ခရာ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတွာ၊ နိယျာနိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ၊ ဧတေန-ဤလောကုတ္တရာဈာန်ဖြင့်၊ နိယျာတိ-ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ နိယျာနံ၊ နိယျာနမေဝ-နိယျာနသည်ပင်၊ နိယျာနိကံ-မည်၏၊ (သုတ္တန္တံ ဣကပစ္စည်း၊) ဝေနယိကောဝိယ-ဝေနယိကောပုဒ်ကဲ့သို့တည်း၊ [ဝိနယကံ အဓိတေတိ ဝေနယိကောပုဒ်ကဲ့သို့ ဣကပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောပုဒ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။] ဧတ္ထ-ဤဒုတိယဝိကပ်၌၊ နေယျာနိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ-လျက်၊ ဣကာရဿ-၏၊ ဧကာရတ္ထံ-ကို၊ အကတွာ ဝတ္ထံ။

စိတ္တစေတသိကရာသိ-စိတ်စေတသိက်အစုကို၊ ဖလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တံ-ထိုဖိုလ်သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ သမ္ပယုတ္တာနံ-နိသော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ အတ္တနော-၏၊ အဝယဝဘူတာနံ-အစိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ နိဿယော-မှီရာသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဖလညာဏံ-ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ကို၊ ဖလန္တိ (ဝုစ္စတိ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အာဒယော-နိသော၊ အင်္ဂါနိမဂ္ဂင်တို့ကို၊ (ဖလန္တိ ဝုစ္စတိ)။

လောကုတ္တရာဘာဝေတိ-ကား၊ လောကံ-ကို၊ ဥတ္တိဏ္ဏဘာဝေ-လွန်မြောက်ပြီး၏အဖြစ်သည်၊ (သမာနေပိဋ္ဌစပ်၊) တေန-ထိုလောကုတ္တရာဘာဝေ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ ဖလနိဗ္ဗာနာနိ-တို့ကို၊ သင်္ဂဏှာတိ-၏၊ တေသု-ထိုဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊ ယံဖလံ-သည်၊ ဘဝတိ၊ တံ-ထိုဖိုလ်ကို၊ ဘူမိတိ ဝုစ္စတိ၊ [“ဘဝတိတိ ဘူမိ” ဟု ပြု၍ ဖိုလ်ကိုအရကောက်။] ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ-ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမဘဝါဒယော-ကာမဘဝ အစရှိသည်တို့ကို၊ တံ သမင်္ဂီနော-ထိုကာမဘဝစသည်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိဿယဘာဝေန-ကြောင့်၊ ဘူမိတိ၊ ဝုစ္စန္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂေန-မင်္ဂကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-သော၊ ဖလံ-ကို၊ အရိယသာဝကဿ-၏၊ ကာလေန ကာလံ-မကြာမကြာ၊ သမာပဋ္ဌိတဗ္ဗတာယ-ဝင်စားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ (ဟိတ်ကူ၊) နိဿယဘာဝတော-မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူမိတိ ဝုစ္စတိ၊ တတောယေဝ-ထိုသို့ အရိယာသာဝက၏ မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အရိယာ-မှီရာဘုံရှိသော အရိယာတို့သည်၊ စိရတရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ (အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊) တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏။

တတောယေဝ၊ပေ၊တိဋ္ဌန္တိ။ ။ဖိုလ်သည် ဖလသမာပတ်ဝင်စားသော အရိယာတို့၏ မှီရာဘုံဖြစ်သောကြောင့် အရိယာတို့သည် ကြာမြင့်စွာတည်ကြသည်ဟု ဆိုရာ၌ “မင်္ဂကိုမရမိက နိဗ္ဗိန္ဒညာဏံ မုစ္စိတုဏှမ္ပတာဉာဏ်တို့ဖြင့် အင်မတန် လွတ်မြောက်လိုကြသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် ကြာမြင့်စွာတည်နေကြပါသေးသနည်း”ဟု ဧဝံနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အရိယာဖလ

သမုဇ္ဈေဒါပေ၊ ဧတ္ထ-ပါဌ်၌၊ အပါယဂမနိယာနံ-အပါယ်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ အစ္စန္တသမုဇ္ဈေဒေါ-စင်စစ်အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဣတရေသံ-အပါယဂမနိယ အကုသိုလ်မှ တစ်ပါးကုန်သော အကုသိုလ်တို့ကို၊ ဝိဇ္ဇုလတောဘာသေန-လျှပ်စစ်နွယ်ရောင်သည်၊ တမဿ-အမှိုက် မှောင်ကို၊ (သမုဇ္ဈိန္တနံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ သမုဇ္ဈေဒေါ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

လောကီယဇ္ဈာနမ္ပိ-လောကီဈာန်သော်မှလည်း၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-၏ သန္တာန်၌ လည်းကောင်း၊ အကတာဓိကာရဿ-ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရ မရှိသော၊ အရိယဿ စ-လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါယ-ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ န ဣဇ္ဈတိ-မပြီးစီး၊ ပန-ကား၊ ကတာဓိကာရဿ-သော၊ အရိယဿ-၏သန္တာန်၌၊ ကုသလေန-ကြောင့်၊ ဝိပါကာနံ-တို့၏၊ (သမိဒ္ဓိ) ဝိယ-ပြီးစီးခြင်းကဲ့သို့၊ မဂ္ဂနေဝ-မဂ်ကြောင့်သာလျှင်၊ သမိဇ္ဈန တော-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုမဂ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမိဒ္ဓဿ-ပြီးစီးသော လောကီဈာန်၏၊ အရိယမဂ္ဂေန-အရိယမဂ်နှင့်၊ သဒိသတာယ-တူသည်၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ အတဗ္ဗပါကတ္တာ-ထိုမဂ်၏ အကျိုးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [စ သဒ္ဓါ ပိဟန်တူသည်၊] မဂ္ဂပဋိပဒါ-မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ တဿဈာနဿ-ထိုဈာန်၏၊ (မဂ္ဂသိဒ္ဓဖြစ်သော လောကီဈာန်၏၊) ပဋိပဒါ-အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု န သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုလောကီဈာန်၌၊ တထာ-ထိုပဋိပဒါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂရံကတွာ-အလေးပြု၍၊ ပဋိပဒါ ဟိ ဝေ-ပဋိပဒါတို့နှင့်တကွသာလျှင်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်ကို၊ န ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ယထာဝုတ္တဇ္ဈာန သင်္ဂဟတ္ထံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ် ပြီးသော မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်ကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ သုဒ္ဓိကဒေသနာပိ-သုဒ္ဓိက ဒေသနာ ကိုလည်း၊ ကတာ-အပ်ပြီ၊ ဣပေန-ဤလောကုတ္တရာဒေသနာ၌ကား၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော လောကုတ္တရာဈာန်၏၊ ပဋိပဒါယ-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အသိဒ္ဓိတော-မပြီးခြင်းကြောင့်၊ ဂရံ ကတွာ ဒဿေတုံ ဒုက္ခပဋိပဒန္တိ အာဒိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္ထံ၊ [ဤဋီကာဖွင့်ပုံသည် အဋ္ဌကထာနှင့် တိုက်ရိုက်လည်းမတူ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းလည်း မဟုတ်၊ အဋ္ဌကထာစကားကိုလိုက်၍ မိမိအလိုကိုပါ ထည့်စွက် ပြသော အဖွင့်ဖြစ်သည်။]

ယောကောစိဝါရောတိ-ကား၊ သင်္က-တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ- လည်းကောင်း၊ တိက္ခတ္တံ-လည်းကောင်း၊ စတုက္ခတ္တံ-လည်းကောင်း၊ အနေက္ခတ္တံ-

သဒ္ဓိဿယေန ဟိ အရိယာ ကတကိစ္စာ သုဠ၊ နိဗ္ဗိန္ဒသဗ္ဗဘဝါပိ (လွန်စွာ ငြီးငွေ့အပ်သော အလုံးစုံသော ဘဝရှိပါကုန်သော်လည်း) စိရတရံ လောကေ ပရဟိတာယ တိဋ္ဌန္တိ"ဟု အနုဋီကာ ဖြေသည်။

၂၀

အကြိမ်များစွာလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိသု-ကုန်သော၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရေသု-
ကိလေသာကို ခွာရာ ဝါရတို့တွင်၊ ယောကောစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊
(ဝါရောဋ္ဌစပ်) သကိ-လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တုစ-လည်းကောင်း၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရာ-
တို့သည်၊ သုခပ္ပဋိပဒါ ဧဝ-သုခပ္ပဋိပဒါတို့သာတည်း၊ တတော-ထို ၂-ကြိမ်ထက်
၌၊ ဥဒ္ဓ-အလွန်၊ သုခပ္ပဋိပဒါ-သည်၊ န စ ဟောတိ-မရှိတော့သည်သာ၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ တိက္ခတ္တု-၃-ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ-ကိလေသာ ခွာအပ်ရာဝါရကို၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ
တိ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟူ၍၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ-တို့သည်၊ ရောစေသုံ-နှစ်သက်ကြကုန်
ပြီ၊ တသ္မိ-ထို ၃-ကြိမ်ခွာအပ်ရာ ဝါရကို၊ တထာရောစိတော-ထိုအခြင်းအရာအား
ဖြင့် နှစ်သက်အပ်သော်၊ (ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟု နှစ်သက်အပ်သော်၊) တတော-ထို ၃-
ကြိမ်မှ၊ ပရေသု-ကုန်သော၊ စတုက္ခတ္တု-၄-ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရာဒိသု-ခွာအပ်ရာဝါရ
အစရှိသည်တို့၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့
မှတ်အပ်၏။

ရူပါရူပါနံ-ရုပ်နာမ်တို့ကို၊ (ဂဟဏံဋ္ဌစပ်) လက္ခဏာဒီဟိ-လက္ခဏ အစရှိ
သည်တို့ဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် ရသ ပစ္စုပ္ပန်တို့ကို ယူ၊ ပဒဋ္ဌာန်းကား နောက် ပစ္စယ
ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကျမှ ပါလိမ့်မည်၊] ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ (ပရိ၏ အဖွင့်) ဂဟဏံ-
ယူခြင်းသည်၊ ဝါ-ယူကြောင်းဉာဏ်သည်၊ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟော-ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟမည်၏။

ဧကံ-ဤတရားအစုသည်၊ နာမ ရူပမတ္ထံ-နာမ်ရုပ်မျှသာတည်း၊ အညော-
နာမ်ရုပ်မှတစ်ပါးသော၊ ကောစိ-သော၊ သတ္တာဒိကော-သတ္တအစရှိသောအရာသည်၊
န-မရှိ၊ [အာဒိဖြင့် ဧဝ အတ္တ ပုဂ္ဂလတို့ကို ယူ၊] ဣတိ-သို့၊ ဝဝတ္ထာပနံ-အသီး
အသီး တည်စေတတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဝါ-ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်သည်၊
နာမရူပဝဝတ္ထာပနံ-မည်၏၊ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ-ပိုင်းခြား၍ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်
ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ရုပ်နာမ်ကိုပိုင်းခြား၍ ယူပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝ
ဒန္တတာ စ-မဂ်ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ နာမရူပ
ဝဝတ္ထာပနာဒိနံ-နာမရူပဝဝတ္ထာပနဉာဏ် အစရှိသည်တို့၏၊ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိတော-ခဲယဉ်း
စွာ ပြီးခြင်းကြောင့်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပါပေ၊ ဧဝ-ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်
၏ ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒတာ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ၏ အဖြစ်
ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ။

ပရိဂ္ဂဟိတ၊ပေ၊စေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "ရူပါ ရူပံ ပန ပရိဂ္ဂဟေန္တော ဒုက္ခေန၊ပေ၊
ဒုက္ခာပဋိပဒါ နာမ ဟောတိ၊ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ ပန၊ပေ၊မဂ္ဂပါတုဘာဝ ဒန္တတာယ ဒန္တာဘိညာ
နာမ ဟောတိ"ဟုရှိ၏။ ထိုစကား၌ ဒုက္ခပဋိပဒါဖြစ်ကြောင်းဝယ် ရုပ်နာမ်ကိုသိမ်းဆည်းရာ၌
ခက်ခဲခြင်းတစ်မျိုးသာပြု၍ နာမရူပဝဝတ္ထာနံ ပနစသည်၌ ခက်ခဲပုံကိုမပြဘဲ ဒန္တာဘိညာဖြစ်ပုံကို
တစ်ခါတည်းပြထားသည်။ နာမရူပ ဝဝတ္ထာပန စသည်၏ ခက်ခဲခြင်းကြောင့်လည်း မဂ္ဂပါတုဘာဝ၏

တံ-ထိုစောဒနာစကားသည်၊ န-မသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) နာမ၊ပေ၊ ဒိနံ-
နာမရူပဝေတ္ထာပနဉာဏ် အစရှိသည်တို့၏၊ ပစ္စနိကကိလေသမန္တတာယ-ဆန့်ကျင်
ဘက်ကိလေသာတို့၏ နဲ့နည်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခသိဒ္ဓိယမ္ဗိ-လွယ်ကူစွာ
ပြီးစီးရာအခါ၌လည်း၊ တထာသိဒ္ဓဿ-ထို ပစ္စနိက ကိလေသာနည်းသည့်အတွက်
သုခသိဒ္ဓိဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ တထာသိဒ္ဓဟုရှိ၏။] ဝိပဿနာသဟဂ
တာနံ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနံ-သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊
မန္တတာယ-နဲ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ ဘာဝတော-မဂ်
ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ လေးနှေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ ထို စောဒနာစကားသည်၊
န-မသင့်။)

ဒန္တအဖြစ်သည် ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နာမရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ ခက်ခဲမှုတစ်မျိုးကြောင့်သာ
ဒုက္ခပဋိပဒါ၏ အဖြစ်ကို မဆိုထိုက်၊ နာမရူပပရိဂ္ဂဟိတအပြင် နာမရူပဝေတ္ထာပနစသည်တို့၏
ခက်ခဲမှုပါထည့်၍ ဒုက္ခပဋိပဒါဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုထိုက်သည်ဟု စောဒနာသည်။

တံန၊ပေ၊ဒန္တဘာဝတော။ ။ရူပါရူပ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ ခက်ခဲစွာဖြစ်ရ၍ ဒုက္ခပဋိပဒါ
ဖြစ်ပြီးနောက် နာမရူပဝေတ္ထာပန စသော ဉာဏ်တို့သည် ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့က
နည်းပါးလျှင် လွယ်ကူစွာ ပြီးစီးကာ သုခပဋိပဒါဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုသို့ သုခပဋိပဒါဖြစ်သော်လည်း
ထိုသို့လွယ်ကူစွာပြီးစီးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့က ညံ့နေလျှင် မဂ်ထင်ရှားပေါ်လာဖို့လည်း
နှေးမည်သာ၊ ဤသို့ လျှင် နာမရူပ ဝေတ္ထနာစသော ဉာဏ်တို့၏ ခဲယဉ်းစွာပြီးစီးရခြင်းသည်
မဂ်ပေါ် လာရာ၌ ဒန္တဖြစ်ဖို့ရန် ဧကန်အကြောင်း မဟုတ်၊ ဝိပဿနာနှင့်တကွဖြစ်သော ဣန္ဒြေ
တို့၏ နဲ့ခြင်း ညံ့ခြင်းကသာ မဂ္ဂဒန္တပါတာဝ၏ ဧကန်အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် နာမရူပ
ဝေတ္ထာပနစသော ဉာဏ်တို့၏ ခဲယဉ်းစွာ ပြီးစီးပုံကို ဤပဌမဝါရ၌ မထည့်ဘဲ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏
ခဲယဉ်းစွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သာ ဒုက္ခပဋိပဒါ ဖြစ်ရပုံကို ဆိုထိုက်သည်၊ ထို့ကြောင့် စောဒနာစကား
မသင့်ပါ-ဟူလို။

အမှာ။ ။[နာမရူပ ဝေတ္ထာပနာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် နောက်၌လာသော ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟ၊
လက္ခဏပဋိဝေဓ၊ နိကန္တိပရိယာဒါန တို့ကိုယူ။] ဤစောဒနာ သောဓနာနည်းကို ဒုတိယဝါရ
စသည်တို့၌လည်း ဖြစ်သင့်သလို အသုံးပြုရမည်ဟု အနုဋီကာ မှာ၏၊ ထို့ကြောင့် "အပရော
နာမရူပံ ဝေတ္ထပေတွာ" စသော ဒုတိယနည်း၊ "အပရော ပစ္စယေပိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ"စသော
တတိယနည်း၊ "အပရော လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ" စသော စတုတ္ထနည်းတို့၌လည်း "ဝေတ္ထာ
ပိတနာမရူပဿ မဂ္ဂပါတုဘာဝဒန္တတာပပစ္စယပရိဂ္ဂဟာဒိနံ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိတော သိယာတိ န နာမရူပ
ဝေတ္ထာန ကိစ္ဆတာယ ဧဝ ဒုက္ခပဋိပဒတာ ဝတ္ထဗ္ဗာတိစေ" ဤသို့ စသည်ဖြင့် စောဒနာ၍ "တံ
န၊ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟာဒိနံ ပစ္စနိကကိလေသမန္တတာယ သုခသိဒ္ဓိယံပိ တထာသိဒ္ဓဿ ဝိပဿနာ
သဟဂတာနံ၊ပေ၊ ပါတုဘာဝတော" ဟု သောဓနာပါ၊ နောက်၌လည်း "ပရိဂ္ဂဟိတပစ္စယဿ၊
ပဋိဝိဒ္ဓကက္ခဏဿ" စသည်ဖြင့်ဆို၍ ထိုက်သင့်သလို ပြောင်းလဲပါ။

ရူပါရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာတိ-ကား၊ အကိစ္ဆေန-မဠိမဠိ မပင်ပန်းသဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာပိ-ထက်ဝန်းကျင်ယူပြီး၍လည်း၊ (သိမ်းဆည်းပြီး၍လည်း၊ “နာမရူပံ ဝဝတ္ထာပေန္တော ဒုက္ခေန၊ပေ၊ ဝဝတ္ထပေတိ” ခွဲစပ်၊) ကိစ္ဆေန-သဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟိတေ-ရာ၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗမေဝ-ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ [နာမရူပပရိဂ္ဂဟတုန်းက ကိစ္စဖြစ်လျှင် နာမရူပဝဝတ္ထာန၌ ကိစ္စဖြစ်ကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်မရှိ-ဟူလို။] သေသေသုပိ-ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း၊ [နာမရူပ ဝဝတ္ထာနတုန်းက အကိစ္စဖြစ်စေကာမူ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ၌ ကိစ္ဆေန ပရိဂ္ဂဟဖြစ်နိုင်သေး၏၊ နာမရူပဝဝတ္ထာနတုန်းက ကိစ္စဖြစ်လျှင်ကား ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ၌ ကိစ္စဖြစ်ကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်ရာပင်မရှိ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နောက်ဉာဏ်များ၌သိပါ။]

ဣမံ ဝါရံ ရောစေသန္တိ-သည်ကား၊ ကလာပသမ္ပသနာဝသာနေ-ကလာပသမ္ပသနဉာဏ်၏ အဆုံး၌၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ-ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ်သည်၊ ဝတ္ထမာနာယ-လသော်၊ ဥပ္ပန္နဿ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝိပဿနပက္ကိလေသဿ-ဝိပဿနပက္ကိလေသကို၊ တိက္ခတ္ထံ-၃-ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနေန-ခွာရခြင်းအားဖြင့်၊ ကိစ္စတာဝါရံ-ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဝါရကို၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါတိ-ဟူ၍၊ ရောစေသု-န်ပြီ၊ (ကသွာ-နည်း၊) ပဋိပဒါယ-ပဋိပဒါ၏၊ ဧတဒန္တတ္တာ-ဤ ဝိပဿနပက္ကိလေသနိကန္တိကို ခွာရခြင်းလျှင် အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧတဿ-ဤဝိပဿနပက္ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနုဝါရ၏၊ အကိစ္ဆတ္တေ-မခဲယဉ်းသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ ပုရိမာနံ-ရှေ့ဖြစ်သော ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟ စသည်တို့၏၊ ကိစ္ဆတ္တေ-ခဲယဉ်းကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) ဒုက္ခပ္ပဋိပဒတာ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဝုတ္တနယာဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ န ပဋိသိဒ္ဓါ-မတားမြစ်အပ်၊ ဣတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဝါ-ကား၊ ယသာ

ကလာပ၊ပေ၊ ပဋိပဒါယ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဣမံ ဝါရံ ရောစေသု” ဟု ဆိုရာ၌ အဘယ်ဝါရကို ဆိုပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကလာပသမ္ပသနာ ဝသာနေ”စသည် ကိုမိန့်သည်၊ အဋ္ဌကထာဝယ် နောက်ဆုံးဝါရ၌ “လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ၊ပေ၊နိကန္တိ” ပရိယာဒိယမာနော”ဟုဆို၏၊ ထိုတွင် “လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ တွာ”ဖြင့် ကလာပသမ္ပသနဉာဏ်ကိုပြ၏၊ “နိကန္တိ” ပရိယာဒိယမာနော”ဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဩဘာသစသည်၌ နှစ်သက်မှု ဝိပဿန ပက္ကိလေသဖြစ်၏၊ “ထိုနိကန္တိကိုခွာ၊ဇဝယ် ၃-ကြိမ်တိုင်အောင်ခွာရလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဖြစ်၏”ဟု ဆိုသောဝါရကို နှစ်သက်ကြသည်-ဟူလို။

ဝုတ္တနယာဝေ။ ။၂-ကြိမ်ခွာရုံဖြင့် ဝိပဿနာ တိုးတက်၍ မဂ်ရောက်သွားလျှင်ကား ထိုဝါရသည် သုခပဋိပဒါဟု ဆိုစရာရှိ၏၊ သို့သော် နာမရူပပရိဂ္ဂဟစသော ရှေးအနိက်၌ ခက်ခဲစွာ ခွဲခွာခဲရလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါပင်တည်း၊ “ဝုတ္တနယာ ဧဝါတိ နပဋိသိဒ္ဓါ-အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းပင်ဖြစ်၍ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါအဖြစ်ကို မတားမြစ်ပါ”ဟု ဆိုသည်။

ဝုတ္တံ-သော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ရူပါပေ၊ ကိစ္ဆတံ-ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်စသည်တို့၏ ခဲယဉ်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ တိက္ခတ္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရတာဝသေန-တိက္ခတ္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘန ဝါရအဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဣမံ ဝါရန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပန-ကား၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဉာဏ်တို့၌၊ (ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟစသော ဉာဏ်တို့၌) အကိစ္ဆတာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿ-၏၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသံဝါဒနာဒိကိစ္ဆတာယ-သူတစ်ပါးတို့ကို လွဲမှားစေခြင်းအစရှိသော ကိစ္စ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လူခါနံ-ခြောက်ကပ်ကုန်သော၊ ဝါ-ကြမ်းထော်ကုန် သော၊ အပရိဂ္ဂါဟကာနံ-မသိမ်းပိုက်တတ်ကုန်သော၊ မုသာဝါဒီနံ-မုသာဝါဒ အစ ရှိသော ဝစီဒုစရိုက်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဘာဝတော-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္မာဝါစာ-သည်၊ ပရိဂ္ဂါဟကသဘာဝါ-သိမ်းပိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ သာ-ထိုသမ္မာဝါစာသည်၊ သိနိဒ္ဒဘာဝတော-စေးကပ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ ပစ္စယသုဘာသိတသောတာရံ-သမ္မာဝါစာလျှင် အကြောင်းရှိသော ကောင်းစွာ ပြော ဆိုအပ်သောစကားကို နာယူတတ်သော၊ ဇနံစ-လူအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဂ္ဂဏှာ တိ-သိမ်းပိုက်တတ်၏၊ (သိမ်းသွင်းတတ်၏။)

ယထာဝုတ္တံဝါပေ၊ အာဟ။ ။ဤနည်း၌ “ဣမံ ဝါရံ”အရ နောက်ဆုံးဝါရကိုသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟစသော ပဌမဝါရမှစ၍ ၃-ကြိမ်တိုင်အောင် ကိလေသာတို့ကို ခဲယဉ်းယဉ်းခွာရသော ဝါရအားလုံးကိုပင် “ဣမံ ဝါရံ” ဟု ဆိုလိုသည်၊ “ဣမံ ဝါရံ-ဤဆိုအပ် ပြီးသော ဝါရအားလုံးကို”ဟု ပေးပါ။

မုသာ၊ပေ၊ ကိစ္ဆတာယ။ ။မုသာဝါဒါဒိ၌ အာဒိဖြင့် ကျန် ဝစီဒုစရိုက် ၃-ပါးကိုယူ၊ ဝိသံဝါဒနာဒိ၌ အာဒိဖြင့် “ဘေဒန-ကုန်းတိုက်၍ခွဲခြင်း၊ အနိဋ္ဌ-အလိုမရှိအပ်သော ဆဲဆိုကြောင်း စကား၊ အနတ္တ-အနက်မဲ့”တို့ကိုယူ၊ မုသာဝါဒ စသော ဒုစရိုက်လေးပါးသည် ထိုဝိသံဝါဒနစသော ၄-ပါး၌ ယှဉ်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။

လူခါနံ၊ပေ၊သဘာဝါ။ ။ထိုဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးဖြင့် ပြောသူမှာ အပြောခံရသူတို့အပေါ်၌ မေတ္တာအစေးပြယ်၍ ခြောက်ကပ်နေသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ထိုအပြောခံရသူတို့ကို မိမိဘက်ပါလာအောင် မသိမ်းပိုက်နိုင်၊ သမ္မာဝါစာကား ထိုဒုစရိုက်လေးပါးကို ပယ်ရှားနိုင်သောကြောင့် ထိုသမ္မာဝါစာဖြင့် ပြောသူသည် အပြောခံရသူတို့အပေါ်၌ မေတ္တာအစေးဖြင့်စေးကပ် စိတ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ထိုအပြော ခံရသူကိုလည်း မိမိဘက် ပါလာအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “လူခါနံ၊ပေ၊ပရိဂ္ဂါဟက သဘာဝါ”ဟု ဆိုသည်။

သာ၊ပေ၊ဇနံစ။ ။ထိုသို့ ပရိဂ္ဂါဟကသဘောရှိသည့်အားလျော်စွာ ထို သမ္မာဝါစာသည် သမ္ပယုတ်တရားကိုလည်း သိမ်းပိုက်ထားနိုင်၏၊ သမ္မာဝါစာလျှင် အကြောင်းရှိသော ကောင်းသော စကားကို နားထောင်ရသူလူအပေါင်းကိုလည်း မိမိဘက်ပါအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်သည်။

ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုသင့်ပြုထိုက်သော၊ ကာယိကကိရိယာကိစ္စံ-ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော အမူအရာ အလုပ်ကိစ္စကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ဖြစ်ပေါ်စေတတ်၏၊ သယံစ-မိမိဟူသော သမ္မာကမ္မန္တ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ သမုဋ္ဌဟနံ-ထကြွခြင်းသည်၊ ဃဋ္ဌနံ-စေ့ဆော်ခြင်း သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာကမ္မန္တ သင်္ခါတာ-သမ္မာကမ္မန္တ ဟုဆိုအပ်သော၊ ဝိရတိပိ-ဝိရတိကိုလည်း၊ သမုဋ္ဌာနသဘာဝါတိ-ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော သဘောရှိ၏ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာယိကကိရိယာယ-ကာယဒွါရဖြစ်သော အမူအရာဖြင့်၊ ဘာရက္ခိပနံဝိယ-ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ကြွမြှောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ ဥက္ခိပနံ-မြှောက်ပင့်ခြင်းသည်၊ သမုဋ္ဌဟနံ-ကောင်းစွာ ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ (သမုဋ္ဌာနံ- သမုဋ္ဌာန မည်၏။)

ဇီဝမာနဿ-အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-တို့၏၊ သုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်ကြောင်းသည်၊ ဝေါဒါနံ-ဝေါဒါနမည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝုတ္တိယာ-ဇီဝိတိန္ဒြိယဖြစ်ခြင်းငှာ၊ (အသက်တာရှည် တည်နိုင်ခြင်းငှာ၊) အာဇီဝဿေဝ-အသက်မွေးမှု၏ပင်၊ (သုဒ္ဓိ-သည်၊ ဝေါဒါနံ- မည်၏။)

ကာယိက၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ။[အဋ္ဌကထာ၌ “သမုဋ္ဌာန လက္ခဏော”၏ အဖွင့်တည်း။] သမ္မာကမ္မန္တသည် ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုသင့်ပြုထိုက်လောက်အောင် ကောင်းသော၊ ကာယိက-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ ကိရိယာ-အမူအရာ၊ ကိစ္စ-အလုပ်ကိစ္စကိုဖြစ်စေ နိုင်၏၊ [သမုဋ္ဌာပေတိတိ ပဝတ္တေတိ- အနု။]

သယံဇ္ဇ၊ပေ၊ဃဋ္ဌနံ။ ။ကမ္မန္တ-အလုပ်လုပ်နေခြင်းသည် ထထကြွကြွ လုံ့လပြုနေ သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သယံဇ္ဇ၊ပေ၊ဃဋ္ဌနံ-မိမိဟူသော သမ္မာကမ္မန္တ ကိုယ်တိုင်လည်း ထထကြွကြွ ဖြစ်သည်”ဟု ဆိုသည်၊ သမုဋ္ဌာနံကို ဃဋ္ဌဟု ဖွင့်သည်။

သမ္ပယုတ္တ၊ပေ၊က္ခိပနံဝိယ။ ။တစ်နည်း-ကိုယ်၏အမူအရာ ပယောဂဖြင့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို မြှောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို မြှောက်ချီထားသလို ဖြစ်ခြင်းသည် သမုဋ္ဌာန (သ- ကောင်းစွာ+ဥဋ္ဌာန-အထက်၌ တည်စေခြင်း) မည်၏၊ [သမုဋ္ဌာန လက္ခဏောမှ သမုဋ္ဌာနကို ဖွင့်သည်။]

ဇီဝမာနဿ၊ပေ၊ဝေါဒါနံ။ ။[အဋ္ဌကထာ၌ ဝေါဒါန လက္ခဏောဝယ် ဝေါဒါန၏ အဖွင့်၊] ဇီဝမာနော ဝါ သတ္တော၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဝါ ဝေါဒါယန္တိ စေတနာတိ ဝေါဒါနံ၊ အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော သတ္တဝါ၏ ဖြူစင်ကြောင်း၊[အဝ+ဒါ ဓာတ်သည် ဩဒါတပုန်ပုဒ်၌ကဲ့သို့ ဖြူစင်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။]

တစ်နည်း။ ။သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ဖြူစင်ကြောင်း အမှတ်လက္ခဏာသည် ဝေါဒါန မည်၏၊ (တစ်နည်း) ဇီဝိတိန္ဒြိယ ကြာရှည်စွာ ဖြစ်တည်နိုင်ဖို့ရာ အသက် မွေးမှု၏ စင်ကြယ်ကြောင်းလက္ခဏာကို “ဝေါဒါန”ဟု ခေါ်၏၊ [သယံ ဝါ ဝေါဒါယတိတိ ဝေါဒါနံ- သမ္မာအာဇီဝဟူသော မိမိကိုယ်တိုင် ဖြူစင်တတ်သောကြောင့် ဝေါဒါန မည်၏၊ ဤသို့လည်း အနုဋီကာ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။]

မဂ္ဂသန္နိဿိတန္တိ-ကား၊ ပရမတ္ထမဂ္ဂ သဘာဝတ္တာ-ပရမတ္ထမဂ်သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (လောကုတ္တရာမဂ်က နိဗ္ဗာန်လမ်းကြောင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်သောကြောင့် “ပရမတ္ထမဂ်” ဟုဆိုသည်။) မဂ္ဂါဝယဝဘာဝေန-မဂ်၏အစိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သမုဒါယသန္နိဿိတံ-အပေါင်းကိုမှီသော တရားတည်း၊ ဣတိအတ္ထော။

ကိလေသဝသေန-ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာနံ-တည်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိသင်္ခါရဝသေန-အဘိသင်္ခါရ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာယူဟနံ-အားထုတ်ခြင်း သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တဏှာဝသေန-တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာနံ (ဟောတိ)၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန-ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာယူဟနံ(ဟောတိ)၊ [ဤပုဒ်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီး၊] ယာအယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိ-အကြင်တရား တို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းကို၊ ဗောဓိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ [ယာယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိ ဝုစ္စတိပုဒ်ကို အစပ်ဝေးသောကြောင့် စပ်ပုံကိုဖွင့်ရ သည်၊ ယောဇေတဗ္ဗာအရ သမ္ပန္နယောဇနာယူ။]

☞ သေနံ၊ပေ၊ ဇေတန-ပါဠိဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရ သော ဗောဓိဟူသော နာမည်ပညတ်၏၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝံ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿတိ၊ [ဤပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီး။]

အင်္ဂသဒ္ဓေါ-အင်္ဂသဒ္ဓါသည်၊ ကာရဏတ္ထောပိ-အကြောင်းအနက်ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ပိသဒ္ဓါဖြင့် ရှေ့ အဝယဝ ၂-ပါးကိုပေါင်း၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုသစ္စဗော ဓာယ-သစ္စာ ၄-ပါးကိုသိခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့ မည်၏၊ (ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) ဗုဒ္ဓန္တိ-သိတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ ဓမ္မာ) ဗောဓိယော-တို့မည်၏၊ ဗောဓိယောဇေ-ဗောဓိမည်သော တရားတို့သည်ပင်၊ အင်္ဂါ-အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို နှလုံးသွင်း၍၊ ဗုဒ္ဓန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ- ဟူ၍၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ၊ [ပဋိသန္ဓိဒါ မဂ်ကို အရူင်သာရိပုတ္တရာ ဟော တော်မူသည်။]

ဝိပဿနာဒိနံ-ဝိပဿနာ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏာနံ-အကြောင်းတို့အား လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာနံ-သိထိုက်ကုန်သော၊ သစ္စာနံစ-သစ္စာ ၄-ပါးတို့အား လည်းကောင်း၊ အနုရူပံ-လျော်စွာလည်းကောင်း၊ ပစ္စက္ခဘာဝေန-မျက်မှောက်၏အဖြစ် ဖြင့်၊ ပဋိမုခံ-ရှေးရှုလည်းကောင်း၊ အဝိပရိတတာယ-မဖောက်မပြန် အမှန်၏အဖြစ် ဖြင့်၊ သမ္မာစ-ကောင်းစွာလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိဇေဝံ-တို့၊ အတ္ထဝိသေသ ဒီပကေဟိ-အနုရူပစသော အနက်အထူးကိုပြတတ်ကုန်သော၊ ဥပသဂ္ဂေဟိ-အနု၊ ပတိ၊ သံ၊ ဥပသာရတို့ဖြင့်၊ အနုဗုဒ္ဓန္တိတိအာဒိ-ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ- မှန်၊ ဗောဓိသဒ္ဓေါ-ဗောဓိသဒ္ဓါသည်၊ သဗ္ဗဝိသေသယုတ္တံ-အနုရူပစသော အလုံးစုံသော

အနက်အထူးတို့နှင့်ယှဉ်သော၊ ဗုဒ္ဓါနု-သိခြင်းကြိယာကို၊ သာမညေန-သာမညအားဖြင့်၊ သင်္ကဏှာတိ-သိမ်းယူနိုင်၏။ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျများ၏အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

တိဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ရာဂါဒိန-ရာဂ အစရှိကုန်သော၊ (ဒေါသာနံ ဌစပ်၊) ကိ-အဘယ်ကို၊ ကရောတိနာမ-ပြုသည်မည်သနည်း၊ အနုဝတ္ထမာနာနိ-လိုက်လာကုန်သော၊ [စထူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိမှ ဝိဘတ်ပြင်၍ လိုက်လာကုန်သော၊] ဒုစ္စရိတာနိ-ဒုစရိုက်တို့ကို၊ (ကရောတိနာမ)။ [ဤဋီကာအလို အဋ္ဌကထာ၌ ကရောတိ၏ကံပုဒ်ကို “ဒုစ္စရိတာနိ” ဟု ထည့်၍ပေးပါ။]

ပါဏာတိ၊ပေ၊ပစ္စယာနံ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်တို့သည် ပြီးစေအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို၊ (ပါဏာတိပါတ စသည်ကိုပြုရ၍ ရအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို) နိစ္စသေဝနံ-အမြဲမှီဝဲခြင်းသည်၊ ဓုဝ ပဋိသေဝနံ-န မည်၏၊...သင်္ကစ္စကောတိ-ကား၊ ဝိသု-သီးခြား၊ အတ္တနော-မိ၏၊ ကိစ္စဝါ-ကိစ္စရှိသည်၊ (န ဟောတိဌစပ်၊) [“တဿ ကိစ္စယဿာတိ သင်္ကစ္စကော”ဟု ပြု၊ သမာသန္တကပစ္စည်း၊ သကို အတ္တနောဟုလည်းကောင်း၊ သနှင့်ကိစ္စကို ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံတွဲရမည်ဟု သိစေလို၍ “ကိစ္စဝါ”ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။]

န ဟောတိတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ အတ္တန္တရဘာဝံ-သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တတို့မှ တစ်ပါးသော အနက်သဘော၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ [“သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တတို့အထဲ၌ သမ္မာအာဇီဝပါသွားပြီးဖြစ်၍ သမ္မာအာဇီဝမည်သော သီးခြားတရား မရှိတော့”ဟု ပယ်သည်၊ အတ္တန္တရ၌ အတ္တသဒ္ဓါသည် သဘာဝအနက်ကို ဟော၏။]

ပစ္စယ၊ပေ၊ ဝတ္တနာနိ-လူခစီဝရစသော ပစ္စည်းကို မှီဝဲကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ လောကုတ္တရာ၏အနီး၌ဖြစ်သော စကားကို ပြောဆိုကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ် ဣရိယာပုထ်ကို ကောင်းစွာဖြစ်စေကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူကုန်သော၊ ပါပိစ္ဆတာနိဗ္ဗတ္တနာနိ-ယုတ်မာသော အလိုဆိုးရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏိ-နိသော၊ ကုဟနဝတ္ထုနိ-အံဩဖွယ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ (နိဿာယဌစပ်၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ကရောတိနာမ။ ။အနုဋီကာ၌ကား “တံ ကိရိယံ”ဟု ဆိုအပ်လတ္တံ့သော “ကိရိယံ”ပုဒ်ကို ကံအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သည်။ “ကိရိယံ-ဝစီဒုစ္စရိန်ဖြစ်ကြောင်း အမူအရာကို”ဟု ပေးစေလိုသည်။ မုသာဝါဒါဒိနိ ဘာသမာနော ကရောတိနာမ၊ ကိ၊ ဝက္ခမာနံ ကိရိယံ၊ ကာ ပန သာတိ၊ မုသာဝါဒါဒိကိရိယာတိ ဝိဒိတော ယေဝါယမတ္ထော (ဤအနက်ထင်ရှားသည်သာ၊) ဧဝံ ဝါ ဧတ္ထယောနော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ (ထို့ကြောင့် မူလဋီကာမှ တစ်နည်း ဤသို့ ယောဇနာပုံကို မှတ်ပါ။)

ဝုဠာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဟူသည်။ သာနုလောမာ-
အနုလောမညဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သင်္ခါရပေက္ခာ-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်တည်း။ သာ-
ထိုဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာကို၊ ဝါ-သည်။ သုညတော-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဿန္တီ-ရှုလသော်၊ ဝါ-ရှုခြင်းကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တဝိသေသန)၊
သုညတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခ၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဿန္တီ-သော်၊
ဝါ-အတွက်၊ တဏှာပဏိမိသောသနတော-တောင့်တတတ်သော တဏှာကို ခြောက်
သွေ့စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဏိဟိတာတိ၊ (ဝုစ္စတိ)၊ [“သုညတာတိ
ဝုစ္စတိ”ကဲ့သို့ ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာ၊ သာတို့ကို ငဲ့၍ “အပ္ပဏိဟိတာတိ”ဟု
ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ၊] သာ-ထိုဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်၊ အာဂမနီယဌာနေ-မဂ်၏
ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ မဂ္ဂါဓိဂမတ္ထံ-မဂ်ကိုရခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂမနပဋိပဒါ
ဌာနေ-ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ပဋိပဒါအရာ၌၊ [အာဂမနီယဌာနေကိုပင် “မဂ္ဂါဓိဂမ၊ပေ၊
ဌာနေ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဌတွာ-တည်၍၊ သုညတာပုဏိဟိတန္တိနာမံ-သုညတဟူသော
အမည်ကို၊ ဒေတိ-လောကုတ္တရာဈာန်အား ပေး၏။ [ဈာန်ကိုငဲ့၍ “သုညတာပုဏိ
ဟိတံ”ဟု ရှိစေ။]

အာဂမနတော-ဝိပဿနာ အာဂမနကြောင့်၊ နာမေ-သုညတ စသော အမည်
တစ်ခုခုကို၊ လဇ္ဈေ-မဂ်၌ရအပ်သော်၊ သဂုဏတော-မိမိဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
အာရမဏတောစ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-အမည်သည်၊
[အာဂမနကြောင့် ရအပ်သော အမည်မျိုးသည်၊] သိဒ္ဓမေဝ-ပြီးစီးသည်သာ၊ ဟောတိ-
၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-မိမိဂုဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံတို့ကြောင့်၊
နာမလာဘော-နာမည်ရရာ၌၊ သဗ္ဗတ္ထံ-အလုံးစုံသော ဝိမောက္ခမဂ်တို့၌၊ အာဂမနတော-
ကြောင့်၊ နာမံ-သည်၊ သိဒ္ဓံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိပုဏ္ဏနာမသိဒ္ဓိ

အာဂမနတောပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော “အဘိ ဓမ္မကထာ
ပန နိပ္ပရိယာယ ဒေသနာပေ၊ အာဂမနတောဝ လဘတိ”ဟူသော စကားကို အကျဉ်းချုပ်၍
ဖွင့်ပြသောစကားတည်း။ ထိုတွင်...

အာဂမနတောပေ၊ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ ။ဝိပဿနာဂမနကြောင့် မဂ်၌ သုညတအမည်၊
အပ္ပဏိဟိတအမည်ပြီးစီးလျှင်၊ သဂုဏကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏကြောင့်လည်းကောင်း
ထိုအမည် ၂-မျိုးလုံး ပြီးစီးနိုင်သည်သာဖြစ်၏။ ဆိုလိုရင်းကား-သုညတာနုပဿနာ ဟူသော
အာဂမနကြောင့် မဂ်သည် သုညတမဂ် အမည်ရလျှင်၊ သဂုဏ အာရမဏကြောင့်လည်း သုညတ
မဂ်အမည် ပြီးစီးနိုင်၏။ အပ္ပဏိဟိတကြောင့် ရရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ဤသို့ ဆိုလိုသည်။

န ပန၊ပေ၊ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ။သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် နာမည်ရရာ၌ကား
အလုံးစုံသောမဂ်တို့၌ (ဝိမောက္ခမုခ ဝိပဿနာကြောင့် ရအပ်သော မဂ်အားလုံးတို့၌) အာဂမနကြောင့်
နာမည်မပြီးနိုင်၊ ဆိုလိုရင်းကား-သဂုဏကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အာရမဏကြောင့်ဖြစ်စေ မဂ်ကို သုညတမဂ်

၄၆၈

အဋ္ဌသာလိနိ မူလဋီကာ

[လောကုတ္တရကုသလ

ဟေတုတ္တာ-ပြည့်စုံသောနာမည် ပြီးစီးခြင်း၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-အလုံးစုံသော ဝိမောက္ခမဂ်တို့၏လည်း၊ နာမတ္ထယယောဂေါ-နာမည် ၃-မျိုးအပေါင်း၏ ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-နိုင်၏၊) အာဂမနတော-ကြောင့်၊ (နာမတ္ထယယောဂေါ)န (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဝတ္တာနကရတ္တာစ-ပိုင်းခြားခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပရိယာယဒေသနာယ-နိပ္ပရိယာယဒေသနာဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ၌၊ အာဂမနတောဝ-ကြောင့်သာ၊ ဣစ-ဤလောကုတ္တရာမဂ်၌၊ နာမံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော သဂုဏအာရမဏတို့ကြောင့်၊ (နာမံ) န (လဘတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

အနိမိတ္တ ပိပဿနန္တိ-ကား၊ အနိစ္စာနုပဿနံ-အနိစ္စာနုပဿနာကို၊ (ကထေသိ၌စပ်၊) နိမိတ္တဓမ္မေသုတိ-ကား၊ သမူဟာဒိနဝသေန စေဝ-သမူဟ အစရှိသော ယန၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သင်္ကစ္စ ပရိစ္ဆေဒတာယစ-မိမိကိစ္စအားဖြင့်

အပ္ပဏိဟိတမဂ် အမည်ရသောအခါ ဝိပဿနာ ဂမနက သုညတာနုပဿနာဖြစ်နေလျှင် ထိုအာဂမနကြောင့်ကား သုညတမဂ်သာ အမည်ရနိုင်၏၊ အပ္ပဏိဟိတအမည် မရနိုင်။ [အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ ဖြစ်ရာ၌လည်း ဤနည်းမှီးပါ။]

ဣတိ ပရိပုဏ္ဏနာမ သိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ။ ။ဤသို့လျှင် အာဂမနကြောင့် အမည်ရရာ၌ သဂုဏ အာရမဏကြောင့်လည်း ထိုအမည်ရနိုင်၍ အာဂမနသည် အပြည့်အစုံ နာမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏၊ [ဟေဟုတ္တာကို ဝုတ္တံ၌စပ်။]

သဂုဏ၊ပေ၊ကရတ္တာစ။ ။သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် သုညတစသော မဂ်အားလုံးမှာ နာမည် ၃-မျိုးလုံးရနိုင်၏၊ ဤသို့ ရနိုင်သည့်အတွက် သဂုဏ အာရမဏသည် နာမည်ချင်းခွဲခြားမှုကို မပြုနိုင်၊ အာဂမနကြောင့်ကား နာမည် ၃-မျိုးလုံးမရနိုင်၊ တစ်မျိုးသာရနိုင်၏၊ ဤသို့ ၃-မျိုးလုံးမရ၊ တစ်မျိုးသာရနိုင်သည့်အတွက် အာဂမနသည် နာမည်ချင်းခွဲခြားမှုကို ပြုနိုင်၏၊ [အနိမိတ္တကိုထည့်၍ နာမည် ၃-မျိုးဟုဆိုသည်၊ ကရတ္တာကို ဝုတ္တံ၌ စပ်။ ဤသို့ပြုနိုင်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည်-ဟူလို။]

နိပ္ပရိယာယ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ဣတိ ပရိပုဏ္ဏ နာမသိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ-ဤသို့ အာဂမန ဟူသော ဝိပဿနာက ပြည့်စုံသောအမည်ကိုရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝဝတ္တာနကရတ္တာစ-ဤသို့ နာမည်ချင်းမရောအောင် ခွဲခြားနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း နိပ္ပရိယာယ ဒေသနာဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဝယ် အာဂမနကြောင့်သာ နာမည်ရ၏၊ အခြားသော သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် နာမည်မရဟု သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်။

နိမိတ္တဓမ္မေသု၊ပေ၊ဓန္ဓေသု။ ။ဇာအုပ်တို့၌ "သပရိဂ္ဂဟေသု ဓန္ဓေသု"ဟု တွေ့ရ၏၊ အနုဋီကာ၌ "နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရာ တေ ဟိ သနိမိတ္တာ သဝိဂ္ဂဟာဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ" ဟု သနိမိတ္တာကို သဝိဂ္ဂဟာဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သဝိဂ္ဂဟေသု ဓန္ဓေသု" ဟု ရှိရမည်၊ ထိုသဝိဂ္ဂဟဟု

ပိုင်းခြားခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဝိဂ္ဂဟေသု-အထည်ကိုယ် ထည်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေသု-ခန္ဓာတို့၌၊ (စရတိ၌စပ်။)

အနိစ္စာနုပဿန-ကို၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၌ ဟောတော်မူပြီး၊ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဣဓ-ဤဥပမေယျ၌၊ ဥပမာသံသန္ဓန-ဥပမာန၏ နီးနှောခြင်းသည်၊ ကထံ-ဟောတိ-အဘယ်မှာဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ (န ဟောတိ ဧဝ-သာ၊) ဟိ-မှန်၊ ဆန္တစိတ္တာန-ဆန္တစိတ္တတို့၏၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ ဘာဝေါ-မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော အဓိပတိအမည်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဘာဝသဒ္ဓါ နာမဝါစက) (အတ္ထိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) သဒ္ဓိန္ဒြိယာဓိကဿ-လွန်ကဲသော သဒ္ဓိန္ဒြေ ရှိသော၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ-အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏၊ အနိမိတ္တဘာဝါဘာဝေါ-အနိမိတ္တ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (အနိမိတ္တအမည်၏ မရှိခြင်းသည်၊) န အတ္ထိ၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ အမဂ္ဂါဓိပတိန-မဂ္ဂါဓိပတိမဟုတ်သော ဆန္တစိတ္တတို့၏၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ဘာဝေါ-မဂ္ဂါဓိပတိဟူသော အမည်ကို ပေးနိုင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ၊

ထင်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ "သမူဟာ ဒိဃနဝသေန စေဝ သင်္ကစ္စ ပရိစ္ဆေဒတာယ စ"ဟု မိန့်သည်။ ထိုအကြောင်း ၂-မျိုးတွင် သမူဟာဒိဃနဝသေနစေဝသည် အဘာဝိတဘာဝနာ ဖြစ်သော ပုထုဇဉ်တို့အား ထင်လာပုံအခြင်းအရာကို ပြသော စကားတည်း၊ သင်္ကစ္စ ပရိစ္ဆေဒတာယ စသည် ဘာဝိတဘာဝနာဖြစ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထင်လာပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော စကားတည်း။ [နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊ တေ ဟိ သနိမိတ္တာ သဝိဂ္ဂတာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိတိ တေသံ အဘာဝိတဘာဝနဿ စ ဥပဋ္ဌဟနာကာရံ ဒဿေန္တော သမူဟာဒိတိ အာဒိမာဟ၊-အန။]

သမူဟာ ဒိဃနဝသေနစေဝ။ ။ရပ်တရား နာမ်တရားတို့သည် ကလာပ်စည်း အားဖြင့် တစ်စုတစ်ဝေးတည်းဖြစ်ကြပျက်ကြ၏။ ဤသို့ ပေါင်းစု၍ ဖြစ်ခြင်းသည် ခွဲ၍မရ တခဲနက် ကျစ်လျစ်စွာဖြစ်ကြသော သမူဟယနအဖြစ်ဖြင့် အထည်ကိုယ် ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရသည်။ ဤကား ဘာဝနာပွားများလေ့မရှိသော ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ ထင်ပုံတည်း။ [သမူဟာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အာရမဏယန၊ သန္တတိဃနတို့ကိုယူ၊ ထိုအာရမဏယနစသည်တို့၌ အဓိပ္ပာယ်ကို သမယပုဒ်အဖွင့် ဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

သင်္ကစ္စပရိစ္ဆေဒတာယ စ။ ။ဗဿသည် ဖုသနကိစ္စရှိ၏၊ ဝေဒနာသည် အနဘာဝန ကိစ္စရှိ၏။ ပထဝီသည် တည်ရာဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဤသို့ကိုယ့်ကိစ္စနှင့်ကိုယ် ပိုင်းခြား၍ ထားရကား ပရမတ္ထတရားတို့သည် တစ်ပါးစီပင်ဖြစ်သော်လည်း အထည်ပုံ သဏ္ဌာန်ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ဤကား ဘာဝနာပွားများလေ့ရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဏ္ဌာန်၌ ထင်လာပုံတည်း။

နဟိ၊ပေ၊ဘာဝေါ အတ္ထိ။ ။ရှေ့ဝါကျ၌ "ကထံ ဟောတိ-အဘယ်နည်းဖြင့် ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း" ဟု ဆိုသောကြောင့် "န ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထို မဖြစ်နိုင်ပုံကို ခိုင်လုံစေလို၍ "န ဟိ" စသည်မိန့်၊ ["ကသ္မာ န ဟောတိ၊ ဟိ ယသ္မာ န ဟောတိ"ဟုပေး၍

(တထာ-တူ၊) အနိမိတ္တဿ-အနိမိတ္တဝိမောက္ခန္တိ၊ အနိမိတ္တ၊ပေ၊ ဘာဝေါ-အနိမိတ္တ အမည်ကိုပေးနိုင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ၊ န သက္ကာ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ-၏၊ အနနိမိတ္တတာယ-အနိမိတ္တ မဟုတ်သည် ၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

☞ စ-သည်သာမကသေး၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ဟူသော၊ အဓိပတိ-အဓိပတိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော-တို့မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဝစနတ္ထပြု၍၊ တတ္ထ-ထိုမဂ္ဂါဓိပတိမည်သော တရားတို့တွင်၊ ဆန္ဒစိတ္တေဟိ-ထို့ကြောင့်၊ တံသမ္ပယုတ္တာနံ - ထိုဆန္ဒစိတ္တနှင့် ယှဉ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ မဂ္ဂါ၊ပေ၊ ဘာဝေါ-မဂ္ဂါဓိပတိအဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ ဣဇေန-ဤဥပမေယျဉ်းကား၊ ဧတဿ-ဤဝိမောက္ခန္တိ၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ဟူသော၊ အနိမိတ္တ-အနိမိတ္တသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂါနိမိတ္တော-မည်၏၊ ဣတိ အယံ အတ္တော-ဤဝိဂြိုဟ်နက်သည်၊ န သမ္ဘဝတိ-မဖြစ်သင့်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အမဂ္ဂေန-မဂ္ဂမဟုတ်သော၊ တေန-ထိုဝိမောက္ခကြောင့်၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်၏၊ အနိမိတ္တဘာဝေါ-အနိမိတ္တ၏အဖြစ်သည်၊ န ယုတ္တတိ-မသင့်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ယုတ္တတိဧဝ-သင့်သည်သာ။)

ဟောတုဝါကျလည်းကြပါ။] ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အဓိပတိတပ်ခိုက် အဓိပတိ အမည်ရသော်လည်း မဂ္ဂါဓိပတိအမည် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူသဒ္ဓါန္တလွန်ကဲသော အနိမိတ္တဝိမောက္ခ (ဝိပဿနာ)၏ အနိမိတ္တအမည်အဖြစ်မရှိ၊ ဖြစ်သည်သာ၊ ဤ၌ ဥပမာနဝယ် မဖြစ်သကဲ့သို့ ဥပမေယျဉ်း မဖြစ်မဟုတ်(ဖြစ်)သောကြောင့် ဥပမာနှင့် ဥပမေယျ မရောနှော-ဟု ဆိုသည်။

နစ၊ ပေ၊ အဘာဝတော။ ။အခြား မတူပုံကိုပြပြန်လို့၍ “န စ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဂ္ဂါဓိပတိအမည်မရသော ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အခြားတရားတို့အား မဂ္ဂါ ဓိပတိ၏နာမည်ကို မပေးနိုင်သကဲ့သို့၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခ(ဝိပဿနာ)၏ မဂ်အား အနိမိတ္တ အမည်မပေးနိုင်ဟု ဆိုခြင်းငှာမသင့်၊ (ပေးနိုင်သည်ဟုသာဆိုသင့်၏၊) ဘာကြောင့်နည်း...အနိမိတ္တဝိမောက္ခ (ဝိပဿနာ) ၏ အနနိမိတ္တအဖြစ် (အနိမိတ္တအမည် မရ) မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အဓိပတိ တပ်သော်လည်း မိမိတို့က မဂ္ဂါဓိပတိ အမည်မရသောကြောင့် ယှဉ်ဖက်တရားတို့အား မဂ္ဂါဓိပတိ အမည်မပေးနိုင်၊ ဤ၌ အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခမှာ အနိမိတ္တအမည် မရ မဟုတ်၊ အနိမိတ္တ အမည် ရသော ကြောင့် မဂ်အား အနိမိတ္တအမည် မပေးနိုင်ဟု မဆိုသင့်၊ ပေးနိုင်၏ဟုသာ ဆိုသင့်သည်-ဟူလို၊ ဤ၌လည်း ဥပမာနှင့် ဥပမေယျ မတူပုံကို သတိပြုပါ-ဟူလို။]

မဂ္ဂေါ၊ပေ၊ န ယုတ္တတိ။ ။အခြားမတူပုံကိုပြပြန်လို့၍ “မဂ္ဂေါ” စသည်မိန့်၊ [မရ၌ စသဒ္ဓါဖြင့် “မဂ္ဂေါ ဧဝ အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတိ”ကို ဆည်းသော ဝစနတ္ထသမုစ္စည်း ဟုဆို၏၊ “မိကာ၊ ဝါကျဇောတက သမုစ္စည်းဟုထင်သည်၊] “မဂ္ဂေါ၊ပေ၊မဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ်ဟူသော

ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္က-ဤ ဥပမာန ဥပမေယျကို ရောနှော၍ ပြရာ၌၊ ကိ-
အဘယ်သို့သော၊ သာမည-တူသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဓိပ္ပေတံ-သနည်း၊ ဣတိ-ဤ
ကား အမေးတည်း၊ အမဂ္ဂင်္ဂမဂ္ဂနာမာဘာဝေါ-မဂ္ဂင်္ဂမဟုတ်သော သဒ္ဓါန္တေ၏ မဂ္ဂနာမည်
မရှိခြင်းကို၊ (အဓိပ္ပေတော)၊ ဆန္ဒစိတ္တနံ-တို့၏၊ အဓိပတိဘာဝေ-အဓိပတိတို့၏
အဖြစ်သည်၊ (မဂ္ဂါဓိပတိမည်သည်၊) သတိပိ-သော်လည်း မဂ္ဂါဓိပတိတိ-ဟူ၍၊
မဂ္ဂနာမံ-မဂ်ဟူသော အမည်သည်၊ န (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-
သည်သာမကသေး၊ တေဟိ-ထိုဆန္ဒစိတ္တတို့ကြောင့်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ (မဂ္ဂနာမံ) န
(ဟောတိ ယထာ-လည်းကောင်း၊) (ကဿာ-နည်း၊) တေသံ-ထို ဆန္ဒစိတ္တတို့၏၊
အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ-မဂ္ဂင်္ဂမဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တထာ-တူ၊ သဒ္ဓါယ-
၏၊ အာဂမနဘာဝေ-မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၏ အဖြစ်သည်၊ သတိပိ-သော်
လည်း၊ တဿာ-ထိုသဒ္ဓါ၏၊ အနိမိတ္တန္တိ-အနိမိတ္တဟူသော၊ မဂ္ဂနာမံ-မဂ်အမည်သည်၊
န (ဟောတိ)၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ တာယ-ထိုသဒ္ဓါကြောင့်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊
(မဂ္ဂနာမံ-သည်၊) န (ဟောတိ)၊ (ကဿာ)၊ တဿာ-ထို သဒ္ဓါ၏၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ-
မဂ္ဂင်္ဂမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အနိမိတ္တဝိပဿနာယပိ-
အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ၏လည်း၊ အနိမိတ္တဘာဝေါ-အနိမိတ္တ၏ အဖြစ်သည်၊ (အနိမိတ္တ

အဓိပတိရှိသောတရားတို့” ယူရာ၌ ဆန္ဒစိတ္တတို့ကြောင့် သမ္ပယုတ်တရား တို့၏ မဂ္ဂါဓိပတိ
အမည်မရခြင်းသည် သင့်သကဲ့သို့၊ ဤ၌ကား “မဂ္ဂေါ+အနိမိတ္တံ ဧတဿာတံမဂ္ဂါနိမိတ္တော-
မဂ်ဟူသော အနိမိတ္တရှိသော ဝိမောက္ခ”ဟူသော အနက်သည် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုမဂ္ဂဖြစ်သော
ဝိမောက္ခကြောင့် မဂ်၏ အနိမိတ္တ အမည်သည် မသင့်မဟုတ်၊ သင့်သည်သာ၊ ဥပမာ၌ အမည်
မရသင့်၊ ဥပမေယျ၌ အမည်မရသင့် မဟုတ်၊ ရသင့်၏” ဟု ဆိုသည်။]

ကိ ဝါ စက္ကပေဘာဝေါ။ “ကိ ဝါ စက္က”ဟု တက်သော ဤဝါကျဖြင့် ဥပမာန
ဥပမေယျတို့ ရောနှောပုံကို တစ်နည်းပြ၏။ [ကိဝါတိအာဒိနာ ဥပမာနော ပမေယျာနံ သဒ္ဓိသတ္တံ
ဝိဘာဝေတိ၊ စက္ကာတိ ဥပမာသံသန္တနန္တိ ပဒေါ-မရ။] “ယထာ သတိပိ” စသည်ကား
အမဂ္ဂင်္ဂမဂ္ဂနာမာဘာဝေါကို ထင်ရှားပြသောစကား တည်း၊ ထိုကိုကြည့်၍ “အမဂ္ဂင်္ဂမဂ္ဂနာမာ
ဘာဝေါ”ကို အနက်ပေးရသည်။

ယထာပေ၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ။ ။ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အဓိပတိ အမည်ရသော်လည်း “မဂ္ဂါဓိပတိ”ဟု
မဂ္ဂအမည်ကိုမရ၊ ထိုဆန္ဒစိတ္တတို့က မဂ္ဂင်္ဂမဟုတ်သောကြောင့် ထိုဆန္ဒစိတ္တတို့ အတွက်လည်း
မဂ္ဂမှာ ဆန္ဒာဓိပတိ စသော မဂ္ဂအမည်မရ၊ (အခြား အကြောင်းကြောင့်သာ ရသည်-ဟုလိ။)

တထာပေ၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ။ ။ထို့အတူသဒ္ဓါသည် မဂ္ဂါဂမန ဖြစ်သော်လည်း ထိုသဒ္ဓါဖြင့်မှာ
အနိမိတ္တမဂ်ဟူသော နာမည်မရ၊ ထိုသဒ္ဓါဖြင့်က မဂ္ဂင်္ဂမဟုတ်သောကြောင့် ထို သဒ္ဓါဖြင့်အတွက်
မဂ်မှာလည်း မဂ္ဂအမည် မရ၊ [ဤ၌ မရချင်းတူသောကြောင့် ဥပမာ သံသန္တန ဖြစ်သည်။]

၄၇၂ အဋ္ဌသာလိနိ မူလဋီကာ [လောကုတ္တရာကုသလ

နာမည်သည်။) နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ် မဟုတ် မုချအားဖြင့်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-
ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒီပိတော ဟောတိ။

နနစ-စောဒနာပါဦးအံ၊ (ကိံ)၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာဈာန်အရာ၌၊ ဈာန်-
ကို၊ သုညတာဒိနာမေန-သုညတအစရှိသော အမည်အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်
သည် မဟုတ်ပါလော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ (သုညတာဒိနာမေန) န (ဝုတ္တော)-လော၊
ဣတိစေ-အံ၊ [နနစ ပါသောကြောင့် စေပါလျှင် ကောင်း၏၊] န-မစောဒနာသင့်၊
(ကသ္မာ) မဂ္ဂသမ္ပယောဂတော-မဂ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ ဈာနဿ-
၏၊ ဝါ-က၊ သုညတာဒိနာမကတ္တာ-သုညတစသော အမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
တည်း။

သုတ္တန္တ ပရိယာယေန-သုတ္တန်ဒေသနာနည်းအားဖြင့်၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-
တို့ကြောင့်၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာဈာန်အရာ၌၊ အဘိဓမ္မေပိ-၌လည်း၊ နာမ-
အမည်ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဣတိ အာဟံသု၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဆိုကြ
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) န ပန လဘန္တိတိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-(အဋ္ဌကထာ၌)
ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ကိံ ကာရဏာ-နည်း၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ သရသံ-မိမိ၏သဘောကို၊
အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မူ၍၊ ပစ္စနိကတောဝ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့်သာလျှင်၊
နာမလာဘာ-သုညတ အပ္ပဏိဟိတ အမည်ကိုရခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကား၊
အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-
တို့ကြောင့်၊ ယော နာမလာဘော-အကြင်အမည်ကိုရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သော-
ထို သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် အမည်ကိုရခြင်းသည်၊ သရသပ္ပဓာနော-ပြဋ္ဌာန်း
သော သရသရှိသည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ သရသေနေဝ-သရသကြောင့်သာ၊

ဧဝံ၊ ဟောတိ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအားဖြင့် ဥပမာန ဥပမေယျ ရောနှောမိသော်
လဒ္ဓဂုဏ်ကိုပြလို၍ “ဧဝံ” စသည်မိန့်၊ “ဤနည်းအားဖြင့် အနိမိတ္တဝိပဿနာမှာလည်း အနိမိတ္တ
အမည်သည် မုချမဟုတ်”ဟု သော အနက်ကို ပြပြီးဖြစ်တော့သည်။ ဝိပဿနာပိ၌ အနိမိတ္တမဂ်ကို
ဆည်းပါ၊ အနိမိတ္တမဂ်ဟူသော နာမည်လည်း မုချနာမည် မဟုတ်-ဟူလို။

နနစ၊ ပေ၊ နာမကတ္တာ။ ။ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ “ဈာန်”ဟူသာ ဟောတော်မူ၏၊
“မဂ္ဂေါ”ဟု ဟောတော်မူ၊ “သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အဋ္ဌကထာဝယ် မဂ်မှာ နာမည်ရမှုကို
စိစစ်နေရသနည်း”ဟု စောဒနာဖွယ်ကိုပြ၍၊ “မဂ္ဂ၊ ပေ၊ နာ၊ ကတ္တာ”ဟု အဖြေကိုပြသည်၊
“မဂ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ဈာန်မှာ သုညတစသော အမည်ကို ရသည်၊ ထို့ကြောင့် အရင်းခံမဂ်ကိုသာ
အဋ္ဌကထာ၌ စိစစ်နေပါသည်” ဟူလို။

ယော ဟိ၊ ပေ၊ သရသပ္ပဓာနော။ ။[သ္မာယမတ္ထော ကထံ ဝိညာယတီတိ ကတွာ ယော
ဟိ၊ ပေ၊ အာဟာတိ ဝုတ္တံ၊-မရ၊] ယောဟိ၌ ဟိ၏နယ်သည် နေက်အာဟာတိုင်အောင်တည်း၊
“သဂုဏ အာရမဏ ၂-မျိုးကြောင့် နာမည်ရ၏”ဟု ကေစိဆရာတို့ဆိုရာ၌ ထို ၂-မျိုးတွင်
သဂုဏ(သရသ)သည် ပဓာနဖြစ်၏။

(ဝေဖြင့် ပစ္စနိကကိုကန့်)၊ နာမလာဘော-သည်၊ (သတိ)၊ သဗ္ဗမဂ္ဂါနံ-တို့၏၊ သုညတာဒိဘာဝေါ-သုညတ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သည်၊ (သုညတ အစရှိသော အမည်သည်၊ ဟောတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝဝတ္ထာနံ-နာမည်ချင်းမရောအောင် ပိုင်းခြားခြင်းသည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ တသ္မာ၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ဒွိဟိ-၂-ပါးကုန်သော သရသ ပစ္စနိကတို့ကြောင့်၊ နာမလာဘော-သည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊ ပစ္စနိကတော-ကြောင့်၊ ဝဝတ္ထာနကရံ-ပိုင်းခြားမှုကိုပြုတတ်သော၊ နာမံ-ကို၊ ဂဟိတံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သုညတာပုဏိဟိတမဂ္ဂါ-သုညတမဂ် အပုဏိဟိတမဂ်တို့သည်၊ နာမံ န လဘန္တိ၊ ဣတိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဋ္ဌကထာအဆိုကို ချုံး၍ ဖွင့်သည်။]

အထဝါ-ကား၊ နေ ပန လဘန္တိတိ-ကား၊ အညနိရပေက္ခေဟိ-ပစ္စနိက ဟူသော တစ်ပါးသောအကြောင်းကိုပွဲခြင်းမရှိကုန်သော၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ န လဘန္တိ၊ ကိံ ကာရဏာ-နည်း၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ သဟိတေဟိ-တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သရသ ပစ္စနိကေဟိ-သရသ ပစ္စနိကတို့ကြောင့်၊ နာမလာဘာ-ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဝဝတ္ထာနကရံ-နာမည်ချင်းမရောအောင် ပိုင်းခြားမှုကို ပြုတတ်သော၊ ပစ္စနိကံ-ပစ္စနိက အကြောင်းကို၊ အနပေက္ခိတွာ-မငဲ့မူ၍၊ ကေဝလဿ-ပစ္စနိကမဖက် သက်သက်သော၊ သရသဿ-၏၊ နာမဟေတုဘာဝေါ-နာမည်၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သည်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ နတ္ထိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ ကေဝလဿ-ပစ္စနိကမဖက် သက်သက်သော၊ သရသဿ-၏၊) အဝဝတ္ထာနာပတ္တိတော-ပိုင်းခြားခြင်း သို့ မရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ အတ္ထာဘိနိဝေသပဏိဓိပဋိပက္ခ

သရသေနဓ၊ ပေ၊ န သိယာ။ ။ မိမိသဘောဟူသော သရသကြောင့် နာမည်ရရာ၌ သုညတမဂ် အနိမိတ္တ အပုဏိဟိတမဂ် ၃-မျိုးလုံး ထပ်တူရနေသောကြောင့် နာမည်ချင်း မခွဲခြားနိုင်ဘဲ ရှိရာ၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ အာဟ။ ။ ထိုသို့နာမည်ချင်းမခွဲခြားနိုင်ဘဲ ရှိရာသောကြောင့် သရသ ပစ္စနိကတို့အတွက် မဂ်မှာ နာမည်ရနိုင်ပါသော်လည်း နာမည်ချင်းမခွဲခြားအောင် ပြုနိုင်သော ပစ္စနိက (ဆန့်ကျင်ဘက်)ကြောင့် ရအပ်သောနာမည်ကိုသာ ဤအဘိဓမ္မာ၌ ယူအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သဂုဏ အာရမဏတို့အတွက် သုညတ အပုဏိဟိတတို့သည် နာမည်ကို မရကြ"ဟု သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဆိုသည်။ ["ပစ္စနိကတော နာမံ"ဟု ရှိစေ။]

အထဝါ၊ ပေ၊ လဘန္တိ။ ။ နပန လဘန္တိကိုပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြလို၍၊ "အထဝါ" ဟု မိန့်သည်၊ "အညနိရပေက္ခ"ဟူသည် ပစ္စနိက (အာဂမန)ဟူသော အကြောင်းတစ်ပါးကို မငဲ့ခြင်းတည်း၊ [အန၌ "အာဂမန"ကို မငဲ့ခြင်းဟုဆို၏၊ သဘောတူပင်။] "ထိုပစ္စနိကအကြောင်းမပါဘဲ သဂုဏ အာရမဏ ၂-ပါးတို့ကြောင့် မဂ်တို့မှာ နာမည် မရနိုင်" ဟုလိ။

၄၇၄ အဋ္ဌသာလိနိ မူလဋီကာ [လောကုတ္တရကုသလ

ဝိပဿနာနုလောမာ-အတ္တာဘိနိဝေသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ပဏိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော ဝိပဿနာ အားလျော်ကန်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ သရသန္တရေ-ပစ္စနိကမှ တစ်ပါးသောအကြောင်းသည်၊ သတိပ-သော်လည်း၊ ပစ္စနိကသဟိတေန-သော၊ သရသေန-ကြောင့်၊ နာမံ လဘန္တိ။

ပန-ကား၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ-အနိမိတ္တမဂ်၏၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ (အနိစ္စာနုပဿနာကို ဆိုသည်၊) နိမိတ္တပဋိပက္ခာ-နိမိတ္တ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ န ဟောတိ၊ (ကသ္မာ)၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ (အနိမိတ္တ ဝိပဿနာကိုယ်တိုင်၊) နိမိတ္တဂ္ဂ ဟဏတော-သင်္ခါရနိမိတ်ဟူသော အာရုံကို ယူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ နိမိတ္တဂ္ဂ ဟဏာ နိဝါရဏာ-သင်္ခါရနိမိတ်အာရုံကို ယူခြင်းကို မတားမြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒနုလောမမဂ္ဂေါပိ-ထိုအနိမိတ္တဝိပဿနာအားလျော်သော မဂ်သည်လည်း၊ နိမိတ္တဿ-သင်္ခါရနိမိတ်၏၊ ပဋိပက္ခော-သည်၊ န (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော၊ န ဟောတိ-နည်း၊) (နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော-သည်၊) ယဒိသိယာ-အံ၊ နိမိတ္တဂတဝိပဿနာယပိ-သင်္ခါရနိမိတ်၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာလည်း၊ ပဋိပက္ခော-သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော န ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ ဝိဇ္ဇမာနောပိ-ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း၊ ဝါ-ထင်ရှားသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (သရသဘောကို နောက်မှ ပေး၊) ဝဝတ္ထာနကရ ပစ္စနိကာဘာဝါ-နာမည် ချင်းမရောအောင် ပိုင်းခြားမှုကိုပြုတတ်သော ပစ္စနိကအကြောင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ အနိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ နာမဒါယကော-နာမည်ကိုပေးတတ်သော၊ သရသော-သရသကို၊ န ဂဟိတော။

တသ္မာပေ၊ မဂ္ဂါ။ ။[ယသ္မာ သရသဘောဝ နာမလာဘေ အဝဝတ္ထနာ ပတ္တိ (သဗ္ဗဿမဂ္ဂဿ သဗ္ဗနာမဘာဝါပတ္တိ) ဟောတိ၊ တသ္မာ၊-အန။] အတ္တာဘိနိဝေသော စ+ပဏိမိစ အတ္တာပေ၊ပဏိမိယော၊ တေသံ+ပဋိပက္ခာ အတ္တာပေ၊ ပဋိပက္ခာ (ဝိပဿနာ)၊ တဿာ+အနုလောမာ အတ္တာပေ၊ အနုလောမာ (မဂ္ဂါ)။

သတိပိ၊ပေ၊လဘန္တိ။ ။[သရသန္တရေတိ-အနိမိတ္တဘာဝါဒိကေ၊ ပစ္စနိကသဟိ တေန သရသေနာတိ-သုညတာပုဏိဟိတဘာဝေဟိ တဒါဂမနေဟိ၊-အန။] ဤ အဖွင့်နှင့်အညီ အနိမိတ္တအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်း စသည်ကို "သရသန္တရ မိမိသဘောဟူသော အကြောင်းတစ်ပါး" ဟု ဆိုလို၏၊ ပစ္စနိကသဟိတေန၌ ပစ္စနိကဖြင့် သုညတအပုဏိဟိတ၏ ဖြစ်ကြောင်း အာဂမန တို့ကိုယူပါ-ဟု ပြသည်။

အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ ပန။ ။“အဘယံကြောင့် အဘိဓမ္မာ၌ အနိမိတ္တမဂ်ကို အနိမိတ္တနာမည်ဖြင့် မယူရပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ၊ ပေ၊နာမ ဒါယကော န ဂဟိတော”ဟု မိန့်သည်။

ပန-ဆက်၊ အနိစ္စာနုပဿနာနုလောမော-သော၊ မဂ္ဂေါ-ကို၊ သုဒ္ဓိက ပဋိပဒါ နယေယေဝ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါနည်း၌သာ၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- စ-ဆက်၊ တသ္မာဇေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ သော နယော-ထို သုဒ္ဓိကပဋိပဒါနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။

☞ ဇေတိ-ကား၊ အနိစ္စတော၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်နိမိတ္တမဂ်ကို၊ ဝက္ခဟိ-ဆိုလတ္တံ့၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည့်အတိုင်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ-တို့သည်၊ သော အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-ထိုအနိမိတ္တမဂ်ကို၊ ဒိပိတော၊ ဣတိအတ္တော။

ဝုဋ္ဌာန၊ပေ၊ ရမဏာတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ (ပုစ္ဆတိဉ္စစပ်၊) အနိစ္စာဒိတော-အနိစ္စ အစ ရှိသော သင်္ခါရမှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယာ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာ၏၊ လက္ခဏာရမဏတ္ထေ-လက္ခဏာဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-သော်၊ သင်္ခါရေဟိ-သင်္ခါရတို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာနံ-ထခြင်းသည်၊ နသိယာ၊ သင်္ခါရာရ မဏတ္ထေ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ စ-ဖြစ်ပြန်သော် လည်း၊) လက္ခဏပဋိဝေဓော-လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ (န သိယာ)၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပုစ္ဆတိ၊ အနိစ္စတိအာဒိနာ-ဖြင့်၊ သင်္ခါရေသု-တို့၌၊ ပဝတ္တမာနေန-သော၊ ဉာဏေန-ဖြင့်၊ လက္ခဏာနိပိ-တို့သည် လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ပဋိဝိဒ္ဓါနိ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တဒါ၊ပေ၊ ဏတော-ထိုအနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာရှိသော သင်္ခါရအာရုံကို ယူခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လက္ခဏာရမဏာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

သင်္ခါရာရမဏာဇေဝ-သင်္ခါရအာရုံရှိသော ဝိပဿနာကိုပင်၊ ယထာဝုတ္တာဓိပ္ပာ ယေန-ဖြင့်၊ လက္ခဏာရမဏာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒဿေန္တော၊ (ဟုတွာ)၊ လက္ခဏနာမာတိ အာဒိ၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ အနိစ္စတာ-အနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အနိစ္စလက္ခဏာလည်း ကောင်း၊ ဒုက္ခတ္တာ-ဒုက္ခဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒုက္ခလက္ခဏာ လည်းကောင်း၊ အနတ္တတာ-အနတ္တဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ

အနိစ္စာနုပဿနာ၊ပေ၊ ဝုတ္တောတိ။ ။"ဤသို့ အနိမိတ္တနာမည်ကို ပေးတတ်သော သရသကိုမယူအပ်လျှင် အနိစ္စာနုပဿနာအားလျော်သော မဂ်ကို ပါဠိတော်၌ မသွင်းယူအပ်ဘဲ ပါဠိမုတ္တက ဖြစ်နေပါသလော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အနိစ္စာနုပဿနာ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော"ဟု မိန့်သည်၊ "ထိုမဂ်ကို ပါဠိတော်ဝယ် သုညတအပ္ပဏီဟိတဝါရနှင့် မရောသော သုဒ္ဓိကနယဝါရ၌ သွင်းယူအပ်ပါသည်" ဟုလို့၊ တသ္မာ စသည်ကား လဒ္ဓဂုဏ်တည်း၊ "ထိုသို့နှလုံး သွင်းယူခြင်းအကျိုးရှိသောကြောင့် ထို သုဒ္ဓိကနယကိုလည်း ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူရသည်"ဟုလို့။

အနတ္တလက္ခဏာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိသု၊ ခန္ဓာငါးပါးမှ သီးခြား၊ ဂယုမာနံ-
သော်၊ ဝါ-သော၊ လက္ခဏံ-သည်၊ ပညတ္တိဂတိကံ-ပညတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော
ဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ ဝါ-ပညတ်နှင့် အလားတူ၏၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနံ-
ထင်ရှားမရှိ၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာဒဝ-ကြောင့်ပင်၊ ပရိတ္တာဒိဝသေန-ပရိတ္တအစရှိသည်
တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ဝတ္တဗ္ဗဓမ္မဘူတံ-မဆိုထိုက်သောတရားဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ တသ္မာ၊
ဝိသု၊ ဂဟေတဗ္ဗဿ-သော၊ လက္ခဏဿ-၏၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ အဘာဝါ-
ကြောင့်၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ခါရေ-တို့ကို၊
သဘာဝတော-သဘောလက္ခဏာအားဖြင့်၊ သလ္လက္ခေန္တောဝ-မှတ်သားလျက်ပင်၊
(မှတ်သားရင်းပင်)၊ လက္ခဏာနီ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတိနာမ-မှတ်သားသည်မည်၏၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ယော၊ ပေ၊ သလ္လက္ခေတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ စ-
ဆက်၊ ယသ္မာ၊ အနိစ္စန္တိအာဒိနာ-အနိစ္စ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သင်္ခါရာဝ-တို့သည်သာ၊
ဝါ-တို့ကိုသာ၊ ဒိဿမာနာ-ရှုအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တသ္မာ၊ တေ-ထိုသင်္ခါရတို့
သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကဏ္ဍေ-လည်ပင်း၌၊ ဗဒ္ဒကုဏပဝိယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော အကောင်ပုပ်
ကဲ့သို့၊ ပဋိနိသဇ္ဇနိယာ-စွန့်ထိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဍကကထာ အဖွင့်

တတြာတိ-ကား၊ လောကုတ္တရဇ္ဈာနေ-လောကုတ္တရဇ္ဈာန်၌၊ (ပကိဏ္ဍကံ၌
စပ်)၊ အဇ္ဈတ္တဇ္ဈာတိ-အဇ္ဈတ္တဇ္ဈ အစရှိသော၊ ဥပမုဂါထာယ-ထက်ဝက်သောဂါထာ
ဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတဗ္ဗံ-စွဲမြဲစွာနုလုံးသွင်းထိုက်သော ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ-
ထထိုက်သော ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဘူမိ-ဝိပဿနာ၏ဖြစ်ရာ အာရုံကို
လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမာ-အားဖြင့်၊ (အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာအားဖြင့်)၊
ဥဒ္ဒိသတိ-အကျဉ်းချုပ်ညွှန်းပြ၏၊ [ခေါင်းစဉ်၍ပြ၏။] သတ္တအဋ္ဌာဒိနီ-သတ္တအဋ္ဌ
အစရှိကုန်သော၊ အင်္ဂါနီ-အင်္ဂါတို့တည်း၊ သတ္တဌင်္ဂါနီ-တို့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဒိသဒ္ဓဿ-
၏၊ လောပေါ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ နိမိတ္တန္တိ-ကား၊ ယတော-အကြင်နိမိတ္တပဝတ္တတို့မှ၊
ဝုဋ္ဌာနံ-ထခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တာနိ နိမိတ္တ ပဝတ္တာနိ-တို့ကို၊ နိမိတ္တဝစနေနေဝ-
နိမိတ္တသဒ္ဓါဖြင့်သာလျှင်၊ ဥဒ္ဒိသတိ-အကျဉ်းပြ၏။

သင်္ခါရပေက္ခာညာဏမေဝ-သင်္ခါရပေက္ခာညာဏ်သည်သာ၊ အရိယမဂ္ဂဿ-
အရိယမဂ်မည်၏၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒိဝိသေသံ-ဗောဇ္ဈင်္ဂ အစရှိသော အထူးကို၊ [အာဒိဖြင့်
မဂ္ဂင်၊ ဈာနင်တို့ကို ပူ။] နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ တတော၊ ပေ၊
ဇ္ဈာနတော-ထိုထိုဒုတိယအစရှိသော ပါဒကဈာန်ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နဿ-ဖြစ်သော၊
သသင်္ခါရပေက္ခာညာဏဿ-သင်္ခါရပေက္ခာညာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော ဝိပဿနာညာဏ်၏၊
ပါဒကဇ္ဈာနာတိက္ကန္တာနံ-ပါဒက ဈာန်သည် လွန်မြောက်အပ်ကုန်သော၊ အင်္ဂါနီ-

ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို၊ အသမာပေ၊ ဘာဝတော-ဝင်စားခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော စက်ဆုပ်တတ်သော ဘာဝနာ၏ ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတ ရဿ-အခြားသောဉာဏ်၏၊ (ဒုတိယစသော ပါဒကဈာန်ကြောင့်ဖြစ်သော သင်္ခါ ရပေက္ခာဉာဏ်မှ တစ်ပါးသောဉာဏ်၏၊) အတဗ္ဘာဝတောစ-ထိုအသမာပဋိတုကာ မတာဝိရာဂဘာဝနာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

တောသမ္ဗိ-ထိုထေရ်တို့၏လည်း၊ ဝါဒေသု-ဝါဒတို့၌၊ သင်္ခါရပေက္ခာ သင်္ခါတာ-သော၊ ပုဗ္ဗဘာဂီ-သော၊ အယံ ဝုတ္တနဂါမိနိဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) ဝိပဿနာနိယမေနေဝ-ဝိပဿနာနိယမ ကြောင့်သာလျှင်၊ (ဟောဇ္ဈင် ဈာန် မဂ္ဂင်အထူးကို မှတ်သားတတ်သော ဝိပဿနာကြောင့် သာလျှင်၊) ပဌမတ္ထေရဝါဒေပိ-ပဌမထေရ်၏ ဝါဒ၌လည်း၊ အပါဒက၊ပေ၊ မဂ္ဂါ-ပါဒကမရှိသောမဂ်၊ ပဌမဈာန် ပါဒကရှိသောမဂ်တို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာန်ကာဝ-ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတရေစ-အခြားသောမဂ်တို့သည်လည်း၊ ပါဒက၊ပေ၊ နိယမေဟိ-ပါဒကဈာန်၊ ဝိပဿနာဟူသော နိယမတို့ကြောင့်သာ၊ တံ တံ ဈာန်ကာ-ထိုထိုဒုတိယ အစရှိသော ဈာန်တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧဝံ-တူ၊ သေသဝါဒေသုပိ-တို့၌လည်း၊ (သမ္မသိတဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ ဝါဒတို့၌လည်း၊) ဝိပဿနာ နိယမော-ကို၊ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗော-၏၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့် တည်း။)

☞ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေတိ-ကား၊ ပါဒကဇ္ဈာနတော-ပါဒကဈာန်မှ၊ အညသင်္ခါ ရေ-အခြားသောသင်္ခါရတို့ကို၊ (သမ္မသိတွာ၌ စပ်၊)-တေန-ထိုပကိဏ္ဍက သင်္ခါရေ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ပါဒကဇ္ဈာနသင်္ခါရေသု-ပါဒဈာန်ဟူသော သင်္ခါရတို့ကို၊ သမ္မသိ တေသု-သုံးသပ်အပ်ကုန်လသော်၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ပဌမဇ္ဈာန်ကမဂ်ဖြစ်၏ဟု ဆိုဖွယ် သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဒဿေတိ။

တတြာပိတိ-ကား၊ ဒုတိယတ္ထေရဝါဒေပိ-၌လည်း၊ (ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ စပ်၊) တံ တံ ဈာန်ကာ-ထိုထိုဈာန်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (မဂ်၌ ထိုထိုဈာန်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊) တံတံ၊ပေ၊ နိယမေဟိ-ထိုထိုသုံးသပ်အပ်သော သင်္ခါရ၊ ဝိပဿနာ နိယမတို့ကြောင့်၊ ဟောတိ၊ဟိ-မှန်၊ တတြာပိ-ထိုဒုတိယထေရ်၏ ဝါဒ၌လည်း၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ တံ၊ပေ၊ ဘာဝေန-ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါကို စက်ဆုပ်သော ဘာဝနာ၊ မစက်ဆုပ်သော ဘာဝနာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သောမနဿသဟဂတာ-သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ ဈာနင်္ဂါဒိနိယမံ-ဈာန်အင်္ဂါ အစရှိသည်ကို မှတ်သားခြင်းကို၊ ကရေတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိပဿနာနိယမော-ဝိပဿနာနိယမကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တန္တိ-ကား၊ တံ တံ ဈာနသဒိသဘဝနံ-ထိုထိုဈာန်နှင့်တူစွာဖြစ်ခြင်းသည်၊ (န ဣဇ္ဈတိဌစပ်၊) ပါဒက၊ပေ၊ နိဿယေဟိ-ပါဒကဈာန်၊ သမ္မသီတဈာန် ဟူသော ဥပနိဿယတို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အဇ္ဈာသယမတ္ထေန-အဇ္ဈာသယမျှဖြင့်၊ အသိဇ္ဈနာ-မပြီးစီးခြင်းဟူသော၊ [သွာယမတ္ထောနှင့် တူအောင် “အသိဇ္ဈနော” ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] သွာယမတ္ထော-ထိုအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဒီပေတဗ္ဗောဌ စပ်၊) ဥပနိဿယေန-ဥပနိဿယနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ သင်္ကပ္ပမတ္ထေန-အကြံမျှဖြင့်၊ သကဒါဂါမိဖလာဒိနံ-သကဒါဂါမိဖိုလ် အစရှိသည်တို့၏၊ အသိဇ္ဈနဒီပကေန-မပြီးစီးခြင်းကို ပြတတ်သော၊ [“ပါဒကဇ္ဈာန၊ပေ၊ အသိဇ္ဈာနာ” ကိုပင် ဥပနိဿယေန၊ပေ၊ အသိဇ္ဈနဒီပကေန” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] နန္ဒကောဝါဒေန-နန္ဒကောဝါဒသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော-ထင်ရှားပြ ထိုက်၏။

ဟိ-မှန်း၊ တတ္ထ-ထိုနန္ဒကောဝါဒသုတ်၌၊ သောတာပနာယပိ-သောတာပန် ဖြစ်သူ၏လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဘာဝံ-ပြည့်စုံသောအကြံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-အကြံပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝဒန္တေန-ဟောတော်မူသော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ယဿယဿ-အကြင်အကြင်မဂ်၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း သည်၊ အတ္ထိ၊ တဿတဿေဝ-ထိုထိုမဂ်ကိုသာလျှင်၊ အဇ္ဈာသယော-အဇ္ဈာသယသည်၊ နိယာမကော-မှတ်သားတတ်၏၊ အညဿ-အခြားမဂ်ကို၊ (အဇ္ဈာသယော-သည်၊) န (နိယာမကော)-မမှတ်သားတတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေန တေန-ထိုထိုမဂ်ဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပတာ-ပြည့်စုံသောအကြံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ တတော-ထိုမဂ်ထက်၊ ပရ-အလွန်၊ (ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပတာ) န (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) သင်္ကပ္ပသတ္တာဝေ-အကြံ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ-ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ အသိဇ္ဈနတော-ကြံစည်ကာမျှဖြင့် မပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ။

ဧဝံ-တူ၊ ဣဇာပိ-ဤပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒ၌လည်း၊ ဒုတိယာဒိဈာနိကဿ-ဒုတိယအစရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော၊ ယဿယဿ မဂ္ဂဿ-၏၊ ယထာဝုတ္တော-သော၊ ဥပနိဿယော အတ္ထိ၊ တဿ တဿေဝ-ထိုထိုမဂ်ကိုသာလျှင်၊ အဇ္ဈာသယော-သည်၊ နိယာမကော-၏၊ အညဿ-အခြားသောမဂ်ကို၊ (အဇ္ဈာသယော) န (နိယာမကော)၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တသ္မိ-ထိုအဇ္ဈာသယသည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊ အသိဇ္ဈနတော-အဇ္ဈာသယဖြင့် မပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိ-ဝါဒေ-ဤပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒ၌၊ ပါဒက၊ပေ၊ သတ္တာဝေ-ပါဒကဈာန်၊ သမ္မသီတဈာန် ဟူသော ဥပနိဿယ၏ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ)၊ အဇ္ဈာသယော-အဇ္ဈာသယသည်၊ ဧကန္တေန-စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်ကဲ့သို့ နည်း) တံ၊ပေ၊သတ္တာဝေ-ထိုသို့ ဖိုလ်၏ ဥပနိဿယ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်

သည်။ (သတိ)၊ တံတံသင်္ကပ္ပေါ-ထိုထိုအကြံသည်။ (ဟောတိ) ဝိယ-တည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒဘာဝါဘာဝတော (တံ+အဘာဝ+အဘာဝတော)-ထိုအဇ္ဈာသယ မရှိလသော် ထိုမဂ်၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သဇ္ဈာသယော နိယမေတီတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ယသ္မိံ၊ပေ၊ နတ္ထိတိ-ဟူသော စကားကို၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဝဇ္ဇာနံ-စတုတ္ထ ဇ္ဈာနိကမဂ်သည် ကြည့်အပ်သောမဂ်တို့၏၊ ပါဒကာနိ-အခြေခံဖြစ်ကုန်သော၊ လောကီယဇ္ဈာနာနိ-လောကီဇ္ဈာနတို့ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ [အရူပဘုံသည် စတုတ္ထ နည်းအားဖြင့် စတုတ္ထဇ္ဈာနဘုံဖြစ်သောကြောင့် စတုတ္ထဇ္ဈာနိကပါဒက ဖြစ်ဖို့ရန်မှာ ရိုးရာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထဇ္ဈာနမှ အခြားသော လောကီဇ္ဈာနကို ရည်ရွယ်၍ “ပါဒကဇ္ဈာနံ နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်။]

စ-ဆက်၊ အပ္ပနာပတ္တိ-အပ္ပနာသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ ဩဠာရိ၊ပေ၊ ဘာဝေ- ရန်ရင်းသော ဇ္ဈာနအင်္ဂါတို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းဟူသော ဥပနိဿယ၏ မရှိခြင်း သည်၊ (သတိ)၊ ပဉ္စဟိ-နိသော၊ အင်္ဂေဟိ-ဇ္ဈာနအင်္ဂါတို့နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ န ဟောတိ- နိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သောမနဿ၊ပေ၊ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ (မောရဝါပိဝါသီ မဟာဒတ္တထေရ်) ဆိုပြီ။

- ဥပေက္ခာ၊ပေ၊ဇတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ၌ စပ်၊) အနုသယသမုဋ္ဌါဋ္ဌန သမတ္ထဿ-အနုသယတို့ကိုခွာခြင်း၌ စွမ်းဆောင်နိုင်သောမဂ်၏၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနိက တာပိ-စတုတ္ထဇ္ဈာနရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ သမာနာ-(နေဝသညာနာသညာ ယတနဇ္ဈာနနှင့်)တူ၏၊ သင်္ခါရာဝသေသတာ-ရန်ရင်းသောသင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရ၏အဖြစ်သည်၊ န (သမာနာ)-မတူ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ။

အဇ္ဈာသယဝသေန-အဇ္ဈာသယ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကတာယ-ပဉ္စမဇ္ဈာန ရှိသည်၏အဖြစ်၏လည်းကောင်း၊ ပဌမာဒိဇ္ဈာနိကတာယ စ-ပဌမအစရှိသော ဇ္ဈာနရှိသည်၏အဖြစ်၏လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတော-ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ တေ စ ဝါဒါ-ထိုပါဒကဇ္ဈာနဝါဒ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဇ္ဈာနဝါဒတို့သည်လည်း၊ န ဝိရုဇ္ဈန္တိ-မဆန့်ကျင် ကုန်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ပဉ္စမဇ္ဈာနကို ပါဒကပြု၍ ပဌမဇ္ဈာနစသည်ကို သမ္ဗုဒ္ဓိတပြုပုံကိုပြသောကြောင့် “ပဉ္စမဇ္ဈာနိကတာယ ပဌမာဒိဇ္ဈာနိကတာယစ”ဟု ဆိုသည်။] အဇ္ဈာသယောစ- သည်လည်း၊ သာတ္ထကော-အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အညထာ- အဇ္ဈာသယပါဝင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှတစ်ပါး မပါဝင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (အတ္ထေဂယုမာနေ၊) ပါဒက သမ္ဗုဒ္ဓိတဇ္ဈာနေဟေဝ-ပါဒကဇ္ဈာန သမ္ဗုဒ္ဓိက ဇ္ဈာနတို့ဖြင့်သာ၊ နိယမဿ-ဗောဇ္ဈင်မဂ္ဂင် ဇ္ဈာနင်အထူးကို မှတ်သားခြင်း၏၊

၄၈၀

အဋ္ဌသာလိနီ မူလနီကာ [လောကုတ္တရကုသလ

သိဒ္ဓတ္တာ-ပြီးစီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဇ္ဈာသယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိယာမကော-မှတ်သားတတ်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော-သော်၊ နိရတ္တကော-သည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။

ဣဓ ပန အဋ္ဌသာလိနီယာ-ဤအဋ္ဌသာလိနီဌ်ကား၊ နိယမနေ-မှတ်သားခြင်း၌၊ ဧကန္တိကံ-ဧကန္တ ဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာသင်္ခါတံ-သော၊ အတ္တမေဝ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ တေသမ္ပိ-ထိုထေရ်တို့၏လည်း၊ ဝါဒေသု-တို့၌၊ သင်္ခါရပေက္ခာ သင်္ခါတာ-သော၊ ပုဗ္ဗဘာဂါ-သော၊ အယံဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တေန-မိန့်ဆိုသော သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ (ရှေ့နား၌ မိန့်ဆိုခဲ့သော အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊) တယောပိ-၃-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေဝါဒေ-ဤဝါဒတို့ကို၊ (ဤဝါဒနှင့် တကွဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို၊ တစ်နည်း-ဤပြောဆိုကြောင်းဈာန်တို့ကို၊) ဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တံတံ ဝါဒါနံ-(ပါဒကဇ္ဈာနစသော) ထိုထိုဝါဒတို့၏၊ ဝိပဿနာသဟိတာနံ-ဝိပဿနာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ (သမာနာနံ) ဧဝ-ဖြစ်ကုန်သော်သာ၊ (ဖြစ်ကြမှသာ၊) သိဒ္ဓိ-ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညထာ-တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဝိပဿနာမပါဘဲ)၊ (သိဒ္ဓိ) န (ဟောတိ)၊ [ပါဒကဈာန်ရှိရုံဖြင့် မဂ်ရခြင်းကိစ္စမပြီးစီး၊ ဝိပဿနာပါမှ ပြီးသည်။] ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဝေဓေတိတိ-ကား၊ ဂေါတြဘုဿ-ဂေါတြဘု၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်အနက်၊-ပဉ္စမစိတ္တက္ခ ဣ-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏ၌၊ ဇေနံ-ဇောသည်၊ ပတိတံနာမ-ကျသည်မည်သည်၊ ယဒိဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊) ကထံ-ကြောင့်၊ တဒါ-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဂေါတြဘု-သည်လည်းကောင်း၊ တဒနန္တရံ-ထိုဂေါတြဘု၏ အခြားမဲ့၌၊ မဂ္ဂေါ စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဇေနဿ-၏၊ ပတိတက္ခဏေ-ကျရာခဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ရသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ အပုဗ္ဗတ္တာ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဇေနန္တ ရဿ-ဇောတစ်မျိုး၏၊ ပတိတတာဘာဝတော-ကျသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တဒါ-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဂေါတြဘု-သည်လည်းကောင်း၊

ယဒိ၊ပေါဘူမန္တရတောစာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “တဒါ ဟိ ဇေနံ ပတိတံ နာမ ဟောတိ” နှင့် စပ်၍ စောဒနာဗျာယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ယဒိ ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏေ” စသည်မိန့်၊ ကာမဇောတို့သည် (၇)ကြိမ်ထုံးစံရှိ၏၊ ပဌမဇောမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း တိုးတက်နေရာ စတုတ္ထဇောတိုင်အောင် တက်ပြီးနောက် ပဉ္စမဇောမှစ၍ တဖြည်းဖြည်းကျ၏၊ ထို့ကြောင့် “တဒါ ဇေနံ ပတိတံ နာမ ဟောတိ” ဟု ဆိုသည်။

အပုဗ္ဗဿ၊ပေါဘာဝတော။ ။ပဉ္စမဇောအစိုက်၌ “ကျသည် မည်၏” ဟု ဆိုလျှင် “ထိုအစိုက်၌ အဘယ်ကြောင့် ဂေါတြဘုသည်လည်းကောင်း၊ ထိုနောက် မဂ်သည်လည်းကောင်း

တဒနန္တရံ-၌၊ မဂ္ဂေါစ သည်လည်းကောင်း။ ဇေနဿ-၏၊ ပတိတက္ခဏေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ-မှန်၊ တဒေဝ ဇေနံ-ထိုမူလဇောသည်ပင်၊ အနေကက္ခတ္တံ-စွာ၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ပတိတံ-ကျသည်၊ သိယာ၊ [ဣတိ ပါသည်ကား မကောင်း၊] ဂေါတြဘု ပန-သည်ကား၊ အာရမဏန္တ ရေ-သင်္ခါရအာရုံမှ တစ်ပါးသောနိဗ္ဗာန်အာရုံ၌၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ အပုဗ္ဗံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဇေနံ-ဇောတည်း၊ တထာ-တူ၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ ဘူမန္တ ရတောစ-ဘုံတစ်ပါးအားဖြင့်လည်း၊ (ကာမဘုံမှ တစ်ပါးသော လောကုတ္တရာဘုံအားဖြင့်လည်း၊) (အပုဗ္ဗံ ဇေနံ-တည်း၊) [စ ဖြင့် အာရမဏန္တရေ ဥပ္ပန္နံကို ဆည်း၊] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ သတ္တမဇေနစေတနာယ-၏၊ ဗလဝတာယ-ကြောင့်၊ ဥပပဇ္ဇ ဝေဒနီယဘာဝေါ-ဥပပဇ္ဇ ဝေဒနီယကံ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အာနန္တရိယတာပိ-အာနန္တ ရိယကံ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိနန-လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုစောဒနာစကားရပ်၌၊ အယံ အဓိပ္ပာယော-ဤအလိုသည်၊ သိယာ၊ (ကိ-နည်း၊) ပဋိသန္ဓိယာ-၏၊ အနန္တ ရပစ္စယဘာဝိနော-အနန္တ ရပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ ဝိပါကသန္တာနဿ-ဝိပါကအစဉ်၏၊ အနန္တ ရပစ္စယဘာဝေန-အနန္တ ရပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အန္တိမဇေနစေတနာယ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော ဇောစေတနာသည်၊ သုသင်္ခတတ္တာ-ကောင်းစွာပြုစီမံအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ သတ္တမဇေနစေတနာ-ထိုသတ္တမဇောစေတနာသည်၊ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ-ဥပပဇ္ဇ ဝေဒနီယကံသည်လည်းကောင်း၊ အာနန္တ ရိကာစ-အာနန္တ ရိယကံသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ အပတိတ ဇေန စေတနာဝိယ-မကျသော ဇောစေတနာကဲ့သို့၊ ဗလဝတာယ-အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ-သည်လည်းကောင်း၊ အာနန္တ ရိကာစ-သည်လည်းကောင်း၊) န (ဟောတိ)-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (သိယာ-၏)။

ဖြစ်ရသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား “အာရုံတစ်မျိုးတည်း ဘုံတစ်မျိုး ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏ၌ ကျသည်”ဟု ဆိုရ၏၊ ဂေါတြဘုသည် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံအသစ်ကို ယူရသောကြောင့် ကျသည်မမည်၊ မဂ်လည်း အသစ်အာရုံ တစ်မျိုး၌ဖြစ်ရုံသာမက၊ ကာမဘုံတရားမှ တစ်မျိုး တခြားသော လောကုတ္တရာဘုံတရား ဖြစ်၍ ကျသည်မမည်၊ ထို့ကြောင့် ပဉ္စမဇော၌ ဂေါတြဘု သည်လည်းကောင်း ဆဋ္ဌဇော၌ မဂ်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

နနစ။ ။ကျသည့်အခိုက်၌ သတ္တမဇောစေတနာ၏ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ အာနန္တရိယကံဖြစ်ပုံကို စောဒနာလို၍ “နနစ” စသည်မိန့်၊ ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏမှစ၍ “ကျသော အခိုက်”ဟုဆိုလျှင် သတ္တမဇောသည် အဘယ်ကြောင့် အားအရှိဆုံး ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယ အာနန္တရိယကံဖြစ်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား သတ္တမဇောသည် မိမိနောက်၌ဖြစ်သော ဘဝင်အား အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ မိမိ၏ သတ္တိကို ထိုဝိပါကအား အပ်နှံလိုက်၏၊ ထိုဘဝင်ဟူသောဝိပါကသည်

ပုန၊ပေ၊ ဗန္ဓေယျာတိ (ဧတ္ထ)-ဌံ၊ (ဂုဠတ္ထံ) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)၊ ဂေါတြ ဘုဿ-၏၊ သင်္ခါရာရမဏတ္ထေ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သတိ-သော်၊ တဒပိ-ထိုဂေါတြဘုသည်လည်း၊ အနုလောမမေဝ-အနုလုံပင်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုရိမ အနုလောမံ-ရှေ့ဖြစ်သော အနုလုံသို့၊ တံ-ထိုဂေါတြဘုဟူသော အနုလုံသည်၊ (အနုဗန္ဓတိ) ဝိယ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) တဒပိ-ထိုဂေါတြဘုဟူသောအနုလုံတို့လည်း၊ အညံ-သော၊ အနုလောမံ-သည်၊ အနုဗန္ဓေယျာ-ရာ၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ န-မဖြစ်တော့ရာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဝုဠာနမေဝ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဠာနသည်ပင်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ရာ၊ (ကသွာ-နည်း၊) အတ္တနော-မိမိဟူသောမဂ်၏၊ (ပစ္စယဿဌံ စပ်၊) သဒိသာလမ္ပနဿ-တူသောအာရုံရှိသော၊ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနိယဿ-အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်သော၊ ပစ္စယဿ-အကြောင်းကို၊ အလာဘာ-မရခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယဌံ ရှုပါ။]

အပ္ပဟိနဘာဝေန-မဂ်သည် မပယ်အပ်ကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဥပါဒါနက္ခနေသု-ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၌၊ အနုသယိတာ-အဖန်ဖန်ကိန်းကုန်သော၊ ကိလေသာ-ကိလေသာတို့သည်၊ (ဘူမိလဒ္ဓါ-ဝဋ္ဋသေတူတို့၌ စပ်၊) ဧတေဟိ-ဤကိလေသာတို့သည်၊ သာ ဘူမိ-ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော ဘုံကို၊ လဒ္ဓါ-ပြီ၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဘူမိလဒ္ဓါ-မည်၏၊ ဝဋ္ဋ-ဝဋ္ဋတရားကို၊ သိနောန္တိ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိကတွာ-ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋသေတူစ-တို့လည်း မည်၏၊ တေသံ-ထိုဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဋသေတူကိလေသာတို့ကို၊ သမုဠိတကရဏံ-အကြွင်းမဲ့ဖြတ်မှုကိုပြုခြင်းတည်း၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ (ဝုစ္စတိဌံစပ်၊) အဿ-ထိုမဂ်၏၊ ဧတဒေဝ လောဘက္ခန္ဓာဒိပဒါလနံ-ဤလောဘတုံး အစရှိသည်ကို ဖောက်ခွဲခြင်းကိုပင်၊ ဝုစ္စတိ၊ တန္တိ-ကား ပဝတ္ထံ-ပဝတ္ထသည်၊ (ဒုဝိမံ ဟောတိဌံ စပ်။)

ဧကံ ဘဝန္တိ-ဧကံ ဘဝံဟူသောစကားကို၊ အနာဂါမိနော-အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ အနေကက္ခတ္တံစ-အကြိမ်များစွာလည်း၊ (စဖြင့်) ဧကက္ခတ္တံကို ဆည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုရူပ အရူပဘဝ၌ပင်၊ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-ပဋိသန္ဓေနေလသော်၊

အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေရာ၌ နောက်ဆုံး စုတိကိစ္စတပ်သောစိတ်လည်း ဤဝိပါက် အစဉ်အတိုင်း ပင်တည်း၊ ဤနည်းအားဖြင့် သတ္တမဇောစေတနာသည် ဝိပါက် အစဉ်အားဖြင့် အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကောင်းစွာ ပြုစီမံနိုင်ရကား နောက်ဘဝအတွက် အနီးဆုံးကံဖြစ်သောကြောင့် ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံလည်း ဖြစ်နိုင်၊ အာနန္တရိယကံလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ ကျချိန်မရောက်သေးသော ရှေးရှေးစော ၄-ကြိမ်ကဲ့သို့ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း အားကောင်းသောကြောင့် ဥပပဇ္ဇ-အာနန္တရိယကံဖြစ်ရသည် မဟုတ်ပါ-ဟူလို။

ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကာမဘုံသို့၊ အနာဂမနဝသေန-မလာခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဘဝေါ-ဘဝတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝုတ္တံ။

ဣမဿ ပနတ္ထဿာတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တဿ-သော၊ ဥပါဒိန္နက ပဝတ္တတော-ဥပါဒိန္နကပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာနဿ-ထသောမဂ်ကို၊ (ဝိဘာဝနတ္ထံ ဌိစပ်၊) အပါယေသု-အပါယ်ဒုဂ္ဂတိတို့၌လည်းကောင်း၊ သတ္တမဘဝတော-သတ္တမဘဝမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ သုဂတိယဉ္ဇ-သုဂတိတို့၌လည်းကောင်း၊ ဝိပါကဒါယကဿ-အကျိုးပေးတတ်သော၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်၏၊ ပစ္စယဃာတော-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို သတ်ခြင်းကို၊ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂညာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-၏၊ နိရောဓော-ချုပ်ခြင်းဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ဒွိသု ဘဝေသုတိ-ကား၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေ-ကို၊ အဘာဝိတေ-မဖြစ်စေအပ်သော်၊ သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကာမဓာတုယာ-ကာမဓာတ်၌၊ ဒွေ-န်သော၊ ယေ ဘဝါ-အကြင်ဘဝတို့သည်၊ [လူ့ဘဝ-နတ်ဘဝတို့သည်၊] ဥပ္ပဝဇ္ဇယျု-န်ရာ၏၊ တေသု-ထို နှစ်ပါးသောဘဝတို့၌၊ (ဥပ္ပဝဇ္ဇယျုဌိစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

စလတိတိ ဧတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ စလနသဘာဝမေဝ-လှုပ်ရှားခြင်းသဘောကိုသာ၊ ဒဿေတိ၊ အစလနဘာဝံ-မလှုပ်ရှားခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ န (ဒဿေတိ)၊ တသ္မာ၊ အစလနံ-မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ [မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ မဂ် ၄-ပါး၌ ပဋိပဒါ၏ မလှုပ်ရှားပုံကိုပြပြီး၍၊] ပုန၊ စလနံ-လှုပ်ရှားပုံကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ [အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတွက် လှုပ်ရှားပုံကိုပြခြင်းငှာ၊] တထာဂတဿဟိတိ အာဒိ မာဟ။

ဝါ-တစ်နည်းကား၊ ယေပိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၌၊ စတ္တာရောပိ-၄-ပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂေ-တို့ကို၊ သမာနပဋိပဒေ-တူသော ပဋိပဒါရှိသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-တွေ့ရ၍၊ သဘာဝတော-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်၊ အစလနမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဏေယျု၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ တံဂဟဏနိဝါရဏတ္ထံ-ထိုယူခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ စလတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ စလနာဝ ဓာရဏတ္ထံ-လှုပ်ရှားခြင်းကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ န ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဘယဒဿနံ-၂-ပါးစုံကိုပြခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်၏၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “စလတိ”ဟု ဖြေပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့အတွက် မလှုပ်ရှားပုံ၊ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် လှုပ်ရှားပုံအားဖြင့် ၂-ပါးစုံပြခြင်းသည် သင့်မြတ်၏-ဟူလိ။]

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ကေသဋ္ဌိ-အချို့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စတ္တာ
ရောပိမဂ္ဂါသမာနပဋိပဒါ ယဒိပိ (ဟောန္တိ)၊ [သမာနပဋိပဒါပါ၌ဖြင့် အစလနဖြစ်ပုံကို
ပြသည်။] တထာပိ-ကုန်သော်လည်း၊ ကိလေသိန္ဒြိယေဟိ-ကိလေသာဣန္ဒြေ တို့ကြောင့်၊
သိဇ္ဈမာနာ-ပြီးစီးကုန်သော၊ ပဋိပဒါ-တို့သည်၊ တေသံ-ထိုကိလေသာ ဣန္ဒြေတို့၏၊
ဝသေန-အစွမ်းကြောင့်၊ စလနပကတိဂုဏေဝ - လှုပ်ရှားခြင်း ပင်ကိုယ်သဘော
ရှိကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စလတိစ္စေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ၊ န စလတိတိ န
(ဝုတ္တံ)။ ။လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဍကကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပဌမမဂ္ဂ အဖွင့်

ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗဘာဏေ-ရှေးအဖို့၌၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ဘာဝေမိ-
ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အဇ္ဈာသယော-သည်၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
မဂ္ဂ-ကို၊ ဘာဝေတိ-၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝေမိ
အစရှိသည်တို့၌၊ အဇ္ဈာသယဝိသေသေန-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယ အထူးကြောင့်၊
[ဝေနေယျဇ္ဈာသယခေါ် တရားနာသူတို့၏ အလိုမဟုတ်၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအထူး
ကြောင့်၊] တံတံဘာဝနာဝိသေသော-ထိုထိုဈာန်မဂ္ဂစသော ဘာဝနာအထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဆန္ဒာဓိပတေယျန္တိအာဒိသု-တို့၌၊ ဧကစိတ္တက္ခဏေ-၌၊ ဝတ္တမာနေသု-ကုန်သော၊
ဓမ္မေသု-စိတ်စေတသိက်တရားတို့တွင်၊ ကထံ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဆန္ဒဿ-၏၊
တံသဟဇာတဿ-ထိုဆန္ဒ နှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်၏၊
အဓိပတိဘာဝေါ-အဓိပတိ၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း၊) ဝီရိယာဒိနိစ္စ-
တို့၏လည်း၊ (တံသဟဇာတာနံ-ထို 'ဝီရိယ အစရှိသည်တို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော
စိတ်စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်တို့၏၊ အဓိပတိဘာဝေါ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဣတိ-
ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဥပနိဿယဝသေန-ဥပနိဿယ၏အစွမ်းကြောင့်၊ (အဓိပတိ

ဥပနိဿယဝသေန။ ။ဆန္ဒာဓိပတိထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်မဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့၌ “ဆန္ဒရှိသူမှာ
ဒီကုသိုလ်ဖြစ်စတမ်းဆိုလျှင် ငါ့မှာ ဒီကုသိုလ်မျိုး အဘယ့်ကြောင့်မဖြစ်ဘဲ ရှိအံ့နည်း”ဟု
မိမိစိတ်ကို မိမိပြုပြင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်၏၊ ထိုပြုပြင်မှုစိတ္တုပ္ပါဒ် ကို “ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရ” ဟု
ခေါ်၏၊ ထိုပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် နောက်နောက်
စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဆန္ဒသည် အဓိပတိဖြစ်လျက် တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့အား သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်။ [ဝီရိယ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။]

မှတ်ချက်။ ။“ရှေးရှေးဆန္ဒ စသည်တို့၏ ဥပနိဿယကြောင့် လောကုတ္တရာ
စိတ်ဖြစ်သောအခါ ဆန္ဒစသော အဓိပတိ တစ်ပါးပါးတို့က အဓိပတိတပ်လျက် ဖြစ်ကြ၏”
ဟူသော စကားသည် သဟဇာတာဓိပတိကို ရည်ရွယ်သောကြောင့် မှန်၏၊ “ဆန္ဒ ရှိသူမှာ

ဘာဝေါ ဟောတိ၊) (အဓိပတိဘာဝေါ ဟောတိ၊) ဣတိ-ဤကား အကျဉ်းအဖြေ တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဝတ္တမာနဿဉ္စပ်၊) ဝါ-၏၊ (ကုသလံဉ္စပ်၊) ဆန္ဒဝတော-ဆန္ဒရှိသူ၏၊ ဝါ-ဆန္ဒရှိသူမှာ၊ ကုသလံ-သည်၊ သစေ နိပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ပြီးစီးအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အဟံ-သည်၊ နိပ္ပါဒေဿာမိ-ပြီးစေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္တမာနဿ-ဖြစ်လသော်၊ ကုသလံ-သည်၊ နိပ္ပန္နံ-ပြီးစီး၏၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံသဟဇာတော-ထိုကုသိုလ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဆန္ဒော-ဆန္ဒသည်၊ တေန ပုရိမုဿယေန-ထိုရှေ့၌ဖြစ်သော ဥပနိဿယသည်၊ ဝိသိဋ္ဌော-အထူးပြုအပ် သည် (ထောက်ကူအပ်သည်၊ ဟုတွာ၊) သဟဇာတဓမ္မေ-တို့ကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသေ-အလို၌၊ ဝတ္ထေတိ-ဖြစ်စေနိုင်၏၊ (လိုက်စေနိုင်၏၊) စ-ဆက်၊ တသ္မိ- ထိုဆန္ဒသည်၊ ပဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ တေ-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ (တသ္မိ-ထိုဆန္ဒသည်၊) နိဝတ္တမာနေ-ဆုတ်နစ်လသော်၊ နိဝတ္တန္တိ၊ [ပသဝတ္တနဖြစ်ပုံကို သရုပ်ဖော်သည်။] ရာဇပုရိသာဝိယ-မင်းချင်းယောက်ျားတို့ကဲ့သို့၊ တဒနုရူပဗလာစ-ထိုဆန္ဒ အားလျော်သော အားရှိကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊ [ရှင်ဘုရင် က အားတက်သရောရှိလျှင် မင်းချင်းယောက်ျားများလည်း အားတက်သရောရှိကြ သကဲ့သို့၊ ဆန္ဒက အားတက်သရောရှိလျှင် သဟဇာတ်တရားများလည်း အားတက် သရောရှိကြသည်-ဟူလို။] ဣတိ-ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း၊ ဝိရိယာဒီသု- တို့၌၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း။

ပန-ဆက်၊ သေသဓမ္မာနံ-(ဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသတို့မှ)ကြွင်းသော တရားတို့၏၊ (သဒ္ဓါစသောတရားတို့၏၊) ကတ္ထစိ-အချို့သောအရာ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာ ရပ္ပဝတ္တိသဗ္ဗာဝေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသောဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်

ဘာကြောင့် လောကုတ္တရာဈာန် မဖြစ်ဘဲရှိအံ့နည်း"ဟု ကြံစည်ခိုက်၌ကား ဆန္ဒသည် အဓိပတိ မတပ်သေး၊ ထို့ကြောင့် "ဆန္ဒာဓိပတေယျ-ရှေးရှေးဆန္ဒာဓိပတိမှလာသော" ဟု အနက်ပေးရသော ဝါရကို တောဘူမက ကုသလကထာအဆုံး၌ အဘိဓမ္မာဝယ် အသုံးမဝင်သော ကေစိဝါဒဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပယ်ချခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤဆန္ဒာဓိပတေယျ စသည်ကို ထိုနေရာ၌ အဋ္ဌကထာဖွင့် အတိုင်းသာ ပေးပါ။ [မဇ္ဈိကာမိုး၍ ဝိဂြိုဟ်လည်း လုပ်ပြခဲ့ပြီ။]

သေသဓမ္မာနံ ပန။ ။ယဒိ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန ဆန္ဒာဒီနံ (ဆန္ဒ-ဝိရိယ-စိတ္တ- ဝိမံသတို့၏) အဓိပတိဘာဝေါ၊ ကိမတ္ထံ ဧတေယေဝ (ဤ ၄-ပါးတို့ကိုသာ) ဧဝံ ဝုတ္တာ (ဤသို့ အဓိပတိဟု ဟောတော်မူအပ်ပါကုန်သနည်း)၊ နန သဒ္ဓါဒီနမ္ပိ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရော လဗ္ဘတိတိ-သဒ္ဓါ သတိ စသည်တို့မှာလည်း (သဒ္ဓါတရားရှိလျှင် သဒ္ဓါရှိသော ငါ့မှာ ဤကုသိုလ်မျိုး အဘယ်ကြောင့် မဖြစ်ဘဲ ရှိရအံ့နည်း" စသည်ဖြင့်) ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရကို ရနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ အာဟ- သေသဓမ္မာနံတိ။-အနု။

၄၈၆

အဋ္ဌသာလိနိ မူလဋီကာ

[လောကုတ္တရကုသလ

သည်၊ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ အတံသဘာဝတ္တာ-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့ကို မိမိအလို၌ဖြစ်စေခြင်းသဘော မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓိပတိဘာဝေါ- အဓိပတိ အဖြစ်သည်၊ (သတ္တိသည်၊) နတ္ထိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဒုတိယမဂ္ဂ အဖွင့်

အာကာရဿ-အာ အက္ခရာ၏၊ (အာ+ည၌ အာ အက္ခရာ၏၊) ရဿတ္တံ- ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အညိန္ဒြိယန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ အာကာရေ- အာ အက္ခရာသည်၊ ဓမ္မမရိယာဒတ္ထော-သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို ပိုင်းခြားခြင်းအနက် ရှိ၏။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

စတုမဂ္ဂနယ သဟဿ အဖွင့်

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ အကိစ္စကတ္တာ-ပယ်ခြင်း ကိစ္စမရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-မဂ္ဂင်တို့သည်၊ န ပူရေန္တိ-မပြည့်ကုန်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော- စောဒက၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ မာရေန္တော-ဆိုင်ရာကိလေသာတို့ကိုသတ်လျက်၊ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂမည်၏၊ စ-ထိုသို့ပင် ဆိုင်ရာ ကိလေသာတို့ကိုသတ်လျက် သွားတတ်မှ မဂ္ဂအမည်ရပါသော်လည်း၊ တောယ- ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ မာရေတဗ္ဗံ-သတ်ထိုက်သောတရားသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ မာနဿ-မာန၏၊ ဒိဋ္ဌိသဒိသာ-ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော၊ ပဝတ္ထိ-ဖြစ်ခြင်း ဟူသည်၊ အဟံ-ငါသည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ (ငါကွ) ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္ထမာနမာနဿ- ဖြစ်သော မာန၏၊ ဒိဋ္ဌိဌာနေ-ဒိဋ္ဌိအရာ၌၊ ဌာနံ-တည်ခြင်းတည်း။

အတံသဘာဝတ္တာ။ ။ဆန္ဒ စသည်မှ ကြွင်းသော သတိစသည်တို့မှာ (ကတ္တံစိ ဝုတ္တပ္ပကာ ရပ္ပဝတ္ထိ သဗ္ဗာဝေပိ)ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဖြစ်ခြင်း ရှိနိုင်ပါသော်လည်း (အတံသဘာဝတ္တာ) သဟဇာတ် တရားတို့ကို မိမိအလို၌ ဖြစ်စေနိုင်သော ထိုသဘောမရှိသောကြောင့် ကြွင်းသောတရားတို့၌ အဓိပတိသတ္တိ မရနိုင်။

ပဝတ္ထမာန။ ။အချို့စာအုပ်၌ မာနမပါဘဲ “ပဝတ္ထမာနဿ”ဟုသာ ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိခြင်းသည် “ပဝတ္ထမာနဿ+မာနဿာတိ သမ္ပန္နော”ဟု မဓုအဖွင့်နှင့်ညီ၍ “မာန၏ ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်း ရှိ” ဟူရာ၌ “ဒိဋ္ဌိ”သည် မိမိယူမှားအပ်သော အယူကိုပင် အထင်ကြီးကာ စွဲလမ်းနေတတ်၏၊ မာနလည်း အထင်ကြီး၏၊ ဤသို့ သဘောချင်း ဆင်တူဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ ဤသို့ သဘော တူသောကြောင့် အဓိပတိ ၂-ပါးပြိုင်တူ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ထို ၂-ပါးလည်း စိတ်တစ်ပါးတည်း၌ မယှဉ်နိုင်။ [မာနဿ ဒိဋ္ဌိသဒိသာ ပဝတ္ထိ၊ တထာဟိသော (ထိုမာနသည်) အဓိပတိဝိယ အညာ ဓိပတိနာ ဒိဋ္ဌိယာ သဟနပဝတ္တတိ၊-အန။]

နယသဟဿအဖွင့်]

နိဿယ

၄၈၇

အာလောကဿေဝ၊ ပေ၊ ဝိယာတိ-ဟူသောစကားကို၊ စိရပ္ပဝတ္တိ-အရောင်
အလင်း၏ ကြာမြင့်စွာဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္တာယ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊
တစ်နည်း-(ကသွာ စိရပ္ပဝတ္တိ သန္တာယာဟ၊ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဧကဒေသ
သာမညေန-တစ်စိတ်တစ်ဒေသတူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ယထာဓိပ္ပေတေန-
အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သော အနက်အားဖြင့်၊ ဥပမာ-ဥပမာသည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (စိရပ္ပဝတ္တိ သန္တာယာယ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

ခါရေဝါတိ-ကား၊ ကဋ္ဌာဒိန-ထင်း အစရှိသည်တို့၏၊ ခါရဏ္ဍာရိကာယံ-
ငန်သောပြာဌ်လည်းကောင်း၊...သမ္ပဒ္ဓိတွာတိ-ကား၊ ကိလေဒေတွာ-စိုစွတ်စေ၍
(နှိုး၍)။

ဆန္ဒောတိ-ကား၊ တဏှာ-တဏှာတည်း၊ အနုသယောတိ-ကား၊ တဏှာ-
သည်လည်းကောင်း၊ မာနနုသယောစ-မာနာနုသယသည်လည်းကောင်းတည်း၊ စ-
ဆက်၊ ဧတသ္မိသုတ္တေ-ဤပါဠိတော်၌၊ အသမူဟတဿ-မပယ်နုတ်အပ်သေးသော၊
ဂန္ဓဿ-အနံ့ကို၊ သမုတ္တိတနိဝိယ-အကြင်းမဲ့ ပယ်နုတ်ခြင်းကဲ့သို့၊ အသမူဟတမာ
နာဒိ သမုတ္တိတံ-မပယ်နုတ်အပ်သေးသော မာနအစရှိသည်ကို အကြွင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်
ခြင်းကို၊ ဒဿေန္တေန-ပြသော အရှင်ခေမကထေရ်သည်၊ အညမညေ-ပယ်အပ်ပြီး
မှ အခြား အခြားကုန်သော၊ [အနုဉ္စ “အညမညန္တိ အညေ အညေ” ဟုဖွင့်၏၊ ဝစန
ဝိပ္ပလ္လာသကြိ၊] ကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဟေတိ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿိတံ-
ပြအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) အာနိတံ-သာဓကအဖြစ်ဖြင့်
ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ ယထာဝုတ္တနယေန-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊
[အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊] ဥပမာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ-
(အရှင်ခေမကထေရ်) ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န (အာနိတံ)-ဆောင်ယူအပ်သည်
မဟုတ်၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် ပြအပ်သော အဝတ် ဥပမာ၌ ၄-ကြိမ်လာ၏၊ ဥပမာ
ပြပုံချင်း တူသောကြောင့် ဤပါဠိကို သာဓကဆောင်ယူအပ်သည် မဟုတ်၊
ပယ်အပ်ပြီးမှ အခြားကုန်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်တတ်၏ဟူသော အနက်ကို
ပြသောကြောင့် ဆောင်ယူအပ်သည်-ဟုလို။]

နိရန္တရံ-မပြတ်၊ စိတ္တေ-သည်၊ ပဝတ္တမာနေ-သော်၊ တဿ-ထိုစိတ်၏၊
သံကိလေသဝေါဒါနကရာ-ညစ်နွမ်းခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ သာဝဇ္ဇာ
နဝဇ္ဇာ-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်၊ အပြစ်မရှိကုန်သော၊ စေတသိကာ-တို့သည်၊
ဥပဗ္ဗမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ တဿ-ထိုစိတ်၏၊ အင်္ဂဘူတာ-အင်္ဂါဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊
(ဟုတွာ)၊ အဝယဝါဝိယ-အစိတ်အပိုင်းတို့ကဲ့သို့၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
စိတ္တင်္ဂဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ-
သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၄၈၈

အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ

[အကုသလပဒ

အကုသလပဒ ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရ

ပဌမစိတ္တကထာ အဖွင့်

ကုသလေ-ကုသိုလ်၌၊ ဝုတ္တနယံ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသို့၊ အနုဂန္ဓာ-အစဉ် လိုက်၍၊ ယထာနရူပံ-လျော်သည့်အလျောက်၊ ဝေဒိတဗ္ဗတာယ-သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တနယေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊...ဂန္ထဗ္ဗာဘာဝ တောတိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာဘာဝတော-သိထိုက်သောအနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဒိဋ္ဌိဂတံ၌စပ်၊) ဒိဋ္ဌိယာဂတမတ္တန္တိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဂတိမတ္တံ-ဖြစ်ခြင်းမျှ တည်း၊ ဂဟဏမတ္တံ-ယူခြင်းမျှတည်း။ [ဖြစ်ခြင်း ယူခြင်းမှ တစ်ပါးသော သိအပ် သော အတ္တစသော အနက်မရှိ-ဟူလို။]

အယောနိသော မနသိကာရဿ-အယောနိသော မနသိကာရကို၊ အာသန္တ ကာရဏတ္တာ-အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် နီးသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧကန္တကာရဏတ္တာစ-ဧကန်အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသု- သီးခြား၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

ဣဓ-ဤသံဝရအပြားကိုပြရာ၌၊ သီတာဒီဟိ-အအေးအစရှိသော ဆန့်ကျင် ဘက်တို့သည်၊ ဖုဋ္ဌဿ-တွေ့ထိအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပမဇ္ဇနံ-မေ့လျော့ခြင်းမရှိသော၊ (သတိမကင်းသော)၊ ခမနံ-သည်းခံခြင်းကို၊ သတိသံဝရောတိ-ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ ပဟာနသံဝရောတိ-ကား၊ ဝီရိယသံဝရော-စောင့်စည်းကြောင်း ဝီရိယတည်း။

အဿာဒဒဿနန္တိ-ကား၊ အဿာဒဒိဋ္ဌိ-သာယာဖွယ်ဟူရူတတ်သော ဒိဋ္ဌိ တည်း၊...ဖလဋ္ဌေန-ဖလ အနက်ရှိသော၊ ပစ္စုပဋ္ဌာနေန-ပစ္စုပဋ္ဌာန်အားဖြင့်၊ မောဟော- မောဟသည်၊ အသမ္မာပဋိပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနော-ကောင်းစွာ မကျင့်ခြင်းဟူသော အကျိုး ကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္မာပဋိပတ္တိ၊ပေ၊ ကာရော-သမ္မာပဋိပတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော အခြင်းအရာရှိ၏။ [ဤအလို “ဥပဋ္ဌာနာကာရ ပစ္စုပဋ္ဌာန်”တည်း။]

သဗ္ဗဿ-သော၊ လောဘဿ-လောဘ၏၊ အဘိဇ္ဈာဘာဝေ-အဘိဇ္ဈာ၏ အဖြစ်သည်၊ (အဘိဇ္ဈာ အမည်သည်၊) သတိပိ-သော်လည်း၊ ဝိသေသယုတ္တာယ- သာမညလောဘထက် ထူးသောသတ္တိနှင့် ယှဉ်သော၊ ကမ္မပထပုတ္တာယ-ကမ္မပထ သို့ရောက်သော၊ ဣဓ-ဤအကုသိုလ်အရာ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ-ဖြစ်သော၊ အဘိဇ္ဈာယ- အဘိဇ္ဈာ၏၊ လက္ခဏာဒိ-လက္ခဏာ အစရှိသည်ကို၊ ဒဿေတံ-ငှားသား၊ပေ၊ မာဟ...အတ္တနော-မိမိသို့၊ ပရိဏာမနဿ-ညွတ်စေခြင်း၏၊ ပုရေစာရိကာ-ရှေ့သွား ဖြစ်သော၊ တဏှာဘိရတိ-တဏှာဖြင့် အလွန်မွေ့လျော်ခြင်းသည်၊ အဘိရတိ- အဘိရတိမည်၏။

☞ အနုပပရိက္ခာ-အနုပပရိက္ခာဟူသည်။ မောဟော-မောဟတည်း။ ဟိ-မှန်၊ (အဋ္ဌကထာ၌ မောဟဒိဋ္ဌိကို တရားကိုယ်ကောက်ခြင်းသည် မှန်၏။) မောဟဝသေန-မောဟ၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဝါ-ဒိဋ္ဌိ၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဝတ္ထုသို့-ယုံကြည်ဖွယ်မဟုတ်သော ဝတ္ထု၌၊ (ဘုရားတု၊ တရားတု၊ သံဃာတုနှင့် လိမ်အပ်သောအရာ၌၊) သာနနယော-စိတ်ကို ဆွဲဆောင်တတ်သော တဏှာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ [လောဘမူစိတ်ဖြစ်၍ “လောဘလည်း အမြဲပါသော” ဟူလို။] အဓိမောက္ခော-မိစ္ဆာဓိမောက္ခသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အဿတိယစိတ္တောတိ-ကား၊ အဟိရိကာဒိဟိ-အဟိရိက အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အာရက္ခရဟိတစိတ္တော-စောင့်ရှောက်ခြင်းမှ ကင်းသောစိတ်၌၊ [သုတိနတ္ထိ၌ စပ်၊ အရှက်မရှိလျှင် မိမိစိတ်ကို မိမိမစောင့်ရှောက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ချင်ရာတွေ ဖြစ်နေကြသည်။] သတိ၊ ပေ၊ ဧတေန-ပါ၌ဖြင့်၊ သတိရဟိတာ-သတိမှကင်းသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သတိပဋိပက္ခာစ-သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာ-န်သော၊ ခန္ဓာဇဝ - ခန္ဓာတို့သည်ပင်၊ မိစ္ဆာသတိ-မိစ္ဆာသတိ မည်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒသေတိ။

[ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ ကြာမြင့်သောကာလက ပြုအပ်သော အမှုကို အမှတ်ရခြင်း၊ ချစ်သူကို လွမ်းဆွတ်ခြင်း စသည်တို့၌ သတိမပါလျှင် အဘယ်တရားဟု မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တေ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ တေ-ထိုအကုသိုလ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ဥပနာဟာဒိပ္ပဝတ္တိယံ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ စိရကထာဒိသံလက္ခဏေ-ကြာမြင့်သောကာလ၌ ပြုအပ်ပြီးသောအမှုအစရှိသည်တို့ကို အမှတ်ရခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌသညာ သမ္ပယုတ္တာ-ထက်မြက်သော သညာနှင့်ယှဉ်သော ခန္ဓာတို့ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-န်၏။

သဒရထာဒိဘာဝေါ-သဒရထ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ အဝိသေသေန-အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ [မည်သည့်စိတ်၌ သဒရထ၊ မည်သည့်စိတ်၌ သဂရကဟုမခွဲခြားသောအားဖြင့်၊] ကိလေသသမ္ပယောဂတော-ကိလေသာနှင့်ယှဉ်

သဒရထာဒိဘာဝေါ၊ပေ၊အဘာဝါ။ ။ဤအကုသိုလ်စိတ်၏ သဒရထ သဂရက စသည် ဖြစ်ရာ၌ ကုသိုလ်စိတ်တုန်းက “ထိနမိဒ္ဓုပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်” ဤသို့စသည်ဖြင့်ခွဲ၍ ရသကဲ့သို့ ဤ၌ သဒရထ စသည်ဖြစ်ဖို့ရန် ခွဲခြား၍မရ၊ “လောဘ ဒေါသ အစရှိသော ဆိုင်ရာကိလေသာတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် သဒရထ သဂရက စသည်ဖြစ်ရသည်”ဟူလို၊ ဘာကြောင့်နည်း...“ထိန မိဒ္ဓုစသည် ပြဋ္ဌာန်းသော” ဟု ဆိုဖို့ရာ၌ ထိနမိဒ္ဓုက အချို့အကုသိုလ်၌သာယှဉ်၍ အချို့အကုသိုလ်၌ မယှဉ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထို့အတူ ကာမစ္ဆန္ဒစသော နိဝရဏတို့ကလည်း အချို့အကုသိုလ် ၌ ယှဉ်၍ အချို့ အကုသိုလ်၌ မယှဉ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

ခြင်းကြောင့်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ (ကသွာ)၊ လဟုတာဒိ ဧကန္တ ပဋိပက္ခာနံ-လဟုတာ အစရှိသည်တို့၏ ဧကန်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ထိနမိဒ္ဓါဒိနံ-ထိနမိဒ္ဓ အစ ရှိကုန်သော၊ ကေသဉ္စိ-အချို့သောအကုသိုလ်စေတသိက်တို့၏၊ ဣဓ-ဤအကုသိုလ် အရာ၌၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ထိနမိဒ္ဓယှဉ်မှ ထိနမိဒ္ဓ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်ဖြစ်၍ ဂရုကဖြစ်သည်။ အချို့စိတ်၌ကား ထိမိဒ္ဓမယှဉ်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကာယပဿဒ္ဓိတုန်းက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော-အကုသိုလ်များ ကိုသိပါ။] အသန္နိသိန္နသဗ္ဗာဝံ-စုဝေးတည်နေခြင်း၏ ထင်ရှားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဝုပသမောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ အနဝဋ္ဌာနရသန္တိ-ကား၊ စလနကိစ္စံ-လှုပ်ရှားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ စေတသော အဝုပသမေတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗေ-ပြီးစေထိုက်သော၊ ပယောဇနေ-အကျိုးဟူသော နိမိတ်အနက်၌၊ ဘုမ္မံ-သတ္တမီဝိဘတ်တည်း၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ အဝုပသမပစ္စယဘူတံ-မငြိမ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အာရမဏံ-ကို၊ အဝုပသမောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ပြထားပြီ။]...ဓမ္မဒွေသဝါရကထာ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလနိဒ္ဒေသ အပ္ပင်

ကောသဇ္ဇေသု-ကောသဇ္ဇတို့ကြောင့်၊ အကမ္မံ-မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ တပုဋ္ဌိပက္ခ ဘာဝတော-ထိုကောသဇ္ဇတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဝိယ၊ (တထာ) သဟဇာတဓမ္မေသု-သဟဇာတ်တရားတို့၌၊ အကမ္မနံ-မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ (တပုဋ္ဌိပက္ခဘာဝတော-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်အား ဖြင့်) န ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်သည်မဟုတ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ တံ တံ ပါပကိရိယာယ- ထိုထိုမကောင်းမှုကိုပြုခြင်း၌၊ ဥဿဟန ဝသေန-အားတက်သရော၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ထိရတာ-ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ တတ္ထ-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့၌၊ အကမ္မနံ- မလှုပ်ရှားခြင်းဟူ၍၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏) ["ဝိရိယဗိုလ်သည် ကောသဇ္ဇကြောင့် မလှုပ်ရှား" ဟူရာ၌ ထိုကောသဇ္ဇ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် မလှုပ်ရှားခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်မမှတ်ရ၊ ထိုထိုမကောင်းမှုကိုပြုခြင်း၌ အားတက် သရောဖြစ်လျက် ခိုင်မြဲခြင်းကို "ထိုသဟဇာတ်တရားတို့၌ မလှုပ်ရှားခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ-ဟူလို။]

တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဿတာဒိဝသေန-သဿတ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (တထာ တထာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဇေ-ဒိဋ္ဌိကိုပင်၊ ဒိဋ္ဌိယာ ဝိရူပံ ဖန္ဒိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

တရန္တိတိ-ကား၊ တိတ္ထေ-ဆိပ်ကမ်း၌၊ (ပိလဝန္တိ) ဝိယ-ပေါလောပေါ်ကုန် သကဲ့သို့၊ ဝါ-ကူးကြခပ်ကြကုန်သကဲ့သို့၊ ပိလဝန္တိ-ကုန်၏။

နိဒ္ဒေသအဖွင့်]

နိဿယ

၄၉၁

ဝိပရိယာသတောတိ-ကား၊ ဝတ္ထုဿ-ဝတ္ထု၏။ ဝိပရိတတော-ပြောင်းပြန် ဖြစ်သောအားဖြင့်။

သဘာဝပဋိစ္စာဒနဝသေန-ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ပကတိအတ္တာဒိ အသန္တဂ္ဂဟနဿ-ပကတိ၊ အတ္တ အစရှိသော ထင်ရှားမရှိ သောအနက်ကို ယူခြင်း၏လည်းကောင်း၊ အနိစ္စာဒိနံ-အနိစ္စ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိစ္စာဒိဝိသမဂ္ဂဟဏဿ-နိစ္စအစရှိသည်ဖြင့် မည်မညွတ်ယူခြင်းဟူသော၊ သညာဒိ ဝိပရိယာသဿစ-သညာ အစရှိသော ဝိပလ္လာသ၏လည်းကောင်း၊ [အာဒိဖြင့် "စိတ္တ ဝိပလ္လာသ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ" တို့ကိုယူ၊] နိဿယတ္တာ-မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသန္တံ၊ ပေ၊ ဗုဇ္ဈတီတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဒုတိယ တတိယစိတ် အဖွင့်

ကိဉ္ဇာပါ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ-ဝါကျဖြင့်၊ ပုရိမစိတ္တေန-ရှေ့ဖြစ်သော (ပဌမအကုသိုလ်) စိတ်နှင့်၊ အဝိသေသံ-မထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒသေတိ-၏...အနဿာ၊ ပေ၊ ဘာဝေန-အားတက်သရောမရှိဘဲ ဆုတ်နစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သံဟတ ဘာဝေါ-ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-တွန့်တိုသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ထိနံ-မည်၏။

ဣဓ၊ ပေ၊ နိတိ-ပါဌ်၌၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောဉ်စပ်၊) အဝိရဇ္ဈနကင်္ဂါနိ-မဇ္ဈတ် မယွင်းဖြစ်သော စိတ်အင်္ဂါတို့သည်၊ ဥပ္ပတ္တိ အရဟင်္ဂါနိ-ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်အင်္ဂါ တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိအတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ (ကသွာ ဥပ္ပတ္တိ အရဟင်္ဂါနိ ဟောန္တိတိ အတ္ထော၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-နည်း၊) မာနဿ-မာန၏၊ အနိယတတ္တာ-အမြဲ မယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပ္ပတ္တိရဟင်္ဂါနိ ဟောန္တိတိ အတ္ထောဒဋ္ဌဗ္ဗော၊)

အနုဋီကာ။ ။သဘာဝပဋိစ္စာဒနဝသေန ပကတိအတ္တာဒိ အသန္တဂ္ဂဟဏဿ နိဿယတ္တာ နိမိတ္တတ္တာ အသန္တံ ဗုဇ္ဈတိ၊ နိစ္စာဒိ ဝိသမဂ္ဂဟဏဿ သညာဒိ ဝိပရိယာသဿ နိဿယတ္တာ အသမံ ဗုဇ္ဈတီတိ မောဟော ဝုတ္တော၊ နိမိတ္တဿ ကတ္တုဘာဝေန ဥပစရိတတ္တာ၊ အယဉ္စ အတ္ထော ဒိဋ္ဌိသဟိတ မောဟဝသေန ဝုတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဝိရဇ္ဈန၊ ပေ၊ အနိယတတ္တာ။ ။အပဏ္ဏကသဒ္ဓါသည် အဝိရဇ္ဈနအနက်ကို ဟောရိုးဖြစ်၏၊ [အပဏ္ဏကန္တိ ကေန္တိကံ အဝိရဒ္ဓံ-အပဏ္ဏကဇာတ် အဋ္ဌကထာ၊] ထိုအဝိရဇ္ဈနသဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ "ဥပ္ပတ္တိရဟ-မဇ္ဈတ်ဖြစ်ထိုက်၏" ဟူသော အနက်ကို ယူသင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း...မာနက နိယတယောဂိ မဟုတ်၊ အနိယတယောဂိဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [သဂြိုဟ်-အနိယတယောဂိ စေတသိက်တွင် မာနလည်းပါဝင်ပုံကို သတိပြုပါ၊ ထိုမာနသည် တစ်ခါတစ်ရံသာယှဉ်၍ တစ်ခါ တစ်ရံ မယှဉ်သောကြောင့် "မဇ္ဈတ်မလွဲ အမြဲယှဉ်ခြင်း"ဟူသော အနက်ကို မရ၊ "ဖြစ်ထိုက် ယှဉ်ထိုက်"ဟူသော အနက်ကိုသာ ရသည်။]

နိယတယေဝါပနကား-အဖြေယှဉ်သော ယေဝါပနက စေတသိက်တို့တည်း။ ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဟိ-မှန်၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ သံယောဇနံ၊ပေ၊ ပစ္စယာတိဇတ္ထ-ဟူသော စကားရပ်၌၊ ကာမရာဂေန-ကာမရာဂနှင့်တကွ၊ စတုက္ခတ္တံ၊-၄-ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ပဋိဃေန-ပဋိဃနှင့်တကွ၊ တိက္ခတ္တံ၊-၃-ကြိမ်လည်းကောင်း၊ မာနော-မာနလည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-လည်းကောင်း၊ ဘဝရာဂေါ-လည်းကောင်း၊ တယောပိ-နံသော၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ သကိ-ဝံစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊ အာဂါမိနော-လာကုန်၏၊ (ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊) သံယောဇနာနံ-သံယောဇဉ်တို့၏၊ သံယောဇနေဟိ-သံယောဇဉ်တို့နှင့်တကွ၊ ဒသဝိဇာ-၁၀-ပါး အပြားရှိသော၊ ယောဇနာ-ယှဉ်စေခြင်းကို၊ (တွဲစပ်ခြင်းကို)၊ (ကတာပြုတော်မူအပ်ပြီ၊) ဣတိ-သို့၊ ဒသဝိတာယ-ပြတော်မူအပ်သော၊ ဒသဝိဇာယ-သော၊ ယောဇနာယ-ယှဉ်စေခြင်း၌၊ (ဝုတ္တာဟိ ယောဇနာဟိ တို့၌ စပ်၊) ကာမ၊ပေ၊ သံယောဇနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ကာမသံယောဇနန္တိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မာန၊ပေ၊ သံယောဇနန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဘဝ၊ပေ၊ သံယောဇနန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာဟိ-နံသော၊ ယောဇနာဟိ-

န နိယတယေဝါပနကား။ ။ဤပါဠိကို အနု-မဇတို့ မဖွင့်ကြ၊ နောက်မှ ထည့်ပါ၌ ဖြစ်ဟန်တူ၏။ "န+နိယတယေဝါပနကား"ဟု နအက္ခရာ ပါပါစေ၊ "ဣတိ အတ္ထော န ဒဋ္ဌဗ္ဗော"ဟုပေးပါ၊] ပါဠိရှိအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ကား-"မာနနှင့် တကွ ၅-ပါးလုံးကို နိယတယေဝါပနက တရားဟု အနက်မမှတ်ပါနှင့်၊ မာနတစ်ခုသာ အနိယတယေဝါပနက ဖြစ်ပါသည်" ဟုလို။

ပဋ္ဌာနေဟိ။ ။မာန၏ အနိယတဖြစ်ပုံကို ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် သာဓကဖြင့်ပြလို၍ "ပဋ္ဌာနေဟိ" စသည်မိန့်၊ ဤပါဠိတော်၌ "စတုက္ခတ္တံ တိက္ခံ"အရ ကာမရာဂကို မူတည်၍ ၄-ဝါရ၊ ပဋိဃကို မူတည်၍ ၃-ဝါရ ရပ်ကို မဇဋီကာကြည့်ပါ။

မာနော၊ပေ၊ သကဒါဂါမိနော။ ။မာန၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဘဝရာဂ၊ ဤသံယောဇဉ် ၃-ပါးကိုမူတည်၍ "မာန သံယောဇနံ ပဋိစ္စ ဘဝရာဂသံယောဇနံ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ" ဤသို့စသည်ဖြင့် တစ်ကြိမ်စီသာ ပါဠိတော်၌လာသည်။ [သကဒါဂါမိနောကို "သကိ+အာဂါမိနော"ဟု ပုဒ်ခွဲ "သကိ အာဂတာ"ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "တယောပိ ဧတေဓမ္မာ ဧကဝါရံ အာဂတာတိ အတ္ထော၊-မဇ၊]

သံယောဇနာနံ၊ပေ၊ ဒသဝိဇာ။ ။ဣတိသဒ္ဓါ ထည့်၍ ဒသဝိဇာ ယောဇနာ (ကတာ)၌စပ်၊ ဒသဝိဇာ သရုပ်ကား-ကာမရာဂ မူတည်၍ ၄-ဝါရ၊ ပဋိဃမူတည်၍ ၃-ဝါရ၊ မာန ဝိစိကိစ္ဆာ ဘဝရာဂသံယောဇဉ်တို့ကိုမူတည်၍ ၃-ဝါရ၊ ပေါင်း ၁၀-ဝါရတည်း၊ ထို ၁၀-ဝါရကိုပြရာ၌ ကာမရာဂမူဝယ် မာနပါ၊ မပါကိုပြ၍၊ မာနမူ၌သာ ဘဝရာဂပါ၍ ဘဝရာဂမူ၌ မာနမပါဟု ပြထားတော်မူသောကြောင့် မာန၏ ရာဂ(လောဘ) နှင့်ယှဉ်ရာ၌ (ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဝယ် ယှဉ်ရာ၌) မမြဲကြောင်း သိသာသည်။

ယုဉ်စေခြင်းတို့ဖြင့်၊ မာနဿ-၏၊ အနိယတဘာဝေါ-အမြဲမယုဉ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပကာသိတော-ပြီ၊ ကိလေသဒုကေပိ-၌လည်း၊ တထာ-တူ၊ ပကာသိတော၊ ဣဓစ-ဤအဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ [ဤအဋ္ဌကထာ၏ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ ဒုက အတ္ထုဒ္ဓါရအဖွင့်၌လည်း၊] ဒသဝိဓာ သံယောဇနာနံ ယောဇနာ၊ တထာ ဒသဝိဓာ ကိလေသာနံတိ စ-ဟူ၍လည်း၊ ဝက္ခတိ-ဆိုလတ္တံ့။

ဥန္နမနဝသေနေဝ-မောက်ကြွသည်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမ္ပဂ္ဂဟရသော-ချီးမြှောက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ဝိရိယံ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ တံ တံ ကိစ္စသာဓနေ-ထိုထိုကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၌၊ အဗ္ဗဿဟနဝသေန-လွန်စွာ အားတက်သရော၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သမ္ပဂ္ဂဟရသော-သည်၊) န-မဟုတ်၊ ဩမာနဿပိ-မိမိကိုယ်ကိုအထင်သေးခြင်း ဟူသော မာန၏လည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ အဝံကတွာ-အောက်ချ၍၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်၊ သမ္ပဂ္ဂဟော-မည်၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [အဝံကတွာ အဝံကတွာ-အောက်ချ၍၊-မရ။]

စတုတ္ထ နဝမစိတ် အဖွင့်

ပရိဟရဏတ္ထံ-ရှောင်လွှဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝိက္ခိတ္တာ-ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ဇနေန္တာ-ဖြစ်စေသူတို့ကို၊ ပရိဟရဏတ္ထံ သဥဿာဟာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ တေသံ-ထိုရှောင်လွှဲခြင်းငှာ အားထုတ်သူတို့၏သန္တာန်၌၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်၊) [မရ၌ ဤ “တေသံ” ပါ၌ကို “ပမာဒပါဌ” ဟုဆို၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော စပ်ပုဒ်၌ စပ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ပါသင့်မည် ထင်သည်။]

ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန-တစ်ကိုယ်လုံးပျံ့နှံ့သော အနိဋ္ဌရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-မိမိဟူသောဒေါသ၏၊ ပဝတ္တိအာကာရဝသေန စ-ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသပ္ပန ရသော-ဝိသပ္ပနရသရှိ၏။ [အနက်အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ဝိသပ္ပနရသော။ ။ထောမနိဓိ၌ ဝိသရ်ပဏကို “ပသာရ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုပသာရဏကို ဝိတ္တာရကရဏ(ကျယ်ပြန့်အောင်ပြုခြင်း)، ကြိယာဘောဒ (အမူအရာ အထူး) ဟု ၂-နက်ဖွင့်၏၊ ထို ၂-နက်ကိုပင်ယူ၍ “သဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန၊ ပဝတ္တိအာကာရ ဝသေန စ” ၂-နက်ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် အနိဋ္ဌရုပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ကျယ်ပြန့်အောင် ပြုခြင်းအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန” ဟုလည်းကောင်း၊ ကြိယာဘောဒအနက်ကိုရည်ရွယ်၍ “အတ္တနော ပဝတ္တိ အာကာရဝသေန စ” ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့အနက်ကို သမ္ပတ္တိရသ၊ နောက်အနက်ကို ကိစ္စရသဟု အနုဋီကာဖွင့်သည်၊ မရ၌ကား ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌ၌ ဝိသပ္ပနကို “ဝိပ္ပန္နန”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုဝိပ္ပန္နန အနက်သည် ထောမနိဓိနှင့် မညီရုံသာမက သဒ္ဓါနည်းလည်း မကျချေ။

ဒေါသော-ဒေါသကို၊ ဥပယောဂဖလေသု-ယှဉ်စပ် သုံးစွဲအပ်သော အရာ၊ အကျိုးတရားတို့ကြောင့်၊ အနိဋ္ဌတ္တာ-အနိဋ္ဌ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသ၊ပေ၊ ဝိယ-အဆိပ်ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ကျင်ငယ်ပုပ်ကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [ပူတိမုတ္တန္တိ ဧတ္တက မေဝ အကတွာ “ဝိသသံသဋ္ဌ” န္တိ ကဿှာ ဝုတ္တံတိ အာဟ-“ဥပယောဂ ဖလေသု” တိ၊ အတ္ထ ဥပယောဂဖလေသုတိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ၊-မဓု။]

အနဘိရတိရသာတိ-ဟူကုန်သော၊ ဧဝံပကာရေသု-ဤသို့အလားတူကုန်သော၊ ပဋိက္ခေပေန-တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ရသဝစနေသု-ရသကိုဆိုကြောင်း စကားတို့၌၊ တံ တံ ပဋိပက္ခကိစ္စဂဟဏံ-ထိုထိုဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စကို ယူရခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ကဋ္ဌကာကာရဂတိ-ခါးစပ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ-မည်၏၊ အတ္တသမ္ပတ္တိ-မိမိ၏ပြည့်စုံခြင်းဟူသည်၊ အာဝါသာဒိ-နေရာ ကျောင်း အစရှိသည်တည်း။

ပရာယတ္တတာယ-သူတစ်ပါး၌စပ်သော ဥစ္စာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ရှေးက “သူတစ်ပါးနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်”ဟု ပေးကြ၏၊] ဒါသဗျဝိယ-ကျွန်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒါသဗျေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ ဒါသော-သည်၊ ပရာယတ္တော-သူတစ်ပါး၌စပ်သော ဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ကုက္ကုစ္စေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ တံ သမိဂီ-ထိုကုက္ကုစ္စနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ (ပရာယတ္တော ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း (ကဿှာ တံ သမိဂီ ပရာယတ္တော ဟောတိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ သော-ထိုကုက္ကုစ္စနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ကုသလေ-၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ သမိဂီ ပရာယတ္တော ဟောတိ)၊ အထဝါ-ကား၊ ကတာ၊ပေ၊ သောစနေ-ပြုအပ် ပြီးသော အကုသိုလ်၊ မပြုအပ်မိသော ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၌၊ [ဤ၌ အာယတ္တနှင့် တွဲရာဝယ် “သောစနေ”ဟု အာဇာရ ထားပုံကို သတိပြုပါ။] အာယတ္တတာယ-စပ်သော ဥစ္စာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒုဘယဝသေန-ထို ၂-ပါးစုံ သော ပြုအပ်ပြီးသော အကုသိုလ်၊ မပြုအပ်မိသော ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (“ဥပ္ပန္နေန-ဖြစ်သော”ဟု မဓုထည့်၏၊) ကုက္ကုစ္စေန-ကုက္ကုစ္စကြောင့်၊ တံ သမိဂီ-ထိုကတာကတာ ကုသလ ကုသလာနုသောစနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုကုက္ကုစ္စသည်၊ ဒါသဗျ ဝိယ-သို့၊ ဟောတိ-၏။

ဧဝံပကာရေသု ရသဝစနေသု။ ။ပကာရသဒ္ဓါသည် အတူဟူသော အနက် ကို ဟော၏၊ အနဘိရတိရသာကဲ့သို့ အကွမနရသာ စသောပုဒ်တို့၌လည်း ပဋိပက္ခကိစ္စကို ယူရ၏၊ အနဘိရတိ၌ အနံ၊ အကွမန၌(အ)တို့သည် ဝိရုဒ္ဓအနက်ကို ဟောကြ၏-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “အကွမနရသ-သည်းခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိစ္စရှိ၏”ဟု ပေးပါ။

☞ ဝိရုဒ္ဓါကာရောတိ-ကား၊ ဝိရုဒ္ဓဿ-သော၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အာကာရော-
အခြင်းအရာဟူသည်၊ ဝိရုဒ္ဓဘာဝေါ-ဆန့်ကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊
ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဝိရုဒ္ဓဿ-သော၊) စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ အာကာရော-ဟူသည်၊
ဝိရုဒ္ဓဘာဝေါ-ဆန့်ကျင်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ တေန-ထိုဝိရုဒ္ဓါကာရော
ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဝိရုဇ္ဈနံ-ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ ဝိရောဓော-ခြင်း၊ ဣတိ-ဤဘာဝသာဓိ
ဝစနတ္ထကို၊ ဒဿေတိ၊ ဝစနန္တိဇေတံ-ဝစနံဟူသော ဤသဒ္ဓါကို၊ [သုရောပိတံ ဝစနံ၌
ဝစနသဒ္ဓါကို၊] နိဒဿနမတ္တံ-နိဒဿနမျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ ဝစနန္တိဇေတံ
နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ကိစ္ဆံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊
ဧတေန-ဤကောဓသည်၊ ဝါ-ဤကောဓရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကရိယမာနံ-သော်၊
သုရောပိတံ သုဇနိတံ-ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
(ဝစနန္တိ ဇေတံ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ရောပသဒ္ဓံ-ရောပသဒ္ဓါကို၊ ဝစနတ္ထမေဝ-ဝစန
အနက်ရှိသည်၏ဟူ၍သာလျှင်၊ ကေစိ၊ ဝဇ္ဇေန္တိ-ဖွင့်ကြကုန်၏၊...တံ အပမာဏံ
တိ-ဟူသောစကားကို၊ ကောဓဿ-ဒေါသ၏၊ တထာပဝတ္တနသဘာဝါဘာဝါ-
ထိုပြည့်စုံသောစကားကို ဖြစ်စေခြင်းသဘော၏ မရှိခြင်းမှ၊ အညေန-သော၊ ကေနစိ-
သော၊ ကာရကေန-ကြောင့်၊ [ဒေါသကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း၊ စကားပြောကောင်းဖို့ရန်
အလေ့အလာရှိခြင်းစသော အကြောင်းကြောင့်၊] ပရိပုဏ္ဏတာ-စကားပြည့်စုံသည်၏
အဖြစ်သည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ဤအဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ကောဒသမစိတ် အဖွင့်

ဝိဂတာ စိကိစ္ဆာတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ဌီစပ်)၊ ဝါ-ဟူသောစကားကို၊
(ဝုတ္တံဌီစပ်)၊ စိကိစ္ဆိတု-ဉာဏ်ဆေးကုခြင်းငှာ၊ ဒုက္ခရတာယ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာယ-ဝိစိကိစ္ဆာ၏၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ)၊ စိကိစ္ဆာဘာဝါ-ဉာဏ်ဆေးကုခြင်း၏
မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒတ္ထံ-
ထိုအနက်ကို၊ ဒဿေတိ။

နိစ္ဆယာဘာဝါ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ အသဏ္ဌဟန
တော-ကောင်းစွာ မတည်ခြင်းကြောင့်၊ စေတသော၊ စိတ်၏၊ ပဝတ္တိပစ္စယမတ္တတာယ-
ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝတ္တိဌိတိမတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊...ဧကံ-
သော၊ အာကာရံ-အခြင်းအရာကို၊ ဂန္တု-သိခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-မစွမ်းနိုင်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဩသက္ကတိ-အာရုံမှ ဆုတ်နုတ်တတ်၏။ [အဋ္ဌကထာ၌
“အာရမဏတော ဩသက္ကတိ”ဟု ရှိ၏။]

ဒွါဒသမဓိတ် အဖွင့်

ဥဒ္ဓစ္စံ-ဥဒ္ဓစ္စံသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဂဟိတာကာရေဇေ-ယူအပ်သော အာရုံ၏ အခြင်းအရာ၌သာ၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဘမတိ-တုန်လှုပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကာရ မဏသ္မိယေဝ၊ ဝိပုန္နနံ-တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ပန-သည်ကား၊ ရူပါဒီသု-တို့တွင်၊ ဧကသ္မိညေဝ-သော၊ အာရမဏေ-၌၊ ယဒိပိဥပ္ပဇ္ဇတိ- အကယ်၍ မူလည်း ဖြစ်ပါပေ၏၊ တထာပိ-သော်လည်း၊ ဧဝံနုခေါ-ဤသို့လေလော၊ ဣဒံ နုခေါ-ဤတရားလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော်၊ နနုခေါ-ဤသို့မဟုတ် လေသလော၊ ဝါ-ဤတရားမဟုတ်လေသလော၊ အညံ နုခေါ-အခြားသော အခြင်းအရာလေလော၊ ဝါ-အခြား တစ်မျိုးလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ အညံ-သော၊ ဂဟေတဗ္ဗာကာရံ-ယူထိုက်သောအခြင်းအရာကို၊ အပေက္ခတိ-ရှုင့်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နာနာရမဏေ-၌၊ စလနံ-သည်၊ ဟောတိ။

ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ-ဟူသော၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းရည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတွာ ဌ်စပ်၊) ဣမသ္မိံ စိတ္တဒ္ဓယေ-ဤမောဟမူစိတ် ၂-ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တပကိဏ္ဍကံ-ရှေးဆရာတို့ဆိုအပ်ပြီးသော ပကိဏ္ဍကကို၊ ဒဿေတွာ- ပြပြီး၍၊ ဒွါဒသသု-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌ (ဝုတ္တပကိဏ္ဍကံ၊) ဒဿေတုံ၊ သဗ္ဗေသု ပီတိ အဒိံ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ကုသလေသုပိ-တို့၌လည်း၊ အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ အနုဒ္ဓရိတွာ-မထုတ်ဆောင် တဲ၊ သဟဇာတာဓိပတိနော ဇေ-၏သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဥဒ္ဓတတ္တာ၊ ပါဠိတော်၌ ထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပါဠိတော်၌ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ စသည်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊] ဣဇာပိ-ဤအကုသိုလ်၌လည်း၊ သော ဇေ-ထိုသဟဇာတာဓိပတိသည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော-ထုတ်ဆောင်ထိုက် သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဟ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ အာရမဏာဓိပတိနော-၏၊ ဝါ-ကို၊ အလတ္တမာနတ္တာ-မရအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း (ကသ္မာ-အဘယံ ကြောင့်နည်း၊ဟိ) ယသ္မာ၊ သောပိ-ထိုအာရမဏာဓိပတိကိုလည်း၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊ လောဘ သဟဂတေသု-လောဘသဟဂုတ်စိတ်တို့၌၊ လဗ္ဘတိ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်တည်း။

သေသောပီတိ-ကား၊ ယော-အကြင် သဟဇာတာဓိပတိသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော သိယာ၊ ဝိမံသတော-ဝိမံသာဓိပတိမှ၊ အညော-အခြားသော၊ (သော) သဟဇာတာဓိပတိပိ-ထိုသဟဇာတာဓိပတိ ၃-မျိုးသည်လည်း၊ နတ္ထိ (ဇေ)-မရှိသည် သာ၊ အာရမဏာဓိပတိမိ-၌၊ ဝုတ္တဗ္ဗမေဝ-ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ (မရှိဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊) နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ကိဉ္စိ ဓမ္မန္တိကား၊ ဆန္ဒာဒီသု-ဆန္ဒအစရှိသော အဓိပတိတို့တွင်၊ ဧကမိ-သော၊ သဟဇာတံ-သဟဇာတာဓိပတိကို၊ (ဓရံ ကတွာ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၌စပ်)

တာဝ-ဝေဒနာတိက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ကုသလတ္ထိကေ-၌၊ ပဋိစ္စဝါရာ ဒီသု-ပဋိစ္စဝါရာအစရှိသည်တို့၌၊ န၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ကေဿပိ-သော၊ ပဉ္စဿ-ပြဿနာ၏၊ ဝါ-ကို၊ အနုဒ္ဓတတ္တာ-မထုတ်ဆော်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဌာနေ-ပဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ပဋိသိဒ္ဓတာ-တားမြစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-မှန်၊ အညဿ-တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (တားမြစ်ခြင်းမှတစ်ပါး၊ မတားမြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္ထေ ဂယုမာနေ) အကုသလံ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဧတဿ-ဤပြဿနာ၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဧကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။

ဒဿနေန၊ပေ၊ တိ-ကား၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဿ-သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိသန္ဓိနာကမုတိ၌စပ်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ-သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သော တရားတို့၌၊ အဘာဝတော-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-မပါဝင်ခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိသန္ဓိနာကမုတိ၌စပ်၊) ဧတေန-ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဘာဝတောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိအနာဂမနတော-ပဋိသန္ဓေကို မငင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ-တို့၌၊ အနာဂမနံ-မလာခြင်းသည်၊ ဝါ-မပါခြင်းသည်၊ (ဂေဟာတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌၊ အနာဂမနေန-မလာခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-မပါဝင်ခြင်းဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိအနာဂမိနံ-ကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ အနာဂမနတော-ပဋိသန္ဓေကို မငင်ခြင်းကြောင့်၊ အနာဂမနံပန-မလာခြင်းကိုကား၊ သာဓေတံ-ငှ၊ တေသုဟိတိ အာဒိမာဟ၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ဧတ္ထေဝ-ဤအပါယ်ဘုံတို့၌သာလျှင်၊ ပဋိသန္ဓိဒါနံ-ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်းသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ တထာ-ထိုအပါယ်ဘုံတို့၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်းသည် သတိ-သော်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရားသည်၊ သိယာ-၏၊ (ကသွာ)၊ အပါယဂမနိယဿ-အပါယဂမနိယ အကုသိုလ်အားလုံး၏၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဘာဝတော-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရား၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧတ္ထေဝ၊ပေ၊ ဘဝေယျ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ပါသော "ဧတ္ထေဝ ပဋိသန္ဓိဒါနံ ဘဝေယျ" ဟူသောစကားတည်း၊ ထိုစကားကိုထုတ်ပြ၍ လဒ္ဓါဒေါသပြလိုသောကြောင့် "တထာစသတိ၊ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော"ဟု မိန့်သည်၊ ဥဒ္ဓစ္စသည် အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေးလျှင် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရားဖြစ်ရာ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် "နာဂတန္တိအဓိပ္ပာယော" တိုင်အောင် သိပါ။

စ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-ဤဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ-သည်၊ န သိယာ၊ တသ္မာ၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဝိဘင်္ဂ-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဝိဘင်း၌၊ နာဂတံ-မလာ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ပဋိသန္ဓိအနာကမုန တော-ကြောင့်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု-တို့၌၊ အနာဂမနံ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧတံ (အတ္ထဇာတံ)-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ကထံ-ကြောင့်၊ ဉာယတိ-သိအပ်သနည်း၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနညေဝ-တို့၏သာလျှင်၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဘာဝဿ- နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းအဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဉာယတိ-၏) ဟိ-ချဲ့၊ အကုသလာ-တို့သည်၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ အကုသိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဘာဝနာယပဟာ တဗ္ဗာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဇာ-န်၏၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးတို့တွင်၊ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာနံ-ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာတို့၏၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ န ဝုတ္တော၊ ဣတရာသညေဝ-ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗစေတနာမှ အခြားသော ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗစေတနာတို့၏သာလျှင်၊ (နာနာက္ခဏိက ကမ္မ ပစ္စယဘာဝေါ) ဝုတ္တော၊ ဟိ-မှန်၊ ဘာဝနာယ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ ဧတ္ထ-၌၊ သဟဇာတ မေဝ-သဟဇာတကမ္မကိုသာ၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ နာနာက္ခဏိကံ- နာနာက္ခဏိကကမ္မကို၊ န (ဝိဘတ္တံ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ တထာ-တူ၊ ပစ္စနိယေပိ-ပစ္စနိက်၌လည်း၊ ဘာဝနာယ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဧတ္တကမေဝ- ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ၊ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ န(ဝုတ္တံ)၊ ဣတရတ္ထ- ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗမှ တစ်ပါးသော ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌ကား၊ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောတိ) ဝုတ္တံ။

စ-ဆက်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာ-သော၊ စေတနာ-သည်၊ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေသု ဧဝ-တို့၌သာလျှင်၊ အာဂတာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော- သည်၊ န သိယာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ တို့၌ စပ်ပြန်၊) (နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယော-သည်) ယဒိသိယာ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)-ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာယ စ-၏ လည်း၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ ဝုစ္စေယျ-ဟောတော်မူအပ်ရာ၏၊

ကထံ၊ ပေ၊ ဉာယတိ။ “ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော၊ ပေ၊ အနာဂမနံ” တိုင်အောင် ပနေတံ၌ ဧတံ၏စွဲနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဣတိ+ဧတံ” ဟု တွဲပေးရသည်၊ “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗညေဝ” မှ စ၍ “ဣတရတ္ထစ ဝုတ္တံ”တိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ် သိသာပြီ။

ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာစ၊ ပေ၊ န သိယာတိ။ “ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စေတနာသည် ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ ဖြစ်လျှင် (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဟူသော အဖော်အားရှိနေသောကြောင့်) အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးနိုင်ဖို့ရာ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယသတ္တိ ရှိရာသည် မဟုတ်လော”ဟု ပေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်

တု-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တော-မမူအပ်၊ တသ္မာ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်
 စေတနာသည်၊ ဝါ-ကို၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဘာဝေ-သည်၊ သတိ-သော်၊
 ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု-တို့၌၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ တဒဘာဝါ-
 ထိုနာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ န ဝုတ္တော၊ ဣတိ-လျှင်၊
 ပဋိသန္ဓိ အနာကမုနတော-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ တရားတို့၌၊
 အနာဂတာ-မလာ၊ ဝါ-မပါ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဥဒ္ဓစ္စ၏ မပါခြင်း၌၊
 အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

ပန-ဆက်၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယာဝစနေန-နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို
 မဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ ပဝတ္တိဝိပါကတာစ-ပဝတ္တိအခါ၌
 အကျိုးပေးခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း ပဋိက္ခိတ္တာ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဝတ္တိဝိပါ
 ကဿပိ-ပဝတ္တိအခါ၌ အကျိုးပေးခြင်းရှိသော ဥဒ္ဓစ္စ၏လည်း၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မ
 ပစ္စယတာ--သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဝါရေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ၊ စ-သာဓကကား၊ သုခါယ၊
 ပေ၊ နာနာက္ခဏိကာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ ဘာဝနာယ
 ပဟာတဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ ဝိပါကဒါနံ-အကျိုးပေးခြင်းသည်၊ ယဒိ နတ္ထိ၊ (စဝံသတိ)၊
 ကထံ-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ တေ-ထိုဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗတရားတို့သည်၊
 ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ-အကျိုးပေးခြင်းသဘောရှိသောတရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်သနည်း၊
 ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဘိညာဓိတ္တာဒိနိဝိယ-အဘိညာဉ်စိတ်အစရှိသည်
 တို့ကဲ့သို့၊ ဝိပါကာရဟသဘာဝတ္တာ-အကျိုးပေးခြင်းငှာ ထိုက်သော သဘောရှိကုန်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေဝိပါက ဓမ္မဓမ္မာ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

“ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာစ” စသည်မိန့်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စေတနာသည် ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌သာ
 ပါဠိတော်ဝယ် လာ၏၊ ထို့ကြောင့် နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယသတ္တိမရှိပါ-ဟူလို။ [“နသိယာတိ”၌
 ဣတိကို ရှေ့က နဝုတ္တံတို့၌ပြန်စပ်၊] ယဒိ၊ပေ၊ န ဝုတ္တောတိုင်အောင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကိုပင်
 ဗျုတ်ရေကအားဖြင့် ထင်ရှားအောင်ထပ်ပြသည်၊ “တသ္မာ၊ပေ၊ နဝုတ္တော” ကား နိဂုံးစကားတည်း။

နာနာက္ခဏိက၊ပေ၊ အာဒိ။ ။ဋီကာဆရာသည် မိမိအလိုကို ပြလို၍ “နာနာ က္ခဏိက”
 စသည်မိန့်၊ ဤဝါကျ၌ မဓုဗ္ဗင်ပုံနှင့် ဋီကာပါဌ်ရှိပုံ မတူချေ၊ မဓုအတိုင်း ဆိုလျှင် “ပဝတ္တိဝိပါကတာစ”
 ဟု စသဒ္ဒါပါရလိမ့်မည်။ [ပဝတ္တိဝိပါကတာစာတိ စသဒ္ဒေါပဋိသန္ဓိဝိပါကတံ သမုစ္စေတိ၊
 ပဝတ္တိယံ+ဝိပါကော ယေသံတိ ပဝတ္တိဝိပါ ကာ၊ တေသံ+ဘာဝေါ ပဝတ္တိဝိပါကတာ။]

ယဒိဘာဝနာယ၊ပေ၊သဘာဝတ္တာ။ ။ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စသည် ပဝတ္တိကျိုး
 ကို မပေးလျှင် “ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ” မာတိကာပုဒ်၌ အဘယ်ကြောင့် ဥဒ္ဓစ္စကို ဟောတော်မူရပါသနည်း-
 ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ယဒိစသည်မိန့်၊ တကယ်အကျိုးပေးသောကြောင့် “ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ”၊

ပန-ဆက်၊ ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံပိ-ဤစကားသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ တေသံ-ထိုဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်စေတသိက်တို့၏၊ ဝိပါကာရဟတညေဝ-အကျိုးပေးခြင်းငှာ ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ သိယာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သန္တာယဘာသိတ ဖြစ်ရာပါသော်လည်း၊ ဣဒံ ဌာနံ-ဤဥဒ္ဓစ္စစေတနာ၏ အကျိုးမပေးဟူသောအရာကို၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ-စိစစ်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ ဝစနောကာသော-ပြောဆိုခွင့်ရှိသည်၊ အတ္ထိ၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဝိပါကေတိ ဝစနံ-ဝိပါကေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဝိပါကဓမ္မဝစနံဝိယ-ဝိပါကဓမ္မသဒ္ဒါသည်ကဲ့သို့၊ ဝိပါကာရဟတံ-အကျိုးပေးခြင်းငှာ ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဝဒတိ-မဟော၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝစနောကာသော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ-အပြီးတည်း။

အကုသလပဒဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဟောတော်မူခြင်း မဟုတ်ပါ၊ အကျိုးပေးနိုင်ခြင်းသဘောသတ္တိရှိသောကြောင့် ဟောတော်မူရပါသည်၊ ဥပမာ-အဘိညာဉ်စေတနာ၊ အဟောသိက် စေတနာတို့သည် အကျိုးပေးနိုင်သော်လည်း "ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ"အရတွင် ပါဝင်ကြသကဲ့သို့တည်း။

ယံ ပန ဝုတ္တံ။ ။ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဥဒ္ဓစ္စ၏ အကျိုးဝိပါကကိုသိသော ဉာဏ်သည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါမည်၏"ဟု ဟောတော်မူသောစကားနှင့် "ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မာ"ဟု ဟောတော်မူသောစကား၏ မဆန့်ကျင်ကြောင်းကိုပြလို၍ "ယံပန" စသည် မိန့်၊ "ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်း၌လည်း အကျိုးပေးခြင်းငှာထိုက်သော သဘောကို ရည်ရွယ် ၍ ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်ရာ၏၊ တကယ်အကျိုးပေးခြင်းကိုရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ" ဟူလို။

ဣဒံ ပန၊ ပေ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ။ဋီကာဆရာသည် ပါဠိတော် ၂-ရပ် မဆန့်ကျင်အောင် "သန္တာယ ဝုတ္တံ သိယာ"ဟု ဆိုခဲ့ရသော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင် အားမရလှသောကြောင့် "ဣဒံ၊ ပေ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ"ဟု မိန့်သည်၊ "အတ္ထိ ဟိ ဧတ္ထ ဝစနောကာသော" ဖြင့် စိစစ်ထိုက်၏ဟူသော မိမိစကားကိုခိုင်မြဲစေ၏၊ တစ်နည်း-အကြောင်းပြလည်း ဟုတ်၏၊ "ဆိုခွင့်ရှိသောကြောင့် စိစစ်ထိုက်သည်" ဟူလို၊ "ဘာကြောင့် ဆိုခွင့် ရှိသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "နဟိ" စသည်ကိုမိန့်၊ မာတိကာ၌ ဝိပါက ဓမ္မသဒ္ဒါသည် "အကျိုးပေးထိုက်" ဟူသော အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤဝိပါက သဒ္ဒါသည် "အကျိုးပေးထိုက်"ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ ထို့ကြောင့် ဆိုခွင့် ရှိသည်-ဟူလို။ [ဤသို့ စိစစ်ထိုက်သောကြောင့်ပင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဝိဘင်း မူလဋီကာ၌ အကျယ်စိစစ်ထားသည်။] "အတ္ထိဟိ-နဟိ" တို့၌ ဟိသည် ဒဠိ-ကာရဏ ၂-မျိုး ရနိုင်၏။

အဟေတုကကုသလဝိပါက အဖွင့်

တောသု၊ပေ၊အာဒိနံ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ ဘာဇေတွာ၊ပေ၊အာရဒ္ဓန္တိဇေတေန-
ဤပါဌ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော-စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿပီတိ ဇေတဿ-ဤပုဒ်၏၊
ဥပ္ပတ္တိ၊ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ ဇေတေန-ပါဌ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော (ဟောတိ)၊ ဥပစိတတ္တာတိ-ကား၊
ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တိုးပွားစေအပ်သော်၊ အညဿ-အခြားကံ၏၊
ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ပဋိဗာဟိတွာ-တားမြစ်၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကာဘိမုခံ-
အကျိုးသို့ ရှေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုမိမိ၏ အကျိုးသို့ ရှေးရှိနိုင်လောက်
အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝုမ္ပိတတ္တာ-တိုးပွားစေအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊
(ပြုစီမံအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်) [ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၌ စပ်။]

ရူပါဒိနံ-ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် သဒ္ဓါရုံ စသည်တို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ အာလောက-မနသိကာရ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်းယူပါ၊] ပစ္စယာနံ-
အကြောင်းတို့၏၊ အညဝိညာဏ သာဓာရဏတ္တာ-အခြားသော ဝိညာဏ်တို့နှင့်
ဆက်ဆံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသာဓာရဏေန-အခြားသော ဝိညာဏ်တို့နှင့်
မဆက်ဆံသော၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုရုပ်ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏန္တိ-ဟူ၍၊
ဝါ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌံ-ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီး၊ စက္ခာဒိနံ-
စက္ခု အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၏၊ တိက္ခမန္တဘာဝေ-ထက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ နံကုန်
သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ)၊ ဝိညာဏာနံ-စက္ခုဝိညာဏံ စသော ဝိညာဏ်တို့၏၊
တိက္ခမန္တဘာဝါ-ထက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ နံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝါ-
အတွက်၊ ဟိတ်ကူ၊) ဝိသေသပစ္စယတ္တာစ-ထူးသော အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်
ကြောင့်လည်း၊ (ဝတ္ထုနာ-ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏန္တိ နာမံ ဥဒ္ဓဋ္ဌံ။)

စက္ခုသန္နိသိတဉ္စ-စက္ခု၌ မှီသည်လည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထို စက္ခုသန္နိသိတ
ဟူသည်၊ ရူပဝိဇာနနဉ္စ-ရူပါရုံကို သိခြင်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
စက္ခု၊ ပေ၊ ဇာနနံ-မည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ စက္ခု
သန္နိသိတ ရူပဝိဇာနနလက္ခဏာ ရှိ၏။တတ္ထံ-ထို စက္ခုသန္နိသိတ ရူပဝိဇာနနသဒ္ဓါ
တို့တွင်၊ စက္ခုသန္နိသိတဝစနေန-စက္ခုသန္နိသိတသဒ္ဓါဖြင့်၊ ရူပါရမဏံ-ရူပါရုံဟူသော
အာရုံရှိသော၊ အညဝိညာဏံ-သမ္ပုဋ္ဌိစွန့် စသော အခြားဝိညာဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-

ဝမ္ပိတတ္တာ။ ။“တိုးပွားစေအပ်” ဟူရာ၌ တကယ့်ကို ကံတွေများလာမှ ဝမ္ပိတမည်သည်
မဟုတ်သေး၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါပြုအပ်သောကံသည်ပင် အကျိုးပေး နိုင်သောကြောင့် ကံများသော်လည်း
ဆိုင်ရာအကြောင်းတို့က အကျိုးပေးနိုင်လောက်အောင် အသင့်စီမံပြီးဖြစ်လျှင် “ဝမ္ပိတ” ဟုပင်
ဆိုရသည်။ [ဝမ္ပိတတာစ သကမ္မဿ ဗလဒါနသမတ္ထတာဝသေန အတ္တနော ကာရဏေဟိ
အဘိသင်္ခတတာ၊-အန။]

ပယ်၏။ ရူပဝိဇ္ဇာနိဝေဒနာ-ဖြင့်၊ စက္ခုနိဿယေ-စက္ခုဟူသော မှီရာရှိကုန်သော၊
 ဖဿာဒယော-တို့ကို၊ နိဝတ္တေတိ-နစ်စေ၏။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌
 ပြထားပြီ။] စ-ဆက်၊ စက္ခုရူပဝေဒနာ-စက္ခုရူပသဒ္ဓါတို့ဖြင့်၊ နိဿယတော-မှီရာ
 အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-အာရုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာနိ-
 သညာ၊ ပညာတို့သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိခြင်းကို၊ ဝိဘာဝေတိ-ထင်စွာ ဖြစ်စေ၏။
 ဧတဿ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်၏။ ရူပမတ္တာဿ-ရူပါရုံမျှဖြစ်သော၊ ဝါ-ရူပါရုံသာလျှင်
 ဖြစ်သော၊ အာရမဏဿ-ကို၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းဟူသော၊ ကိစ္ဆံ-ကိစ္စသည်၊ (အတ္ထိ)၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပမတ္တာရမဏရသံ-မည်၏။

ဈာနဂံဝသေနာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု-
 ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်သည် ကြည်အပ်သောစိတ်တို့၌၊ ဝိဇ္ဇမာနာနံ-ထင်ရှားရှိကုန်သော၊ ဥပေက္ခာ
 သုခ ဒုက္ခေကဂ္ဂတာနံ-ဥပေက္ခာ၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့၏၊ ဈာနဂီ ကတ္တာ-ဈာန်
 အင်္ဂါတွင် ပါဝင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဈာနင်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊
 ဣဓာပိ-ဤ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်တို့၌လည်း၊ တံ သဒိသာနံ-ထို ဈာနင်ထိုက်သော
 ဥပေက္ခာ၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့နှင့် တူသော တရားတို့၏ တဒုပစာရံ-ထို
 ဈာနဂံဟူသော အမည်ကို တင်စားခြင်းကို၊ ကတ္တာ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-
 မှန်၊ ဈာန၊ ပေ၊ ဘာဝေ-ဈာနပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ)၊ ဈာနဂံတာ-
 ဈာန၏ အဖြစ်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ဈာနဂါနိ၊ ပေ၊
 ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ဤပါဠိတော်အရ ဈာနင်ထိုက်မှ ဈာန
 ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်းကို သိရသည်။]

ဧတေသဉ္စ-ဤဒွိပဉ္စဝိညာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့၏လည်း၊
 ဈာနပစ္စယဘာဝေါ-ဈာနပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ယထာဟ-အဘယ်သို့
 ဟောတော်မူသနည်း၊ အဗျာကတံ၊ ပေ၊ ခန္ဓာတိအာဒိ-အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊
 တံ ဝစနံ ဘဂဝါ အာဟ၊) [ဤပါဠိတော်၌ “န ဈာနပစ္စယာ” အရ ပဉ္စဝိညာဏသဟ
 ဂတခန္ဓာတို့၏ ဈာနပစ္စည်း မမည်ကြောင်းကို သိရပြန်သည်။] ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေ-
 ဈာနပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိပိ-သော်လည်း၊) ဝေဒနာစိတ္တဋ္ဌိတိနံ-
 ဝေဒနာ၊ စိတ်၏ တည်ကြောင်း ဧကဂ္ဂတာတို့၏၊ ဥပေက္ခာဒိဘာဝတော-ဥပေက္ခာ
 အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အာဒိဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဧကဂ္ဂတာ
 တို့ကိုယူ၊) တထာဘူတာနံ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော စိတ္တဋ္ဌိတိတို့ကို၊
 ဝစနေ-ဟောတော်မူခြင်း၌၊ အညဋ္ဌာနာဘာဝတောစ-ဒုတိယရာသီမှ အခြားဌာန၏

တထာဘူတာနံ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗေသော။ “စိတ္တဋ္ဌိတိ” ဟူသည် စိတ္တေကဂ္ဂတာတည်း။
 “တထာဘူတာနံ” ဟု ဗဟုဝုစသုံးသော်လည်း စိတ္တဋ္ဌိတိကိုသာ ရည်ရွယ်၏။ [တထာဘူတာနံ ဣဒံ
 စိတ္တဋ္ဌိတိ မေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-မဓ။] ထိုစိတ္တဋ္ဌိတိဟူသည် ဤစက္ခုဝိညာဏ်အတွက်ပြုအပ်သော

မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယရာသီနိဒ္ဒေသော-ဒုတိယရာသီ၌ ညွှန်ပြခြင်း သည်၊ (ဟောတိ)။

ဝတ္ထုပဏ္ဏရတ္တာတိ-ကား၊ သယံ-မိမိဟူသော ရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ ကဏ္ဍဓမ္မာနံ-မည်းနက်သောအကုသိုလ်တရားတို့၏၊ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတ္တာ-ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဘာဝပရိသုဒ္ဓါနံ-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ကုန်သော၊ ပသာဒ၊ပေ၊ နိဿယာနံ-ပသာဒရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော မှီရာတို့၏ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပဏ္ဏရသဘာဝံ-ဖြူစင်သောသဘောရှိသည်၊ ဇာတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ပြထားပြီ။] ပန-ထိုသို့ပင် ဤအဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါသော် လည်း၊ အယံ နယော-ဤနည်းကို၊ စတုဝေါကာရေ-စတုဝေါကာရဘုံ၌၊ န လတ္တံတိ-မရအပ် (မရနိုင်)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို စတုဝေါကာရဘုံ၌၊ ဘဝင်္ဂဿ-ဘဝင်၏လည်းကောင်း၊ တတော-ထိုဘဝင်မှ၊ နိက္ခန္တကုသလဿစ-ထွက်လာသော အကုသိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏရတာ-ဖြူစည်သည်၏အဖြစ်သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ တသ္မာ၊ တတ္ထ-ထို စတုဝေါကာရဘုံ၌၊ ပဏ္ဏရတာယ-ဖြူစင်သည်၏အဖြစ်၏၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ဆိုထိုက်သေး၏၊ စိတ္တဿ-၏၊ အယံပဏ္ဏရတာ-ဤဖြူစင်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သဘာဝေါ-ပင်ကိုယ်သဘော သာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ရာသီ ၃-ဌာနတွင် ဈာနဂံရာသီဟူသော ဒုတိယဌာန၌သာ ဟောစရာရှိ၏၊ ဝေဒနာကား ဖဿ ပဉ္စမရာသီ၌လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယရာသီ၌လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

အယံ ပန နယော၊ပေ၊ကာရဏံ ဝတ္ထုဗွဲ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အကုသလံ ဘဝင်္ဂ နိဿန္နေန (ပဏ္ဏရံ)၊ ဝိပါကံ ဝတ္ထုပဏ္ဏရတာယ”ဟု အကြောင်းပြထား၏၊ ဝတ္ထုရုပ်မရှိသောကြောင့် အရူပဘုံ၌ ဝတ္ထုပဏ္ဏရတာ မရနိုင်။ ဝတ္ထုရုပ်ကို မမှီရသော ဘဝင် (ဝိပါကံ)လည်း ပဏ္ဏရမဖြစ်နိုင်၊ ထိုဘဝင်မှထွက်သော အကုသိုလ်ကား အဘယ်မှာ ပဏ္ဏရဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ “ထို့ကြောင့် စတုဝေါကာရဘုံ၌ ထိုဝိပါကံ ထိုအကုသိုလ်တို့အတွက် ပဏ္ဏရဖြစ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ရှာသင့် သေး၏”ဟုလျှိုး

သဘာဝေါဝါယံ စိတ္တဿ ပဏ္ဏရတာ။ ။[မိမိဝါဒကိုပြလို၍ “သဘာဝေါ” စသည်မိန့်၊] “ပသာယာရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ”ဟု ကောရံတ္ထရ-ပဏိဟိတအစွဲဝင်၌ ဟောတော်မူအပ်သောစိတ်သည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ဖြူစင်၏၊ အာဂန္တုက အကုသိုလ်အညစ်အကြေးတို့ကြောင့်သာ ညစ်နွမ်းရသည်၊ ထို့ကြောင့် ပဏ္ဏရအမည် သည် စိတ်၏ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း ရအပ်သော အမည်သာဖြစ်ပါသည်။ မှီရာဝတ္ထုစသည်ကြောင့် ပဏ္ဏရဖြစ်ရသည်မဟုတ်ပါ-ဟု အဋ္ဌကထာ အကြောင်းပြကို ပယ်လိုသည်။ [အတ္ထနော အဓိပ္ပာယ်ဝသေန အတ္ထံဒေသေတုံ “အယံ ပန၊ပေ၊ ဝတ္ထုဗွဲတိ” ဝုတ္တံ ပေ၊ ကိံ ပန ကာရဏံတိ အာဟ-သဘာဝေါ ဝါယံတိ အာဒိ၊-မရ။]

ဣဒမ္ပိတိ(ဧတ္ထ)-၌၊ ဝိသဒ္ဓေါ-ကို၊ ဌိတိမတ္တသဟိတံ-ဌိတိမျှနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တံ-သော၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-ကို၊ အပေက္ခိတ္တာ-ငဲ့၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပကတိယာတိ-ကား၊ န အတိက္ကမနေန-ဝိတက်ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ (အဝိတက္ကမိတ္တေ၌ စပ်)။

သောပိဝိသေသော-ထိုအထူးသည်လည်း၊ (ဃဋ္ဌနဝသေန ဟောတိ၌ စပ်၊ အဋ္ဌကထာ၌ “သောပိ”ကို “ဝိသေသော”စွဲပါဟု ပြသည်၊) ကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဌေတွာ (ပသာဒပစ္စယေသု) မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတိတိ-ကား၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “ပသာဒပစ္စယေသု”မပါ၊ ကောင်း၏၊] အာပါတံ-ရှေးရှေးကျခြင်းသို့ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ရူပံ အာရဟ္တဥပ္ပန္နတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ အာရမဏုပ္ပါဒါနံ-အာရဟ္တအရ အာရုံပြုခြင်း၊ ဥပ္ပန္နအရဖြစ်ခြင်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗာပရကာလတာ-ပုဗ္ဗလာက၊ အပရကာလ၏ အဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဌေတွာ မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတိ ဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ ဃဋ္ဌနပဋိဟနနေသု-ကာယပ္ပသာဒဃဋ္ဌန၊ မဟာဘူတပဋိဟနနတို့၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [ပုဗ္ဗကာလ အပရကာလ မရ၊ အသမာနကာလသာ ရသည်-ဟူလို။]

ဥပမာပိ-ဥပမာကိုလည်း၊ (သံတူ၏ ပိစုပိဏ္ဍကိုဖြတ်၍ အဓိကရဏီကိုယူခြင်းဟူသော ဥပမာကိုလည်း၊) ဥဘယဃဋ္ဌန ဒဿနတ္ထံ-၂-ပါးစုံကို ထိခိုက်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ-ပြီ၊ နိဿိတနိဿယဃဋ္ဌနာနံ-မှီတတ်သောဝါဂွမ်းကို ထိခိုက်ခြင်း မှီရာပေကို ထိခိုက်ခြင်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗာပရတာ ဒဿနတ္ထံ-ရှေ့နောက်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ န (ဝုတ္တာ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤကာယဒွါရေ ပန ဗဟိဒ္ဓါ မဟာဘူတာရမဏံ အစ

ကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဌေတွာ။ ။ “အာပါတံ ဂန္ဓာ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ကာယပသာဒသည် မဟာဘူတကဲ့သို့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ(ထိခြင်း) သဘောမရှိကြောင်းကို သိစေ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဃဋ္ဌေတွာ”ဟု ဆိုသော်လည်း “ရှေးရှုထင်လာခြင်း”ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဥပမာပိ-ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ကာယဝိညာဏ်အတွက်ဖြစ်သော ပိစုပိဏ္ဍ အဓိကရဏီဥပမာဝယ် “ပိစုပိဏ္ဍ ဆိန္နိတွာ အဓိကရဏီ ဂဏှာတိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ပိစုပိဏ္ဍ ဆိန္နနကြိယာသည် ရှေ့ကျ၍ အဓိကရဏီဂဟဏာသည် နောက်ကျရကား ဤ၌ “ဃဋ္ဌနနှင့် ပဋိဟနနတို့ဝယ် ပုဗ္ဗကာလ အပရကာလ မဟုတ်” ဟူသော စကားနှင့် မတူသည်မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဥပမာပိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဥပမာကိုလည်း တပြိုင်နက် ထိခိုက်ခြင်းကို ပြလို၍ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ “သံတူက ပိစုပိဏ္ဍကိုလည်း ထိ၊ အဓိကရဏီကိုလည်း ထိ၏” ဟု ၂-ပါးစုံ ထိပုံကိုပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်သည်၊ သံတူက ၂-ပါးစုံထိသကဲ့သို့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကလည်း ပိစုနှင့် တူသော ကာယပသာဒကိုလည်းကောင်း၊ ပေနှင့် တူသော ပသာဒ၏ တည်ရာ မဟာဘူတကိုလည်းကောင်း ၂-ပါးစုံကို ထိသည်-ဟူလို။

ကုသလဝိပါက်အဖွင့်]

နိဿယ

၅၀၅

ရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဗဟိဒ္ဓါတိဇေတံ-ဤသဒ္ဓါသည်၊ နိဒဿနမတ္တံ-ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဓါမျှသာတည်း။ [နိဒဿနနည်း၊ ဥပလက္ခဏနည်းမျှသာတည်း။] (ကသွာဗဟိဒ္ဓါတိဇေတံ နိဒဿန မတ္တံ ဟောတိ၊) ဟိ (ယသွာ၊) အဇ္ဈတ္တမ္မိ-အဇ္ဈတ္တ မဟာဘုတ် အာရုံသည်လည်း၊ (အဇ္ဈတ္တ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်လည်း၊) အာရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဗဟိဒ္ဓါတိ ဇေတံ နိဒဿနမတ္တံ ဟောတိ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ (နိဒဿနနည်းမှ တစ်နည်းကား၊) ဝိညာဏဓာတုနိဿယဘူတေဟိ-ကာယဝိညာဏဓာတ်၏မှီရာ မဟာဘုတ်တို့မှ၊ [ကာယဝိညာဏဓာတ်သည် ကာယဝတ္ထုကိုမှီသော်လည်း ထိုကာယဝတ္ထုရုပ်၏ မှီရာ မဟာဘုတ်ကို “ဝိညာဏဓာတုနိဿယဘူတ” ဟုဆိုသည်။] အညံ-အခြားသော မဟာဘုတ်ကို၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ပဋိယဋ္ဌနာနိယံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတော ဧဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ပဋိယဋ္ဌနာနိယံသ၏ အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ဣဋ္ဌာ၊ ပေ၊ ယောဂေ-ဣဋ္ဌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်း၊ အနိဋ္ဌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) သုခ ဒုက္ခပစ္စယာ-သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓာတုအနုဂ္ဂဟ ဓာတုက္ခောဘာ-ဓာတ် ၄ ပါးတို့၏ ချိုးမြှောက်ခြင်း၊ ဓာတ် ၄ ပါးတို့၏ ချောက်ချားခြင်းတို့သည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ အနုဝတ္တန္တိ-အစဉ်လိုက်ကုန်၏။

အညေသံ-ပဉ္စဒ္ဓါရာဇဇွန်း၊ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ စိတ္တာနံ-စိတ်တို့၏၊ သဘာဝသုညတသမ္ဘာဝါ-သဘာဝအနက်၊ သုညတအနက်တို့၏ ထင်ရှားရှိကုန်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောဓာတုဘာဝေါ-မနောဓာတ်၏ အဖြစ်သည်၊ (မနောဓာတ်အမည်သည်၊) အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့မေးအံ့၊ န-မဖြစ်သင့်၊ (ကသွာ-နည်း၊) ဝိသေသသမ္ဘာဝါ-ထူးသော သိခြင်းကိစ္စ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ-စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏၊ စက္ခာဒိနိဿိတတာ-စက္ခု အစရှိသောဝတ္ထု၌ မှီရကုန်သည်

ဓာတု အနုဂ္ဂဟ၊ ပေ၊ က္ခောဘာ။ ။ဓာတု အနုဂ္ဂဟောနာမ သုပစ္စယာ ကာယဗဿာဒိနိဿယာ ဓာတု၊ ဓာတုက္ခောဘောနာမ ဒုက္ခပစ္စယာ ကာယဗဿာဒိနိဿယာ ခေါဘဓာတုတိ အတ္ထော၊ သုခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာယဝတ္ထု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံစသည်တို့၏ မှီရာ မဟာဘုတ်ဓာတ်သည် ဓာတု အနုဂ္ဂဟ မည်၏၊ [ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာယဝတ္ထု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ စသည်တို့၏ မှီရာမဟာဘုတ်ဓာတ်သည် ဓာတုက္ခောဘာ မည်၏။]

အညေသံ၊ ပေ၊ ဝိသေသသမ္ဘာဝါ။ ။“သဘာဝ သုညတနိဿတ္တဋ္ဌေန မနောယေဝဓာတု” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပဉ္စဝိညာဉ်၊ မနောဝိညာဉ် အမည်ရသော အခြားစိတ်များ၏လည်း သဘာဝဓမ္မ-သုညတဓမ္မ ဖြစ်သောကြောင့် “မနောဓာတု” အမည် ဖြစ်သင့်သည်

၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ စက္ခုဒီနံ-စက္ခု အစရှိသောဝတ္ထုတို့၏၊ သင်္ခါယသေ-
သု-မိမိ၏ အရာဖြစ်သော ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌၊ ဒဿနာဒိပုဂ္ဂိုလ်ဘာဝတာစ-
မြင်ခြင်း အစရှိသောကိစ္စ၏ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိသေ-
သော-မနောဓာတ်မှ ထူး၏။

ပန-ကား၊ မနောဝိညာဏဿ-၏၊ အနည၊ ပေ၊ တာယ-အခြားမှီရာရှိသော
မနလျှင် ရှေ့သွားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အည၊ ပေ၊ ဏဿ-
အခြားမှီရာ ရှိသော ဝိညာဏ်၏၊ အနန္တ ရပစ္စယတ္တာဘာဝေန-အနန္တ ရပစ္စည်းအဖြစ်၏
မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မနော၊ ပေ၊ တောစ-မနောဒွါရမှ ထွက်ကြောင်းအဝ
အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သာတိသယ၊ ပေ၊ ကိစ္စတာ-ပဉ္စဝိညာဏ်
ထက်ပင် အလွန်အကဲနှင့် တကွဖြစ်သော သိခြင်းကိစ္စ ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝိ

မဟုတ်ပါလော-ဟု စောဒနာလျှင်၊ ပဉ္စဝိညာဉ် မနောဝိညာဉ်တို့က မနောဓာတ်ထက် ထူးခြားသော
သိခြင်းကိစ္စရှိသောကြောင့် “မနောဓာတ်” ဟူသော သာမညအမည် မဖြစ်သင့်-ဟု ဖြေပါ။

စက္ခုဝိညာဏာ ဒီနံ ဟိ။ ။ဝိသေသသမ္ဘာဝါကို အကျယ်ပြလို၍ “စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ
ဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ထိုတွင် “စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ ပေ၊ ဘာဝတောစ ဝိသေသော” သည်
ပဉ္စဝိညာဏာဓာတ်၏ မနောဓာတ်မှ ထူးခြားပုံတည်း၊ စက္ခုဝိညာဏ် စသော ဝိညာဏ် ငါးပါး၏
စက္ခုဝတ္ထု စသည်၌သာ မှီခြင်း၊ အမြဲဖြစ်ရာ ရူပါရုံစသောအာရုံ၌သာ မြင်ခြင်းစသော ကိစ္စကို
ပြု၍ ဖြစ်ရခြင်းသည် မနောဓာတ်မှ ထူးခြားပုံတည်း။

မနောဝိညာဏဿ ပန။ ။မနောဝိညာဏဿမှ စ၍ ကိစ္စတာ ဝိသေသော တိုင်အောင်
စကားရပ်သည် မနောဝိညာဏ်၏ မနောဓာတ်၊ ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်တို့မှ ထူးပုံကိုပြသော စကားရပ်
တည်း။ ဤထူးပုံကို ပြရာ၌ ဝိထိစဉ်ကိုကြည့်၍ ဝိထိစိတ်တို့၏ မှီရာ တူ-မတူကို သတိပြုပါ။
ဤ၌ အကြောင်း ၃ မျိုး ပြထား၏။ ထိုတွင်---

အနညနိဿယ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမတာယ။ ။ဤအကြောင်းဖြင့် ပဉ္စဝိညာဏ် သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းတို့
ထက် မနောဝိညာဉ်ဟူသော သန္တီရဏက ထူးခြားကြောင်းကိုပြ၏။ ပဉ္စဝိညာဏ်သည် မိမိနှင့် မှီ
ရာ မတူသော (ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသော) ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ရှေ့သွားရှိ၏။ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းသည် မိမိနှင့်
မှီရာမတူသော (စက္ခုဝတ္ထု စသည်ကိုမှီသော) ပဉ္စဝိညာဏ် ရှေ့သွားရှိ၏။ သန္တီရဏစသည်ကား
မှီရာတူသော (ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုချည်း မှီသော) စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွားရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ပဉ္စ
ဝိညာဏ်၊ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းတို့ထက် ထူးခြားသော သိခြင်းကိစ္စရှိသည်-ဟုလို။

အညနိဿယ၊ ပေ၊ ဘာဝေန။ ။ဤအကြောင်းဖြင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းထက်လည်းကောင်း၊
ပဉ္စဝိညာဏ်ထက်လည်းကောင်း ထူးခြားကြောင်းကိုပြ၏။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် မှီရာမတူသော
ပဉ္စ ဝိညာဏ်အားလည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်သည် မှီရာမတူသော သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းအားလည်းကောင်း၊
အ နန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရ၏။ သန္တီရဏစသည်ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ မှီရာတူသော ဝုဒ္ဓောစ
သည်အားသာ အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရသည်။

သေသော-မနောဓာတ် ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်တို့မှ ထူး၏။ တဗ္ဗိသေသဝိရဟာ-ထိုထူးသော သိခြင်းကိစ္စမှကင်းသော၊ မနောမတ္တာ-သိကာမတ္တ သိရုံမျှဖြစ်သော၊ ဓာတုဓာတ်သည်၊ မနောဓာတု-မည်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိဝိဓာ သုံးပါးအပြားရှိသော စိတ်ကို၊ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပင်္ခိန္တိန်းဒွေးကို) မနောဓာတုဇဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စတိ-၏။ ဝိသေသမနော-ထူးသော မနဟူ၍၊ န (ဝုစ္စတိ)၊ တသ္မာ၊ မနော၊ ပေ၊ ဓာတုတိ ဇတ္ထ-၌၊ ဇဝသဒ္ဓေါ-ကို၊ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော-မတ္တသဒ္ဓါ၏ အနက်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဇတ္ထကိုပင် “မနောဇဝဓာတု မနောဓာတု”ဟု အဋ္ဌကထာစကားကို ယူ၍ ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပေါင်း၍ ပေးလိုက်သည်။] (ကသ္မာ ဇဝသဒ္ဓေါ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဣတိဝိညာယတိ။) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သော-ထိုဇဝသဒ္ဓါသည်၊ ဝိညာဏသ- ဝိညာဉ်၏။ ဝိသေသနိဝတ္တနတ္ထော-ထူးသော သိခြင်းကိစ္စကို နစ်စေခြင်း အနက်ရှိ၏။ (ပဉ္စဝိညာဉ် မနောဝိညာဉ်တို့၏ ထူးသော သိခြင်းမျိုး မရှိဟူလို) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဇဝသဒ္ဓေါ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

ပန-ဆက်၊ မနော၊ ပေ၊ ဘာဝတော-မနောဒ္ဓါရမှ ထွက်ကြောင်း အဝ၊ မနောဝိညာဉ်သို့ ဝင်ကြောင်း အဝ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောဓာတုယာ-မနောဓာတ်၏၊ ဝိဇာနနဝိသေသဝိရဟော-ထူးသော သိခြင်း ကိစ္စမှ ကင်းခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တတောဇဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ မနောဝိညာဏန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ န ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ ဝိညာဏံ-ထိုမနောဓာတ် မည်သော ဝိညာဉ်သည်၊ မနတော-မနကြောင့်၊ ပဝတ္တံ-

မနောဒ္ဓါရ၊ ပ၊ ဘာဝတော။ ။ ဤအကြောင်းဖြင့် ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းထက် မနောဝိညာဉ်၏ထူးခြားပုံကို ထပ်၍ ပြပြန်၏။ မနောဒ္ဓါရဟူသည် ဘဝင်စိတ်တည်း၊ ဝိထိစိတ်ဖြစ်သောအခါ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည် စ၍ဖြစ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည် မနောဒ္ဓါရနိဂ္ဂမနမှစ (မနောဒ္ဓါရမှ ထွက်ကြောင်းအစ (အဝ) ဖြစ်သကဲ့သို့ မနောဝိညာဉ်တို့မှာ မနောဒ္ဓါရနိဂ္ဂမနမှစ မဖြစ်ကြ) ဟူလို၊ ဤပြခဲ့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ထူးခြားသော သိခြင်းကိစ္စ ရှိရကား “မနော (သိ) ဝိညာဏ (အထူးသိ)” ဟူသော နာမည်နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်၍ “အလွန် အကြူး အထူးသိတတ်သောဓာတ်” ဟုအမည်ရသည်။

မနောဒ္ဓါရနိဂ္ဂမန ပဝေသ မုစ ဘာဝတော ပန။ ။ မနောဓာတ်၏ ထိုဝိညာဏဓာတ်တို့ကဲ့သို့ ထူးသောသိခြင်းကိစ္စမှ ကင်းရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “မနောဒ္ဓါရ” စသည်မိန်း၊ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည် ဘဝင်ဟူသော မနောဒ္ဓါရမှ ထွက်ကြောင်း အစ (အဝ) ဖြစ်၏။ သမ္ပင်္ခိန္တိန်းကား မနောဝိညာဏဟူသော သန္တီရဏ စသည်တို့သို့ ဝင်ကြောင်း အစ (အဝ) ဖြစ်၏။ ဤသို့ ထွက်ကြောင်းအစ၊ ဝင်ကြောင်းအစ ဖြစ်သောကြောင့် မနောဓာတ် ၃ ပါးမှာ အထူးသိခြင်းဟူသော ဝိဇာနနကိစ္စမှ ကင်းရသည်။

တတော ဇဝ၊ ပေ၊ န ဝုစ္စတိ။ ။ ထိုကဲ့သို့ ဝိဇာနနကိစ္စမှ ကင်းသောကြောင့် (ဝိညာဏသဒ္ဓါဖြင့် အထူးပြု၍) “မနောဝိညာဏ”ဟုလည်း မဆိုအပ်၊ ပီဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်စသည်ကဲ့သို့ “ဝိညာဏ”ဟုလည်း မဆိုအပ်ကြောင်းကို ဆည်းပါ။

သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မနသော-မန၏၊ ပစ္စယော-ပစ္စည်းသည်၊ န (ဟောတိ)၊ မနသော-၏၊ ပစ္စယဘူတံ-ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (သမာနံ) ဝိ-သော်လည်း၊ မနတော-ကြောင့်၊ ပဝတ္ထံ၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒဿနာဒိနံ-မြင်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏၊ ပစ္စယော-သည်၊ (ဟုတွာ စ-လည်းကောင်း၊) တေဟိ-ထိုဒဿနအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပဝတ္ထံ (ဟုတွာ) စ-လည်းကောင်း၊ တေသံ-ထိုဒဿနအစရှိသည်တို့၏၊ ပုရေစရံ-ရှေ့သွားသည်လည်းကောင်း၊ အနုစရဉ္စ-နောက်လိုက်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါတိ-ဟူ၍၊ အဝစနံ-ပါဠိ တော်၌ ဟောတော် မမူခြင်းသည်၊ [အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်၌ “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ” ဟု ဟောတော်မမူခြင်းသည်၊] မဟာဝိပါကာနိဝါယ-မဟာဝိပါက်စိတ်တို့၏ ကဲ့သို့၊ ဇနက၊ ပေ၊ ဘာဝတော-မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်နှင့်တူကုန်သည်

နဟိ တံ။ ။တတော ဝေ အရကိုပင် ခိုင်မြဲစေလို၍ “နဟိ” စသည်မိန့်၊ ထိုမနောဓာတ်ဟူသော ဝိညာဉ်သည် ဘဝင်တည်းဟူသော မနကြောင့်ဖြစ်၍ မနအားကျေးဇူးပြုသည် မဟုတ်၊ ပစ္စ ဝိညာဉ်အား ကျေးဇူးပြုရသော ပစ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို ရည်ရွယ်သည်၊ နာပိ၊ ပေ၊ ပဝတ္ထံဖြင့် သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်း ကို ရည်ရွယ်သည်၊ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းသည် သန္တိရဏဟူသော မနအားကျေးဇူးပြုရသော်လည်း ရှေးက မနကြောင့် မဖြစ်ရ၊ ပစ္စဝိညာဉ်ကြောင့် ဖြစ်ရသည်-ဟူလို။

ဒဿနာဒိနံ ပန၊ ပေ၊ အနုစရဉ္စာတိ။ ။ပစ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် ဒဿနသဝနစသော ပစ္စဝိညာဉ်အား ကျေးဇူးပြုရ၍ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းကား ထိုဒဿနစသော ဝိညာဉ်တို့ကြောင့် ဖြစ်ရသည့်အတွက် မနောဓာတ်တို့တွင် ပစ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် ထိုဝိညာဉ်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်၍ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းက ထိုဝိညာဉ်တို့၏ နောက်လိုက်ဖြစ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် မနောဓာတ်တို့မှာ အထူးသိခြင်းဟူသော ဝိသေသဝိဇာနနကိစ္စ မရှိရကား “မနော” ဟုသာ နာမည် သေးသေးကလေးရသော ဓာတ်တစ်မျိုး ဖြစ်ရသည်-ဟူလို။ [သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌ ဓာတ် ၃ မျိုးအထူးဟု ခေါင်းတပ်၍ ဤအဓိပ္ပာယ်များကို အတိုချုပ် ပြထားသည်။]

သမ္မာ၊ ပေ၊ တိဝါ။ ။[အချို့စာအုပ်များ၌ သင်္ကပ္ပေါတိ”ဟု ပါ၏၊ နောက်အဖွင့်၌ “မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”အတွက် မဖွင့်သောကြောင့် မပါခြင်းကကောင်း၏၊ အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းပြဖြစ်သောကြောင့် ဝါသဒ္ဓါကား ပါရမည်သာ။] အဋ္ဌကထာ၌ “ယသ္မာ ပနေတံ နေဝ ကုသလံ၊ နာကုသလံ၊ တသ္မာ”ဟုအကြောင်း ပြထား၏၊ ထိုအကြောင်းပြကို မနစ်သင်္ကပ္ပေါကြောင့် အကြောင်းတစ်မျိုး ပြလို၍ “သမ္မာ၊ ပေ၊ တိဝါ” စသည်ကိုမိန့်သည်။

ဆက်ဦးအံ့---မဟာဝိပါက်သည် (တိဟိတ် ကုသိုလ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဒုဟိတ်ဝိပါက် ဖြစ်စေတတ်သော မဟာကုသိုလ်နှင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့ဖြင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် မဟာဝိပါက်စိတ်ဝယ် ကုသိုလ်စိတ်၌ကဲ့သို့ “သမ္မာ သင်္ကပ္ပေါ”ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ဤအဟိတ်

၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုမဟာဝိပါက်စိတ်တို့တွင်၊ တိဟေတုကတော-တိဟိတ် ကုသိုလ်ကြောင့်၊ ဒုဟေတုကံ-ဒွိဟိတ် ဝိပါက်သည်၊ (သဒိသံ၌ စပ်၊) ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ-ဖြစ်သော်လည်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပတာဒီဟိ-သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သဟေတုကတာယ-သဟိတ်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ သဒိသံ (ဇနကဖြစ်သော ကုသိုလ်နှင့်) တူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပဉ္စဝိညာဏသောတေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစ္စာ လေ့လာအပ်ပြီးသော၊ ဂန္တံ-ကျမ်းစာကို၊ သဇ္ဈယန္တော-သရဇ္ဈာယ်သူသည်၊ (စာပြန်သူသည်၊) သဇ္ဈာယသောတေ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းဟူသော အယဉ်၌၊ ပတိတံ-ကျရောက်သော၊ ကဉ္စိကဉ္စိ-အချို့အချို့သော၊ ဝါစနာမဂ္ဂံ-ပို့ချအပ်သော စကားအစဉ်ကို၊ န သလ္လက္ခေတိယထာ-မမှတ်လိုက်မီ သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တထာဂတဿ-၏၊ အသလ္လက္ခဏာနာမ-မမှတ်လိုက်မီခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ-ပဉ္စဝိညာဉ်ဒေသနာအယဉ်၌၊ ဈာနင်္ဂါဘာဝေါ-ဈာန်အင်္ဂါတို့၏ မရှိခြင်းသည်၊ (“ဈာနင်္ဂံ ဟောတိ” ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်၊) ဣမ-ဤသမ္ပဋိစွန့်စိတ်၌၊ အဝစနဿ-ဟောတော်မူခြင်း၏၊ ကာရဏံစ-အကြောင်းသည်လည်း၊ န မဟုတ်၊ တဒနန္တရံ-ထို ပဉ္စဝိညာဉ်၏ အခြားမဲ့

ကုသလဝိပါက်စိတ်၌ကား မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သော မဟာကုသိုလ်နှင့်မတူ၊ ထို့ကြောင့် မဟာသိုလ်၌ကဲ့သို့ “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ” ဟုဟောတော်မူ၊ [အကုသလ ဝိပါက်၌လည်း ထိုအကုသိုလ်နှင့် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပအဖြစ်စသည်အားဖြင့် မတူသောကြောင့် “မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ” ဟု ဟောတော်မူကြောင်းကိုလည်းသိပါ။]

ပဉ္စဝိညာဏ သောတေ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် သမ္ပဋိစွန့်၏ သင်္ကဟဝါရ၌ (အခြားစိတ်တို့၏ သင်္ကဟဝါရဝယ် “ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စင်္ဂံ ဈာနံ ဟောတိ” ဟုထုတ်ပြတော်မူသကဲ့သို့) ဈာနင်္ဂါကို ထုတ်ပြတော်မူ၊ ထိုသို့ ထုတ်ပြတော်မူခြင်း၌ အဋ္ဌကထာဝယ် “ပဉ္စဝိညာဏသောတေ ပတိတွာ ဂတန္တိ” ဟုအကြောင်း ပြ၏၊ ထိုအကြောင်းပြ စကား၌ “ပဉ္စဝိညာဏ သောတ ပတိတ” ၏ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ပြလို၍ “ပဉ္စဝိညာဏ သောတေတိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုစကားရပ်တွင်---

ယထာ ပဂုဏံ ပေ၊ နတ္ထိ။ ။“ပဉ္စဝိညာဏ်ကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာအယဉ်၌ သမ္ပဋိစွန့်စိတ်ကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာက ကျရောက်ခြင်း”ဟူရာ၌ “အမှတ်တမဲ့ သတိမထားမိခြင်းကို ဆိုလိုပါသလား”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယထာ ပဂုဏံ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ကြေညက်နေသော ကျမ်းစာကို စာပြန်ရာ၌ စာပြန်ခြင်းအစဉ်သည် (ရေအယဉ် စီးသလို) အဆက်မပြတ် သွားနေသောကြောင့် အကြား အကြားဝယ် တချို့ တချို့စာများကို သတိမထားသကဲ့သို့ ဘုရားရှင်မှာ ထိုကဲ့သို့ သတိမထားမိခြင်း မရှိပါ၊ ထိုကဲ့သို့ သတိမထားမိခြင်းကို “သောတပတိတ=ဒေသနာအယဉ်၌ ကျခြင်း”ဟု မဆိုလိုပါ-ဟူလို။

၌၊ နိဒ္ဒေသော-သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယကို ညွှန်ပြတော်မူခြင်းသည်၊ တံ သောတပတိတတာ-ထို ပဉ္စဝိညာဏ် ဒေသနာအယဉ်၌ ကျရောက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ) ဣတော-ဤသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယစိတ်မှ၊ ပရေသ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခွိန္တ-နိသော၊ မနောဝိညာဏဓာတုန-တို့၏၊ (သောမနဿ သန္တိရဏ ဥပေက္ခာ သန္တိရဏတို့၏၊) တံ သောတပတိတတာ-သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း ၃ ပါးကြောင့်၊) ပဉ္စ ဝိညာဏာနံ ဝိယ-ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏ ကဲ့သို့၊ အဟောတုကတာယ-အဟိတ်၏အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂပစ္စယ ဝိရဟတာယစ-မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [မရ၌ “မဂ္ဂပစ္စယ ဝိရဟတာယ စ” ဟု ပါဠိရှိ၏၊] ဝိတက္က ဝိစာရေသု-တို့သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ-နိသော်လည်း၊ ဈာနကံ ဓမ္မာနံ-ဈာ နင်တရားတို့၏၊ ဒုဗ္ဗလတ္တာ-အားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဉ္စဝိညာဏေသု ဝိယ-ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၌ကဲ့သို့၊ အဂဏန္တပဂဘာဝေါဝ-ဂဏန္တပဂ မဟုတ်သည်၏ အ ဖြစ်သည်သာ၊ ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတတာ-ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတ၏ အဖြစ် မည်၏၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “အဂဏန္တပဂဘာဝါ စ”ဟု ရှိ၏ မကောင်းပါ၊ တဉ္စ အဂဏန္တပဂဘာဝေါတိ ဧတေန သမ္ပန္နိတံ ဟု မရ၌ရှိ၏။] ဟိ-မှန်၊ တတော ဧဝ- ထိုသို့ ဒုဗ္ဗလ၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အဟောတုက ကိရိယတ္တယေပိ-အဟိတ်ကြိယာ

နဝ၊ ယေ၊ ကာရဏံ။ ။ပဉ္စဝိညာဏ် ဒေသနာတော် အယဉ်၌ “ပဉ္စဂီကံဈာနံ ဟောတိ” ဟုမပါခြင်းသည် ဤသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယ၌ ဈာနကံကို ဟောတော်မမူခြင်း၏ အကြောင်းလည်း မဟုတ်ပါ။

ယဒိ၊ ယေ၊ ပတိတတာ။ ။ပဉ္စဝိညာဏ်၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယကို အကျယ်ညွှန်ပြတော် မူခြင်းသည် ပဉ္စဝိညာဏဒေသနာသောတပတိတ အဖြစ်၏ မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် “ယဒိ” စသည်မိန့်၊ ပဉ္စဝိညာဏ်၏အခြားမဲ့၌ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယကို အကျယ် ညွှန်ပြတော်မူခြင်း ကို “ပဉ္စညာဏသောတပတိတအဖြစ်”ဟု ဆိုလိုလျှင်---

ဣတော၊ ယေ၊ န သိယာ။ ။သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယမှ နောက်ဖြစ်သော သောမနဿ-ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ၂ ပါးဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်တို့သည် ပဉ္စဝိညာဏ်၏အခြားမဲ့ မဟုတ်ရကား “ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတအဖြစ်” မဖြစ်တော့ရာ၊ ထို ၂ ပါး၌လည်း ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိ တဖြစ်သောကြောင့်ပင် “ပဉ္စဂီကံ ဈာနံ ဟောတိ”ဟု မဟောဘဲ ထားပါသည်ဟု အဋ္ဌကထာ ၌ ဆိုလတ္တံ့။

တသ္မာ၊ ယေ၊ ပတိတတာ။ ။ထိုပြုအပ်ပြီးသော အကြောင်း ၃ ပါးကြောင့် ပဉ္စဝိညာဏ် သည် အဟိတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယ၏ အဟိတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်၌ ဧကဂ္ဂတာသည် မဂ္ဂ ပစ္စယသတ္တိမှ ကင်းသကဲ့သို့၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယ၌ ဧကဂ္ဂတာ၏ မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိမှ ကင်းခြင်းဖြစ်ရကား သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယ၌ ဝိတကံဝိစာရတို့ရှိကြသော်လည်း ထိုဝိတကံဝိစာရနှင့်တကွ ဈာနင်တရားအားလုံး၏

၃ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ဈာနင်္ဂါနိ-ဈာနင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗလောနိ စ-ဗိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂဟဝါရေ-သင်္ဂဟဝါရ၌၊ န ဥဒ္ဓတာနိ-ထုတ်ပြတော်မမူအပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ဈာနပစ္စယ ကိစ္စမတ္တတော-ဈာနပစ္စည်း၏ ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်မျှကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ဒုဗ္ဗလောနံ-အားမရှိကုန်သော၊ ဧတ္ထ-ဤသမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းစသည်တို့၌၊ ဝိတက္ကာဒိနံ-ဝိတက် အစရှိသည်တို့၏၊ ဈာနပစ္စယ တာ-ဈာနပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သမာနဝတ္ထုကံ-တူသော မှီရာရှိသော၊ အနန္တရပစ္စယ-အနန္တရပစ္စည်းကို၊ (တူသော မှီရာဟဒယဝတ္ထုရှိသော သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းဟူသော အနန္တရပစ္စည်းကို) လဘိတွာ-ရ၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်ရသော၊ သန္တီရဏံ-သန္တီရဏသည်၊ မနောဓာတုတော-သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းဟူသော မနောဓာတ်ထက်၊ ဗလဝတရံ-သာ၍ အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ တံ-ထိုသန္တီရဏသည်၊ ယထာရမဏံ-အာရုံအားလျော်စွာ၊ (ဣဒ္ဓ၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တ အာရုံအားလျော်စွာ) အာရမဏရသံ-အာရုံ၏အရသာကို၊ အနဘဝန္တံ-ခံစားလသော်၊ သာတိသယာနဘဝတ္တာ-အလွန်အကဲနှင့်တကွ ခံစားခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဇ္ဇေ-ဣဇ္ဇာရုံ၌၊ သောမနဿသဟဂတံ-သောမနဿသဟဂုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တေ-ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံ၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ အယံ၊ ဝေ၊ ယေဝါတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

အားနည်းသည့်အတွက် (ပဉ္စဝိညာဉ်၌ကဲ့သို့) ဈာနင်ဟု ရေတွက်ခြင်းငှါ မထိုက်ခြင်းကိုသာ "ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတအဖြစ်"ဟု ဆိုလိုသည်။

အဇ္ဈပ်မှာ။ ။ "ပဉ္စဝိညာဏသောတ၌ ကျခြင်း"ဟူရာဝယ် (၁) အမှတ်တမဲ့ဖြစ်သွားခြင်းလည်းမဟုတ်၊ (၂) ပဉ္စဝိညာဉ်၌ ဈာနင်မပါခြင်းသည် ဤသမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်း၌ ဈာနင်ကို မဟောခြင်း၏ အကြောင်းလည်းမဟုတ်၊ (၃) ပဉ္စဝိညာဉ် ဒေသနာ၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းကို ဟောတော်မူခြင်းလည်းမဟုတ်၊ အမှန်မှာ ပဉ္စဝိညာဉ်၌ ဧကဂ္ဂတာသည် အားနည်းသည့်အတွက် ဈာနင် ဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်သကဲ့သို့ ဝိတက်စသည်တို့၏လည်း အားနည်းသည့်အတွက် ဈာနင်အရေအတွက်သို့ မရောက်ခြင်းကို "ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတတာ"ဟု မှတ်ပါ-ဟူလို။

ဈာနပစ္စယ ဝေ၊ ပန။ ။ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်း၌ရှိသောဝိတက်စသည်တို့ကို အားနည်းသောကြောင့် "ဈာနင် ဟောတိ"ဟု ဟောတော်မမူလျှင် "ပဋ္ဌာန်း၌ အဘယ်ကြောင့် ဈာနပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်စေရပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ဈာနပစ္စယ ကိစ္စမတ္တတော ပန"စသည်မိန့်၊ အာရုံကိုရှုခြင်းဟူသော ဈာနပစ္စည်း၏ ကိစ္စမျှလောက်တော့ ရှိသောကြောင့် စိတ်၌ယှဉ်သည့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော ဝိတက်စည်ကို ဈာနပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရပါသည်-ဟူလို။

["မိရာတူ၍ အားရှိသည့်အတွက် အာရုံအားလျော်စွာ သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာ ဖြစ်ရလျှင် ဝုဋ္ဌောလည်း ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ပါတော့လော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝေါဋ္ဌပနံ ပန" စသည်မိန့်၊ [ပန-ဆက်၊ ဝေါဋ္ဌပနံ-ဝုဋ္ဌောသည်၊ ဗလဝဘာဝေ- အားရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိဝိ-သော်လည်း၊ (မိရာတူမှ အနန္တရပစ္စည်းကိုရ ၍ အားရှိပါသော်လည်း၊) ဝိပါကပ္ပဝတ္ထိ-ဝိပါကစိတ်အစဉ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ နိ ဝတ္တေတွာ-နစ်စေ၍၊ ဝိသဒိသံ မတူသော၊ မန-ဇောစိတ်ကို၊ ကရောန္တံ-ပြုရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မနသိကာရကိစ္ဆန္တရယောဂတော-မတူသောစိတ်ကို ပြုရခြင်းဟူသော ကိစ္စတစ်ပါးနှင့် ယှဉ်ရခြင်းကြောင့်၊ [မနသိဋ္ဌံ-သို့ကို ကံ အနက်၌ သက်စေ။] ဝိပါ ကောဝိယ-ဝိပါကသည်ကဲ့သို့၊ အနဘဝနမေဝ-ခံစားရုံသည်သာ၊ န ဟောတိ-မ ဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတမေဝ-ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ တထာ-ထိုအတူ၊ (မိရာတူမှ အနန္တရပစ္စည်းကိုရ၍ အားရှိပါသော်လည်း၊) ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနံ-ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနံး စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ကိစ္စဝသေန- အာဝဇ္ဇနံးကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အပုဗ္ဗတ္တာ-ရှေးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အ သစ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ ဟောတိ။)-အဟေတုက ကုသလဝိ ပါက ဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝိပါကစိတ် အဖွင့်

☞ အလောဘော၊ ပေ၊ အာဒိသု-တို့၌၊ တာဝ-အဗျာကတပက္ခမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဋ္ဌိဋ္ဌေ-သော)၊ ကုသလပက္ခေ-၌၊ အလောဘာ ဒေါသာနံ-တို့၏၊ နိဒ္ဒေသေသု- နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ယော၊ ပေ၊ အလောဘော ကုသလမူလန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယော၊ ပေ၊ အဒေါသော ကုသလမူလန္တိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ ဣဓာ ပိ-ဤအဗျာကတပက္ခ၌လည်း၊ တံ နိဒ္ဒေသေသု-ထိုအလောဘ၊ အဒေါသတို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ အလောဘော အဗျာကတမူလန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဒေါသောအဗျာ

အလောဘော၊ ပေ၊ အာဒိသု။ ။မဟာဝိပါကစိတ်၌ ပါဠိတော်ဝယ် "အလောဘော အဗျာ ကတမူလံ၊ အဒေါသော အဗျာကတမူလံ၊ အမောဟော အဗျာကတမူလံ"ဟု ပုဒ်ထူးများကို ထုတ် ပြထား၏။ [အချို့ပါဠိတော် စာအုပ်များ၌ "အမောဟော အဗျာကတမူလံ" ပုဒ်ကျနေ၏။ ပါဠိ တော်ကြည့်ပါ။ ထိုတွင် "အမောဟော အဗျာကတမူလံ"သည် ကုသလပက္ခ၌ ပညိန္ဒြိယစသော နိဒ္ဒေသမှာ မပါဘဲ ဤဝိပါကပက္ခ၌ အထူးပါနေသောကြောင့် ထိုပါဠိနှင့်စပ်၍ စိစစ်လိုရကား "အလောဘော အဗျာကတမူလန္တိ အာဒိသု"စသည်ကို မိန့်သည်။ ["အမောဟော အဗျာကတမူလ"န္တိ ပါဠေ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တံ ပရိဟရိတံ "အလောဘောတိ" အာဒိ ဝုတ္တံ၊-မရ။]

ကတမူလန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ယုဇ္ဈေယျ-သင့်ရာ၏၊ ပန-ကား၊ ပညိန္ဒြိယာဒိ နိဒ္ဒေသေသု-ပညိန္ဒြိယအစရှိသော ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ပညာရတနံ၊ ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ တတ္ထပိ-ထိုကုသလ ပက္ခန္ဓ်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အမောဟော ကုသလမူလန္တိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ဣဓာပိ-ဤအဗျာကတပက္ခန္ဓ်လည်း၊ အမောဟော အဗျာကတမူလန္တိ ပါဠိတော် ပါ၌သည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-မဖြစ်ထိုက်သည်၊ သိယာ-၏၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ (“အမောဟော အဗျာကတမူလံ”ဟူသောပါဠိ မဖြစ်သင့်ရာပါသော်လည်း၊) ဧတံ-ဤအမောဟော အဗျာကတမူလံ ဟူသောစကားကို၊ အလောဘာဒေါသာနံ ဝိယ-တို့၏ကဲ့သို့၊ အမောဟဿပိ-၏လည်း၊ အဗျာကတမူလဒဿနတ္ထံ-အဗျာကတမူလ အဖြစ်ကိုပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဝိညတ္တိဇနကတောတိ-ဟူသော အကြောင်းဖြင့်၊ ကာယ၊ ပေ၊ နိဝါရဏံ-ကာယကမ္မဒွါရ၊ ဝစီကမ္မဒွါရတို့ကို တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ၊ အဝိပါကဓမ္မတောတိ-ဟူသော အကြောင်းဖြင့်၊ မနောကမ္မဒွါရနိဝါရဏဉ္စ-ကိုလည်း၊ (ကရောတိ၊) [စဖြင့် “ကာယကမ္မဒွါရ၊ ဝစီကမ္မဒွါရ ၂-ပါးကို ဆည်းသည်”ဟုမရဆို၏၊ “ကမ္မပထဆောဒကို တားမြစ်သည်”ဟုလည်း ဆည်းသင့်၏။] (ကသ္မာ အဝိပါကဓမ္မတောတိ မနောကမ္မဒွါရနိဝါရဏဉ္စ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ဝိပါကဓမ္မာနံ-အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောရှိသော ကုသိုလ်တို့၏၊ ကမ္မဒွါရံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အဝိပါကဓမ္မတောတိ ကမ္မဒွါရနိဝါရဏဉ္စ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊) တထာ အပ္ပဝတ္တိတောတိ-ကား၊ ဒါန၊ ပေ၊ ဘာ

ကုသလပက္ခေ၊ ပေ၊ ဣဓာပိ၊ ပေ၊ ယုဇ္ဈေယျ။ ။ကုသိုလ်အဖို့၌ အလောဘနိဒ္ဒေသဝယ် “အလောဘော ကုသလမူလံ ဟုလည်းကောင်း၊ အဒေါသနိဒ္ဒေသဝယ် “အဒေါသော ကုသလမူလံ” ဟုလည်းကောင်း၊ ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤ အဗျာကတဝိပါက နိဒ္ဒေသ၌လည်း “အလောဘော အဗျာကတမူလံ” ဟုလည်းကောင်း၊ “အဒေါသော အဗျာကတမူလံ” ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူခြင်းသည် သင့်စရာရှိပါ၏။

ပညိန္ဒြိယာဒိ၊ ပေ၊ သိယာ။ ။ကုသိုလ်အဖို့ဝယ် ပညာနိဒ္ဒေသ၌သာ “အမောဟော ကုသလမူလံ” ဟု ဟောတော်မူ၍ နောက်နောက် ပညိန္ဒြိယစသော နိဒ္ဒေသတို့၌ကား “ပညာရတနံ၊ ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ” တိုင်ရုံသာ ဟောတော်မူ၍ “အမောဟော ကုသလမူလံ” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤ အဗျာကတဝိပါက နိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်၌လည်း “အမောဟော အဗျာကတမူလံ” ဟူသော ပါဠိတော်ပါ၌သည် မရှိသင့်ရာ။

အလောဘာ ဒေါသာနံ ဝိယ။ ။သို့သော် ပါဠိတော်၌ရှိနေရကား အလောဘ အဒေါသတို့ကဲ့သို့ အမောဟလည်း အဗျာကတမူလတစ်ပါး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ “အမောဟော အဗျာကတမူလံ” ဟူသော ဤစကားကို ဟောတော်မူသည်-ဟု သိသင့်ပါသည်။

ဝေဒန-ဒါန အစရှိသော ပုညကြိယာဝတ္ထု၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အပ္ပဝတ္တိတော-ကြောင့်၊ (ဣဓ နတ္ထိဉ္စစပ်၊) ဧတေန-ဤတထာ အပ္ပဝတ္တိတောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ပုည၊ ပေ၊ မေဝ-ပုညကြိယာဝတ္ထု အပြားကိုသာ၊ နိဝါရေတိ။

ဗလဝပစ္စယေဟိတိ-ကား၊ ပယောဂေန-လုံ့လပယောဂနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ နိပ္ပန္နေ ဟိ-ပြီးစီးကုန်သော၊ အာရမဏာဒိ ပစ္စယေဟိ-အာရုံအစရှိသော အကြောင်းတို့ ကြောင့်၊ (ဥပ္ပန္နံ အသင်္ခါရိကံဉ္စစပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ အသင်္ခါရိကာဒိသု-အသင်္ခါရိက အစ ရှိသောစိတ်တို့တွင်၊ ယေန ဂေနစိ-သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကံကို၊ အာယူ ဟိတေ-အားထုတ်အပ်သော်၊ အသင်္ခါရေန-သင်္ခါရ မရှိသော၊ အပ္ပယောဂေန-လုံ့ လပယောဂမရှိသော အာရုံစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ကမ္မ၊ ပေ၊ ဌာနေ-ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်၏ ရှေးရှုထင်ရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနော-ဖြစ်လသော်၊ အသင်္ခါရိကာ-အသင်္ခါရိက ပဋိသန္ဓေသည်၊ ဟောတိ၊ သသင်္ခါရေန-သင်္ခါရနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပယောဂေန-လုံ့လပယောဂနှင့် တကွ ဖြစ်သော အာရုံစသောအကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ကမ္မာဒိပစ္စုပ္ပန်ဌာနေ-ကံ အစ ရှိသော နိမိတ်၏ရှေးရှုထင်ရာအခါ၌၊ (ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော်၊) သသင်္ခါ ရိကာ-သသင်္ခါရိက ပဋိသန္ဓေ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘဝင်္ဂစုတိယာ ပန-ဘဝင်္ဂ စုတိ တို့သည်ကား၊ ပဋိသန္ဓိသဒိသာဝ-ပဋိသန္ဓေနှင့် တူကုန်သည်သာ၊ တဒါရမဏဉ္စ- တဒါရုံကိုလည်း၊ ကုသလာကုသလာနိ ဝိယ-တို့ကိုကဲ့သို့၊ အသင်္ခါရိကဉ္စ-အသင်္ခါ ရိကတဒါရုံကိုလည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဋ္ဌဉ္စ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ဧတေသု-ဤမဟာဝိပါကံစိတ် ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဗလဝဉ္စ-အားရှိသော စိတ်ကို လည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဗလဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိစာရေတု-စိစစ်ခြင်းငှါ၊ တတ္ထ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ ကာလ၊ ပေ၊ ဣမတိတိ-ကား၊ အပ္ပါ၊ ပေ၊ ဗဟုလေ-တို့သောအသက် ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ၏များပြားရာဖြစ်သော၊ ကာလေ-အခါ

ကာလဝသေန ပန။ ။ “အသင်္ချေတိုင်အောင် အသက်ရှည်နိုင်သော်လည်း မွေးဖွားရာ ကာလအလိုက် အပြောင်းအလဲရှိရသည်”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသောကြောင့် ထိုသို့ ပြောင်းလဲ ရပုံ အကြောင်းကို ပြလို၍ “အပ္ပာယုက” စသည်ကိုမိန့်သည်။ [ပရိပုဗ္ဗ နမုဓာတ်သည် ပင်ကိုယ် သဘောမှ ပြောင်းလဲရခြင်းဟူသော အနက်၊ ဝိကာရ (ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အစာကြေခြင်း) ဟူသော အနက်စသည်ကိုဟော၏။ န ကို ဣ ပြု။]

အပ္ပါယုက၊ ပေ၊ ကာလေ။ ။ အပ္ပါယုကံ-တို့သော အသက်ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို (ဘာဝပ္ပ ဓာန)+သံဝတ္ထေတိတိ အပ္ပါယုကသံဝတ္ထနကံ၊ တံစ+တံ+ကမ္မဉ္စာတိ အပ္ပါယုကသံ ဝတ္ထနကကမ္မံ၊ ထိုကဲ့သို့ ကံရှိသူတွေ များနေရာကာလကို “အပ္ပါယုကသံ ဝတ္ထနက ကမ္မဗဟုလ” ဟုခေါ်သည်။

၌၊ တံ ကမ္မသဟိတသန္တာနဇနိတသုက္ကသောဏိတ ပစ္စယာနံ-ထိုက်နှင့်တကွဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဖြစ်စေအပ်သော သုက်သွေးဟူသော အကြောင်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ တံ မူလကာနံ-ထို အပ္ပါယုကသံဝတ္တနကကံလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော၊ စန္ဒ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံစ-လ , နေတို့၏ မညီမညွတ်လှည့်လည်ခြင်း အစရှိသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဥတု အာဟာရအစရှိသော မညီမညွတ်သော အကြောင်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဏမတိ-ညွတ်ကောင်းရ၏၊ ဝါ-ပြောင်းလွဲရ၏။

တံကမ္မ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ။ ။သတ္တဝါတို့သည် ကံကိုအရင်းခံ၍ လူထံ၌ ဖြစ်ကြရသော် လည်း မိဘတို့၏ သုက်သွေးက အရေးတကြီး ကျေးဇူးပြုပေး၏၊ အပ္ပါယုက သံဝတ္တနကကံ နှင့်တကွ ဖြစ်သော မိဘတို့၏ သန္တာန်ဝယ် ဖြစ်စေအပ်သော သုက်သွေးသည် ကိုယ်ဝန်သူငယ် ကလေးကို အသက်ရှည်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်။ [မိဘတို့၏ သုက်သွေးက ကျန်းမာသန်ရှင်း၍ အားရှိမှသာ ထိုသွေး၌ သန္ဓေတည်ရသော ကလေးတို့ကို အသက်ရှည်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏။]

တံမူလကာ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ။ ။အပ္ပါယုက သံဝတ္တနကကံ အရင်းခံ၍ (ပဝတ္တိ အခါ ၌လည်း မတရားမှုအကုသိုလ် အထုအထည်အားကြီးသော သတ္တဝါတို့၏ လက်ထက်ဝယ်) လ-နေတို့နှင့်တကွ နက္ခတ်တာရာတို့လည်း လမ်းရိုး လမ်းမှန်သွား၍ မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ဥတု လည်း ဖောက်ပြန်ရကား ထို လ, နေစသည်တို့၏ မညီမညွတ်လှည့်လည်မှုကြောင့် ဆောင်း နွေ မိုး ဟုဥတုရာသီလည်း မမှန်မကန် ဖောက်ပြန်လေတော့သည်။

ဥတုအာဟာရဒီ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ။ ။ထိုဥတုဖောက်ပြန်၍ မိုးလေ မမှန်ရကား ကောက် ပဲသီးနှံတို့လည်း အဆန်အဆီ ပြည့်ပြည့်ဝဝမရှိကြ၊ ထိုဥတု၌နေ၍ ထိုအာဟာရကို စားရသော သတ္တဝါတို့သည် အာဟာရဓရုပ် ညံ့ဖျင်း၍ ရောဂါဘယ ထူပြောရကား ကံထူးပါသော ဘုရား အလောင်းတော်တို့သော်မှ ကံရှိသလောက် အသက်မရှည်နိုင်ကြဘဲ ကာလအားလျော်စွာ အသက် တိုကြရသည်၊ [အင်္ဂုတ္တရ စတုတ္ထနိပါတ်၊ ပတ္တကမ္မဝဂ်၊ အဓမ္မိကသုတ်နှင့် သုတ်မဟာဝါမဟာ ပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာတို့ကိုကြည့်မှ ဤအဓိပ္ပာယ်များကို သာ၍ သဘောကျနိုင်ပါသည်။]

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ အဖွင့်

ယတော-အကြင်ကံကြောင့်၊ ယတ္တကော-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝိပါကောစ-အကျိုးသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ယသ္မိံ စ ဌာနေ-အကြင် ဌာန၌လည်း၊ (ပဋိသန္ဓေစသော ဌာန၌လည်း၊) ဝိပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ တံ-ထိုက်၊ အကျိုး၊ အကျိုးဖြစ်ရာဌာနကို၊ ဒဿေတုံ-၎င်း၊ ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ-ကို၊ အာရဒ္ဓါ၊ ဧတ္တဝါတိ-ကား၊ ကောယ-တစ်ပါးသော၊ စေတနာယ-ဖြင့်၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်သော၊

၅၁၆

အဋ္ဌသာလိနိ မူလသီကာ

[ဝိပါကုဒ္ဒါရ

ကမ္မေဝ-ကံကြောင့်ပင်၊ (ဥပ္ပဇ္ဈိန္ဒြစပ်)၊ ဒုဟေကပဋိသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ ဒွါဒသက
 မဂ္ဂေါပိ-၁၂-ပါးအပြားရှိသော အကျိုးသည်လည်း၊ ဒွါဒသကပကာရောပိ-၁၂-
 ပါးအပြားရှိသော အကျိုးသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဟေတုက
 ပဋိသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ အဟေတုကဋ္ဌကမ္မိ-အဟိတ်ဝိပါကံ ရှစ်ပါးအပေါင်းသည်လည်း၊
 (ဟောတိဋ္ဌစပ်။)

အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိကာန-အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်ကံတို့၏၊
 သသင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကဝိပါကသင်္ကရ-သသင်္ခါရိက ဝိပါကတို့၏ ရောယှက်ခြင်းကို၊
 အနိစ္စန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဒုတိယတ္ထေရော-သည်၊ (မဟာဒတ္တ
 ထေရ်သည်)၊ ဒွါ ဒသာတိအာဒိမာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ ပုရိမဿ-ရှေ့၌ဖြစ်သောထေရ်၏၊
 (မတိယာ-အလိုအားဖြင့်)၊ ပစ္စယတော-အကြောင်းကြောင့်၊ (ပဝတ္တိအခါ၌ ဖြစ်သော
 ဗလဝဒုဗ္ဗ လစသော အကြောင်းကြောင့်)၊ သသင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကဘာဝေါ-သည်၊
 (ဟောတိ)၊ [“ကံကြောင့်ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ ဒုဗ္ဗလပစ္စယကြောင့် သသင်္ခါရိက၊
 ဗလဝပစ္စယ ကြောင့် အသင်္ခါရိက ဖြစ်ရသည်”ဟူလိ။] ဣတရေသံ-အခြားထေရ်တို့၏၊
 (မဟာ ဒတ္တထေရ်၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်တို့၏)၊ (မတိယာ) ကမ္မတော-ကံကြောင့်၊
 (သ သင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကဘာဝေါ ဟောတိ)၊ တတိယော-တတိယထေရ်သည်၊
 (မဟာ ဓမ္မရက္ခိတထေရ်သည်)၊ တိဟေတုကတော-တိဟိတ်ကံကြောင့်၊ ဒုဟေတုကံပိ-
 ခွံ ဟိတ်ဝိပါကံကိုလည်း၊ (ပိဖြင့် အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိကပြောင်းလဲခြင်းကိုဆိုသည်)၊
 အနိစ္စန္တော (ဟုတွာ) ဒသာတိအာဒိမာဟ။

ဣမသ္မိံ ဝိပါကုဒ္ဒါရဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဒါရအရာ၌၊ ကမ္မပဋိသန္ဓိဝတ္ထာနတ္ထံ-
 ကံ၊ ပဋိသန္ဓေတို့ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သာကေတပဉ္စ-ကို၊ ဂဏှိ
 သု- (ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့) ယူကုန်ပြီ၊ ကမ္မဝသေန-ရှေးကံ၏ အစွမ်းကြောင့်၊
 ဝိပါကဿ-၏၊ တံ၊ ပေ၊ နိမိတ္တတံ-ထိုထိုအလောဘစသော ဂုဏ်၊ လောဘစသော
 အပြစ်တို့၏ များခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ၊ ဥဿဒ
 ကိတ္တနံ-ဥဿဒကို ပြောဆိုကြောင်းစကားကိုး ဂဏှိသု။

အာယုဟိတော ကမ္မေဝ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧတ္ထေဝ”၏ ရှေ့ဝယ် ကောယ ကုသလ
 စေတနာယ သောဋ္ဌသဝိပါကစိတ္တာနိ၊ ဥပ္ပဇ္ဈိဟု ရှိသောကြောင့် “ဧတ္ထေဝ” အတွက် “ရှေ့ဝါကျ
 က စေတနာကို စွဲရသည်”ဟု ထင်ဖွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ထိုသို့ မစွဲဘဲ “စေတနာဖြင့် အား
 ထုတ်အပ်သော ကံကို (ကိုယ်မှု နတ်မှု စိတ်မှုကို) စွဲပါ”ဟု သိစေလို၍ “ကောယ၊ ပေ၊ ကမ္မ
 ဧဝ” ဟုဖွင့်သည်၊ [ကောယ၊ ပေ၊ အာယု ဟိတေယေဝါတိ စေတန စတသဒ္ဓဿ (ဧတ္ထေဝ၌
 စတသဒ္ဓါ၏) စေတနာယ အာမသနံ နိဝတ္ထေတိ၊ ကမ္မေယေဝါတိ အာယုဟိတော ကုသလကမ္မ
 ဧဝ၊-မဓု။]

ဟောတုကိတ္တနံ-ဟောတုကိတ္တနံကို၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ (“တိဟောတုက ကမ္မဉ္စိ တိဟောတုကမ္မိ၊ ပေ၊ ဝိပါကံ ဒေတိ” ဟူသော ဤနေရာ၌) ပဌမတ္ထေရဿ-၏၊ (တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏၊) အဓိပ္ပာယေန-အလိုအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒုတိယတ္ထေရဒါဒိသု-ဒုတိယထေရ်၏ ဝါဒအစရှိသည်တို့၌၊ ဝိသေသံ-အထူးကို၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ-ထိုထိုနေရာ၌သာ၊ ဝက္ခာမိ-အံ့၊ ဉာဏဿ- (တိဟိတ်ကံ၌ပါသော) ဉာဏ်၏၊ စေန္ဒာဒိ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-စေန္ဒာဒိဝိပတ္တိ၏ အကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဟောတုကံ-တိဟိတ်ကံသည်၊ အတိဒုဗ္ဗလံ-အလွန် အားမရှိသည်၊ သမာနံပိ-သော်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ အာကမုန္တံ-ငင်ရသည်ရှိသော်၊ ဒုဟောတုကံ-ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကိုသာ၊ အာကမေယျ-ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဟောတုကာ နဟောတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော၊) အာဟ။

ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌၊ သုဂတိယံ-သုဂတိဘဝ၌၊ စေန္ဒ ဗမိရာဒိပိဝိပတ္တိယာ-စေန္ဒ၊ စေဗမိရ အစရှိသော ဝိပတ္တိ၏၊ အဟောတုကဥပပတ္တိ-အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ကြည့်၍၊ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ-ဂတိ၏ပြည့်စုံခြင်း၌၊ (သုဂတိဘဝ၌) [“ဂတိသမ္ပတ္တိယာ-ဂတိ၏ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ သတ္တိ-သော်”ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊] သဟောတုကောပပတ္တိ-

အဟောတုကာ န ဟောတိ”ဟုဆိုထား၏။ “ထိုစကားကို အဘယ့်ကြောင့် ဆိုပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဉာဏဿ” စသည်မိန့်၊ တိဟိတ်ကုသိုလ်ကံ၌ ဉာဏ်ယှဉ်လျက်ပါ၏၊ [စေန္ဒာဒိ ဝိပတ္တိနိမိတ္တ”ဟူသည် မောဟတည်း၊ ထိုမောဟ ကြီးသူသာ ကံ ပြုစဉ်က ဉာဏ်မရှိခဲ့၍ စေန္ဒ စသော ဝိပတ္တိဖြစ်ရသည်။] ထိုဉာဏ်သည်စေန္ဒ စေဗမိရစသော ဝိပတ္တိ၏အကြောင်းဖြစ်သော မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဉာဏ်ပါသော တိဟိတ်ကုသိုလ်ကံသည် အလွန် အားသေးသောကံ ဖြစ်စေကာမူ ပဋိသန္ဓေကျိုးပေးရာ၌ ဒုဟိတ် ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုသာ ပေးစရာရှိ၏၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုကား ပေးမည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “တိဟောတုက ကမ္မေန၊ ပေ၊ အဟောတုကာ န ဟောတိ”ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

ယံ ပန ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂေ။ “တိဟိတ်ကံကြောင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်၍၊ ဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှင့် အဟိတ်ပဋိသန္ဓေဖြစ်၏” ဟူသောအဋ္ဌကထာစကားကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတော်မူအပ်သော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် (ဂတိကထာ) ပါဠိတော်နှင့် ညှိ၍ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ပန” စသည်ကိုမိန့်သည်။

သုဂတိယံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ “သုဂတိဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေကို ပြတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် စေန္ဒ စေဗမိရစသော ဝိပတ္တိ၏အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို မပြဘဲရှောင်ကြည့်၍---ဂတိသမ္ပတ္တိဟူသော သုဂတိဘဝ၌ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကိုသာ ပြတော်မူလိုရကား ပုစ္ဆာထုတ်စဉ်ကပင် “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ အဋ္ဌန္တဟောတူနံ ပစ္စယာ ဥပုတ္တိ ဟောတိ” ဟုသာမိန့်တော်မူသည်၊ [တိစ္စေဝံ၌ ဧဝဖြင့် “သတ္တန္တဟောတူနံ ပစ္စယာ”ဟု မိန့်တော်မူခြင်းကို ကန့်သတ်၍]

သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို၊ ဒသေသန္ဓေ-ပြတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊
 ဂတိသမ္ပတ္တိယာ၊ ပေ၊ ဟောတိစ္စေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီး၊ ဂတိသမ္ပတ္တိ
 ယာ-၌၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ-ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ၌၊ [“ဂတိသမ္ပတ္တိယာ-သည်၊
 သတိ-သော်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ-ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေကို၊ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗေ-ပြီး
 စေထိုက်သော်” ဟုလည်းပေးနိုင်၏၊] အဋ္ဌန္တံ-နိဿာ၊ ကတမေသံ ဟေတုနံ-အဘယ်
 ဟိတ်တို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပပတ္တိ-ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်၊ ဟော
 တိ-နည်း။

တေန-ထိုစကားဖြင့်၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေန-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ ကမ္မနာ-
 ကံကြောင့်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တပဋိသန္တိ-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ဤ အနက်
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒီပိတံ-ဟောတိ၊ အညထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ သတ္တန္တံ၊ ပေ၊ ဟော
 တိတိ ဣဒမ္ပိ-ဟောတိ ဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ ဝုစ္စေယျ-ဟောအပ်ရာ၏၊
 ဟိ-ဗျေ၊ တစ်နည်း (ကသ္မာ သတ္တန္တံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဣဒမ္ပိ၊ ဝုစ္စေယျ-ရာနည်း၊)
 ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ၊ ပေ၊ နာမရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တောပပတ္တိ
 ယံ-ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေအခါ၌၊ ဝိသန္တိတယထာ-ဖြေဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
 တူ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တတော-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကြောင့်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တုပပတ္တိယာ စ-
 ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေသည်လည်း၊ ဝိစ္စမာနာယ-ရှိလသော်၊ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ၊
 ပေ၊ ကုသလာတိ-ဟူ ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောပြီး၍၊ အညတ္တ စ-အခြားသော နိကန္တိက္ခဏ၊

ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ။ ပဋိသန္တိဒါမင်္ဂ အဋ္ဌကထာဝယ် “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ
 တိ-၊ ပေ၊ မနုဿဒေဝသင်္ခါတာယ တိသမ္ပတ္တိယာ”ဟုလည်းကောင်း “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေဟိ
 ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ပဋိသန္တိက္ခဏေ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ အနုဒ္ဓိကာ၌ကား “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ
 သတိ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ပဋိသန္တိမိ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗေ” ဟုထည့်ပါ၍နှင့်တကွ ဖွင့်သည်။

တေန၊ ပေ၊ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ။ထိုပါဠိတော်၌ “အဋ္ဌန္တံ ဟေတုနံ”အရ ဟိတ်ရှစ်ပါး
 သရုပ်ကို နောက် အဖြေပါဠိတော်၌ ထုတ်ပြလတ္တံ့ဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ပင် “တိဟိတ်ကု
 သိုလ် ပြုဆဲခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ် ၃ ပါး၊ နိကန္တိက္ခဏ၌ (လောဘ၊ မောဟ) အကုသိုလ်ဟိတ်
 ၂ ပါး၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကထာတဟိတ် ၃ ပါး၊ ဤရှစ်ပါးတည်း”ဟု သိပါ၊ ထို“အဋ္ဌန္တံ
 ဟေတုနံ” စသော စကားဖြင့် “ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်နိုင်”
 ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြအပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။

အညထာ၊ ပေ၊ ဝုစ္စေယျ။ ။အညထာ-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ်ပဋိသန္ဓေ
 မဖြစ်နိုင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါး၊ ဖြစ်နိုင်၏ဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်အနက်ကို
 ယူအပ်လျှင် “သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ” ဟူသော ဤစကားကိုလည်းဟော
 တော်မူစရာ ရှိ၏၊ ဟောကားမဟော-ဟူလို၊ [“သတ္တန္တံ ဟေတုနံ” ဟူသည် ဒွိဟိတ်ကုသိုလ် ပြု
 ဆဲခဏ၌ အလောဘ၊ အဒေါသဟိတ် ၂ ပါး၊ နိကန္တိက္ခဏ၌ အကုသိုလ်ဟိတ် ၂ ပါး၊ ပဋိသန္ဓေ
 ခဏ၌ အဗျာကထာဟိတ် ၃ ပါးတည်း။]

ကထာအဖွင့်]

နိဿယ

၅၁၉

ပဋိသန္ဓေခဏတို့၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တနယောနေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေကို၊ ကာတုံ-
ငှါ၊ သက္ကာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သတ္တန္တံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဣဒမ္ပိ ဝုဇ္ဈေယျ၊) [ဂတိ
သမ္ပတ္တိယာ-၌၊ ပေ၊ ဟောတိ-နည်း၊ ကုသလဿ ကမ္မဿ-၏၊ ဧဝနက္ခဏေ-
စောခဏ၌၊ တယော-ကုန်သော၊ ကုသလာ-ကုန်သော၊ ဟောတူ-ဟိတ်တို့သည်၊ တသ္မိ-
ခဏေ-ထို ဇောခ ဏ၌၊ ဇာတစေတနာယ-ဖြစ်သော စေတနာအား၊ သဟဇာတ
ပစ္စယာ-သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေန-ထိုသို့
သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလမူလပစ္စယာပိ-
ကုသိုလ် မူလဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊
ဣတိ-သို့၊) ဝုစ္စတိ၊ နိကန္တိက္ခဏေ-သာယာဆဲခဏ၌၊ ပေ၊ တသ္မိခဏေ-ထို သာ
ယာဆဲခဏ၌၊ ပေ၊ ပဋိ သန္တိက္ခဏေ-၌၊ ပေ၊ တသ္မိခဏေ-ထို ပဋိသန္ဓေ ကဏ၌၊
ပေ၊ တေန-ကြောင့်၊ နာမ ရူပပစ္စယာပိ-နာမ်ရုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်
လည်း၊ ဝိညာဏံ-ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ် သည်၊ (ဟောတိ၊) ဝိညာဏပစ္စယာပိ-
ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဟူသောအကြောင်းကြောင့် လည်း၊ နာမရူပံ-ယှဉ်ဘက် စေတသိက်
ဟူသော နာမ်၊ ကမ္မဇရုပ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စတိ။

ယထာ ဟိ၊ ပေ၊ ကာတုန္တိ။ “ဣဒမ္ပိ ဝုဇ္ဈေယျ”ဟုဆိုထိုက်သော စကားကို အကြောင်း
ပြု၍ အကျယ်ချဲ့လိုသောကြောင့် “ယထာဟိ”စသည်မိန့်သည်။ ဤစကား၏နယ်ကား “ဝိသဇ္ဇနံ
ကာတုန္တိ”တိုင်အောင်တည်း၊ သို့ဖြစ်၍ “ဣတိ-ထို့ကြောင့် (ထိုသို့ ဝိသဇ္ဇနပြုခြင်းငှါတတ်
ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သတ္တန္တံ ဟောတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိတိ ဣဒမ္ပိ ဝုဇ္ဈေယျ”
ဟု ပြန်လှည့်ရသည်။ [ဝတ္ထုဗ္ဗဿ (ဆိုထိုက်သော) ဣဒမ္ပိတိ ဧတဿ (ဣဒမ္ပိဟူသော ဤစကား
၏) ကာရဏံ ဝိဘာဝေတုံ ယထာဟိတိအာဒိ ဝုတ္တံ-မဓု]

လိုရင်းဝါကျများ။ “ယထာမှစ၍ ဉာဏသမ္ပယုတ္တောပပတ္တိယံ တိုင်အောင် ဥပမာနဝါ
ကျ၊ ဧဝံမှစ၍ ဝိသဇ္ဇနံ ကာတုန္တိတိုင်အောင် ဥပမေယျ ဝါကျတည်း၊ ဥပမာနဝါကျ၌ “ဧဝနက္ခဏေ
တယော ဟောတူ”စသည်တို့ကား “အဋ္ဌန္တံ ဟောတုနံ”၏ သရုပ်ပြတည်း၊ ထိုသရုပ်များကို
ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ပါဠိတော်ဝယ် သဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ထိုဟိတ်တို့က ယှဉ်ဖက်စိတ္တ၊ ပြါဒ်
နှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသောကြောင့် “သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ”စသည် ကို
မိန့်တော်မူသည်။

တေန ဝုစ္စတိ၊ ပေ၊ သင်္ခါရာ။ “တေန သဟဇာတ ပစ္စယသာဝေန ဝုစ္စတိ ကုသလမူ
လပစ္စယာပိ သင်္ခါရာတိ” ဟုအဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ “သင်္ခါရာတိစ ဗဟုဝစနေနတတ္ထ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂ
ဟိတာ သဗ္ဗေ စေတသိကာ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ”ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်းပင် နိဿယ
၌ ပေးထားသည်၊ မရ၌ကား “သင်္ခါရာတိ စေတနာ”ဟု သာမည ဖွင့်၏၊ ထိုပါဠိတော်၌ နိကန္တိ
ခဏဟူသည် သေခါနီးအခါ၌ ထင်လာသော ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် တစ်ခုခုကို တပ်နှစ်
သက်ရာခဏတည်း။ [အာသန္နမရဏဿ ဟိ မောဟော န အာကုလစိတ္တတ္တာ (မောဟဖြင့် ရှိ

☐ ပန-ဆက်၊ ဉာဏ၊ ပေ၊ ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ အဝစနတော-ကြောင့်၊ ဉာဏ
 ဝိပ္ပယုတ္တတော-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကံကြောင့်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ-သော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊
 န ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဂတိ၊ ပေ၊ ဟောတိစ္စေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝတ္တာ-
 ၍၊ သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ အဝစနတော-ကြောင့်၊ ဉာဏသမ္ပ ယုတ္တ
 တော-ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့်၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ-သော၊ ပဋိသန္ဓိပိ-သည် လည်း၊
 န ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ အာပန္နံ-ရောက်နေ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တစ် နည်း
 (ကသွာ၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ အာပန္နံ-သနည်း၊) ဟိ (ယသွာ၊ ဧတ္တာပိ- ဤ
 ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ဆန္တံ ဟူသော ပုဒ်၌လည်း၊ ကမ္မနိကန္တိက္ခဏေသု-ကံပြုဆဲဓဏ၊
 သာယာဆဲဓဏတို့၌၊ တယော-န်သော၊ ဟေတုစ-ဟိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေ၊
 ဟေတုစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ-၌၊ ဒွေ-
 နှစ်ပါးသောဟိတ်တို့ကို၊ ယောဇေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်းသည်ကား၊ န-
 မဟုတ်၊ (သက္ကာဧဝ-သာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာပန္နံ)။

ထွေးနေသောစိတ် ရှိသည့်အတွက်) အဝိစိဇာလာယပိ (အဝိစိ မီးလျှံသော်မှလည်း) နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇ
 တိ၊ ကိ' ပန သေသေသု နိမိတ္တေသု၊-ပဋိသန္တိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ။]

မှတ်ချက်။ ။နိကန္တိဓဏအရ သေခါနီး၌ နိမိတ်ထင်ရာဓဏကို ပဋိသန္တိဒါမဂ် အဋ္ဌ
 ကထာဖွင့်ရာ၌ “အဝိစိမီးလျှံကိုပင် နှစ်သက်တတ်သည်”ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ လွန်လွန်းရာရောက်မည်
 ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ “အဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိက္ခိတ္တေန တဏှာနုသယ
 မူလကေန” ၌ တဏှာက ဘဝသစ် ညွတ်ပုံကိုသာ ဖွင့်ပြကြ၏။ ထင်လာသောအာရုံကို နှစ်သက်
 ၍ဟု မဖွင့်ကြ၊ ပုတ္တားကြီးတစ်ယောက်ကား အဝိစိမီးလျှံ အာရုံထင်လာရာ၌ နှစ်သက်ပုံမရ၊ ထို့
 ကြောင့် အနီးအနားဆရာများကို မေးရှာလေသည်။

ယထာ ပန၊ ပေ၊ အာပန္နံ။ ။ပဋိသန္တိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌ “သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ”
 ဟု ဟောတော်မမူသည့်အတွက် “ဒွိဟိတ်ကုသိုလ်ကြောင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်နိုင်”ဟု ဆို
 လျှင် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကုသိုလ်ကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ မရှိသကဲ့သို့ “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ
 ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ဆန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ” ဟုဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေကိုသာ
 ဟောတော်မူ၍ “(ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ) သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ”ဟု ဟောတော်မမူ
 သည့်အတွက် “ဉာဏသမ္ပယုတ် ဩဓကကုသိုလ်ကြောင့် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေလည်း မဖြစ်
 နိုင်”ဟူသော အနက်သည် ရောက်လျက်ရှိနေ၏။

ဧတ္တာပိ ဟိ၊ ပေ၊ ယောဇေတုန္တိ။ ။ ထိုအနက်၌ ရောက်နေပုံကို ခိုင်မြဲစေလိုသော
 ကြောင့် (တစ်နည်း) အကြောင်းပြလိုသောကြောင့် “ဧတ္တာပိ”စသည်မိန့်၊ ကံပြုစဉ်ဓဏ၌ ဟိတ်
 ၃ ပါးကိုလည်းကောင်း၊ နိကန္တိဓဏ၌ ဟိတ် ၂ ပါးကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ
 ဓဏ၌ ဟိတ် ၂ ပါးကိုလည်းကောင်း ယှဉ်စေခြင်းငှါ (ဟောတော်မူခြင်းငှါ) မတတ်ကောင်းမဟုတ်၊
 တတ်ကောင်း၏၊ ထိုသို့ကား ဟောတော်မမူ၊ ထို့ကြောင့် “ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏဝိပ္ပ
 ယုတ် ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်”ဟူသောအနက်သည် ရောက်လျက်ရှိသည်။

ပန-ထိုသို့ပင် ရောက်ပါသော်လည်း၊ ဣမဿ ထေရဿ-၏၊ (တိပိဋကစူဠ နာဂထေရ်၏၊) အယံ အဓိပ္ပာယော-ဤအလိုသည်၊ သိယာ-၏၊ (ကိံ)၊ ကမ္မ၊ ပေ၊ ဝသေန-ကံနှင့်တူသော ဝိပါကကိုပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣမ-ဤဆန္ဒဟေတုနံ ပစ္စယာဟူသော ပါဠိ၌၊ သာဝသေသော-အကြွင်းအကျန်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပါဠော-ပါဠိကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအလိုသည်၊ (သိယာ)၊ ဉာဏ၊ ပေ၊ ဧတ္ထာပိ-ပါဠိ၌လည်း၊ ပါဠဿ-ပါဠိတော်ပါဠိ၏၊ သာဝသေသတာပတ္တိ-သာဝသေသ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊) ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊ န-မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဒုဗ္ဗလဿ-သော၊ ဒုဟေတု ကကမ္မဿ-၏၊ ဉာဏ၊ ပေ၊ ဒါနေ-ဉာဏသမ္ပယုတ်အကျိုးကိုပေးခြင်း၌၊ အသမတ္ထတ္တာ-မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တိဟေတုကဿ-တိဟိတိကံ၏၊ အဟေတုကဝိပစ္စနေ-အဟိတိအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌၊ (သမတ္ထတာ ဝိယာတော-စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိ၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ နတ္ထိ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဒုဟေတုက ဝိပစ္စနေပိ-ဒွိဟိတိအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌လည်း၊ သမတ္ထတာဝိယာတောနတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣမဿ ပန၊ ပေ၊ ကထိတောတိ။ ။ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် ဤအနက်ရောက်နေလျှင် အရှင်တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်သည် အဘယ်သို့ ယူဆ၍ ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏဝိပူယုတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြရသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဣမဿ ပန” စသည်မိန့်၊ ထေရ်၏အယူမှာ-“ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်သည် အပြည့်အစုံ ဟောတော်မူဘဲ တိဟိတိကံနှင့် တူသော တိဟိတိအကျိုးကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အကြွင်းအကျန်ရှိသော (“သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ” စသော ပါဠိကို ချန်ထားသော) ဒေသနာတော်ဖြစ်သည်” ဟု ယူဆ၏၊ ဤသို့ယူဆသည့်အတွက် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏဝိပူယုတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြရပါသည်-ဟူလို။

ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ၊ ပေ၊ တိစေ။ ။“ဉာဏဝိပူယုတ္တေ ဆန္ဒံ ဟေတုနံ”စသော ဒေသနာတော်ကို “သတ္တန္တံ ဟေတုနံ”ကို ချန်ထားသော သာဝသေသဒေသနာ ဟု အယူရှိလျှင် “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ အဋ္ဌန္တံ ဟေတုနံ” စသော ဒေသနာတော်၌လည်း သာဝသေသ (“သတ္တန္တံ ဟေတုနံ” စသည်ကို ချန်ထားသော) ဒေသနာဟု ယူဆခွင့် ရောက်သည် မဟုတ်လော-ဟု စောဒနာအံ။

န၊ ပေ၊ အသမတ္ထတာ။ ။ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော ဒုဟိတိကံက ဗလဝဖြစ်သော ဉာဏသမ္ပယုတ်ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်း၌ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ သတ္တန္တံ ဟေတုနံ”စသော ပါဠိတော်ကို ချန်ထားသည်ဟု မဆိုထိုက်။

ဟိဟေတုကဿ ပန၊ ပေ၊ ဝိယာတောတိ။ ။သို့ဖြစ်လျှင် တိဟိတိကံကြောင့် ဒွိဟိတိပဋိသန္ဓေကျိုးကို ဖြစ်စေရာ၌ ပါဠိတော်၌မပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “သာဝသေသပါဠိ” ဟု ယူဆသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တိဟေတုကဿ ပန” စသည်မိန့်၊ တိဟိတိကံသည်

အာရမဏ၊ ပေ၊ တဗ္ဗာတိ-စကားကို၊ သန္တီရဏ တဒါရမဏေ-တို့ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ (စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-တို့၏၊) ဝိဘာဂ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော အာရုံအထူးကို ယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော သတ္တိ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-တို့သည်၊ ဣန္ဒြိယ မဇ္ဈတ္တေသု-ဣန္ဒာရုံ၊ ဣန္ဒမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာနေဝ-တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ကာယဝိညာဏဉ္စ-သည်လည်း၊ ပဋိယဋ္ဌနာဝိသေသေန-ထိနိက်ခြင်း၏ အထူးကြောင့်၊ သုခသဟဂတမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ကုသလဝိပင်္ဂါအတွက် ပြသောဆရာဖြစ်သောကြောင့်၊ “ဣန္ဒ ဣန္ဒ မဇ္ဈတ္တေသု”ဟု လည်းကောင်း၊ “သုခသဟဂတမေဝ”ဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။]

ဝိသေသဝတာ-အထူးရှိသော။ တဒါ၊ ပေ၊ ဝတာ-တဒါရုံ၏အကြောင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော ဇောရှိသော၊ (ဝိသေသဝတာကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ကာလေန-အခါအားဖြင့်၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိ-ဝိပါကစိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ သံဝရာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ (ကသွာ-နည်း၊) အညကာလေ-သံဝရအသံဝရကို ဖြစ်စေနိုင်ရာအခါမှ အခြားအခါ၌၊ [မွေးဖွားခါစအခါ၊ မေ့ဆေးတင်ရာအခါ၊ မိန်းမောတွေဝေရာအခါ အစရှိသောအခါ၌။] ပဉ္စ၊ ပေ၊ အဘာဝါ-ပဉ္စဝိညာဏ်အစရှိသော ပြည့်စုံသောဝိပါကစိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ကက္ကဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဧတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ ဣဒံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတိ၊ (ကိံ)၊ ကေဒါရေ-လယ်တို့ကို၊ ပူရေတွာ၊ နဒီ၊ ပ၊ ဘူတံ-မြစ်သို့ ဝင်ကြောင်းလမ်းဖြစ်ဖြစ်သော၊ မာတိကံ-မြောင်းသို့၊ အပ္ပဝိသိတွာ-မဝင်မူ၍၊ ကက္ကဋ္ဌ မဂ္ဂါဒီနာ-ပုစ္ဆန်လမ်းကြောင်း အစရှိသော၊ အမဂ္ဂေန-လမ်းမဟုတ်သော အရပ်ဖြင့်၊ နဒီဩတရဏံဝိယ-မြစ်သို့ သက်ဝင်ခြင်းကဲ့သို့၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဇေတိတွာ-အဟုန်ပြင်းစွာ ဖြစ်ပြီး၍၊ ဝါ-စောစောပြီး၍၊ ဘဝင်၊ ပေ၊ ဘူတေ ဘဝင်သို့ ဝင်ကြောင်းလမ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏေ-သည်၊ အနုပ္ပန္နေ-မဖြစ်မီ၊ မဂ္ဂေန-တဒါရုံဟူသော လမ်းနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဘဝင်ေါတရဏံ-ဘဝင်သို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ (ဒသေတိ)။

တိသု-နံ၊ ဧတေသု မောဃဝါရေသု-တို့တွင်၊ ဒုတိယော-ဒုတိယ မောဃဝါရကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဟိ-ရဲ့၊ အနုလောမေ-အနုလောမ၌၊ ဝေဒနာတ္တိကေ-၌၊ ပဋိစ္စဝါရာဒိသု-ပဋိစ္စဝါရ အစရှိသည်တို့၌၊ အာသေဝနံ၊

အဟိတဝိပါကအကျိုးကို ပေးခြင်း၌ သတ္တိမပျက်သကဲ့သို့ ဒုတိယ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခြင်း၌လည်း သတ္တိမပျက်သောကြောင့် “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ” စသောပါဌ်ကို သာဝသေသပါဌ်ဟု ဆိုရပါသည်-ဟူလို။

ပေ၊ ဒွေတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ န၊ ပေ၊ ဒွေတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ယဒိသိယာ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သောပိ မောဃဝါရော-ထိုဒုတိယမောဃဝါရကိုလည်း၊ လစ္ဆေယျ-ရအပ်၏၊ ပန-သည်သာမကသေး၊ ဝေါဋ္ဌပနံပိ-သည်လည်း၊ အာသေဝန ပစ္စယော-သည်၊ ယဒိသိယာ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ကုသလ ကုသလာနံပိ-တို့၏လည်း၊ (အာသေဝနပစ္စယော-သိယံ၏၊ ဟိ-မှန်၊ အာသေဝနပစ္စယံ-ကို၊ လဒ္ဒံ၊ ယုတ္တဿ-သင့်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏၊ အာသေဝနပစ္စယဘာဝီ-အာသေဝန ပစ္စည်း အဖြစ် ဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ အာသေဝနပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ အဝုတ္တော-မဟောအပ်သော၊ ဓမ္မော) သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဝေါဋ္ဌပနဿ ပန-ဝုဋ္ဌော၏ကား၊ ကုသလာ ကုသလာနံ-တို့၏၊ အာသေဝန ပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ အဝုတ္တော၊ ကုသလံ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တောဝ-ပယ်အပ်သည်သာ။

ယဒိ ဟိ၊ ပေ၊ ဝိမံသိတဗ္ဗော။ ။ "ဥပပရိက္ခိတ္တာ"ဟူသော စကားအရ စူးစမ်းနှိုင်းချိန် ပုံအခြင်းအရာကို ချဲ့ပြလိုသောကြောင့် "ယဒိ ဟိ" စသည်မိန့်၊ ထို၏အဆုံးကား "ဒုတိယော မောဃဝါရော ဝိမံသိတဗ္ဗော"တိုင်အောင်တည်း။ [ဝေါဋ္ဌပနဝါရကို "ဒုတိယမောဃဝါရ" ဟုဆို သည်၊ [အနုလောမ" ဟူသည် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ လာသောဓမ္မအနုလံတည်း။]

ယဒိ၊ ပေ၊ လစ္ဆေယျ။ ။ "ဓမ္မအနုလောမ-ဝေဒနာတိက်၊ ပဋိစ္စဝါရ စသည်တို့၌ "အာ သေဝနပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဒွေ-အာသေဝနပစ္စည်းသာ တပ်၍ (အဟိတံစိတ်ဖြစ်သည့်အတွက်) မဂ္ဂပစ္စည်းမတပ်သော" "နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဒွေ" ဟုဝုဋ္ဌောကဲ့သို့သောတရား၌ ဟောတော် မူလျှင် ဝုဋ္ဌော ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်ကျ၍ အာသေဝနပစ္စည်းတပ်သော မောဃဝါရ ရစရာရှိ၏။ [ဝုဋ္ဌော အတွက် ၁၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်အတွက် ၁ အားဖြင့် "ဒွေ"ဟု ဟောတော်မူရာ၏-ဟူလို။]

ယဒိ ပန၊ ပေ၊ သိယာ။ ။ [ပနသဒ္ဓေါ စ သဒ္ဓတ္တော အာရမ္မတ္တော-မရ။] ဝုဋ္ဌောသည် ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်ဖြစ်သောအားဖြင့် မိမိအတွက် အာသေဝနပစ္စည်း တပ်သောတရားဖြစ်လျှင် ကု သိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့အားလည်း အာသေဝနပစ္စည်း တပ်ရာ၏။ [ဝုဋ္ဌောသည် ပစ္စည်း၊ ကုသိုလ်စသော ဇောသည် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ရာ၏-ဟူလို။]

န ဟိ၊ ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ အာသေဝန ပစ္စည်းကို ရထိုက်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏ အာသေ ဝနပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိပါလျက် အာသေဝနပစ္စည်းဟု မဟောအပ်သော တရားဟူ၍ မရှိ ပါ။ [ဇောများအတွက် အာသေဝနပစ္စည်း အားလုံး ဟောထားပြီး ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို။]

ဝေါဋ္ဌပနဿ၊ ပေ၊ အဝုတ္တော။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့အား ဝုဋ္ဌောက အာသေဝန သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည့် အဖြစ်ကို မဟောအပ်ပါ။--မဟောရုံသာမက "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ပေ၊ နာသေဝနပစ္စယာ" ဟုဟောတော်မူသောကြောင့် ဝုဋ္ဌော၏ အာသေဝနအဖြစ်ကို ပယ်၍ပင် ထားပါသေးသည်။

(စောဒကဿ-၏၊ ဧဝံ-ဤအကြံသည်။) အထာပိသိယာ-အံ၊ (ကိ)၊ အသမာန
ဝေဒနာနိ-မတူသော ဝေဒနာတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊
ဣတိ (သိယာ)၊ ဧဝမပိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်သော်လည်း၊ အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-
ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အာသေဝနပစ္စယောတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝုတ္တဗ္ဗံ-
ဟောထိုက်သည်၊ သိယာ၊ ဇာတိဘောဒါ-ဇာတ်၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၊ န ဝုတ္တံ၊
ဣတိစေ-ဤသို့ပြောအံ့၊ ဘူမိဘိန္နဿ-ဘုံအားဖြင့် ပြားသော၊ ကာမာဝစရဿ-
ကာမာဝစရတရား၏၊ ရူပါဝစရာဒီနိ-တို့၏၊ အာသေ ဝနပစ္စယဘာဝေါ-သည်၊
(ဟောတိ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဇာတိဘိန္နဿပိ-၏လည်း၊ (အာသေဝနပစ္စယဘာဝေါ)
ဘဝေယျ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝုတ္တဗ္ဗောဧဝ-သည်သာ၊ သိယာ။

စ-ဆက်၊ အဘိန္နဇာတိကဿ-မကွဲပြားသော ဇာတ်ရှိသော တရား၏၊ ဝသေန-
ဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ အာသေဝန၊ ပေ၊
တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝုတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ တု-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ဝေဒ
နာတ္တိကေပိ-ဝေဒနာတိက်၌လည်း၊ သမိတ္တာယ-အကျဉ်းချုံးအပ်သော၊ ဂဏနာယ-

အထာပိသိယာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ။ ။ဗုတိယမောယဝါရကို သဘောကျသော အသင်တို့မှာ
“ထိုပါဠိတော်သည် ဝေဒနာချင်း မတူသောစောအား အာသေဝန သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်”ဟု
ပယ်အပ်သော ပါဠိတော်ဖြစ်သည်ဟု အယူရှိလျှင်---

ဧဝမပိ၊ ပေ၊ သိယာ။ ။ “အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယာ”ဟု အာဝဇ္ဇန်း
(ဝုဋ္ဌော)က ကုသိုလ် အကုသိုလ် ခန္ဓာဟူသောစောတို့အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို
ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ထိုအတူ အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကိုလည်း ဟောထိုက်စရာ ရှိပါ
သည်။

ဇာတိဘောဒါ၊ ပေ၊ ဧဝသိယာ။ ။ အာဝဇ္ဇန်းသည် အဗျာကတဇာတ်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တို့က ကုသိုလ်ဇာတ်-အကုသိုလ်ဇာတ် ဖြစ်သည့်အတွက် ဇာတ်ကွဲပြားသောကြောင့်
အာသေဝနပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို မဟောပါဟု-ဆိုအံ့၊ ---ဘုံအားဖြင့် ကွဲပြားသော ကာမာဝစ
ရ (အနုလုံ) ဇောက ရူပဈာန်စသည်အား အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ဇာတိဘိန္နတရား
၏လည်း အာသေဝန ပစ္စည်း ဖြစ်ရာသောကြောင့် ဟောထိုက်ပါသည်သာ။

အဘိန္နဇာတိကဿ စ၊ ပေ၊ နတုဝုတ္တံ။ ။ ဝုဋ္ဌောနှင့် ကြိယာစောကဲ့သို့ ဇာတ်မပြားသော
တရားအတွက်လည်း “အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ထို့
အတူ “အာသေဝန ပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟုလည်း ဟောစရာရှိ၏၊ ဟောကား ဟောတော်မမူပါ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝိမံသီတဗ္ဗော။ ။ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအားလုံးကို နိဂုံးချုပ်၍ ပြလိုသော
ကြောင့် “တသ္မာ”စသည်မိန့်၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း အားလုံးကြောင့် (အဘာဝါ၌စပ်)
ဝေဒနာတိက်၌ “ကေ”ဟု ချုံးအပ်သော ဂဏန်းအတွက် “အာသေဝန ပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ကေ၊

ဂဏန်းဖြင့်၊ အာသေဝန ပစ္စယာ၊ ပေ၊ ဧကံတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဂဏနာယ-ကို၊ နိဒ္ဒါ ရိယမာနာယ-ထုတ်အပ်သော်၊ ဝေါဋ္ဌပနဿ-၏၊ အာသေဝနပစ္စယတ္တဿ-အာသေဝနပစ္စည်း၏ အဖြစ်၏၊ သဘာဝေါ-ကို၊ ဝိမံသိတဗ္ဗော-စူးစမ်း ဆင်ခြင် ထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ ဝေါဋ္ဌပနံ-သည်၊ ဝိထိဝိပါကသန္တတိယာ-ဘဝင် အစဉ်တည်း ဟူသော ဝိပါကအစဉ်ကို၊ အာဝဇ္ဇနတော-လည်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဝဇ္ဇနာ-အာဝဇ္ဇနာမည်၏၊ တတော-ထို ဝိပါကအစဉ်မှ၊ ဝိသဒိသဿ-မတူသော၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကံတိ-ကို၊ ကရဏတော-ပြုရခြင်းကြောင့်၊ မနသိကာရောစ-မနသိကာရလည်းမည်၏၊ ဧဝံ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ဝေါဋ္ဌပနံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ န ဝုတ္တံ၊ အာဝဇ္ဇနာ (ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ) စွေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ဝေါဋ္ဌပနတော-မှ၊ စတုန့်ဝါ-၄ ကြိမ် သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စန့်ဝါ-ကုန်သော်၊ ဧဝံ-တို့၏၊ အာရမဏ ပုရေဇာတံ-သည်၊ ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တံ-သော၊ ရူပါဒိ-ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံသည်၊ အာဝဇ္ဇနာဒိနံ-တို့၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ၊ အယံ-

ပေ၊ ဧကံ" ဟုဟုသိတုပ္ပါဒ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဂဏန်းကို ပြရာ၌ ဝုတ္တော၏ အာသေဝနပစ္စည်းအဖြစ် မရှိသော (မပါသော) ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ဒုတိယ မောယဝါရကို စဉ်းစာသင့်သည်။ [ဂဏနာယ ကရဏဘူတာယ ဂဏနာယနိဒ္ဒါရိယမာနာယ သတိ၊ ဂဏနာယ အပ္ပန္နရေ၊ ဒုတိယော မောယဝါရော ဝိမံသိတဗ္ဗောတိ-အာသေဝနပစ္စယတ္တဘာဝါ ဧဝံဋ္ဌာနေ ဌာတုံ န ယုဒ္ဓတိ၊-အနု။]

ဝေါဋ္ဌပနံ၊ ပေ၊ မနသိကာရော စ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော ဝေါဋ္ဌပနမောယ ဝါရကို မနှစ်သက်လျှင် "အဘယ်နည်းဖြင့် ဒုတိယ မောယဝါရကို ပြသင့်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝေါဋ္ဌပနံ ပန"စသည်ကိုမိန့် ။ ဤစကား၏နယ်ကား "ယုတ္တောသိယာ"တိုင်အောင်တည်း၊ ဝေါဋ္ဌပနကို (ဘဝင်တည်းဟူသော ဝိပါက ဝိထိအစဉ်ကို လည်စေတတ်သောကြောင့်) "အာဝဇ္ဇန (ဋ္ဌ ကို ဇ္ဇ ပြု၍) အာဝဇ္ဇန"ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ရှေးဘဝင်နှင့်မတူသော နောက်စောစိတ်ကို ပြုတတ်သောကြောင့် "မနသိကာရ"ဟု လည်းခေါ်၏။

ဧဝံ ကတွာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဝုတ္တောနှင့်အာဝဇ္ဇနံသည်အနက်အရတူသောကြောင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ "ဝေါဋ္ဌပနံ၊ ပေ၊ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"စသည်ကို ဟောတော်မမူဘဲ (ဝုတ္တော နာမည်တပ်၍ ဟောတော်မမူဘဲ) "အာဝဇ္ဇနာ"ဟုသာ ဟောတော်မူ၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ သဘာဝေါ။ ။ထိုသို့ ဝုတ္တောနှင့်အာဝဇ္ဇနံသည် အရတူ၍ အာဝဇ္ဇနံကိုလည်း ကုသိုလ်စသော ဇောခန္ဓာတို့၏ အနန္တရပစ္စည်းဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဝုတ္တော (အာဝဇ္ဇနံ)၏ နောက်၌ ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်တိုင်အောင်မျှ အာရမဏပုရေဇာတပစ္စည်း မတပ်နိုင်သော ရူပါရုံစသော အာရုံသည် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနံ စသည်တို့၏ ပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်၊ ဇော

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် (ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်အား အာရမဏပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော အာရုံ၏ အာဝဇ္ဇန်းစသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်၍ မစွမ်းနိုင် သည်၏ အဖြစ်သည်။) ဇောဿ-ဤအာရုံ၏၊ သဘာဝေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇေနာပါရိပုရိယာ-ဇော၏ မပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်၊ (ဇော ၇ ကြိမ်မပြည့်ခြင်းအား ဖြင့်၊) ဒုတိယော မောဃဝါရော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒဿေတုံ ယုတ္တော သိယာ၊ အယမ္မိ-ဤနည်းကိုလည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ အနာဂတတ္တာ သုဠ ဝိစာရေတဗ္ဗော။

ဘဝဂံဿ-ဘဝင်၏၊ ဇေနာနန္တနဘူတတ္တာ-ဇောသို့ အစဉ်လိုက်တတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါရမဏံ-တဒါရုံကို၊ ဘဝဂံန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပဋ္ဌာနေစ-၌လည်း၊ သဟေတုကံ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဟေတုကံ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌ ကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ကုသလာ ကုသလာနံ-တို့၏၊ သုခ ဒုက္ခ ဝိပါကမတ္တော-ကောင်းသောအကျိုး၊ မကောင်းသောအကျိုးမျှဖြစ်သော၊ ဝိပါကော-ဝိပါက်သည်၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနံ-ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့ကို၊ ဝိဘာဂံ-ခွဲခြားဝေဖန်မှုကို၊ န ကရောတိ-မပြုတတ်၊ ဇေနပန-ဇော သည်ကား၊ ရစ္စနဝိရစ္စနာဒိဝသေန-တပ်မက်ခြင်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိဘာဂံ-ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံကို ခွဲခြားဝေဖန်မှုကို၊ ကရောတိ- ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာရမဏ၊ ပေ၊ ဘဝတိတိ ဝုတ္တံ။

ကာရကေ-ပြုစီမံတတ်သူသည်၊ (စီမံ ဖန်ဆင်းတတ်သော ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိး သည်၊) အဝိဇ္ဇမာနေ-မရှိလသော်၊ ကထံ-လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇနာ ဒိဘာဝေန-အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် သမ္ပုဋိဇ္ဈိန်း၊ သန္တီရဏ စသည်ကိုယူ၊) ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့်၊ တံ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ ဒဿေတုံ၊ ပဉ္စဝိမံ-သော၊ နိယာမနာမ-နိယာမ မည်သည်ကို၊ ဂတိံသု-(ရှေးဆရာတို့) ယူကုန်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဓမ္မာနံ-ပရမတ္ထ သဘော

၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်တိုင်အောင် မတည်နိုင်လျှင် ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစက္ခုဝိညာဉ် သမ္ပုဋိဇ္ဈိန်း သန္တီရဏ ဝုတ္တောတို့၏ အာရမဏ ပုရေဇာတလည်း မဖြစ်နိုင်သော အာရုံသာတည်း"-ဟူလို၊ ဤသို့ ဖြစ် ခြင်း၌ အကြောင်းတစ်ပါး ရှာဖွယ်မလို၊ "အယမေတဿ သဘာဝေါ-ထိုအာရုံ၏ နိယာမသ ဘောပင် ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ဣတိ၊ ပေ၊ သိယာ။ «ဤပြခဲ့သောအကြောင်းကြောင့် ဒုတိယမောဃဝါရကို ဝုတ္တော ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်မကျစေဘဲ ဝုတ္တောနောင် ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်ကျသော ဝါရအဖြစ်ဖြင့်သာ ပြသင့် သည်။ [အာရုံက အားသေးသည့်အတွက် ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်ကျသော ဇေနမောဃဝါရသာ ဖြစ်သင့်သည်-ဟူလို။]

တရားတို့၏၊ သဘာဝကိစ္စ ပစ္စယဘာဝ ဝိသေသော-မိမိ၏ သဘောကိစ္စတို့ဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိထူးသည် ပင်၊ ဝါ-မိမိ၏ သဘောကိစ္စရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုတတ်သည် ၏အဖြစ်ဟူသော သတ္တိထူးသည်ပင်၊ နိယာမော-နိယာမ မည်၏။

တံ တံ သဒိသဖလဒါနန္တိ-ကား၊ တဿ တဿ အတ္တနော-ထိုထိုမိမိ၏၊ ဝါ-အား၊ အနုရုပဖလဿ-လျော်သောအကျိုးကို၊ ဒါနံ-ပေးခြင်းတည်း၊ သဒိသ ဝိပါကဒါနန္တိ စ-ဟူသောပုဒ်၏လည်း၊ အနုရုပဝိပါကဒါနံ-လျော်သောအကျိုးကို ပေးခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္တော၊-ဣဒံ ဝတ္ထန္တိ-ဟူ၍၊ ဧကဝစန နိဒ္ဒေသော-ဧကဝစ ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ [၃ ဝတ္ထုဖြစ်လျက် ဧကဝစဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။] ဧကဂါထာ ဝတ္ထုဘာဝေန-ဂါထာတစ်ပုဒ်၏ ဝတ္ထု၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ။

ဧကတိပ္ပဒေသောတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တတော-အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ၃ မျိုးမှ၊ အညောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ လောကပ္ပဒေသော-လောကအရပ်သည်၊ (န ဝိဇ္ဇတေ-မရှိ၊) ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ၊) ကာလ၊ ပေ၊ ပဋိဗာနံ-ကာလ သမ္ပတ္တိ၊ ဂတိသမ္ပတ္တိ၊ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိသည် တားမြစ်အပ်သော၊ ပါပံ-သည်၊ န ဝိပစ္စေယျ-အကျိုးမဖြစ်ရာ၊ ["အတ္တေကစ္ဆာနိ ကလျာဏကမ္မာနိကာလ သမ္ပတ္တိ ပဋိ ဗာဠာနိ"စသော ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်၍ "ကာလ၊ ပေ၊ ပဋိဗာနံ"ဟု ဆိုသည်။] ပဒေသ ပဋိဗာနံ-အရပ်သည် တားမြစ်အပ်သော၊ (ပါပံ- သည်၊ န ဝိ ပစ္စေယျ-အကျိုးမဖြစ်ရာသည်ကား၊) န-မဟုတ်၊ (ဝိပစ္စတိ ဧဝ-အကျိုး ဖြစ်သည် သာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (လောကပ္ပဒေသော န ဝိဇ္ဇသေ။)

သဗ္ဗညုတညာဏ၊ ပေ၊ ဓမ္မာနံ-သဗ္ဗညုတညာဏ်၏ နီးစွာသော အကြောင်း ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေအစရှိသော တရားတို့၏၊ (သဗ္ဗညုတညာဏ်ကိုမရမီ ရည်ရွယ်သည်၊ ဝါ-သဗ္ဗညုတညာဏ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိသော ပဋိသန္ဓေအစရှိသော တရား တို့၏၊ (ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာကာလကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဒသ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ-တစ်သောင်း သော စကြဝဠာ တုန်လှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော၊ နိယာမော-မြီသော သဘောသည်၊ ဓမ္မနိယာမော-မည်၏၊ ["ဓမ္မာနံ+နိယာမော ဓမ္မနိယာမော"ဟုပြု။] အယံ၊ ပေ၊ ဧတေန-ဤပါဌ်ဖြင့်၊ နိယာမဝသေန-နိယာမ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇ

သဘာဝ၊ ပေ၊ နိယာမော။ ။သဘာဝကိစ္စဟိ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယဘာဝေါ၊ သဘာဝကိစ္စာနံ ဝါ ဖလဘူတာနံ ပစ္စယဘာဝေါ သဘာဝကိစ္စ ပစ္စယဘာဝေါ၊-အနု၊ ပဌမနည်း ဖြင့် ပစ္စည်း၏ သဘောကိစ္စကို ပြသည်၊ ဒုတိယနည်းဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်၏ သဘောကိစ္စကို ပြသည်။

နာဒိ ဘာဝေါ-အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ (ဟောတိ)၊ ကာရကဝသေ န-ပြုစီမံတတ်သူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဟောတိ -ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ ဧတမတ္ထံ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတိ။

ဣမသ္မိဋ္ဌာနတိ-ကား၊ သောဠသဝိပါကကထာဋ္ဌာနေ-၁၆ ပါးသော ဝိပါကစိတ် တို့ကို ပြဆိုရာ ဌာန၌၊ ဒွါဒသဟိ-တစ်ကျိပ် နှစ်ယောက်သော ယောကျ်ားတို့သည်၊ ဝါဟေတဗ္ဗာ-ဆောင်စေထိုက်သော၊ (ကြံရည်ထွက်အောင် ယန္တရားစက်ကို ဆောင် စေထိုက်သော၊) (တစ်နည်း) ဝဟိတဗ္ဗာ-ဆောင်ထိုက်သော၊ နာဠိယန္တောပမာ-ကြံ ညစ်ယန္တရား ဥပမာကို၊ ဒွါဒသန္တု-နိသော၊ စိတ္တာန-တို့၏၊ ဧကသ္မိဒွါရေ-တစ်ခု တည်းသော ဒွါရ၌၊ ဧကာရမဏေ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌၊ သဟ-အတူ၊ ကိစ္စ ကရဏဝသေန-ကိစ္စကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ ဒွါဒသန္တု-၁၂ ပါးသော စိတ်တို့၏၊ ဧကသ္မိဒွါရေ-၌၊ သကိစ္စကရဏမတ္ထဝသေန-မိမိကိစ္စကိုပြုခြင်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာ)။

အဟေတုက၊ ပေ၊ နန္တရံ-အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒွိဟိတ်ကံနှင့် တူသော ဒွိဟိတ်ဇောတို့၏ အခြားမဲ့၌၊ အဟေတုကတဒါရမဏံ-အဟိတ် တဒါရုံ ကို၊ ဒသေန္တော-ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ စတုန္တံ၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂ ဟကာရော) အာဟ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုပါသော်လည်း၊ အဟေတုက ပဋိသန္ဓိကဿ- အဟိတ်ပဋိသန္ဓေရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တိဟေတုကဇေနေ-တိဟိတ်ဇောသည်၊ ဇဝိတေ- စောလသော်၊ ပဋိသန္ဓိဒါယကေန-ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးတတ်သော၊ ကမ္မေန-ကံ ကြောင့်၊ (ဒွိဟိတ် သြမကကံကြောင့်၊) အဟေတုကဿ-သော၊ တဒါရမဏဿ- ၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ န ပဋိသေမိတာ-မတားမြစ်အပ်၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒုဟေတုက ပဋိသန္ဓိကဿပိ-၏လည်း၊ (“ဒုဟေတုက ကမ္မေန ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိတိ ဝါရော”ဟုဆိုအပ်ပြီးသော ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေသူ၏ အတွက်လည်း၊) တိဟေတုကာ နန္တရံ-တိဟိတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ ဒုဟေတုကတဒါရမဏံ-ကို၊ အပ္ပဋိသိန္တံ-မတား မြစ်အပ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

စ-ဆက်၊ ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဿ-ပြည့်စုံသော ၁၆ ပါးသော ဝိပါကရှိသော၊ ပဋိသန္ဓိနေကကမ္မဿ-ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သောကံ၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အယံ ဝိပါကဝိဘာဝနာ-ဤဝိပါကတို့ကို ထင်စွာပြကြောင်း စကားသည်၊ တဿာ-ထိုတ

ပရိပုဏ္ဏ၊ ပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ။[ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဿာတိ-သောဠသ ဝိပါကဿ၊ တ ဿာတိ-တာဒိဿယ တဒါရမဏပုဝတ္တိယာ၊ မုခနိဒဿနမတ္ထမေဝ၊ န နိရဝသေသတော ဒဿ နန္တိ အတ္ထော၊-မံဓု။] “အယံဝိပါကဝိဘာဝနာ”ဟူသည် တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ ဝါဒအတွက်

ဒါရုံဖြစ်ခြင်း၏၊ မုခ၊ ပေ၊ မေဝ-အမြွက်ကို ပြခြင်းမျှသာတည်း၊ ဝါ-အနည်းငယ်ကို ပြခြင်းမျှသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဝတ္တိဝိပါကဿ-ပဝတ္တိအကျိုးရှိသော၊ ဧကဿ-တစ်ခုသော၊ တိပေကောဒိကမ္မဿစ-တိပေတုကအစရှိသော ကံ၏လည်း၊ သောဠသဝိပါကစိတ္တာဒိနိ-၁၆ ပါးသော ဝိပါကစိတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝုတ္တနယေန-အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

တသ္မာ၊ ယေန ကေနစိ-သော၊ (ပဋိသန္ဓိ ဇနကဖြစ်စေ၊ ပဝတ္တိဇနကဖြစ်စေ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော)၊ ဧကေန-သော၊ ကမ္မုနာ-ကြောင့်၊ အနေကံ-တစ်ပါးမကများစွာသော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ပဝတ္တမာနံ-သော်၊ “(ဝိသိဋ္ဌ ဟောတိ” ၌စပ်၊) ကမ္မဝိသေသာဘာဝါ-ကံအထူး၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယေသံ-အကြင်ဇောဟု ဆိုအပ် သော အကြောင်းတို့၏နောက်သို့၊ တံ-ထိုတဒါရုံသည်၊ အနုဗန္ဓဘူတံ-အစဉ်လိုက် သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ ဇေနသင်္ခါတာနံ-ဇောဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တေသံ ပစ္စယာနံ- ထိုအကြောင်းတို့၏၊ ဝိသေသေန-အထူးသည်၊ ဝိသိဋ္ဌံ-အထူးပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇေနေန၊ ဇောဖြင့်၊ အယံတဒါရမဏ နိယမော-ဤတဒါရုံကို သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော-အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ နာနာကမ္မုနာ-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တ မာနဿ-ဖြစ်သောတဒါရုံ၏၊ ဝသေန၊ (အယံ တဒါရမဏနိယမော) န (ဝုတ္တော)။

ဧဝဉ္စကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဉ္စာနေ-၌၊ သဟေတုကေ-သဟိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝိဿတိ-

ယခုပြနေဆဲဖြစ်သော စကားတည်း၊ “မည်သည့်ဇော၏ အဆုံး၌ မည်သည့်တဒါရုံ၏” ဟု ယခုပြဆိုနေသောစကားသည် ထိုတဒါရုံ၏ ဖြစ်ပုံကို အကြွင်းမဲ့ကုန်အောင် ပြသောစကား မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ပဝတ္တိကျိုးကိုပေးသော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံတစ်ခု၏ သောဠသဝိပါကကို လည်းကောင်း၊ တိဟိတ်ဩမက ဌိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံ၏ ဒွါဒသဝိပါကကိုလည်းကောင်း၊ ဌိဟိတ် ဩမကကံတစ်ခု၏ အဋ္ဌဝိပါကကိုလည်းကောင်း အဋ္ဌကထာဝယ် ပဋိသန္ဓေကိုပေးသော ကံအတွက် တိုက်ရိုက် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအတိုင်း ယှဉ်ပါစေ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝသေန။ ။[တသ္မာတိ ဣမာယ ဝိပါက ဝိဘာဝနာယ မုခနိဒဿနတ္တာတိ အတ္ထော၊-မဓ။] ဤဝိပါကဝိဘာဝနာစကား၏ အကျဉ်းမျှပြအပ်သောစကားဖြစ်သည့်အတွက် ကံတစ်ပါးကြောင့် တဒါရုံအမျိုးမျိုးဖြစ်လသော် (ကံတစ်ပါးတည်းဖြစ်၍ အထူးမရှိသောကြောင့်) ထိုအမျိုးမျိုးဖြစ်သော တဒါရုံသည် ဇောနောက်သို့ အစဉ်လိုက်ရကား ထိုရှေ့သွားဇောတို့၏ အထူးသဖြင့် တဒါရုံကို အမျိုးမျိုးထူးအောင်ပြုအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဇောဖြင့် တဒါရုံကို သတ်မှတ်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထား၏၊ အမျိုးမျိုးသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော တဒါရုံ၏အစွမ်းဖြင့် တဒါရမဏနိယမကို ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

အထူးထူး အပြားပြားရှု၏။ (ဝိပဿနာစော ဖြစ်၏။) ကုသလာ ကုသလေ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်စောသည်။ နိရုဒ္ဓေ-ချုပ်ပြီးလသော်၊ အဟေတုကော-သော၊ ဝိပါကော-သည်၊ တဒါရမဏတာ-တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာဏာနန္တရံ-ဉာဏ်၏အခြားမဲ့၌၊ အဟေတုကတဒါရမဏ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကုသလာ ကုသလေ-သည်၊ နိရုဒ္ဓေ-သော်၊ သဟေတုကော-သော၊ ဝိပါကော-သည်၊ တဒါရမဏတာ-ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အကုသလာနန္တရံ-၌၊ သဟေတုကတဒါရမဏ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ တံ-ထိုတဒါရုံကို၊ ဧတေန ထေရေန-ဤ တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်သည်၊ အဒဿိတံ-မပြအပ်၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (ဤအကြောင်းကြောင့်၊) တဿ-ထိုတဒါရုံကို၊ ပဋိသေစော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော န ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

☞ ယံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ကုသလဿ ဝိယ-ကုသိုလ်စော၏ကဲ့သို့၊ အကုသလဿ-အကုသိုလ်စော၏၊ သဒိသော-တူသော၊ ဝိပါကော-တဒါရုံ ဝိပါကံသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ- ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ သသင်္ခါရိကာ၊ ပေ၊ နိယမနံ-သသင်္ခါရိကအဖြစ်၊ အသင်္ခါရိကအဖြစ်ကို သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ အကုသလေပိ-၌လည်း၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ န 'နယုဇ္ဇတိ-မသင့်မဟုတ်၊ သင့်သည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝေဇ္ဇကတွာ။ ။ အမျိုးမျိုးသောကံကြောင့် တဒါရုံဖြစ်ရာ၌ကား၊ ဤပြခဲ့သော တဒါရမဏ နိယမအပြင် အခြားနည်းဖြင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သေးကြောင်း ပြလို၍ "ဝေဇ္ဇကတွာ"စသည်မိန့်၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ် "သဟေတုကေ ခန္ဓေ၊ ပေ၊ တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဝိပဿနာဉာဏ် စော၏အခြားမဲ့၌ အဟိတတဒါရုံ ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ "ကုသလာ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ သဟေတုကော ဝိပါကော"စသည်ဖြင့် အကုသိုလ်စော၏ အခြားမဲ့၌ သဟိတတဒါရုံ ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် "ဧတေဖြင့် တဒါရုံသတ်မှတ်ခြင်းသည် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော အခြင်းအရာမှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်သည်"ဟူလို။

န စ တံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ။ ။ ကိံ ပန တာဒိသေ ပါဠေ သတိပိ တံ တဒါရမဏံ စူဠနာဂစက္ကရာ န ပဿတိတိ ကတွာ ဗုဒ္ဓယောသာစရိယေန ပဋိသေစော ကတောတိ အာဟ-န ဇာတိ အာဒိ-ထိုကဲ့သို့ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ရှိပါသော်လည်း ထိုအမျိုးမျိုးသောကံကြောင့် ဧတေန အမျိုးမျိုးဖြစ်သော တဒါရုံ၏ဖြစ်ခြင်းကို တိပိဋကစူဠနာဂထေရ် မမြင်သောကြောင့် ရှင်ဗုဒ္ဓယောသ ဆရာသည် တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ အလိုကို ပြရာ၌ ထိုတဒါရုံ၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်အပ်သလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "န စ" စသည်ကိုမိန့်သည်။ ထိုတဒါရုံအမျိုးမျိုးကို စူဠနာဂထေရ်သည် မပြအပ်ဟု နှလုံးသွင်း၍ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသက မပြဘဲထားသောအားဖြင့် တားမြစ်ခြင်းကိုပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ (ဝါ-မတားမြစ်အပ်ပါ၊)-ဟူလို၊ [ဤဆိုခဲ့ပြီးသော စကားသည် "အပဋိသိဒ္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" နှင့် ထပ်တူကျ၏။]

အဋ္ဌာနမေတ်တိ ဣဒံ-ကို၊ နိယမိတာဒိဝသေန-နိယမိတ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယောနိသောဝါ-စီးပွားချမ်းသာကိုရခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အယောနိသောဝါ-စီးပွား ချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အာဝဋ္ဌိတေ-ဘဝင်ကို လည်စေအပ်သော်၊ အယောနိသောဝါ-လည်းကောင်း၊ ယောနိသောဝါ-လည်းကောင်း၊ ဝဝတ္ထပနဿ-ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၏၊ (ဝုဋ္ဌော၏၊) အဘာဝံ မဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပဋိသိဒ္ဓိတိ-စကားကို၊ အဝစနမေဝ-ဟောတော်မူခြင်းသည်ပင်၊ ပဋိသေဇော-တားမြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ကာမတဏှာနိဗ္ဗတ္တေန-ကာမတဏှာကြောင့်ဖြစ်သော၊ ကမ္မနာ-ကာမာဝစရကံကြောင့်၊ မဟဂ္ဂတ၊ ပေ၊ မဟဂ္ဂုတ်၊ လောကုတ္တရာအာရုံကို ခံစားနိုင်သော တဒါရုံဝိပါက်သည်၊ န ဟောတိ-နိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုမဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာအာရုံ၌၊ တဒါရမဏာဘာဝေါ-တဒါရုံ၏ မဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၏၊ အာပါတဂတေ-ရှေ့ရှုကျခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ဝိသယေ-အာရုံ၌၊ တန္တိန္တ-ထိုအာရုံသို့ ညွတ်သော၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းကို၊ ဘဝံ-ဘဝင်သည်၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

အဋ္ဌာနမေတန္တိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။နိယမိတာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်၏ သမယဝဝတ္ထာနအခန်း၌ ပြစ်သော နိယမိတ၊ ပရိကာမိတ၊ သမုဒါစာရ၊ အာဘုဒိတတို့တွင် ပရိကာမိတ၊ သမုဒါစာရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စပဒေသဝါသ၊ သပ္ပုရိသုပနိဿယ၊ သဒ္ဓမ္မဿဝန၊ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာစသည်တို့ကို လည်းကောင်း ယူပါ။ [ထို၌ အာဘုဒိတဟူသည် ဤ၌ အာဝဇ္ဇန်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အာဒိဖြင့် ယူဖို့မလို။] ဤနိယမိတစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းက ယောနိသော အာဝဋ္ဌိတ ဖြစ်စေလျှင် ဝုဋ္ဌောက အယောနိသော ဝဝတ္ထပနဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမရှိ၊ ထိုနိယမိတစသည် မရှိခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းက အယောနိသော အာဝဋ္ဌိတဖြစ်လျှင် ဝုဋ္ဌောက ယောနိသော ဝဝတ္ထပန ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းမရှိ၊ ဤသို့ ဝုဋ္ဌော၏ အာဝဇ္ဇန်းမှ ပြောင်းပြန် မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “အဋ္ဌာနမေတ်”ဟုဆိုပါသည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အာဝဇ္ဇန်း ဝုဋ္ဌောတို့မှ ပြောင်းပြန်မဖြစ်နိုင်ခြင်းတိုင်အောင် ဆိုထားသော်လည်း ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းတိုင်အောင် ရည်ရွယ်ချက် မရှိပါ၊ အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဝုဋ္ဌောတို့၏ ယောနိသော အယောနိသော ပြောင်းပြန်မဖြစ်ခြင်းကိုသာဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို။ [ဝဝတ္ထပနဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ၊ န ကုသလာ ကုသလဘာဝန္တိ အဓိပ္ပာယ်-မဝ။]

တတ္ထ၊ ပေ၊ တဒဘာဝါ။ ။တတ္ထာတိ-မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရာရေသု၊ တန္တိန္တ အာဝဇ္ဇနံ (“ဘဝံ”ဟု အလယ်၌ ရှိသော်လည်း၊ တန္တိန္တကို အာဝဇ္ဇနံနှင့် တွဲပါ)၊ ဣတိတိ-တသ္မာ ဝိသယေနိန္တုတ္တာတိ ယောနော၊ တဒဘာဝါတိ-အာဝဇ္ဇနာဘာဝါ၊ ဝိနာတိသမ္ပန္နော၊ [ဤသို့ စပ်ပုံကိုကြည့်၍ ယခုစာအုပ်များ၌ “ဝိနာ အာဝဇ္ဇနေန”ဟု “အာဝဇ္ဇနေန” ပါသည်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊-မဝ။]

အာဝဇ္ဇနံ-သည်၊ ဝိသယေ-မိမိဆိုင်ရာ အာရုံ၌၊ နိန္ဒတ္တာ-ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဘဝံ ပန-သည်ကား၊ သဗ္ဗဒါ၊ သဝိသယေ-မိမိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်၌၊ နိန္ဒမေဝ-ညွတ်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသယန္တရ ဝိညာဏဿ-တစ်ပါးသော အာရုံရှိသောဝိညာဉ်၏၊ (အာဝဇ္ဇန်း၏၊) ပစ္စယော-အ ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တာပိ၊ တဒဘာဝါ-ထိုအာဝဇ္ဇန်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာဝဇ္ဇနေ န-နှင့် ဝိနာ-ကင်း၍၊ သဝိသယေ-၌၊ နိန္ဒတ္တာဝ-ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

စိတ္တတ္တာတိ-ကား၊ အာဝဇ္ဇနေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ဗဟုလံ-အကြိမ်များစွာ၊ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တ၌ စပ်၊ တစ်ခါတစ်ရံမျှ အာ ဝဇ္ဇန်းနှင့်တကွ မဖြစ်သောကြောင့် “ဗဟုလံ”ကိုစဉ်းစားသင့်၏ဟု မရဆို၏၊ ထို အဆိုမှာ “ဗဟုလံ-အကြိမ်များစွာ”ဟု အနက်မပေးဘဲ “ဗဟုလံ-များသောအားဖြင့်” ဟုပေးသောကြောင့်သာ ဖြစ်ဟန်တူသည်။) သမုဒါစာရတ္တာတိ-ကား၊ အာပါတဂ တေ-သော၊ ဝိသယေ-၌လည်းကောင်း၊ (အာဝဇ္ဇန်းကို ရည်ရွယ်သည်၊) ပဋိသန္ဓိဝိ သယေ-ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ (ဘဝင်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဗဟုလံ- စွာ၊ ဥပ္ပါဒိတပုဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်စေအပ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တ၌ စပ်၊) ဝါ- တစ်နည်း၊ စိတ္တတ္တာတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလေန-သည် အာသေဝိတဘာဝေါ-အဖန်ဖန် မှီဝဲအပ်သည် အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၊ သမုဒါစာရတ္တာတိ ပါ၌ဖြင့်၊ သယံ-မိမိ တို့ ကိုယ်တိုင်၊ (အာဝဇ္ဇန်းဘဝင်တို့ ကိုယ်တိုင်၊) ဗဟုလံ-စွာ၊ ပဝတ္တဘာဝေါ-ဖြစ် သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဝုတ္တာ)။

နိရောဓဿ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ တဒနန္တရမေဝ-ထိုနေဝသညာနာသညာ ယတနဈာန်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ နိရောဓဗျသနံ-နိရောဓသို့ ရောက်ခြင်းကို၊ သန္တာယဝုတ္တံ၊ အရူပက္ခန္ဓာနံ ဝိယ-နာမ်ခန္ဓာတို့၏ကဲ့သို့၊ နိရောဓဿ-နိရောဓဿမာ ပတ်၏၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝံ-အနန္တရပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ (သန္တာယ) န (ဝုတ္တံ)- ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ပန-ဆက်၊ ပရိကမ္မေန-ပရိကမ်ဇောနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနံ-ဖြစ်သော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ကုသော၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပရိကမ္မာဝဇ္ဇနမေဝ-ပရိကမ်ဇော၏ အာဝဇ္ဇန်း သည်ပင်၊ တဿ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညဿဝိယ-အခြားသော ပဌမဈာန်အစရှိသည်၏ကဲ့သို့၊ [အည ဿဝိယာတိပဌမဇ္ဈာနာဒိကဿဝိယ၊-အနု] စတဿပိ-ဤနိရောဓ၏ အနန္တရ ပစ္စည်းဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏လည်း၊ သာဝဇ္ဇနတာယ-အာ ဝဇ္ဇန်းရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏။ [နိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်သော

နေဝသညာနာသညာယတနမှာလည်း ပရိကမ်ဇော၏ရှေ့၌ အမှန် အာဝဇ္ဇန်းရှိခဲ့၏၊
ထို့ကြောင့် အာဝဇ္ဇန်းကင်းသော နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ဟု မဆိုနိုင်ပါ-
ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤယထာနိရောဓဿ အနန္တရပစ္စယံအစရှိသော ဥပမာန
ဝါကျ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ အဓိပ္ပာယော-ကို၊ (အဋ္ဌကထာဆရာ၏
အလိုကို)၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ (ကို)၊ နေဝသညာနာသညာယတနဿ-၏၊
နိရောဓဿ-နိရောဓ သမာပတ်၏၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝေ-အနန္တရပစ္စည်း အဖြစ်၌၊
နိန္နာဒိတာ-နိန္နာအစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အညတ္ထ-နိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်းအဖြစ်
မှ တစ်ပါးသော အရာ၌၊ နဒိဋ္ဌာ-မတွေ့မြင်အပ်၊ (ကသွာ-နည်း၊) အဘဒတ္ထပရိမ္မ
ဘာဝေ-ထိုနိရောဓအကျိုးမရှိသော ပရိကမ်ဖြစ်ရာ၌လည်း၊ ဥပ္ပတ္တိယာ-(ဤနေဝ
သညာနာယတနဈာန်၏) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ စ-ဆက်၊ အထ-ထိုသို့ နိန္နာဒိတာ
မရှိဘဲလည်း၊ တံ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ တဿ-ထိုနိရောဓ၏၊
အနန္တရပစ္စယော-အနန္တရပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ တထာစ-ထိုနိရောဓ၏ အနန္တရ
ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ယထာဝုတ္တာ-အ
ကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ (“ဥပေက္ခာသဟဂတ အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာ
တု” ဟုအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော၊) မနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ နိရာဝဇ္ဇနုပ္ပတ္တိ
ယံ-အာဝဇ္ဇန်း မရှိဘဲ ဖြစ်ရာအရာ၌၊ နိန္နာဒိဘာဝေ-နိန္နာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။

အယမေတ္တာဓိပ္ပာယော။ ။နေဝသညာ နာသညာ သမာပတ္တိဇောမှာ ပရိကမ်ဇော၏
ရှေ့၌ အာဝဇ္ဇန်းရှိခဲ့သောကြောင့် နေဝသညာနာသညာသမာပတ်၏ အာဝဇ္ဇန်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်းကို
ပြလိုရင်း မဟုတ်ရကား နိရောဓဿ အနန္တရပစ္စယံ နေဝသညာ နာသညာယတနံနှင့် စပ်၍ အဋ္ဌ
ကထာ၏ အလိုကိုမှတ်ထိုက်ပါသည်-ဟူလို၊ “နိရာဝဇ္ဇနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ၏
အလိုပြတည်း။

နေဝသညာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပတ္တိယာ။ ။နေဝသညာနာသညာယတန (စတုတ္ထာရပ္ပ) ဈာန်၏
နိရောဓအား အနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုဖို့ရန် နိန္နာ-ဥပဇ္ဇတိ-ခြင်း (အာဒိဖြင့် စိတ္တ-သမု
ဒါစာရဖြစ်ခြင်း) ကို အခြားနေရာ၌ မတွေ့အပ်၊ ဘာကြောင့်နည်း-နိရောဓအကျိုးမရှိသော
(စတုတ္ထာရပ္ပအတွက်) ပရိကမ် ပြုရာ၌လည်း ဤစတုတ္ထာရပ္ပဈာန်၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

အထ စ၊ ပေ၊ တထာစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။[အထာတိ-နိန္နာဒိဘာဝေ အသန္တေပိ- (မရ)၊ တထာ
စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အနန္တရပစ္စယော ဟောတိတိ ပဒဿ အတ္ထံ ဝိဝရတိ၊ (အန)။] ထိုသို့ နိန္နာသည်
မရှိပါသော်လည်း ထိုစတုတ္ထာရပ္ပဈာန်သည် နိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဤ
ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တိရဏစိတ်သည် အာဝဇ္ဇန်းမပါဘဲ ဖြစ်ရာ၌ နိန္နာသည်မရှိဘဲလည်း အာ
ဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အသတိဝိ-သော်လည်း၊ နိရာဝဇ္ဇနာ-အာဝဇ္ဇန်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်လျက်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ် နိုင်၏၊ ဣတိ (အယံ အဓိပ္ပာယ်ော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။)

ဝေဇ္ဇကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ မဂ္ဂါနန္တရာနိ ဖလစိတ္တာနိ တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤ ဥဒါဟရဏ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ နိဗ္ဗာနာ၊ ပေ၊ ဘာဝံ-နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော အာဝဇ္ဇန်း၏ မရှိခြင်း ကို၊ သန္တာယ-၍၊ ဧတံဤ အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ မဂ္ဂါနန္တရာနိ ဖလစိတ္တာနိ ဟူသောစကား သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ယဒိ သိယာ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂေါတြဘု ဝေါဒါနာ နိ-ဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့သည်၊ နိဒဿနာနိ-ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရဏ်တို့သည်၊ သိယံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ (ကဿာ-နည်း၊) တေဟေဝ-ထိုဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့ဖြင့်ပင် လျှင်၊ ဧတေသံ-ဤမဂ်စိတ် မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်စိတ်တို့၏၊ နိရာဝဇ္ဇနတာသိဒ္ဓိတော-အာ ဝဇ္ဇန်းမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။

စ-သည်သာမကသေး၊ ဖလသမာပတ္တိကာလေ-ဖလသမာပတ် ဝင်စားရာအခါ ၌၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ကာမတရားလျှင် အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတာရမဏံ- သော၊ အနုလောမံ-အနုလုံသည်၊ ဖလသမာပတ္တိယာ-ဖလသမာပတ်အား၊ အနန္တ ရ

ဝေဇ္ဇကတွာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဝေဇ္ဇကတွာ-နိန္ဒစသည်မရှိဘဲ အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ရှေးက မဖြစ်ဖူးသေးသော မဂ်စိတ်၊ မဂ္ဂါနန္တ ရ ဖိုလ်စိတ်များကို အဋ္ဌကထာဝယ် ပုံစံအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆိုအပ်သည်။

ယဒိ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓိတော။ ။အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်၍ နိန္ဒစသည် မရှိခြင်းကို မရည်ရွယ်လျှင် မဂ်စိတ်နှင့်မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်စိတ်တို့ကို ပုံစံမပြဘဲ ဂေါတြဘု ဝေါဒါန် စိတ်တို့ကိုသာပုံစံပြရုံဖြင့် နိရာဝဇ္ဇနအဖြစ် ပြီးနိုင်သောကြောင့် မဂ်စိတ်ဖိုလ်စိတ်ထက် စိတ်ဖြစ်ပုံ အလျင်ကျသော ဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့ကိုသာပုံစံ ပြထိုက်၏၊ စိတ်ဖြစ်ပုံ နောက်ကျသောမဂ်၊ မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်တို့ကို ပုံစံပြသဖြင့် “လောကယုတ္တိမရှိသော (သြစိတျဟိန)အဖြစ် ဖြစ်စေရာရှိသည်” ဟူလို။

ဖလသမပတ္တိ၊ ပေ၊ သိယံ။ ။အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်လျှင် အခြား အပြစ်ကိုလည်း ပြလိုသောကြောင့် “ဖလသမာပတ္တိ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ “ပရိတ္တာရမဏံ၊ ပေ၊ ဖလသမာပတ္တိယာ အနန္တ ရပစ္စယေန ပစ္စယာ”ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ထိုပါဠိ တော်အရ “ကာမမဟဂ္ဂုတ်ဟူသော သင်္ခါရကို အာရုံပြုသော အနုလုံက ဖလသမာပတ်အား အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏”ဟု သိရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “ဖလသမာပတ်စိတ်များ၌ မိမိတို့ ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပေးမည့် ရှေ့သွားအာဝဇ္ဇန်းမရှိ”ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် အာဝဇ္ဇန်းကင်း ၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်လျှင် အဋ္ဌကထာဝယ် ပုံစံပြရာ၌ ထိုဖလသမာပတ်စိတ်များကို ချန် မထားထိုက် ယခုသော်ကား “မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ ဖလစိတ္တာနိ”ဟူသော စကားဝယ် “မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ” ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဖလသမာပတ်စိတ်များကို ချန်ထားခဲ့သည်။

ပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ပစ္စယော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဟောတော်မူသည့်အတွက်၊ သမာနာ၊ ပေ၊ တတ္တာ-တူသော အာရုံရှိသော အာဝဇ္ဇန်းမှ ကင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂါနန္တရာနိ ဖလစိတ္တာနိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ-ဖလသမာပတ်စိတ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ-ကြည့်ဖယ်ထိုက်ကုန်သည်၊ န သိယံ၊ ပန-ဆက်၊ ဂေါတြဘု ဝေါဒါနာနိ-တို့သည်၊ နိဗ္ဗာနေ-၌၊ စိတ္တာနိ-များစွာ ဖြစ်ဖူးကုန်သည်လည်းကောင်း၊ သမုဒါစာရာနိစ-ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ယဒိပိ န ဟောန္တိ-အကယ်၍လည်း မဖြစ်ပါပေကုန်၊ အာရမဏန္တရေ-နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ တစ်ပါးသော အာရုံ၌၊ စိတ္တသမုဒါစာရာနေဝ-စိတ္တသမုဒါစာရတို့သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ စ-ဆက်၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ မဂ္ဂဝိထိတော-မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ တဒတ္ထပရိကမ္မသမ္ဘာဝါ-ထိုဖလသမာပတ်အကျိုးငှါ ပရိကမ်ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (နိဗ္ဗာန စိတ္တသမုဒါစာရာနေဝ ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သေသံ-ထိုဂေါတြဘု ဝေါဒါနိ ဖလသမာပတ်စိတ်တို့ကို၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန)၊ နကတံ။

စ-ဆက်၊ အနုလောမာနန္တရံ-အနုလုံ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ-သည်၊ စိတ္တံ-အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ဖူး၏၊ သမုဒါစာရံ-ထင်လာသော အာရုံ၌ ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ဖူး၏၊ နေဝ၊ ပေ၊ နန္တရံ-၌၊ (ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ စိတ္တံ သမုဒါစာရံ) န (ဟောတိ)၊ (ကသွာ-နည်း)၊ မဂ္ဂါနန္တရဿဝိယ-မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်၏

ဂေါတြဘု၊ ပေ၊ သမုဒါစာရာနေဝ။ ။ဂေါတြဘု ဝေါဒါနိတို့ကို အဋ္ဌကထာဝယ် ပုံစံအဖြစ်ဖြင့် မယူခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “ဂေါတြဘု”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပဌမမဂ်၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ဂေါတြဘု၊ အထက်မဂ်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ဝေါဒါနိတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကိုယခုမှ အာရုံပြုရသောကြောင့် စိတ္တံ သမုဒါစာရ မဖြစ်ကြချေ၊ သို့သော်-နိဗ္ဗာန်မှ တစ်ပါးသော အခြားအာရုံများ၌ကား စိတ္တံ သမုဒါစာရ ဖြစ်ကြ၏၊ “ဣတိ တေသံ ဂဟဏံ န ကတံ”နှင့် ဆက်ပါ။

ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ။ ။[နိဗ္ဗာနေ စိတ္တသမုဒါစာရာနေဝါတိ ယောဇနာ၊ (မဂ္ဂ)။ မဂ္ဂဝိထိမှ နောက်ဖြစ်သော အထက်၌ ဖြစ်သမျှ ဖလသမာပတ် စိတ်တို့သည် ပရိကမ်ပြုစဉ် ကပင် ထိုဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ ပြုခဲ့သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်၌ စိတ္တသမုဒါစာရ ဖြစ်ကြ၏၊ “ဣတိ တေသံ ဂဟဏံ နကတံ”နှင့် ဆက်ပါ။

အနုလောမာနန္တရဉ္စ၊ ပေ၊ နိဒဿနံ။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် အနုလုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော ဖလသမာပတ်စိတ်ကို ပုံစံမပြတ်အဘယ်ကြောင့် “နိရောဓာ ဝုဒ္ဓဟန္တဿ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ” ဟုပုံစံပြရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “အနုလောမာနန္တရဉ္စ”စသည်မိန့်၊ အနုလုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖလသမာပတ် စိတ်သည် (အနုလုံ ပရိကမ်ပြုစဉ်ကပင် ထိုစိတ်ဖြစ်ဖို့ရန် ပြုသောကြောင့်) နိဗ္ဗာန်၌

၅၃၆

အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ

[ဝိပါကဒွါရ

ကဲ့သို့၊ တဒတ္တ ပရိကမ္မာဘာဝါ-ထို ဖိုလ်စိတ်အကျိုးရှိသော ပရိကမ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿာတိ-ဟူသော စကားဖြင့်၊ တဉ္စ-ထိုနိရောဓာနန္တရဖိုလ်ကိုလည်း၊ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရဏ်ကို၊ (ကတံ)။

အာရမဏေန၊ ပေ၊ နပုဇ္ဇတိတိ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဧတဿ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ် စိတ်၏၊ မဟဂ္ဂတာရမဏတ္တာဘာဝါ-မဟဂ္ဂုတ် (အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပုစ္ဆံ-ပုစ္ဆာကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊ (“အထ ကိမဿာရမဏံ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်စေ၍၊) အာရမဏနိဒွါရဏတ္ထံ-အာရုံကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ-ထိုဝိပါကကထာ၌၊ ဧဝံ၊ ပေ၊ နိဒဿနံ-ဧစ္စန္တ ပိဋသပ္ပိ ဥပမာကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ ဝိပါကဿ-ဝိပါကစိတ်၏၊ နိဿယေန-မှီရာဝတ္ထုရုပ်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အပ္ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ-မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဝိသယဂ္ဂါဟောတိ ဣဒံ-ကို၊ စက္ခာဒိနံ-စက္ခုအစရှိသောဝတ္ထုရုပ်တို့၏၊ သဝိသယဂ္ဂဟဏေန-မိမိအာရုံကို ယူခြင်းအားဖြင့်၊ စက္ခု၊ ပေ၊ ဝိပါကဿ-စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသော ဝိပါကကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှါ၊ ဝုတ္တံ၊-ဥပနိဿယတော-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းအားဖြင့်

စိတ္တသမုဒါစာရဖြစ်နေ၏၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏ အခြားမဲ့၌)၊ နိရောဓမှ ထသော အခါ) ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်ကား စိတ္တသမုဒါစာရ မဖြစ်၊ ဘာကြောင့်နည်း---မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်၌ ပရိကမ်မရှိသကဲ့သို့ ထိုနိရောဓမှ ထသောအခါ ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်၌လည်း ပရိကမ် မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် “နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ”ဟူသောစကားဖြင့် ထိုနိရောဓမှ ထသောအခါ ဖြစ်သော ဖိုလ်ကိုသာ ပုံစံထုတ်ပြပါသည်။ [ဣတိ ဣမိနာဝစနေန တဉ္စ (နိရောဓာနန္တရံ ဖလံ) နိဒဿနံ ကတံ၊-မဓု။]

အာရမဏေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ “အာရမဏေန ဝိနာ နပုဇ္ဇတိ”ဟူသော စကားသည် အကျိုးထူးမရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဘာကြောင့်နည်း၊---စိတ်ဟူသမျှ၏ အာရုံနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်ခြင်းက ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ “သို့ပါလျက် အဘယ်အကျိုးငှါ ဤစကားကို ဆိုရပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အာရမဏေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ”ဟုမိန့်သည်။ “ငါ၏ ပဏိတဖြစ်သော ဈာန်တရားသည် ပျက်စီးပါပေ၊”ဟု တွေးသော ဒေါသဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ရသော ဥပေက္ခာသန္တီရဏသည် မဟဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံမပြုနိုင်ရကား “ကိမဿာရမဏံ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ထိုဥပေက္ခာသန္တီရဏ၏ အာရုံကို ထုတ်ပြခြင်းအကျိုးငှာ “အာရမဏေ ပန ဝိနာ နပုဇ္ဇတိ” ဟု (စကား လက်စ ပေါ်လာအောင်) ဆိုရပါသည်-ဟူလို။

တတ္ထ၊ ပေ၊ ဒဿနတ္ထံ။ ။ [စာအုပ်တို့၌ “တတ္ထာတိ ဝိပါကကထာယံ”ဟုတွေ့ရ၏၊ ဤနေရာ၌ တတ္ထ၏ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဝယ် မတွေ့ရပါ၊ ဂါထာ၏နောက်၌ “တတ္ထ”ဟုရှိသော်လည်း “ဧစ္စန္တပိဋသပ္ပိဥပမာနိဒဿနံ”စသည်ဖြင့် ဂါထာ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်နေ

လည်းကောင်း၊ စက္ခာဒိနံ-တို့၏၊ ဒဿနာဒိအတ္တဇော စ-မြင်ခြင်း အစရှိသော အကျိုးပယောဇဉ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [“ဥပနိဿယမတ္ထသော”၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် “ဖလအနက်၊ (တစ်နည်း) ပယောဇန အနက်ဟော” ဟု အနုဋီကာ ဖွင့်၏။] တဿေဝ-ထိုစက္ခာဒိညာဏ် အစရှိသော ဝိပါက်၏သာလျှင်၊ ဝိပါကဿ-အကျိုးကို၊ ဒဿနတ္တံ-ငှါ၊ ဥပနိဿယမတ္ထသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဟဒယဝတ္ထုမေဝါတိ-ကား၊ ပုရိမစိတ္တာနိ-အာဝဇ္ဇန်းစသော ရှေ့၌ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်၊ ဟဒယဝတ္ထုနိဿိတာနိ စ- ဟဒယဝတ္ထုကို မှီကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ပဿာဒဝတ္ထု အနဂတာနိ စ-ပဿာဒဟူသော မှီရာဝတ္ထုရုပ်သို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ)၊ အညာရမဏာနိ-အခြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်မှ တစ်ပါးသော အာရုံရှိကုန်သည်)၊ ဟောန္တိယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဘဝံ-ဘဝင်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ ပန-အနွယ်ကား၊ တံ ဧတံ-ထိုဘဝင်သည်၊ ဝတ္ထာရမဏန္တရ ရဟိတံ-တစ်ပါးသော ဝတ္ထု အာရုံမှကင်းသည်၊ (မှီမြဲ ဟဒယဝတ္ထု၊ ပြုမြဲ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံမှ တစ်ပါးသော အာရုံ မရှိသည်)၊ (ဟုတွာ)၊ ကေဝလံ-ဝတ္ထာရမဏန္တရမဖက် သက်သက်၊ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ-ကိုသာ၊ နိဿာယ ပဝတ္ထတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟဒယ ရူပဝတ္ထုကံ တိ ဣဓာပိ-ဤပါ၌လည်း၊ အညဝတ္ထာနဂတံ-ဟဒယဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော ဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ (စိတ္တံ-

သောကြောင့် ဂါထာ၏နောက်၌ရှိသော တတ္ထကို မဖွင့်ပြထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါမပါစေဘဲ “တတ္ထ ဧစ္စပိဋ္ဌသပ္ပိဋပမာနိဒဿနံ” ဟုတစ်ဆက်တည်း ရှိရမည်၊ “ဝိပါကကထာယံ”ကား တတ္ထကို အနက်ပေးရာဝယ် နိဿယ (နိပျောက်) လုပ်ထားသည်ကို ယူမှားဟန် တူသည်။] ထို ဝိပါကကထာ၌ ဧစ္စပိဋ္ဌသပ္ပိဋပမာကို ပြခြင်းသည် (ငဆွံ့သည် ငကန်းကိုမမှီဘဲ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့) ပဉ္စဝေါကာရာဘုံဝယ် ဝိပါကစိတ်များ၏ မှီရာဝတ္ထုရုပ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိသည်။

ဥပနိဿယမတ္ထသော။ ။မသည် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ အပိုလာသော အာဂုံတည်း။] ဥပနိဿယဟူသည် စက္ခာဒိညာဏ်ဖြစ်ဖို့ရန် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း သောတဝိညာဏ်စသည် ဖြစ်ဖို့ရန် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းတည်း၊ အတ္ထဟူသည် “စက္ခာဒိညာဏ်စသော ဝိပါကသည် မြင်ခြင်းအကျိုးရှိ၏” စသော အကျိုးပယောဇဉ်တည်း။ [တဿေဝ ဝိပါကဿ ဝိပါကဿ ဒဿ နတ္တံ၊-မစု။]

ဟဒယဝတ္ထုမေဝ။ ။ဤစကားသည် ဘဝင်စိတ်၏မှီရာကိုပြသော စကားတည်း၊ ရှေ့ဝိ ထိစိတ်များသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုလည်း မှီကြ၏၊ ၅ ဒွါရ၌ ဖြစ်နိုင် ပဿာဒဟူသော ပဉ္စဝတ္ထုသို့ လည်း အစဉ်လိုက်ကြရ၏၊ ကံစသော အာရုံမှတစ်ပါး အခြားအာရုံကို အာရုံပြုကြ၏၊ ဘဝင်ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ် ဟဒယဝတ္ထုကိုသာ မှီ၏၊ ကံ စသော အာရုံကိုသာ အာရုံပြု၏၊ ဤသို့ ရှေ့စိတ်များနှင့်မတူသောကြောင့် “ဟဒယဝတ္ထုမေဝ” ဟုဝေနှင့်တကွ ဆိုသည်။

သည်၊ ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်၊) ဣတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ကသ္မာ ဣတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ မက္ကဋကဿ-ပဋ်ကူ၏၊ သုတ္တာရောဟဏံ ဝိယ-ပဋ်ကူချည်မျှင်သို့ တက်ခြင်းကဲ့သို့၊ ပဿာဒဝတ္ထုကံ-ပဿာဒဟူသော မှီရာဝတ္ထု ရှိသော၊ စိတ္တံ-ပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သုတ္တေန-ချည်မျှင်ဖြင့်၊ ဂမနာဒီနိ ဝိယ-သွားခြင်း အစရှိသည်ကဲ့သို့၊ [အာဒိဖြင့် ယူသပိဝန ပုန အာဂမနကိုယူ၊]တဒန ဂတာနိ-ထိုပဿာဒ ဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ သေသ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဟဒယရူပဝတ္ထုကန္တိ ဣဓာပိ အညဝတ္တာနဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သုတ္တ၊ ပေ၊ ဝိယ-ချည်မျှင်ကို ထိခိုက်ခြင်း၊ ပဋ်ကူ၏ လှုပ်ရှားခြင်းတို့ကဲ့သို့၊ ပဿာဒ၊ ပေ၊ စလနာနိ၊ ပဿာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်း ဘဝင်၏လှုပ် ခြင်းတို့သည်၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒီပနတော- ကြောင့်၊ ဧကေကံ၊ ပေ၊ တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဒီပေတိ။

ဘဝင်ံဿ၊ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဒေါဝါရိကသဒိသာနံ-တံခါးစောင့်နှင့် တူကုန်သော၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ-တို့အား၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကသဒိသဿ-ခြေကိုဆုပ်နယ် သူနှင့်တူသော၊ အာဝဇ္ဇနဿ-အား၊ သညာဒါနသဒိသော-အမှတ်ပေးခြင်းနှင့်တူ သော၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝေါဝ-အနန္တရပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဘဝင်ံဝဋ္ဋနံ- ဘဝင်ကိုလည်စေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ကတွာ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဝိပါကမနောဓာတု အာဒိနံ-ဝိပါကဖြစ်သော မနောဓာတ်အစရှိသည်တို့၏၊ အဒိသ္မာဝ-အာရုံကိုမမြင်မူ၍သာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိ ကရဏံ-လက်ခံခြင်းအစရှိသည်ကို ပြုခြင်း ကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)၊ ဂါဠ၊ ပေ၊ ဝသေန တစ်ယောက်သော ကလေး၏ အပြားလေး ထောင်၏ အဖြစ်ကို သိခြင်းမျှနှင့် တူသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ယောက်သောကလေး၏ အသပြား၏အဖြစ်ကို သိခြင်းနှင့်တူသည်၏အဖြစ်၊ အမိ၏ ရောင်းဝယ်မှု၌ ကပ် ဆောင်ခြင်းမျှနှင့် တူသည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဂါဠဂါဟကာဒီနံ- တင်းကြပ်စွာ ကိုင်တတ်သော ကလေးအစရှိသူတို့၏၊ ကဟာပဏဒဿနဿ-အ

အညဝတ္တာနဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ။ဤ“ဟဒယရူပဝတ္ထုကန္တိ”ဟူသည် အာဝဇ္ဇနံး စိတ်တည်း၊ ထိုစိတ်လည်း အခြားသော ပဉ္စဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ဘာ ကြောင့်နည်း-ပဉ္စဒ္ဓါရိကစိတ်ဖြစ်ရကား ပဉ္စဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်ရသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် မက္ကဋကဿ ဟိ၊ ပေ၊ သေသစိတ္တာနိတိဟု ပဉ္စဝိညာဏ်မှ တစ်ပါးသော အာဝဇ္ဇနံး နှင့်တကွ ပဉ္စဒ္ဓါရိကဝိထိစိတ်များကို “သေသစိတ္တာနိ” ဟုဆိုထားသည်။

ဝိပါကမနောဓာတု၊ ပေ၊ အဘာဝါ။ ။နန စ ဝိပါကမနောဓာတု အာဒိနံ အဒိသ္မာဝ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိကရဏံ ဂါကကာဒီနံ ဒဿနသမ္ဘဝတော ကထံ သမေတီတိအာဟ-ဝိပါကမနောတိ အာဒိ=ဝိပါကမနောဓာတု (သမ္ပဋိစ္ဆိန်း)စသည်တို့က ရူပါရုံ စသည်ကို မမြင်ရဘဲ ခံယူခြင်းကိစ္စ

သပြာကို မြင်ရခြင်း၏-အဘာဝါမရှိခြင်းကြောင့်၊ န (ဂုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ သမ္ပုဋ္ဌနာဒိနံ-သမ္ပုဋ္ဌန္တိန်း အစရှိသည်တို့၏၊ တံ သမာနဘာဝေါ-ထို တင်းကြပ်စွာ ကိုင်ခြင်းအစရှိသည်တို့နှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဓိပ္ပေတော၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“တံ သမာန သာဝေါဝ”ဟု ရှိ၏၊ “ဘာဝေါဝ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။]

ပဏ္ဏရံ တေန္တိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒိပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ စပ်)၊ ပဏ္ဏရူပဒဿန သာမည တော-ဖြူ သော ရူပါရုံကိုမြင်ရခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏမေဝ-စက္ခုဝိညာဏ်သည်သာ၊ ဒဿနကိစ္စ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒိပနံ-ပြခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ-တူ၊ သောတဒ္ဓါရာဒိသုပိ-တို့၌တည်း၊ သဝနာဒိဝသေန-ကြားခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သန္တာပနဝသေန-ကောင်းစွာ ပူစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂုဠသီလော-တင်လဲ ပြုခြင်း အလေ့ရှိသူသည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂုဠပယောဇနောဝါ-တင်လဲ ဟူသောအကျိုး ရှိသည်၊ ဂေါဠိယကော-ဂေါဠိယက မည်၏။

ဥပနိဿယတောတိ-ဟူသောစကားကို၊ ဥပနိဿယပစ္စယံ-ဥပနိဿယ ပစ္စည်း ကို၊ သန္တာယ၊ န ဂုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ယသ္မိ-အကြင် စက္ခုပသာဒ၊ အာလောကစသော အကြောင်းသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ ယော-

စသည်ကို ပြုခြင်းသည် ထိုအသပြာကို တင်းကြပ်စွာကိုင်သော ကလေးစသူတို့က အသပြာကို မြင်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်သောကြောင့် အဘယ်နည်းဖြင့် တူနိုင်ပါသနည်း၊ ဥပမေယျဘက်၌ မမြင်ခြင်း၊ ဥပမာနဘက်၌ မြင်ခြင်းအားဖြင့် မတူဘဲ ဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသော ကြောင့် “ဝိပါက မနောဓာတု” စသည်ကို မိန့်သည်။-မဓုဋီကာ။

ဆိုလိုရင်းကား-သမ္ပုဋ္ဌန္တိန်းစသည်တို့၏ မမြင်ဘဲ လက်ခံမှုစသည်ကို ပြုခြင်းသည် ဂါဠဂဟဏမတ္တ စသည်အားဖြင့် တူမျှသောကြောင့် ဥပမာပြခြင်း ဖြစ်သည်၊ [မတ္တဖြင့် မြင်ခြင်း ကို ကန့်] ထိုမတ္တ၏အနက်ကို ပြလို၍ “န၊ ပေ၊ အဘာဝါ”ဟု မိန့်သည်၊ တင်းကြပ်စွာ ဆုပ် ကိုင်သော ကလေးစသူတို့က အသပြာကို မြင်မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့် ဥပမာပြသည် မဟုတ်ပါ- ဟူလို၊ [စာအုပ်တို့၌ “အဘာဝေါ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “အဘာဝါ” ဟုရှိမှ မဓုဋီကာကျမ်းတက်ပုံ နှင့် ညီမည်။]

သန္တာပန၊ ပေ၊ ဂေါဠိယကော။ ကြံရည်ကို ကောင်းစွာ ပူစေခြင်းဟူသည် ကျက်စေ ခြင်း (ချက်ခြင်း) တည်း၊ ကျက်သောအခါ ဂုဠ (တင်လဲ၊ သကာ) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သန္တာပန ဝသေန ဂုဠသီလော၊ ဂုဠပယောဇနောဝါ”ဟုဆိုသည့် ဂေါဠိယ ပဌမနည်းဖြင့် တသီလတဒ္ဓိတ် ကို၊ ဒုတိယနည်းဖြင့် ပယောဇနတဒ္ဓိတ်ကို ပြ၏၊ “ဂုဠော (ဂုဠကရဏံ) သီလံ ယဿာတိ ဂေါ ဠိယော၊ ဂုဠော(ဂုဠပယောဇနံ) ယဿာတိဂေါဠိယော” ဟုပြု၍ သုတ္တံ၌ က ပစ္စည်းသကား

အကြင် စက္ခုဝိညာဏ်စသော-အကျိုးသည်၊ န ဟောတိ၊ (တဿ-ထိုစက္ခုဝိညာဏ် စသော အကျိုး၏၊) သော-ထိုစက္ခုပသာဒ၊ အာလောကစသော အကြောင်းကို၊ ဣဓ- ဤဥပနိဿယတောဟူသောပါဌ်၌၊ ဥပနိဿယောတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေကာ၊ အာလော ကသန္နိဿိတံတိ ဣဒမ္ပိ-ဟူသော၊ ဤစကားကိုလည်း၊ အာလောကေ-အရောင်အလင်း သည်၊ သတိ-သော်၊ သတ္တဝါ-စက္ခုဝိညာဏ်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စယတံ-ဥပနိဿယပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ န (ဝုတ္တံ)။

ကိရိယစိတ္တဿ-ကြိယစိတ်၏၊ (အာဝဇ္ဇန်း၏)၊ ပစ္စယဘာဝံ-အနန္တ ရပစ္စည်း ၏ အဖြစ်သို့၊ အနုပဂန္ဓာ-မကပ်ရောက်မူ၍၊ သယမေဝ-မိမိချည်းသာ၊ ပဝတ္တမာနံ- ဖြစ်သော ဘဝင်သည်၊ မန္တတာမဂတံ နာမ-မန္တတာမဂတ မည်၏။

အသင်္ခါရိက၊ ပေ၊ ဒိသ္မာတိ-ကား၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝေန-ဆန့် ကျင်သော သဘောရှိသော၊ ဝိပါကေန-အကျိုးသည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-မဖြစ်သင့်၊ ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ အသင်္ခါရိက ကမ္မဿ-အသင်္ခါရိကကံ၏၊ သသင်္ခါရိက ဝိပါ ကေသု-သသင်္ခါရိကအကျိုးတို့၌လည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကကမ္မဿ-၏၊ အသင်္ခါရိ က ဝိပါကေသုစ-တို့၌လည်းကောင်း၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ (အာဟဋ္ဌ စပ်၊) ပန-ဆက်၊ ရူပါဒိသု-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌၊ အဘိနိပါတ မတ္တာဒိကိစ္စာနံ- ရှေးရှုကျခြင်းမျှ အစရှိသော ကိစ္စရှိကုန်သော၊ [မတ္တာဒိဋ္ဌိ အာဒိဖြင့် သမ္ပဋိစွဲန်း စသည်ကို ယူ၊] အဟေတုကာနံ-အဟိတ် ဝိပါကံတို့၏၊ သသင်္ခါရိကဝိရုဒ္ဓေါ-သ သင်္ခါရိကကံ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ သဘာဝေါ-သဘောသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အသင်္ခါရိကတာ-အသင်္ခါရိက၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ အသင်္ခါရိက ဝိရုဒ္ဓ သဘာဝါဘာဝါ-အသင်္ခါရိကကံ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သဘော၏မရှိခြင်း ကြောင့်၊ သသင်္ခါရိကတာပိ-သည်လည်း၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဘယာဝိရောဓာ- သင်္ခါရိက အသင်္ခါရိက ၂ ပါးစုံသော ကံ၏ မဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့်၊ ဥဘယေနပိ- ၂ ပါးစုံသော ကံကြောင့်လည်း၊ တေသံ၊ ထိုအဟိတ်ဝိပါကံတို့၏၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ် ခြင်းကို၊ အနုဇာနာတိ-၏။

စိတ္တနိယာမန္တိ-ကား၊ တဒါရမဏနိယာမံ-တဒါရုံ၏မြဲသော အမှတ်အသား ကို၊ (န ကထေတိဋ္ဌစပ်၊) ကိရိယတော၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိတိ-ဟူသောစကားကို၊ ကိရိ ယဇေနာနန္တရဉ္စ-ကိရိယာဇော၏ အခြားမဲ့၌လည်း၊ တဒါရမဏံ-တဒါရုံကို၊ (မဟာ ဒတ္တတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ၊ [အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်၌လည်း ကြိယာဇော၏ အခြားမဲ့၌ တ ဒါရုံကျကြောင်းကို “သောမနဿ သဟဂတ ကြိယာဇေနာ ဝသာနေ သောမနဿ သဟဂတာနေဝ တဒါရမဏာနိ ဘဝန္တိ” စသည်ဖြင့်ဆို၏၊] ပန-ထိုသို့ပင်ဆိုပါသော် လည်း၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာနမေဝ-အ ကျိုးပေးခြင်း သဘောရှိသော တရားဟို့၏သာလျှင်၊ အနန္တရာ-၌၊ တဒါရမဏံ-

ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ကုသလတ္ထိကေစ-ကုသလတိက်၌လည်း၊ သေက္ခာဝါ၊ ပေ၊ အာဒိနာ-ဖြင့်၊ ကုသလာ ကုသလဝေဒနမေဝ-ကိုသာ၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ တဒနန္တရံ-ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ တဒါရမဏံ ဝုတ္တံ၊ အဗျာကတာ နန္တရံ-အဗျာကတတရားတို့၏ အခြားမဲ့၌၊ (တဒါရမဏံ) န (ဝုတ္တံ)၊ စ-ဆက်၊ ကတ္တစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ပါဠိရပ်၌၊ ကိရိယာနန္တရံ-ကြိယာဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ တဒါရမဏဿ-တဒါရုံ၏၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ-ဟောတော်မူအပ်ရာဋ္ဌာနကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မိ-ထိုကြိယာဇော၏နောက်၌ တဒါရုံသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေစ-ထင်ရှားရှိလျက်လည်း၊ အဝေဒန-ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧသော ထေရဝါဒေါ-ဤမဟာဒတ္တထေရ်၏ ဝါဒကို၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော-စူးစမ်းဆင်ခြင်ထိုက်၏။

ဟိ-မှန်၊ နာဝံ-လောသို့၊ နဒိသောတော-မြစ်ရေအယဉ်သည်၊ (အနုဗန္ဓတိ) ဝိယ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဝိပ္ပာရိတံ-မငြိမ်သက် လှုပ်လှက်ခြင်းရှိသော၊ ဝေဒနံ-ဇောသို့၊ ဘဝဂံ-ဘဝင်သည်၊ အနုဗန္ဓတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ပဏ္ဏပုဂံ-ဖက်ခွက်နောက်သို့၊ (ဈေရာလာသော ဖက်ခွက်၏နောက်သို့၊) နဒိသောတော-သည်၊ န (အနုဗန္ဓတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဆဠာပေက္ခာဝတော-၆ ပါးသောအင်္ဂါရှိသော ဥပေက္ခာရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဣဒ္ဓကို အနိဋ္ဌကဲ့သို့ ရှုနိုင်ခြင်း၊ အနိဋ္ဌကို ဣဒ္ဓကဲ့သို့ရှုနိုင်ခြင်းစသော ၆ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ဥပေက္ခာရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊) သန္တဝုတ္တိ-ငြိမ်သက်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ ကိရိယဝေဒနံ-ကြိယာဇောနောက်သို့၊ (တဒါရမဏံ-သည်၊) န (အနုဗန္ဓတိ)-အစဉ်မလိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [(တစ်နည်း) ကသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော၊ “ဟိ ယသ္မာ”ဟုပေး၍၊ “ဣတိ (တသ္မာ) ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော”ဟုလည်း ပြန်၍ လှည့်ပါ။]

ပိဏ္ဏဝေဒနံ ဝေတိတိ-ကား၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ ဝေဒနာနိ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့ကို၊ ပိဏ္ဏတ္တာ-ပေါင်း၍၊ ကထိတာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုပေါင်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကထိတာနိ-ကုန်သော၊ ဝေဒနာနိ-ဇောတို့ကို၊ ပိဏ္ဏိတာနိဝိယ-ပေါင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝုတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-

ပိဏ္ဏ ပေ၊ ဝိယ ဝုတ္တာနိ။ ။ဇောတို့သည် သောမနဿဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာဖြစ်စေ အာရုံအားလျော်စွာ တစ်ခုစီသာ စောရီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် “ပိဏ္ဏဝေဒနံ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာဇောတို့ကို ပေါင်း၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ထိုသို့ဆိုခြင်းအားဖြင့် ပေါင်းအပ်သော ဇောတို့ကို “ပိဏ္ဏဝေဒနံ”ဟု ဆိုပါသည်-ဟုလို့၊ ဤအလို “ပိဏ္ဏံ ဝိယာတိ ပိဏ္ဏံ ပိဏ္ဏံစ+တံ+ဝေဒနံဇာတိ ပိဏ္ဏဝေဒနံ”ဟုပြု။

တစ်နည်း၊ ဒေသိ-သော၊ တဒါရမဏေ-၌၊ ပိဏ္ဍေတွာ-၍၊ ဒသိတာနိ-ပြအပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဇေတိတာနေဝ-ဇောတို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ။

စပန-ဦးအံ၊ 'ဣမံ ပိဏ္ဍဇေနံ-ဤ ပိဏ္ဍဇေနကို၊ ဝဒန္တေန-ဆိုသော အရှင်မဟာဒတ္တထေရ်သည်၊ အကုသလတော-မှ၊ ဝုတ္တာရိယေဝ-ကုန်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒွါဒသ၊ ပေ၊ ဇေနာနိ-၁၂ ပါးသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇောတို့ကို၊ ပိဏ္ဍိတာနိဝိယ-ပေါင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝုတ္တာနိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ကုသလံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတရာနိ-လောဘမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္ထ၊ ပေ၊ ဂတာနိပိ-ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ်ဇောတို့သည်လည်း၊ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း၊ ကုသလဝိပါကေ-သော၊ တဒါမရဏေ-၌၊ ပိဏ္ဍေတဗ္ဗာနိ-ပေါင်းထိုက်ကုန်သည်၊ သိယံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ကုန်ရာပါသော်လည်း၊ တေသံ-ထိုဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ်ဇောတို့၏၊ အနန္တရံ-၌၊ အဟေတုက ဝိပါကေနေဝ-အဟိတ်ဝိပါကသာလျှင် ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏေန-သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ သောစ-ထို အဟိတ်ဝိပါကကိုလည်း၊ သန္တီရဏဘာဝေနေဝ-သန္တီရဏ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီး၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပုဗ္ဗ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဂဟေတဗ္ဗ-ယူဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-

ကေသို့ ဝါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။တစ်ခုတည်းသော တဒါရံ၌ ပေါင်း၍ဆိုအပ်သောကြောင့်၊ ထိုသို့ ဆိုခြင်းအားဖြင့် တဒါရံ၌ ပေါင်းအပ်သောဇောတို့ကို "ပိဏ္ဍဇေန"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို "ပိဏ္ဍိယတေ-တဒါရံ၌ ပေါင်းအပ်၏၊ ဣတိ ပိဏ္ဍံ "ပိဏ္ဍဇ+တံ+ဇေနံဇာတိ ပိဏ္ဍဇေနံ"ဟုပြု။ [သောမနဿဇောတို့ကို သောမနဿတဒါရံ တစ်ခု၌ ပေါင်းခြင်း ဥပေက္ခာဇောတို့ကို ဥပေက္ခာတဒါရံတစ်ခု၌ ပေါင်းခြင်းကို "ပိဏ္ဍ"ဟုဆို၏၊ အဋ္ဌကထာကြည့်။]

ဣမဉ္စ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။ဤပိဏ္ဍဇေနကိုဆိုသော မောရဝါပိဝါသိမဟာဒတ္တထေရ်သည် ဥပေက္ခာဇောကို ပေါင်း၍ဆိုရာ၌ လောဘမူဥပေက္ခာဇော ၄၊ မဟာကုသိုလ် ကြိယာဥပေက္ခာဇော ၈-အားဖြင့် '၁၂' ပါးသော ဥပေက္ခာဇောတို့ကိုပြရာ၌ အကုသိုလ်မှ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ် ဥပေက္ခာဇော ၂ ပါးကိုချန်ထား၏။

ပဋ္ဌာနေ ပန၊ ပေ၊ သိယံ။ ။သို့သော် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ် "ဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဒစ္စံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ "ကုသလံ အဿာဒေတိ" ဟုစချီသဖြင့် အာရုံကံ ဣဋ္ဌာရံဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌာရံဖြစ်လျှင် ကုသလဝိပါကံတဒါရံကျရမည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုသလဝိပါကံတဒါရံ၌ ထိုဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဒစ္စဖြစ်သော ဥပေက္ခာဇောတို့ကိုလည်း ပေါင်းထိုက်စရာရှိ၏။

တေသံ ပန၊ ပေ၊ နတ္ထိ။ ။သို့သော် ထိုဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဒစ္စဇောတို့၏ အခြားမဲ့၌ သဟိတ်တဒါရံကား မဖြစ်ထိုက်၊ အဟိတ်တဒါရံသာ ဖြစ်ထိုက်သည်၊ ထိုအဟိတ်တဒါရံကိုကား သန္တီရဏအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အသစ်ယူဖွယ်မလို။

မရှိတော့၊ အဟောတုကောစ-အဟိတ်ဝိပါကတဒါရုံ၌လည်း၊ [“ဝိစိကိစ္ဆဒ္ဒစ္စသဟဂတာ နိ” ဟုကုတ္တားထည့်၊] ပိဏ္ဏေတမ္ပ-ပေါင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နာရဟန္တိ-မ ထိုက်ကုန်၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သောအလိုကြောင့်၊ နပိဏ္ဏေတိ-မပေါင်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

“တိဟောတုက၊ ပေ၊ ပနေတ္တာတိ-ကား၊ တေသ္မိံ ဒုတိယဝါဒေ-ဤဒုတိယ ထေရ်၏ဝါဒ၌၊ တိဟောတုက ဝေနာဝသာနေ-တိဟိတ်ဇော၏ အဆုံး၌၊ တိဟောတုက တဒါရမဏံ-တိဟိတ်တဒါရုံသည်ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတုံ-ငါ၊ ယုတ္တံ- သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဝဒတိ-ဆို၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဝေနသမာနတ္တာ-ဇောနှင့်တူ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အညဿ-အခြားတဒါရုံ၏၊ အလမ္ဘမာနတ္တာ-မရ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယုတ္တံ-ကို၊) န (ဝဒတိ)ဆိုသည်မဟုတ်။

ဟိ-ချဲ့၊ ပဌမတ္ထေရေန-ပဌမထေရ်သည်၊ (တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်သည်၊) အကုသလာနန္တရံ-အကုသိုလ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တဿ-ဆိုအပ်သော၊ အဟောတုက တဒါရမဏဿ-အဟိတ် တဒါရုံ၏လည်းကောင်း၊ ကုသလာနန္တရံ-၌၊ ဝုတ္တဿ- သော၊ သဟောတုက တဒါရမဏဿစ-၏လည်းကောင်း၊ အကုသလာနန္တရံ-၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝဒန္တဿ-ဆိုသော မဟာဒတ္တထေရ်၏၊ ပဋိသန္ဓိ နေကံ-ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ တိဟောတုကကမ္မံ-တိဟိတ်ကံသည်၊ ဒုဟောတုကာ ဟောတုကံ- ဒွိဟိတ် အဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံကို၊ နေယန္တမ္ပိ၊ ဖြစ်စေပါသော် လည်း၊ တိဟောတုကဝေနာနန္တရံ-၌၊ န ဇနေတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ ဧတ္ထ-ဤဝါ ဒ၌၊ ကာရဏံ-သင့်သောအကြောင်းကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

အဟောတုကောစ၊ ပေ၊ တိတိ။ “အဟိတ်ဝိပါကံ တဒါရုံ၌လည်း ထိုဝိစိကိစ္ဆဒ္ဒစ္စ ဥပေက္ခာဇောတို့သည် ပေါင်းခြင်းငှါ မထိုက်ကုန်”ဟု ယူဆ၍ မဟာဒတ္တထေရ်သည် ထို ၂- ပါးသောဇောအတွက် ပိဏ္ဏဝေနေကို မဆိုဘဲချန်ထားသည်။

ယုတ္တံ ဝဒတိ၊ ဝေနသမာနတ္တာ။ “တိဟိတ်ဇော၏အခြားမဲ့၌ တိဟိတ်တဒါရုံသည် ဇောနှင့် သဘောတူသောကြောင့် ဆိုသင့်၏၊ ဒုတိယမဟာဒတ္တထေရ်သည် ထိုသင့်သောတဒါရုံကို ဆိုသည်။

နာလမ္ဘမာနတ္တာ အညဿ။ “တိဟိတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ အခြားသော ဒွိဟိတ်တဒါရုံ၊ အဟိတ်တဒါရုံ၏ မရထိုက်သောကြောင့် သင့်သောတဒါရုံကို ဆိုသည်မဟုတ်၊ ထိုဒွိဟိတ် အဟိတ်တဒါရုံများလည်း ရထိုက်ပါသည်-ဟူလို။ [အညဿာတိ ဒုဟောတုကာ ဟောတုက တဒါရမဏဿ အလမ္ဘမာနတ္တာ ယုတ္တံ န ဝဒတိတိ ယောဇာန-မဓု၊ ဤအတိုင်း နိဿယပေးသည်။]

ပဌမတ္ထေရေန၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယော။ “ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကိုပင် အကျယ်ပြုခြင်းငှါ “ပဌမတ္ထေရေန”စသည်မိန့်၊ ပဌမတ္ထေရေနကို ဝုတ္တဿ ၂-ပုဒ်၌စပ်၊ ဝုတ္တဿ တဒါရမဏဿကို ဥပ္ပတ္တိ၌စပ်၊ ဥပ္ပတ္တိ ဝဒန္တဿကို “တ္ထေ (ဝါဒေ) ကာရဏံ န ဒိဿတိ” ၌စပ်၊ ဣတိကား ဧတ္တ၏

အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သည်၊ (သမာနံ) ဝိ-သော်လည်း၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အထဝါ-ကား၊ တသ္မိံ တသ္မိံထေရဝါဒေ-ထိုထိုထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ ယေနအဓိပ္ပာယေန-အကြင်သို့သော အလိုဖြင့်၊ သသင်္ခါရာ သင်္ခါရဝိဇာနာဒိ-သသင်္ခါရ အသင်္ခါရ အစီအရင် အစရှိသည်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုအစီအရင်ကို၊ တောနေဝအဓိပ္ပာယေန-ထိုအလိုဖြင့်သာလျှင်၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အဓိပ္ပာယန္တရံ-အလိုတစ်မျိုးကို၊ အဓိပ္ပာယန္တရေန-အလိုတစ်မျိုးဖြင့်၊ န အာလောဋ္ဌေတဗ္ဗံ-မမွေ့နောက်ထိုက်၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဟေတုသဒိသမေဝါတိ-ကား၊ ဇနကကမ္မ ဟေတုသဒိသမေဝ-ဇနကကံ၏ ဟိတ်နှင့်တူစွာသာလျှင်၊ (တဒါရမဏံ ဒသသိတံ၌စပ်) မဟာ၊ ပေ၊ ဘဝိဿတိတိ-ကား၊ မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌၊ အာဂတပါဠိယာ-လာသောပါဠိအားဖြင့်၊ ပါကင်္ဂ-ထင်ရှားသော၊ ဥပ္ပတ္တိဝိဇာနံ-ဖြစ်ပုံအစီအရင်သည်၊ အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်၊ (သင်္ဂဟကာရော၊) ဝဒတိ။

ကာမာဝစရကုသလဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ-ကာမာဝစရကုသလ

ဝိပါကကထာကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဋီကာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သရုပ်ပြတည်း၊ ဤအစပ်ကိုကြည့်၍ ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိပါ။ ["ကာရဏံ န ဒိဿတိ"ဟူသောစကားဖြင့် ဒုတိယထေရ်ဆိုတိုင်း မမှတ်ဘဲ "တိဟိတ်ဇော၏အခြားမဲ့၌ တိဟိတ် ဒုဟိတ် အဟိတ် တဒါရုံ ၃-မျိုးလုံးဖြစ်နိုင်၏"ဟုဆိုလိုသည်။

အထဝါ။ ။ပဋ္ဌမနည်း၌ "ထိုထို ထေရ်တို့ မဆိုအပ်သော်လည်း အခြားထေရ်၏ ဝါဒမှ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယူရမည်"ဟု ပြ၏၊ ဤအထဝါတက်သော နည်း၌ကား မိမိတို့ အယူဝါဒ အတိုင်းဆိုအပ်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုထိုဝါဒ၌ သင့်သော တဒါရုံကိုသာ ယူပါ၊ သင့်သောတဒါရုံကို ရွေးချယ်၍ ယူဖို့ရာ ဟိဝါဒနှင့်ဒိဝါဒတို့ကို ရော၍ မမွေ့ပါနှင့်-ဟူလို။

မဟာ၊ ပေ၊ ဝဒတိ။ ။ "မဟာပကရဏေ အာဝိ ဘဝိဿတိ"ဟူသောစကားအရ "ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်လိမ့်မည်"ဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အာဂတ ပါဠိယာ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ"ဟုမိန့်သည်။

ရူပါရူပဝိပါက ကဏ္ဍအဖွင့်

အနန္တရာယေနာတိ-ကား၊ ပရိဟာနိပစ္စယဝိရဟေန-ဈာန်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာမစန္ဒနသော နိဝရဏမှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဝိပါကံ ဒေတိဉ္စစပ်)၊ ပဋိပဒါဒိဘောဒေါတိ-ကား၊ ပဋိပဒါရမဏဘောဒေါ-ပဋိပဒါအပြားအာရုံအပြားကိုလည်းကောင်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗောဉ္စစပ်)၊ တထာဟိ-ထိုစကားကိုရဲ့ဦးအံ့၊ ဒုက္ခပွဋိပဒံ-ခဲယဉ်းသော အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္တာဘိညံ-လေးနူးသော အသိဉာဏ်ရှိသော၊ ဈာန်-ဈာန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ သမာပဇ္ဇန္တဿ-ဝင်းစားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံဈာန်-ထိုဈာန်သည်၊ တံ ပဋိပဒမေဝ-ထိုဒုက္ခပွဋိပဒါရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ [သာ+ပဋိပဒါ ယဿာတိ တံ ပဋိပဒံ။] ဧတသ္မိ-ဤဈာန်သည်၊ အပရိဟိနေ-မယုတ်လျော့လသော်၊ (မလျော့လသော်)၊ တဿ-ထိုဈာန်၏၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ နိဗ္ဗတ္တမာနော-ဖြစ်လသော်၊ တပွဋိပဒေါဝ-ထိုဒုက္ခပွဋိပဒါရှိသော ဝိပါကံသည်သာ၊ ဘဝိတုံ အရဟတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ကား၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိဘာဝေါ-ဆန္ဒာဓိပတေယျ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ တသ္မိ-ခဏေ-ထိုဈာန်စိတ်ဖြစ်ဆဲခဏ၌၊ ဝိဇ္ဇမာနာနံ-နံသော၊ ဆန္ဒာဒီနံ-တို့၏၊ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေန-အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟောတိ၊ အာဂမနဝသေန-ဈာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ တထာဟိ-ထိုစကားမှန်၏၊ ဧကမေဝ-သော၊ ဈာန်-သည်၊ နာနာက္ခဏေသု-အမျိုးမျိုးသောခဏတို့၌၊ နာနာဓိပတေယျ-အမျိုးမျိုးသော အဓိပတိမှလာသည်၊ ဟောတိ-နိုင်၏၊ [ပဌမတုန်းက ဆန္ဒာဓိပတေယျဖြစ်သော ဈာန်သည် နောက်နောက်ဝင်စားနိုင်၌ ဝိရိယာဓိပတေယျလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့စသည် ဖြင့်သိပါ။] ဟိ-မှန်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသေဝ-စတုတ္ထဈာန်တစ်ပါးတည်းကိုပင်၊ စတုရိန္ဒြိပါဒတာဝေန-၄ ပါးသော ဣန္ဒြိပါဒ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဆန္ဒိန္ဒြိပါဒ် စသည်ဖြင့်။] ဘာဝနာ-ပွားစေခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ဝိပါကဿ-ဝိပါကံ၏၊ အာဂမနဝသေန-ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိတာ-ဆန္ဒာဓိပတေယျအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ န ဝုတ္တာ-ဟောတော်မမူအပ်။ ။ရူပါဝစရာရူပါဝစရဝိပါကကဏ္ဍာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပရိဟာနိပစ္စယဝိရဟေန။ ။အဋ္ဌကထာ၌ အနန္တရာယေနပုဒ်ကို "ပရိဟာနိ၊ ယေ၊ ရဟေန" ဟုဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် အနန္တရာယံ၌ "အန္တရာယံ"ဟူသည် "ထိုဈာန်ကို တားမြစ်တတ်သော အခြားကံများ မဟုတ်၊ ဈာန်လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာမစန္ဒနိဝရဏသော ဘေးရန်များတည်း" ဟုသိစေ၏၊ ထိုဝိသေသနဖြင့် ဈာန်မလျော့လျှင် ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်၏" ဟု ပြသည်။

ဝဋ်-ဝဋ်တရားကို၊ အာစိနတိ ယထာ-စိတတ်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တဏှာ ဒီဟိ-တို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် အဝိဇ္ဇာကိုယူ။] အဘိသင်္ခတံ-ပြုစီမံအပ်သော၊ လောကီ ယကမ္မံ-လောကီကံကို၊ ဥပစိတတ္ထာ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ၊ [“ဥပစိတတ္ထာ-ပေး။] လောကုတ္တ ရံပန-လောကုတ္တရာဝိပါကံသည်ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ တဏှာအစရှိသော တရားတို့ သည် ပြုစီမံအပ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ (ဥပစိတတ္ထာ ဟူ၍) န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်။

သုဒ္ဓါဂမန ဝသေနာတိ-ကား၊ အနိမိတ္တာ၊ ပေ၊ ဟိ-အနိမိတ္တအမည်၊ အပ္ပ ဏိဟိတအမည်ကို ပေးတတ်ကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇမာနေဟိပိ-ထင်ရှားသည်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-သဂုဏ အာရမဏတို့နှင့်၊ (အဝေါမိဿေနဉ်စပ်၊) ဖလဿ-ဖိုလ်အား၊ သုညတနာမဒါန ဒီပနေ-သုညတအမည်ပေးပုံကို ပြခြင်း၌၊ အ ဂ္ဂဟိတ ဘာဝေနေဝ-မယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ အဝေါမိဿေန- မရောသော၊ (အာဂမနဝသေနဉ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာအားဖြင့်၊ သုည၊ ပေ၊ ဝတော-သုညတအမည်၊ အပ္ပဏိဟိတ အမည်ရှိသော၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်သည်၊ (ဒါနံဉ် စပ်၊) အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အတ္တ နော-၏၊ ဖလဿ-ဖိုလ်အား၊ နာမတ္ထယဒါနံ-နာမည် ၃-မျိုးအပေါင်းကို ပေး ခြင်းကို၊ ယောဇိတံ-အဋ္ဌကထာ၌ ယှဉ်စေအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရဿပိ-သုည တ၊ အပ္ပဏိဟိတမှ အခြားသောအနိမိတ္တအမည်ရှိသော မဂ်သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုအတူပင်၊ (နာမတ္ထယဒါနံ) ယောဇေတဉ်-ယှဉ်စေအပ်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ- ဤသုညတ၊ အပ္ပဏိဟိတတို့ဖြင့် ယှဉ်စေမှုကိုပြုခြင်းသည်၊ နယမတ္ထဒဿနံ-နည်း

သုဒ္ဓါဂမန ဝသေနော။ ။ သုဒ္ဓကို “အဝေါမိဿေန”ဟုဖွင့်၏၊ “မရောခြင်း”ဟူသည် အနိမိတ္တအမည်၊ အပ္ပဏိဟိတအမည်ကို ပေးတတ်ကုန်သော သဂုဏ အာရမဏ (မိမိ၏ ပင်ကိုယ်သဘောဂုဏ်၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံ) တို့နှင့် မရောခြင်းတည်း၊ ထိုသဂုဏ အာရမဏတို့သည် သုညတမဂ် အမည်ရခိုက်၌ မရှိသောကြောင့် မရောပါသလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “ဝိဇ္ဇမာနေဟိ ပိ၊ ပေ၊ အဂ္ဂဟိတဘာဝေန”ဟု မိန့်သည်၊ မရှိမဟုတ်၊ ရှိကြပါ၏၊ သုညတအမည်ကို ထင်ရှား ပြခိုက်၌ မယူခြင်းကြောင့် မရောခြင်းဖြစ်ပါသည်-ဟုလို။ [အဝေါမိဿေနကို အာဂမနဝသေနဉ် ပြန်စပ်။]

အာဂမန၊ ပေ၊ ဒဿနဉ္စေတံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “အယဉ္ဇိ”စသည်ဖြင့် သုညတကို အရင်း ခံ၍လည်းကောင်း “အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေပိ ဧသေဝနယော”ဟုစသည်တည်ပြီးလျှင် “အယဉ္ဇိဟိ”စ သည်ဖြင့် အပ္ပဏိဟိတကို အရင်းခံ၍လည်းကောင်း နာမတ္ထယဒါနကို ယှဉ်စပ်ပြထား၏၊ အနိ

အမြွက်ကိုမျှ ပြခြင်းတည်း။ ပန-စင်စစ်ကား၊ သဂုဏာရမဏောဟိ-သဂုဏ အာရမဏ တို့ကြောင့်၊ နာမတ္ထယဝတော-နာမည် ၃-မျိုး အပေါင်းရှိသော၊ အနိစ္စာနုပဿနာ နန္တရဿ-အနိစ္စာနုပဿနာ၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂဿပိ-အနိမိတ္တမဂ်သည် လည်း၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေဌတွာ အတ္တနော ဖလဿ၊ နာမတ္ထယဒါနံ-ကို၊ န နိဝါ ရိတံ-မတားမြစ်အပ်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝဠုနကဖလသမာပတ္တိယာ စ-သုံးစွဲအပ်သော ဖလသမာပတ်၏လည်း၊ (ဘောဒေါ၌ စပ်၊) ဝိပဿနာ ဂမနဝသေန-ဝိပဿနာဂမန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊) နာမလာဘော-နာမည်ရခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) မဂ္ဂဿဝိယ-မဂ်၏ကဲ့သို့၊ အနိမိတ္တနာမလာဘော-အနိ မိတ္တအမည် ကို ရခြင်းသည်၊ န သိယာ-ရာ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ မဂ္ဂါနန္တရဿဝိ ယ-မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော ဖိုလ်၏ကဲ့သို့၊ (ဝဠုနကဖလသမာပတ္တိယာပိ-၏လည်း၊) ဈာန ပဋိပဒါဘောဒေါ-ဈာန်အပြား၊ ပဋိပဒါအပြားသည်၊ ဟောတိယတာ၊ ဧဝံ-တူ၊ သုည

မိတ္တကို အရင်းခံ၍ကား နာမတ္ထယဒါနကို ယှဉ်စပ်၍မပြ၊ သို့သော် ယှဉ်စပ်၍ပြထိုက်၏၊ ဘာ ကြောင့်နည်း-ထိုအဋ္ဌကထာစကားသည် နည်းပြရုံမျှသာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [မဂ္ဂဿပုဒ်သည် ဒါနံ၌စပ်ရသော ဆဋ္ဌိကတ္တာတည်း၊ ဧတန္တိ-သုညတ အပ္ပဏိဟိတေဟိ ယောဇနကရဏံ၊-မခု။]

သဂုဏ၊ ပေ၊ န နိဝါရိတန္တိ။ ။ နာမတ္ထယဝကောကို မဂ္ဂဿ၌စပ်၊ မိမိ၏ဂုဏ်၊ နိဗ္ဗာန် အာရုံအားဖြင့် သုညတစသော နာမည် ၃ မျိုးရှိသော မဂ်သည်-ဟူလို၊ မဂ္ဂဿကို ဒါနံ၌ ကတ္တာစပ်၊ “အနိစ္စာနုပဿနာ”ဟူသည် အနိမိတ္တာနုပဿနာတည်း၊ “အနိမိတ္တာ နုပဿနာ၏ အခြားမဲ့ ဖြစ်သော မဂ်သည်လည်း ဖိုလ်အားနာမည် ၃ မျိုးပေးခြင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာသည် မတားမြစ် အပ်ပါ”-ဟူလို။

ဝဠုနက ဖလသမာ ပတ္တိယာစ။ ။ ဤပုဒ်ကိုဘောဒေါ ဟောတိ၌စပ်၊ ဖလသမာပတ် ဝင်စားသောအားဖြင့် သုံးစွဲအပ်သည်ကို “ဝဠုနက ဖလသမာပတ်”ဟုခေါ်၏၊ အဋ္ဌကထာဝယ် ထိုသမာပတ်ကို မဝင်စားမီ ရှေ့အဖို့၌ ပွားများအပ်သော ဝိပဿနာကို လိုက်၍ နာမည်တစ်မျိုးစီ သာရပုံကို ပြ၏၊ ဥပမာ-“အနိစ္စာနုပဿနာကိုပြု၍ ဖလသမာပတ် ဝင်စားလျှင် အနိမိတ္တ ဖလ သမာပတ်ဟူသော အမည်သာ ရ၏” စသည်တည်း၊ ထိုဝိပဿနာသည် မိမိက သင်္ခါရနိမိတ်ကို အာရုံပြုနေသောကြောင့် (မဂ်အား အနိမိတ္တနာမည် မပေးနိုင်ဟု ရှေ့ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုသို့ မဂ်အား အနိမိတ္တနာမည် မပေးနိုင်သကဲ့သို့) ဝဠုန ဖလသမာပတ်အားလည်း အနိမိတ္တနာမည် ကို မပေးနိုင်ဘဲရှိရာ၏။

ယထာပန၊ ပေ၊ ဘောဒေါဟောတိ။ ။ ဤဝါကျ၌ ယထာ-ဝိယဟု ဥပမာနစောတက ၂ ထပ် ပါနေ၏၊ ထိုတွင် “မဂ္ဂါနန္တရဿဝိယ” ဖြင့် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ် (မဂ္ဂဝိထိ၌ ပါသောဖိုလ်) ကို ဥပမာန၊ နောင်အခါ ဖလသမာပတ်ဝင်စားရာ၌ ပါဝင်သော (ဝဠုနက သမာပတ်ဟု ခေါ်အပ် သော) ဖိုလ်ကို ဥပမေယျာအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏၊ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်သည် မဂ်အတိုင်းပင် ပထမဈာန်ကရင်း၊

၅၄၈

အဋ္ဌသာလိနီ မူလဒီကာ

[လောကုတ္တရဝိပါက

တာဒိနာမလာဘော-သုညတ အစရှိသော နာမည်ရခြင်းသည်၊ (သတိ)၊ အနိမိတ္တနာမဉ္စ-
အနိမိတ္တအမည်ကိုလည်း၊ လဘတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အဂ္ဂပသန္တာယာတိ ဣဒံ-ကို၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အညေန-အခြားသော
တရားသည်၊ အနန္တရိတတ္တာ-မခြားကွယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာဒိသာယ
ဧဝ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါအားလည်းကောင်း၊
ပေ၊ ပညာယစ-အားလည်းကောင်း၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝ-အနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူး
ပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ တေန-ထိုအဂ္ဂပသန္တာယဟူသော ပါဠိဖြင့်၊
(ဒီပေတိဉ္စ စပ်၊) ဆန္ဒာဒယောပိ-ဆန္ဒအစရှိသော အဓိပတိတို့သည်လည်း၊ အတ္တနော-
၏၊ အနန္တရသဒိသာနံ-အခြားမဲ့၌ ထပ်တူ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆန္ဒာဒိနံ-တို့ ကို၊
ဥပ္ပါဒကာ-ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ အဓိပတိဘူတာ-အဓိပတိဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သော
တရားတို့သည်၊ (ဟုတွာ၊) အဓိပတိဘူတော၊ ဧဝ၊ ပေ-န်သော ဝိပါက်တို့ ကိုသာ၊
ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ-ကို၊ ဒီပေတိ။

ဒုတိယဈာန်က စသည်ချင်းလည်းကောင်း တူရသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဝဠုနက ဖလသမာပတ်မှာ
လည်း မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အတိုင်းပင် ဈာန်အထူး ပဋိပဒါအထူးဖြစ်သည်-ဟူလို။

ယထာ၊ ပေ၊ လဘတိ။ ။ “ယထာ ဈာနပဋိပဒါဘောဒေါ ဟောတိ” ဖြင့် ဝဠုနက
ဖလသမာပတ်၏ ဈာန်အထူး ပဋိပဒါအထူးကို ဥပမာန၊ ထိုဝဠုနက ဖလသမာပတ်၏ပင်
အနိမိတ္တနာမည်ရခြင်းကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏၊ ဝဠုနက ဖလသမာပတ်၏ ဈာန်အထူးပဋိ
ပဒါအထူးသည် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှာ မဂ်နှင့်စပ်၍ နာမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ (မဂ်မှာ သုညတစသော နာ
မည်ရလျှင် အနိမိတ္တနာမည်လည်း ရသကဲ့သို့) ဝဠုနက ဖလသမာပတ်မှာ အနိမိတ္တနာမည်ကိုလည်း
ရသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဝဠုနကဖလသမာပတ္တိယာစ” ဟုရှေ့၌ ရှိပြီးလျှင် “မဂ္ဂါ
နန္တရသဝိယ” ၏ နောက်၌လည်း “ဝဠုနကဖလသမာပတ္တိယာပိ” ဟုရှိပြန်၏၊ ထိုသို့ ရှိရာ၌
“ဝဠုနက၊ ပေ၊ ဘောဒေါ ဟောတိ၊ မဂ္ဂါဂမနဝသနာပိ အဓိပ္ပာယော” ဟုအနုဒ္ဓိကာ ဖွင့်သောကြောင့်
ပထမ ဝဠုနကသမာပတ္တိယာ ပုဒ်သည်ပင် ဘောဒေါတိုင်အောင် စပ်နိုင်ကြောင်းသိရ၏၊ ထို့ပြင်-
မဓုဒ္ဓိကာ၌လည်း “စသဒ္ဓေါ အပိသဒ္ဓတ္ထော” ဟုဖွင့်သောကြောင့် သမာပတ္တိယာစ၌ စ-သည် အပိ
အနက်ရှိကြောင်းကို သိရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “ဝဠုနကသမာပတ္တိယာပိ” ပါဠိသည် အစပ်ဝေးသော
ကြောင့် နိဿယတည့်၍ အနက်ပေးရာမှ အပိုပါနေသော ပါဠိဟု မှတ်ပါ။

ဆက်ဦးအံ့- [ဝဠုနကဖလသမာပတ္တိယာစ” မှစ၍ “အနိမိတ္တနာမဉ္စ လဘတိ” တိုင်အောင်
သော ဝါကျတို့သည် “သမာပတ်ဝင်စားသောအခါ ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်မှာလည်း မဂ္ဂါဂမန (ဖိုလ်
၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း မဂ်)နှင့်စပ်၍ အနိမိတ္တအမည် ရနိုင်၏” ဟု ဒီကာဆရာ၏ အတ္တနော
မတိကို ပြသော ဝါကျဟုမှတ်ပါ။

ကိလေသသမုဇ္ဈဒကဿ-ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တတ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိကဿ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော၊ နိယျာနိကသဘာဝဿ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော သဘောရှိသော၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်၏၊ ပဋိပဿဒ္ဓိကိလေသေန-ငြိမ်းအေးစေတတ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသော၊ ဝါ-ကိလေသာတို့ကို ပဋိပဿဒ္ဓိပဟာန်ဖြင့် ငြိမ်းအေးစေပြီးသော၊ ဖလေနပိ-ဖိုလ်သည်လည်း၊ နိယျာနသဘာဝေနော-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း သဘောရှိသည်သာလျှင်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ တသ္မာ၊ ဖလေနပိ-ဖိုလ်၌လည်း၊ မဂ္ဂံ မဂ္ဂပရိယာ ပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [လောကုတ္တရ ကုသလပဒ အဖွင့် ပကိဏ္ဍက ကထာ၏ နောက်၌ “နိယျာနဋ္ဌေန မဂ္ဂ ဘာဝေတိ” ဟုဆိုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤမဂ်ဖိုလ်ကို ပြရာ၌လည်း၊ “နိယျာနိကသဘာဝဿ၊ နိယျာနသဘာဝေနော” ဟုဆိုသည်၊] ဧဝမ္မကတွာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဝိဘင်္ဂ-မဂ္ဂဝိဘင်း၌၊ ဖလေသုစ-ဖိုလ်တို့၌လည်း၊ အန္တဂီကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပဉ္စဂီကောစ-သော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ ဥဒ္ဓဇ္ဇော-ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီး ဧဝံ-တူ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါပိ-ဗောဇ္ဈင်တို့ကိုလည်း၊ (ဥဒ္ဓဇ္ဇာ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ မဂ္ဂဥပါဒါယာ တိ-စကားကို၊ မဂ္ဂသဒိသတာယ-မဂ်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်မည်၏၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ-ကို၊ သန္တာယာဟ။ ။လောကုတ္တရဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလဝိပါကကထာအဖွင့်

☞ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-ဣဋ္ဌာရုံ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ (သန္တီရဏဝိသေသော-သန္တီ ရဏ အထူးသည်၊) (သောမနဿသန္တီရဏ၊ ဥပေက္ခာသန္တီရဏ အထူးသည်၊) (အတ္ထိ) ဝိယံ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ)၊ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-အနိဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ သန္တီရဏဝိသေသော-သန္တီရဏ အထူးသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ (ဥပေက္ခာသန္တီရဏသာရှိသည်-ဟူလို)၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ အနိဋ္ဌာရမဏမေဝ-အနိဋ္ဌာရုံကိုပင်၊ အဓိမတ္တံ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်းကောင်း၊ မန္တဉ္စ-နဲ့သော အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (အဓိမိတ္တအနိဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌ၊ မန္တအနိဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တ ဟူ၍)၊ ဒွိဓာ-အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ။ ။အကုသလဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ကိရိယမနောဓာတ် အဖွင့်

ဝါတပုပ္ဖန္တိ-ကား၊ မောဃပုပ္ဖံ-အသီး မမှီး အချည်းနှီးသော အပွင့်ကဲ့သို့၊ (ဟောတိ-၏)၊ [ဝါတပုပ္ဖံ၌ ဝါတကို မောဃဟု ဖွင့်ခြင်းသည် သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊] တံ-ထိုပန်းသည်၊ ရက္ခေ-သစ်ပင်ကို၊ အန္တိန္ဒေပိ-မဖြတ်အပ်ပါ

သော်လည်း၊ န ဖလတိ-အသီးမသီး၊ ဆိန္နရက္ခပုပ္ဖပန-ဖြတ်အပ်သော သစ်ပင်၏ ပန်းသည်ကား၊ (ရက္ခေ-ကို)၊ အစ္ဆိန္န-မဖြတ်အပ်သော်၊ (မဖြတ်လျှင်)၊ ဖလေယျ-အသီးသီးရာ၏၊ ဧဝံ-တူ၊ အစ္ဆိန္နဘဝမူလဿ-မဖြတ်အပ်သော ဘဝမြစ်ရှိသော ပုထုဇဉ်သေက္ခ၏သန္တာန်၌၊ (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ မပြတ်သေးသော ပုထုဇဉ်သေက္ခ၏သန္တာန်၌)၊ ပဝတ္တမာနံပိ-ဖြစ်ရပါသော်လည်း၊ ယံ-အကြင် အာဝဇ္ဇန်းဒွေးသည်၊ န ဖလတိ-အကျိုးမဖြစ်၊ တံ-ထိုအာဝဇ္ဇန်းဒွေးသည်၊ ဝါတပုပ္ဖသဒိသံ-လေပွင့်နှင့်တူ၏၊ ပန-ကား၊ ဣတရ သေဝ-အစ္ဆိန္နဘဝမူလမှ တစ်ပါးသော ဆိန္နဘဝမူလရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌သာလျှင်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သောကြိယာဇောသည်၊ ဆိန္နရက္ခပုပ္ဖသဒိသံ-ဖြတ်အပ်သော သစ်ပင်၏အပွင့်နှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ (ကသွာ ဣတရသေဝ ပဝတ္တမာနံ ဆိန္နရက္ခ ပုပ္ဖသဒိသံ၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသွာ) တံ-ထိုကြိယာဇောသည်၊ ဘဝမူလ-အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော ဘဝမြစ်ကို၊ အစ္ဆိန္န-မဖြတ်အပ်သော်၊ ဖလေယျ-အကျိုးဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတရသေဝ ပဝတ္တမာနံ ဆိန္နရက္ခဖလသဒိသံ ဟောတိ။)

ကိရိယမနောဝိညာဏဇာတ် အဖွင့်

လောလုပ္ပတဏှာ ပဟိနာတိ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဣမံဿ စိတ္တဿ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၏၊ ပစ္စယဘူတာ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပုရိမာ-သော၊ ပဝတ္တိ-ကြိယာဇောစိတ်၏ ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဿိတာ-ပြအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည်၊ ဝိစာရဏပညာ ရဟိတံ-စဉ်းစားတတ်သော ပညာမှ ကင်း၏၊ [ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည် ပညာစေတသိက်နှင့် မယှဉ်၍။] ဣတိ-ကြောင့်၊ ကေဝလံ-ညာဏ်နှင့်မဖက် သက်သက်၊ သောမနဿမတ္တံ-သောမနဿမျှကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တဿ-ဖြစ်စေသောရဟန္တာ၏ သန္တာန်၌၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဧဝံ-တူ၊ စေတိယပူဇာဒိသုပိ-စေတိယပူဇာ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ [ရှေးဦးစွာ စေတိယ ပူဇာ စသည်ကို အာရုံပြုသော မဟာကြိယာ ဇောဝိထိ ဖြစ်ပြီးနောက်မှ ဤဟသိတုပ္ပါဒ် ဇောဝိထိဖြစ်ရသည်။] ဝတ္တံ ရောဇ္ဇောတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝတ္တံ-ဝတ် ကို၊ ကရောန္တဿ-ပြုစဉ်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏေ-၌၊ ကာယဒွါရစိတ္တပွဝတ္တိ-ကာယဒွါ ရ၌စိတ်၏ ဖြစ်ပုံကို၊ သန္ဓာယဝုတ္တံ။

ပဉ္စဒွါရာနဝတံ-ပဉ္စဒွါရသို့ အစဉ်လိုက်သည်၊ ဟုတွာ၊ လပ္ပမာနံ-ရအပ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဉ္စဒွါရေဝ-၌ပင်၊ လောလုပ္ပ၊ ပေ၊ ဟေတုဘူတံ-လောလုပ္ပတဏှာကိုပယ်ခြင်း အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဣဒမေဝ ပဝတ္တိ-ဤဖြစ်ပေါ်လာသော ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်

ကိုပင်၊ သန္ဓာယ-၍၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုခွါရ၍၊ (စက္ခုစသော ၅ ခွါရ၍) လူမိနာ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ လူတိ-ကြောင့်၊ ဧဝံ၊ ပေ၊ လုတ္တတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အတိတ်သဒ္ဓါသု-အတိတ်အဖို့အစရှိသော အာရုံတို့၌၊ အပ္ပဋိဟတံ-ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့သည် မပိတ်ပင်အပ်သော၊ (အပိတ်အပင်မရှိသော၊) ဉာဏံ-ဉာဏ်ကို၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ လူမေဟံ၊ ပေ၊ အာဒိဝစနတော-အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဘဂဝတော-၏သန္တာန်တော်၌၊ ဣဒံ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ လူတိ-သို့၊ ဝုတ္တဝစနံ-ဆိုအပ်သောစကားကို၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ-စိစစ်ထိုက်၏၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ရေးထားပြီ။]

အဟေတုကဿ-အဟိတ်စိတ်၏၊ မူလာဘာဝေန-မူလ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ-ကောင်းစွာတည်တန့်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ လူတိ-ကြောင့်၊ ဗလဘာဝေါ-ဗိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသတ္တိသည်၊ (ဗလအနက်သည်၊) အပရိပုဏ္ဏော-မပြည့်စုံ၊ တသ္မာ၊ ဥဒ္ဓေသဝါရေ-ဥဒ္ဓေသဝါရ၍၊ သမာဓိဗလံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ၊ တတောဧဝ-ထိုသို့ သုပ္ပတိဋ္ဌိတအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ အဟေတုကာနံ-အဟိတ်စိတ်တို့၏၊ သင်္ဂဟဝါရေ-သင်္ဂဟဝါရ၍၊ ဈာနင်္ဂါနိ စ-ဈာနင်တို့ကိုလည်း၊ န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ-မထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်၊ [စဖြင့် ဗလာနိကိုဆည်း၊] စသည် သာမကသေး၊ တေနေဝ-ထိုသုပ္ပတိဋ္ဌိတအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ လူမသ္မိံ ပိအဟေတုက ဒွယေ-ဤအဟိတ်စိတ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ဗလာနိ- ဗိုလ်တို့ကို၊ အနုဒ္ဓေသာ သင်္ဂဟိတာနိ-ဥဒ္ဓေသဝါရ၍လည်း မပြအပ်၊ သင်္ဂဟဝါရ၍ လည်း မသိမ်းယူအပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဝီရိယဿ-၏၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယှဉ်ခြင်းကြောင့်) သေသာဟေတုကောဟိ-(ဟသိ တုပ္ပါဒ်မှ) ကြွင်းသော အဟိတ်စိတ်တို့ထက်၊ ဗလဝံ-အားရှိ၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌၊ ဝိတက္ကာဒိနံ-တို့၏၊ ဈာနပစ္စယမတ္တာ-ဈာနပစ္စည်းမျှ၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)ဝိယ၊ သမာဓိဝီရိယာနံ-တို့၏၊ ဗလမတ္တာ တာ-ဗိုလ်မျှ၏

အနုဒ္ဓေသာသင်္ဂဟိတာနိ။ ။ဥဒ္ဓေသ၌ “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ” ဟုဟောတော်မူခြင်းကို “အနုဒ္ဓေသ”ဟု ဆို၏၊ သင်္ဂဟဝါရ၍ “ဒွေ ဗလာနိ ဟောန္တိ” ဟုဟောတော်မူခြင်းကို “အသင်္ဂဟိတ” ဟုဆိုသည်။

ယသ္မာ ပန ပေ၊ ထပိတံ။ ။ဥဒ္ဓေသ၌ ဟောတော်မူပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “သမာဓိဗလံ ဝီရိယဗလံ”ဟု ဧကဂ္ဂတာနိဒ္ဓသ သမာဓိဋ္ဌိယ ဝီရိယိဋ္ဌိ နိဒ္ဓေသတို့၌ ထားတော်မူပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်၊ ပါဠိလျှောက်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ် သိပါ။

အဖြစ်သည်။ အတ္တိ၊ တသ္မာ၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ သမာဓိဗလံ ဝိရိယဗလံတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူ၍၊ ထပိတံ၊ [ဤစကားအားလုံးတို့ဖြင့် အဋ္ဌကထာကို ချုံး၍ဖွင့်ထားသည်။]

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ နေဝကုသလံ-ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ နာကုသလံ-အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်၊ တသ္မာ၊ သမ္မာသမာဓိ မိစ္ဆာသမာဓိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမ္မာ၊ ပေ၊ တိစ-လည်းကောင်း၊ န ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ မဟာကိရိယစိတ္တေသု-တို့၌၊ ဧတံ-ဤသမ္မာသမာဓိ သမ္မာဝါယာမောဟူသော စကားသည်၊ န ဝုတ္တံ-မဟောထိုက်သည်၊ သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ယခုပါဠိတော် စာအုပ်များ၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသောကြောင့် ကုသိုလ်စိတ်၌ ဟောအပ်သမျှကို ကြိယာ၌လည်း ဟောအပ်ကြောင်းကို “ကုသလနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟုဖွင့်လတ္တံ့။] တသ္မာ၊ သမ္မာဝါ-သမ္မာမူလည်းဖြစ်စေ၊ မိစ္ဆာဝါ-မိစ္ဆာမူလည်းဖြစ်စေ၊ နိယျာနိကာပေ၊ တော-နိယျာနိကာသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝံ-မဂ္ဂ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်သို့၊ အပတ္တာ-မရောက်ကုန်သော၊ သမာဓိဝါယာမာ-သမာဓိဝါယာမ တို့ကို၊ ဣစ-ဤဟုသိတုပွါဒ်၌၊ တထာ-ထိုသမ္မာသမာဓိ သမ္မာဝါယာမဟူ၍၊ န ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ယသ္မာ နေဝ ကုသလံ နာကုသလံ၊ တသ္မာ ဗလန္တိ ဝတ္တာန ထပိတံ”ဟူ၍၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌တိုက်ရိုက်ရှိတိုင်းသာဆိုလျှင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်မဟုတ်သောကြောင့် “သမာဓိဗလံ ဝိရိဗလံ ဟောတိ” ဟုဟောတော်မူဟူသော အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ သို့သော် “ကုသိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် သမ္မာသမာဓိ-သမ္မာဝါယာမော”ဟုလည်းကောင်း၊ အကုသိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် “မိစ္ဆာသမာဓိ၊ မိစ္ဆာဝါယာမော”ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူကြောင်းကိုလည်း အဋ္ဌကထာဆရာဆိုလိုသည်ဟု ဋီကာဆရာ ကောက်ချက်ချသည်၊ ထိုသို့ ကောက်ချက်ချခြင်းမှာ အပြစ်ပြလိုသောကြောင့်တည်း။

ဧဝံသတိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ထိုအလိုအတိုင်း (ကုသိုလ် အကုသိုလ်မဟုတ်သောကြောင့် သမ္မာသမာဓိစသည်ကို မဟောဟု)ဆိုလျှင် ကြိယာစိတ်တို့၌လည်း “သမ္မာ သမာဓိ သမ္မာဝါယာမော”ဟူသော ဤ ၂ ပုဒ်ကို မဟောဘဲရှိရာ၏၊ အမှန်ကား ဟောတော်မူသည်။ [ထို့ကြောင့် “နေဝကုသလံ၊ နာကုသလံ”ဟူသော အကြောင်းပြသည် မကောင်းပါဟု အဋ္ဌကထာစကားကို အပြစ်ပြသည်။]

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့် “သမာဓိဗလံ သမ္မာသမာဓိ” စသည်ဖြင့် မဟောပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တသ္မာ”စသည်မိန့်၊ သမ္မာဖြစ်စေ၊ မိစ္ဆာဖြစ်စေ နိယျာနိကာသဘော မရှိသည့်အတွက် မဂ္ဂပစ္စည်းအဖြစ်သို့ မရောက်သောကြောင့် “သမာဓိဗလံ သမ္မာသမာဓိ”စသည်ကို မဟောပါ-ဟုလို။

ဣမဿ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏။ အနန္တရံ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ-ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယ၊ ပေ၊ ဉာဏာနိ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ အာသယာနုသယဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ အနာဝရဏဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဣမဿ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏။ အနန္တရံ-၌၊ ဥပ္ပန္နပရိကမ္မာနန္တရာနိ-ဖြစ်သော ပရိကမ်တို့၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယမက၊ ပေ၊ ဉာဏာနိ စ-ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ်၊ မဟာကရဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ-ဤအာဝဇ္ဇန်းသည်၊ အာဝဇ္ဇိတာရမဏေယဝ-ဆင်ခြင်အပ်ပြီးသော အာရုံ၌သာ၊ ပဝတ္တန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဆ၊ ပေ၊ ဂဏန္တိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ မဟာဝိသယတ္တာ-ကျယ်သော အာရုံ ဟူသောအရာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဂဇောဝိယ-ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့၊ မဟန္တံ-ကြီးကျယ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဂဇံ-မည်၏။

ဣမဿာနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ။ ။ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ အာသယာနုသယဉာဏ်တို့သည်ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်တော်၌ဖြစ်သော မဟာကိရိယ ကာမာဝစရဉာဏ်တို့တည်း။ သဗ္ဗညုတာအနာဝရဏဉာဏ်လည်း ထို့အတူပင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဉာဏ်တို့သည် မနောဒွါရိကဝိထိဝယ် အာဝဇ္ဇန်း၏အခြားမဲ့ ဇောအဓိကံ၌ဖြစ်ရကား ဣမဿာနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဉာဏ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ပရိကမ္မာနန္တရာနိ။ ။ယမက ပါဋိဟာရိယစသော ဉာဏ်တော်တို့ကား အဘိညာဏ်ဇောများ ဖြစ်၍မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနောင် ပရိကမ်ဇော ခြားပြီးမှ ဖြစ်ကြရ၏။ ထို့ကြောင့် “ပရိကမ္မာနန္တရာနိ” ဟုဆိုသည်။

ရူပါရူပ ကြိယာစိတ် အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ ယာနိ ကိရိယာနိ-အကြင်ကိရိယာတို့သည်၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုကိရိယာတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ယာနိကို အဋ္ဌမဟာစိတ္တာနိနှင့် တွဲမည်စိုး၍ “ယာနိကိရိယာနိ”ဟု ယှဉ်တွဲပြသော ပဒယောဇနာတည်း။] ပဉ္စက္ခန္ဓာ-၅ ပါးကုန်သော ခန္ဓာတို့ကို၊ အတ္တဘာဝေါတိ-ဟူ၍ ဝုစ္ဆန္တိ။ [ရူပက္ခန္ဓာတစ်ပါးတည်းကိုသာ အတ္တဘောခေါ်သည် မဟုတ်-ဟူလို၊ အတ္တဘာဝပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၏အဖွင့်

ဋီကာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ရူပကဏ္ဍ မူလဋီကာဥဒ္ဓေသအဖွင့်

☞ ဣဒါနိ-ဝိပါက်ကြိယာ အဗျာကတတို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပမဗျာကတံ-ရုပ်အဗျာကတကို၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-အကျယ်ဝေဖန်ထိုက်၏၊ တဉ္စ-ထို ရုပ်အဗျာကတကိုလည်း၊ ဧကနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော တရားဖြင့်၊ သမယဝဝတ္ထာနံ-သမယကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘာဇေတံ-ငါ၊ န သက္ကာ၊ [ယသ္မိံ သမယေကာမာ ဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ ပေ၊ တသ္မိံ သမယေတို့ကဲ့သို့ တစ်စုံတစ်ခုသော တရားဖြင့် သမယဝဝတ္ထာနံကို ပြုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း။] ဟိ-ချေ၊ (တစ်နည်း၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တဉ္စ-ကိုလည်း၊ ဧကနစိ-ဖြင့်၊ သမယဝဝတ္ထာနံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘာဇေတံ-ငါ၊ န သက္ကာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ စိတ္တပ္ပါ ဒေန-စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်၊ [စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိကို ရည်ရွယ်သည်၊ ထိုသို့ စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်-ဟူလို။] သမယဝဝတ္ထာနံ-ကို၊ ကာတံ န သက္ကာ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အစိတ္တသမုဋ္ဌာနသမ္ဘာဝတော-စိတ္တသမုဋ္ဌာနမဟုတ်သော ဥတု၊ အာဟာရ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့၏ ထင်ရှားရှိသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တ

နဟိရူပဿ၊ ပေ၊ နသက္ကာဝတ္ထန္တိ။ «နောက်၌ ဣတိသဒ္ဓါရှိသောကြောင့် ဤ "ဟိ" ကိုကာရဏဇောတကဟု မရဖွင့်သည်၊ [န ဟိတိ ဟိသဒ္ဓေါ ကာရဏတ္ထော၊ ဟိ ယသ္မာတိ အတ္ထော။] ဟိယသ္မာကိုလည်း "န သက္ကာ ကာတံ၊ န ယုဇ္ဇတိ ၃ ချက်၊ န သက္ကာ ဝတ္တံ၊ ၂ ချက်" ဤကြိယာ ၆ ချက်တို့၌စပ်ပါ၊ ဣတိ (တသ္မာ)-ဤသို့ပြုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆိုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ "တဉ္စ ဧကနစိ သမယဝဝတ္ထာနံ ကတွာ ဘာဇေတံ န သက္ကာ"ဟု ပြန်လှည့် ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကသ္မာ၊ ပေ၊ န သက္ကာ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျလည်း ထည့်ရသည်။ [ဧကနစိတိ ရူပေန ဝါ အရူပေန ဝါ။-အနု။]

န ဟိ၊ ပေ၊ သဟဘုဘာဝတော စ။ «ဤဝါကျ၌ "သမ္ဘာဝတော၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝ တော၊ သဟဘုဘာဝတော" ဟိတ် ၃ ပါးသည် န သက္ကာ ကာတံ၌ စပ်ရသော မူလဟိတ်များတည်း၊ "အနေက စိတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ၊ အသမုဋ္ဌာပနတာယ" တို့ကား ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော၏ အကူ အညီ မူလီဟိတ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် တောပစ္စည်းဖြင့် မထားဘဲ "တာယ"ဟု တစ်မျိုးထားသည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ စ၌ စကို သမုဋ္ဌာနတာယ၌ ရွှေ့၍လည်းကောင်း၊ စိတ္တာနုဉ္စံ စကို သမုဋ္ဌာ ပနတာယ၌ ရွှေ့၍လည်းကောင်း အနက်ပေးရသည်။

အစိတ္တ၊ ပေ၊ သမ္ဘာဝတော။ «ဤဟိတ်ဖြင့် အဗျာပိတဒေါသကို ပြ၏၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန မဟုတ်သော ဥတု-အာဟာရ-ကမ္မသမုဋ္ဌာနရုပ်များလည်း ရှိသေးသည့်အတွက် စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း ဖြင့် ရုပ်ဖြစ်ရာ သမယကို သတ်မှတ်လျှင် စိတ္တသမုဋ္ဌာနရုပ်တစ်မျိုးသာ ရ၍၊ အခြား ရုပ် ၃ မျိုး မရသောကြောင့် အဗျာပိတဒေါသ (ရုပ်အားလုံး၌ မပျံ့နှံ့ခြင်း ဟူသောအပြစ်)ရောက်ဖွယ် ရှိရ ကား စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာနံကို ပြုခြင်းငှါမတတ်ကောင်းပါ-ဟူလို။

သမုဋ္ဌာနဿ-စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏။ အနေကစိတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ-တစ်ပါးမကများစွာ
သောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အတွက် လည်း
ကောင်း၊ (ဟိတ်ကူ၊) ရူပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာန-ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်တို့တွင်၊
ကေသဋ္ဌိ-အချို့စိတ်တို့၏၊ ကတ္ထစိ-အချို့သော ဘုံဘဝဇာတတို့၌၊ အသမုဋ္ဌာပနတာယ
စ-ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အတွက်လည်းကောင်း၊
(ဟိတ်ကူ၊) ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော-ပိုင်းခြားခြင်း၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
ဝိညတ္တိဒ္ဓယဝဇ္ဇိတဿ-ဝိညတ်ဓွေးသည် ကြည့်အပ်သော၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ အစိတ္တသဟဘု
ဘာဝတော စ-စိတ္တသဟဘု မဟုတ်သည့် အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

စ-သည်သာမကသေး၊ [န သက္ကာ ဘာဇေတုံ၏ အကြောင်းပြသည်သာကမ
သေး-ဟူလို။] ရူပါန-ရုပ်တို့၏၊ ဥပသမ္ပန္တ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရဏေန-နေခြင်းဖြင့်၊
သမယဝဝတ္ထာန-သည်၊ န ယုတ္တိ-မသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာန-
မဟဂ္ဂုတ်၊ အပ္ပမာဏဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနဝိယ-ဈာန်တို့၏ကဲ့သို့၊ ရူပါန-ရုပ်တို့
၏၊ ဥပသမ္ပန္တ-၍၊ ဝိဟာတပ္ပတာဘာဝါ-နေထိုင်သည်၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်

စိတ္တ၊ ပေ၊ ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော။ ။ဤဟိတ်ဖြင့် အနေကန္တိကအဖြစ်ကိုပြ၏။ စိတ္တသ
မုဋ္ဌာန် (စိတ္တဇ) ရုပ်လည်း အမျိုးမျိုးသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရကား “မည်သည့် စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌
မည်သည့် စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်သည်” ဟု ဧကန်မုချသတ်မှတ်၍ မဖြစ်၊ ဤသို့ ဧကန်မဟုတ်-အနေကန်
ဖြစ်သောကြောင့်လည်း စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာန်ကို ပြခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း။

ရူပ၊ ပေ၊ ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော။ ။ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များတွင် အချို့သော
ကာမာဝစရကုသိုလ်စသော စိတ်များ၏ အချို့ အရူပဘုံ၌လည်းကောင်း၊ အချို့သော ပဉ္စဝေါကာရ
ဝိပါက်စိတ်များ၏ အချို့သော ပဋိသန္ဓေဇာတ ဖုတ်ဇာတ၌လည်းကောင်း၊ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သည့်
အတွက် “မည်သည့်စိတ် ဖြစ်ရာအခါ၌ မည်သည့် စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာန်ကို ပြခြင်း
ငှါ မတတ်ကောင်း။

ဝိညတ္တိ၊ ပေ၊ ဘာဝတောစ။ ။ဤဟိတ်ဖြင့်လည်း အဗျာပိတဒေါသကိုပင် ပြ၏။ စိတ်၏
ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ရုပ်ဖြစ်ရာသမယကို သတ်မှတ်လျှင် ဝိညတ်ရုပ်ကိုသာ သတ်မှတ်၍ ဖြစ်စရာရှိ၏။
ဝိညတ်မှတစ်ပါးသော ရုပ်ကိုကား စိတ်နှင့်အတူဖြစ်-အတူချုပ်မဟုတ်သောကြောင့် သတ်မှတ်၍
ဖြစ်စရာမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထိုသတ်မှတ်ချက်သည် ဝိညတ်မှတစ်ပါးသော စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များ
အပေါ်၌ မပျံ့နှံ့ခြင်းဟူသော အဗျာပိတဒေါသရောက်၏။

န စ၊ ပေ၊ ဝိဟာတပ္ပတာဘာဝါ။ ။စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာနကို ပြခြင်းငှါ
မတတ်ကောင်းလျှင် ရှိပါစေတော့၊ “ယသို့ သမယေ၊ ပေ၊ ပဌမံဈာနံ ဥပသမ္ပန္တဝိရဟတိ၊ တသို့
သမယေ” ကဲ့သို့ “ရုပ်တို့ကို ပြီးစေ၍ နေခြင်းဖြင့် သမယကို သတ်မှတ်လျှင် မသင့်ပါလော”ဟု

တည်း၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ဥပါဒါရူပေဟိ-ဥပါဒါရုပ်တို့ဖြင့်၊ (သမယ ၀၀တ္တာ နံ-သည်၊) န ယုဇ္ဇတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တေသံ-ထိုဥပါဒါရုပ်တို့၏၊ သဟ၊ ပေ၊ ဘာဝေန-သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အပ္ပဝတ္တနတော-မဖြစ် ခြင်းကြောင့်တည်း၊ မဟာဘူတေဟိပိ-မဟာဘုတ်တို့ဖြင့်လည်း၊ (သမယ ၀၀တ္တာနံ) န ယုဇ္ဇတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ကေသဋ္ဌိ-အချို့ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့၏၊ ကေဟိစိ-ကုန်သော၊ ဥပါဒါရူပေဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ပဝတ္တိတော စ- ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသမာနကာလာနံ-မတူသော ကာလရှိသော ရုပ်တို့၏၊ သတ္တာဝတောစ-ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ပထဝီဓာတု-သည်၊ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စက္ခာယတနံ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ န သက္ကာ၊ (ကသ္မာ) ပထဝီ ယာ-ပထဝီဓာတ်နှင့် လည်းကောင်း၊ စိတ္တာဒိ သမုဋ္ဌာနာယ-စိတ္တ အစရှိသည်တို့ ကြောင့်ဖြစ်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဥတု အာဟာရ သမုဋ္ဌာန်တို့ကို ယူ၊) ပထဝီယာ စ- နှင့်လည်းကောင်း၊ သဟ-တကွ၊ စက္ခာယတနသမ-၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်လည်း

စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "န စ"စသည်မိန့်၊ ရုပ်တို့က မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဈာန်များကဲ့သို့ ပြီးစေ၍ နေထိုက်သောတရား မဟုတ်သောကြောင့် ထိုသို့ သတ်မှတ်ခြင်းလည်းမသင့်။

ဥပါဒါ၊ ပေ၊ အပ္ပဝတ္တနတော။ ။ဥပါဒါရုပ်တို့သည် သဟဇာတ အညမညစသောသတ္တိ မရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်လည်း အခြားရုပ်များ၏ ဖြစ်ခြင်းကို သတ်မှတ် ခြင်းငှါ မသင့်။ [စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဖဿစသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို သတ်မှတ်ရာ၌ စိတ်မှာ သဟ ဇာတာဒိသတ္တိ ရှိ၏။]

နာပိ မဟာဘူတေဟိ။ ။မဟာဘုတ်တို့မှာ သဟဇာတာဒိသတ္တိရှိသောကြောင့် "မဟာ ဘုတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ရာအခါကို သတ်မှတ်ခြင်းငှါ မသင့်ပါလော" ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "မဟာဘူတေဟိ ပိ"ဟု မိန့်သည်၊ ထိုသို့လည်း သတ်မှတ်ခြင်းငှါ မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း---အချို့ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်တို့က စိတ္တဇ စသည် ဖြစ်သော ဥပါဒါ ရုပ်တို့နှင့် ကင်း၍ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိညာတ်ဥပဓယစသော လက္ခဏာရုပ်တို့က မဟာဘုတ် တို့နှင့် ချုပ်ချိန်စသော ကာလချင်း မတူဘဲဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ရာကာလကို သတ်မှတ်ခြင်းငှါ မသင့်။

န ဟိ၊ ပေ၊ န သက္ကာ ဝတ္တံ။ ။ဤစကားကား "နာပိ မဟာဘူတေဟိ" စသော ရှေ့ ဝါကျကိုအကျယ်ပြစကားတည်း၊ ထိုတွင် "နဟိ ပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ"သည် "ကေသဋ္ဌိ မဟာဘူတာနံ ကေဟိ စ ဥပါဒါရူပေဟိ ဝိနာ ပဝတ္တိတော"၏ အကျယ်ပြတည်း၊ "မဟာဘူတေဟိ အသမာ

ကောင်းတည်း၊ ဧဝံ-တူ၊ သောတာယတနာဒီသုပိ-တို့၌လည်း၊ သောတေတဗ္ဗံ၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့နှင့်၊ အသမာနကာလာနိ-မတူသောကာလရှိကုန်သော၊ ဝိညတ္တိဥပယာဒိနိပိ-ဝိညတ်၊ ဥပယ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ (အာဒိဖြင့် ကျန်လက္ခဏာရပ်တို့ကို ယူ၊) တသ္မိံသမယေ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တံ န သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တဉ္စ ကေနစိ သမယဝတ္ထာနံ ကတွာဘာဇေတုံ န သက္ကာ။)

စ-ဆက်၊ ဧကသ္မိကာလေ-တစ်ခုသောအခါ၌၊ အနေကာနိ-တစ်ပါးမကများစွာကုန်သော၊ ကလာပသဟဿာနိ-ရုပ်ကလာပ်အထောင်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈိစ-ဥပါဒ်လည်း ဥပါဒ်ကုန်၏၊ ပဝတ္တန္တိစ-ဖြစ်တည်လည်း ဖြစ်တည်ကုန်၏၊ [“ဥပ္ပဇ္ဈိ”ဖြင့် ဥပါဒ်ခဏကို ပြု၍ “ပဝတ္တန္တိ” ဖြင့် ခဏတ္တယကို ပြသည်။] အရူပဓမ္မာနိဿ-နာမ်တရားတို့၏ကဲ့သို့၊ ကလာ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ-ကလာပ် ၂ ပါးအပေါင်း၏အတူတကွဖြစ်ခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဧကသ္မိ-သော၊ ကလာ ပေ-သည်၊ ဝတ္တမာနေဇဝ-ဖြစ်စဉ်သာလျှင်၊ (ဌီအနိက်၌တည်နေစဉ်သာလျှင်၊) အညဿ-အခြားကလာပ်၏၊ နိရောဓော-ချုပ်ခြင်းဟူသော ဘင်သည်လည်းကောင်း၊ အညဿ-အခြားကလာပ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိစ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဥပါဒ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ရူပါဗျာကတံ-ရုပ်အဗျာကတကို၊ သမယဝတ္ထာနံ-သမယကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာဝိဘဇိတုံ န သက္ကာ၊ (တသ္မာ ဘဂဝါ သမယဝတ္ထာနံကတွာ န ဝိဘဇေတိ။)

န၊ ပေ၊ ဟောန္တိ”ကား “အသမာန ကာလာနဉ္စ သမ္ဘာဝတော”၏ အကျယ်ပြတည်း၊ “ဣတိ န သက္ကာ ဝတ္တံ”ကား ရှေ့ဝါကျ၌ န သက္ကာ ဝတ္တံအတိုင်းတည်း။ [ဝတ္တန္တိမှ ဣတိကား “တဉ္စ၊ ပေ၊ ဘာဇေတုံ”ကို ပြန်၍စပ်ရသော ဟိတ်တည်း။]

ဧကသ္မိ၊ ပေ၊ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတိ။ ။ဤစကားလည်း မဟာဘုတ်တို့ဖြင့် သမယဝတ္ထာနံပြု၍ မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုပင် ပြ၏၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကလာပ်ထောင်ပေါင်းများစွာ ဖြစ်တည်နေကြ၏၊ ရုပ်ကလာပ်တို့ကား ကလာပ် ၂ ခုသော်မှ ပေါင်း၍ဖြစ်ခြင်း မရှိ၊ ထို့ပြင်-ကလာပ်တစ်ခုက ဌီအနိက်၌ တည်နေစဉ် အခြားကလာပ်တစ်ခုကချုပ်နေ၍၊ အခြားကလာပ်တစ်ခုကဥပါဒ်တုန်းပင် ဖြစ်နေ၏၊ ထိုအခါစက္ခုပဿာဒ ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်၏” ဤသို့စသည်ဖြင့် သမယကို ဝတ္ထာနံပြု၍ (ပိုင်းခြား၍) မရနိုင်။

ဣတိ သဗ္ဗထာ၊ ပေ၊ ဝိဘဇိတုံ။ ။ဤစကားသည် “တဉ္စ ကေနစိ သမယဝတ္ထာနံ ကတွာ န သက္ကာ ဘာဇေတုံ”ကို နိဂုံးအုပ်သောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗထာ-နာမ်တရားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဥပါဒါရုပ်တရားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မဟာဘုတ်တရားဖြင့်ဖြစ်စေ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်”ဟု ဆိုသည်၊ ဝိဘဇိတုံ၏နောက်၌ “တသ္မာ ဘဂဝါသမယ ဝတ္ထာနံ ကတွာ န

ပန-အန္တယကား၊ ဧကကာဒီဟိ-ဧကက အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ-နည်းတို့ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊) န ဟေတုအာဒိနာ-နဟေတု အစရှိ သော၊ သဘာဝေန-သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဘဇိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ တထာ-ထိုဧကက အစရှိသောနည်း၊ န ဟေတု အစရှိသော သဘောအား ဖြင့်၊ ဝိဘဇနတ္ထံ-ငှါ၊ (အာဟန္တံ စပ်၊) တာဝ-ရူပကဏ္ဍမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသော၊) စိတ္တပ္ပါဒကမေဏ-၌၊ (စိတ္တပ္ပါဒကဏ္ဍတုန်းက၊) အဝိဘတ္တံ-မဝေဖန်အပ်သေး သော၊ အဗျာကတံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတုံ-ငှါလည်းကောင်း၊ သမယဝဝတ္ထာ နေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အဗျာကတဿ-၏၊ သဘာဝတောယဝ-သဘော အားဖြင့် သာလျှင်၊ နိဒ္ဒေသေ-အကျယ်နိဒ္ဒေသ၌၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ် တစ်ဒေသကို၊ နိဒ္ဒိသိတ္တာ- ညွှန်ပြ၍၊ နိဂမနကရဏဿ-နိဂုံးကို ပြုခြင်း၏၊ အနုပပတ္တိတော-မသင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိဘတ္တံစ-ဝေဖန်အပ်ပြီးသော ဝိပါက်ကြိယာ အဗျာကတကိုလည်း ကောင်း၊ အဝိဘတ္တံ စ-မဝေဖန်အပ်သေးသော ရုပ်နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ သင်္ဂဏန္တော- သိမ်းယူတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) စ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကတမေ၊ ပေ၊ အဗျာ ကတာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ (ကသ္မာ၊ အဝိဘတ္တံ-ကို၊ သင်္ဂဏာတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) အဝိဘတ္တေ-အကျယ်မဝေဖန်အပ်သေးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗေ-အကျယ်

ဝိဘဇတိ"ဟု ပါဠိအပိုထည့်၍ ယောနောရမည်-ဟု မမှပြသည်။ ဤမျှသောစကားအစဉ်ဖြင့် ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်ဝယ် ရုပ်တို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ၌ "ယသ္မိ သမယေ" စသည်ဖြင့် သမယ ဝဝတ္ထာနဝါရထည့်တော် မမူခြင်း၏ အကြောင်းကို ဖွင့်ပြချက်ပြီးပြီ။

ဧကကာ၊ ပေ၊ ဝိဘဇနတ္ထံ။ ။သမယဝဝတ္ထာန်ကိုပြု၍ ဝေဖန်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသော် လည်း ဧကကမှစ၍ ဧကာဒသကတိုင်အောင်သော နည်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရုပ်တို့၏ (ဟိတ် မရှိခြင်းစသော) သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း ဝေဖန်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် ဧက ကစသော အခြားအရာအားဖြင့် ဝေဖန်တော်မူခြင်းငှါ။

စိတ္တပ္ပါဒ၊ ပေ၊ အနုပပတ္တိတောစ။ ။စိတ္တပ္ပါဒဏ္ဍ၌ အကျယ် မဝေဖန်သေးသော ရုပ် အဗျာကတ ရှိသေး၏ဟု ပြခြင်းငှါလည်းကောင်း (အာဟန္တံစပ်၊) ထိုသို့ ဆိုလိုလျှင် အဘယ် ကြောင့် ဝေဖန်အပ်ပြီးသော ဝိပါက်၊ ကြိယာ အဗျာကတတို့ကို သိမ်းယူရသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိ သောကြောင့် "စိတ္တပ္ပါဒကမေဏ၊ ပေ၊ အနုပပတ္တိတောစ"ဟု မိန့်သည်။ သမယဝ ဝတ္ထာန်မပါဘဲ ရုပ်အဗျာကတ၏ သဘောအားဖြင့်သာ ဧကကစသည်ကို အကျယ်ညွှန်ပြရာ၌ "သဗ္ဗဉ္စရူပံ အသင်္ခ တာစ ဓာတု"ဟု အဗျာကတ တစ်စိတ်ကိုသာ ညွှန်ပြ၍ 'ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ"ဟု နိဂုံး အုပ်ခြင်း၏ မသင့်သောကြောင့် အဗျာကတအားလုံး (ဝေဖန်အပ်ပြီး မဝေဖန်အပ်သေး) ကို အကျဉ်းချုပ် သိမ်းကျုံးလိုသောကြောင့် ဝိပါက်ကြိယာ အဗျာကတတို့ကိုပါ ပြတော်မူပါသည်။

အဝိဘတ္တေဟိ၊ ပေ၊ သဗ္ဗရူပံ တိ အာဒိ။ ။အကျယ် မဝေဖန်အပ်သေးသည့် အတွက် ဝေဖန်ထိုက်သောတရားကို ရှေးဦးစွာ ပြပြီးမှ အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းသည် လောကယုတ္တိရှိ၏။

၂၂

ဝေဖန်ထိုက်သောတရားကို၊ ဒဿိတေ-ဥဒ္ဒေသအဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်ပြီးသော်၊ (ပြအပ်ပြီးမှ၊) ဉာတုံ-အကျယ်သိခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆာယ-အလိုဆန္ဒကို၊ ဥပ္ပါဒိတာယ-ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော်၊ ဝိဘဇနံ-အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (အဝိဘတ္တံ-ကို၊ သင်္ဂဏှာတိ-၏၊) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ--ဤအဗျာကတတို့တွင်၊ ဝိပါက၊ ပေ၊ ဗျာကတံ-ဝိပါကကြိယာ အဗျာကတကို၊ ဝိဘတ္တတ္တာ-ဝေဖန်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝိဘဇိတဗ္ဗံ-အကျယ်မဝေဖန်ထိုက်တော့၊ အသင်္ခတာစဓာတု-အသင်္ခတဓာတ်ကိုလည်း၊ ဘေဒါဘာဝတော-အထူးအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (န ဝိဘဇိတဗ္ဗာ၊) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဗျာကတတို့တွင်၊ ယံ-အကြင် ရုပ်အဗျာကတကို၊ ဘေဒယုတ္တတာ-အထူးအပြားနှင့် ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝိဘတ္တတ္တာစ-အကျယ် မဝေဖန်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ၊ တံ-ထိုရုပ်အဗျာကတကို၊ ဝိဘဇန္တော၊ (ဟုတွာ၊) တတ္ထ၊ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံဝစနံ) အာဟ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤမူလရှိကား၊ ပါဠိယောဇနာ-ပါဠိတော်၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ [အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ပြသောစကား မဟုတ်သေး ဟူလို။]

နယံ ဒဿေတွာတိဧတ္ထ-၌၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော ဝိပါက၌၊ ဂဟဏမေဝ--ယူခြင်းသည်ပင်၊ နယဒဿနံ-နည်းကို ပြခြင်းတည်း၊ တံ-ထိုနည်းပြမှုကို၊ ဝိပါကေသု-ဝိပါကတို့၌၊ ကတွာ-၍၊ ဝိညာတတ္တာ-သိအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိရိယာဗျာကတေသု-တို့၌၊ နိသဋ္ဌံ-မယူဘဲ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာမာဝစရာဒိဘေဒန-ကာမာဝစရအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝတ္ထဗ္ဗဿ-ဟောတော်မူထိုက်သော၊ ကိရိယာ ဗျာကတဿ-ကြိယာအဗျာကတကို၊ ဒဿနံ-ပြခြင်းသည်၊ (နယဒဿနံ-မည်၏၊) တံ-ထိုနယဒဿနကို၊ ကာမာဝစရာတိ အာဒိကံ-ကာမာဝစရ၍သို့အစရှိသော စကားကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ် ကြောင့်၊ နိသဋ္ဌံ-စွန့်လွှတ် အပ်ပြီ။

ပဉ္စဝိသတိ ရူပါနီတိ-ကား၊ ပါဠိယံ-၌၊ ဝုတ္တာနိ-န်သော၊ ဒသ-န်သော၊ အာယတနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဒသ-န်သော၊ သုခုမရူပါနီစ-သုခုမရုပ်တို့လည်း

အလင်္ကာကျမ်းအလိုအားဖြင့် ဩစိတြဂုဏ်ရောက်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း---သုဏန္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အကျယ်သိလိုသောဆန္ဒကို အကျဉ်းစကားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်ပြီးသောကြောင့်တည်း၊ ဤ အကျဉ်းပြအပ်သော တရားစုတွင် ဝိပါကကြိယာမှာ ဝေဖန်အပ်ပြီးဖြစ်၍ ဝိဘဇိတဗ္ဗမဟုတ်၊ ရုပ်သည်သာသောအားဖြင့် အကွဲအပြားရှိသောကြောင့် ဝေဖန်ထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုရုပ်ကို ဝေဖန်တော်မူခြင်းငှါ “ကတမံ သဗ္ဗရူပံ”ဟု ဖိန့်တော်မူသည်။

၅၆၀

အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ

[ရူပကဏ္ဍ

ကောင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပစယသန္တတိယော-ဥပစယ၊ သန္တတိတို့ကို၊ ဧကံ
တိ-တစ်ခုဟူ၍၊ ကတွာ-၍၊ ဟဒယဝတ္ထုစ-ဟဒယဝတ္ထုကိုလည်း၊ (ဂဟေတွာ-၍၊
ဝုတ္တာနိ)၊ [ဂဟေတွာ ဝုတ္တာနိတိ သမ္ပန္နော၊-မရ၊ ဥပစယသန္တတိတို့ကို ဇာတိရုပ်
တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူ၍ ဟဒယဝတ္ထုကို ထည့်လျှင်လည်း အာယတန ၁၀ ပါး
နှင့်တကွ ၂၅ ပါး တစ်နည်းဖြစ်သည်-ဟူလို။]

ဆန္ဒဝုတိတိ-ကား၊ စက္ခာဒိဒသကာ-စက္ခအစရှိသော ဒသကဟူကုန်သော၊
သတ္တ-၇ ပါးသော ဒသကတို့လည်းကောင်း၊ (၇၀)၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနာဒယော-ဥတု
သမုဋ္ဌာန်အစရှိကုန်သော၊ တယော-န်သော၊ အဋ္ဌကာ-အဋ္ဌကတို့လည်းကောင်း၊
(၂၄) ဥတုစိတ္တဇာ-ဥတုဇ၊ စိတ္တဇဟူကုန်သော၊ ဒွေ-န်သော၊ သဒ္ဓါစ-သဒ္ဓါရုပ်တို့
လည်းကောင်းတည်း၊ (၂) [ပေါင်း ၉၆ ပါးဖြစ်သည်။]

ကလာပဘာဝေန-ကလာပ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္ထ ရူပရူပါနီ-ဖြစ်သော ရူပ
ရုပ်တို့ကို၊ ရူပကောဋ္ဌာသာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ရူပ၊ ပေ၊ ဘာဝ
တော-ရုပ်ကလာပအစိတ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ-ဆက်၊ ကောဋ္ဌာသာတိ-
ကား၊ အံသာ-အစိတ်တို့တည်း၊ အဝယဝါ-အစိတ်တို့တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ-
တစ်နည်း၊ ကောဋ္ဌန္တိ-ကား၊ သရီရ်-ကိုယ်တည်း၊ တဿ-ထိုကိုယ်၏၊ အံသာ-အ
စိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေသာဒယော-ဆံ အစရှိသည်တို့သည်၊ ကောဋ္ဌာသာ-ကောဋ္ဌာသ
တို့မည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညေပိ-ကေသအစရှိသော ကောဋ္ဌာသမှ အခြား
လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝယဝါ-အစိတ်တို့သည်၊ ကောဋ္ဌာသာဝိယ-ကော ဋ္ဌာသတို့
နှင့် တူကုန်၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) ကောဋ္ဌာသာ-ကောဋ္ဌာသတို့မည်၏။

နိဗ္ဗာန်၊ ပေ၊ ဂဟိတန္တိ-ကား၊ သောပါဒိ၊ ပေ၊ ဘာဝေန-သဉ္ဇပါဒိသေသ နိရု
ပါဒိသေသ သဒ္ဓါတို့၏ ဟောနက်၏အဖြစ်၊ ရာဂက္ခယ အစရှိသော သဒ္ဓါတို့၏
ဟောနက်၏အဖြစ်၊ အသင်္ခတ အစရှိသောသဒ္ဓါတို့၏ ဟောနက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
[ရာဂက္ခယာဒိဉ္စ အာဒိဖြင့် ဒေါသက္ခယ မောဟက္ခယသဒ္ဓါတို့ကိုယူ] ဘိန္ဒု-ကွဲပြား
သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ နိပ္ပဒေသတော-အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဂဟိတံ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်
နည်း၊ ကသ္မာ၊ ဘိန္ဒု-သည်၊ သမာနမ္ပိ-လျက်လည်း၊ နိပ္ပဒေသတော၊ ဂဟိတံ-
နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) အတ္ထတော-အနက်တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ကောဝ-တစ်ပါး
သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတဖြစ်သော၊ ဓာတု-ဓာတ်တည်း၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ဘိန္ဒု သမာနမ္ပိ နိပ္ပဒေသတော ဂဟိတံ၊) [သဒ္ဓါ၏ ဟောနက် အဖြစ်ဖြင့်
သာ ကွဲပြားသည်၊ သဘောအားဖြင့်ကား အသင်္ခတဓာတ်တစ်မျိုးသာတည်း၊ ထို့
ကြောင့် အသင်္ခတာဓာတုဖြင့် “နိဗ္ဗာန်ကို အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ယူအပ်ပြီးဖြစ်
သည်”ဟု ဆိုသည်။]

သဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ စက္ကဝါဠ-စကြဝဠာသည်၊ ပရိမဏ္ဍလံ ပရိမဏ္ဍလသဏ္ဌာန်-ဝန်းဝိုင်းသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏၊ ပရိက္ခေပတော-အဝန်းအဝိုင်း အားဖြင့်၊ ဆတ္တိသ သတသဟဿာနိ-၃ သန်း ၆သိန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒသ သဟဿာနိစေတ-တစ်သောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အနုစတုတ္တာနိ-အခွဲအားဖြင့် ၄-ခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ယောဇနသတာနိစ-ယူဇနာတစ်ရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) အနုစတုတ္တာနိ ယောဇနသတာနိစ-ယူဇနာ သုံးရာငါးဆယ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဂါထာ၌၊ ဝဋ်-အလုံး အဝိုင်းကို၊ ပရိမဏ္ဍလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ စတ္တာရိ နယုတာနိတိ-ကား၊ စတ္တာလီသသ ဟဿာနိ-၄ သောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ [စတ္တာရိ နိယုတာနိဟုလည်း ပါ၌ ရှိ၏။] နဂဝယာတိ-ကား၊ နဂါတိ--နဂဟူ၍၊ အဝ္ဗာတဗ္ဗာ-ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သော၊ နဂသဒ္ဓနာမာ-နဂသဒ္ဓါ၏ အမည်ရှိသော၊ (သာဓမ္မုဋ္ဌစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။ [န ဂစ္ဆတိတိ နဂေါ-ထိုဤရွှေ့ရှားမသွားတတ်သောကြောင့် သစ်ပင်။]

ဒေဝဒါနဝါဒိနံ-နတ်၊ ဒါနောရက္ခိဉ္ဇံ အစရှိသူတို့၏၊ တိဂါဝုတာဒိ သရီရ ဝသေန-၃ ဂါဝုတ် အစရှိသော ကိုယ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟန္တာ-ကြီးကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပါတုဘူတာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုမဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ ဟူသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ဘူတာနိဇာတာနိ နိဗ္ဗတ္တာ နိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သော မဟန္တာနိ-ကြီးကျယ်သော ရုပ်တို့တည်း၊ မဟာဘူတာနိ- ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်သော ကြီးကျယ်သောရုပ်တို့၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝစနတ္ထော- တည်း။)

အနေကစ္ဆရိယ ဒဿနေန-တစ်ပါးမက များစွာသော အံဩဖွယ်ကို ပြခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေ၊ ပေ၊ ဝသေန-တစ်ပါးမက များစွာသော မဟုတ်မမှန် အထူးအဆန်းကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မာယာကာရော-မျက်လှည့်

ဝဋ် ပရိမဏ္ဍလန္တိ။ ။“ပရိမဏ္ဍလံ အာလောပံ ကရိဿာမိ”စသည်၌ ပရိမဏ္ဍလ သဒ္ဓါ သည် ကြက်ဥပုံသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ ခပ်ယားယား အဝိုင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ကား “အလုံးအဝိုင်း” အနက်ကို ယူစေလို၍ ဝဋ် ပရိမဏ္ဍလန္တိ”ဟုဆိုသည်၊ ကမ္ဘာမြေကြီးသည်စက်ဝိုင်းသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ “လုံးလုံးဝိုင်းဝိုင်း သဏ္ဌာန်ရှိ၏”ဟုလို။

မဟာဘူတာနိ။ ။မဟာဘူတာနိပုဒ်ကို “ဝိသေသန ပရပဒကမ္မဇာရယ်သမာသံ” ဟု ပြလို၍ “ဘူတာနိ၊ ပေ၊ မဟန္တာနိ” ဟုဖွင့်သည်၊ “ဘူတ” အရ တစ္ဆေမြေဘုတ် အနက်ကို ယူမည် စိုး၍ “ဇာတာနိ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဇာတအရလည်း မွေးဖွားခြင်း အနက်ကိုယူမည်စိုး၍ “နိဗ္ဗတ္တာနိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အထင်အရှားဖြစ်ကြသည်-ဟုလို၊ “မဟန္တာနိ” အရ “ကြီးမား” ဟူသည်လည်း မဟာဘုတ်တို့၏ ဓာတ်သဘော၏ကြီးမားခြင်း မဟုတ်၊ သက်ရှိ သက်မဲ့ ပုံ သဏ္ဌာန်အားဖြင့် ကြီးမားခြင်းတည်း၊ ကြီးမားပုံများကို အဋ္ဌကထာအတိုင်းသိပါ။

သည်သည်၊ မဟန္တာ-ကြီးကျယ်သော၊ ဘူတော-သတ္တဝါတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတော-မည်၏၊ ယက္ခာဒယော-ဘိလူး အစရှိသည်တို့သည်၊ (အာဒိဖြင့်ယက္ခိ နိကို ယူပါ၊ ဇာတိဝသေနေဝ-အမျိုးဇာတ်၏အစွမ်းဖြင့် ပင်လျှင်၊ မဟန္တာ-ကြီး ကျယ်ကုန်သော၊ ဘူတာ-သတ္တဝါတို့တည်း၊ ဝါ-ဘုတ်ကောင်တို့တည်း၊ ဣတိမဟာ ဘူတာ၊ အယံမဟာဘူတ သဒ္ဓေါ-ဤမဟာဘူတသဒ္ဓါကို၊ တေသု-ထိုမျက် လှည့်သည်၊ ဘိလူးစသူတို့၌၊ နိရုဇ္ဈော-ထင်ရှားသော သဒ္ဓါဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ပထ ဝိယာဒယော- ပထဝီ အစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ မဟာဘူတာဝိယ-မျက်လှည့်သည် ဘိလူးစသူတို့နှင့် တူကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာ-တို့မည်၏၊ ဘူတသဒ္ဓဿ- ဘူတသဒ္ဓါ၏၊ ဥဘယလိင်္ဂတ္တာ-ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်အားဖြင့် ၂ ပါးသော လိင်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နပုံသကတာ-နပုံလိင်၏ အဖြစ်ကို၊ ကတာ။ [ဘူတသဒ္ဓါက လိင် ၂မျိုးရှိသောကြောင့် ဤနေရာ၌ “စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ”ဟု နပုလ္လိင်ထားသည်- ဟူလို။]

မဟာ၊ ပေ၊ ဧတ္ထ-၌၊ ဝစနတ္ထံကို၊ ဝဒန္တော-ဆိုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟန္တေ- ဟိ၊ ပေ၊ ဘူတာနိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ၂ ဝိကပ်တို့တွင်၊ ပစ္ဆိမတ္ထေ-ပစ္ဆိမ ဝိကပ်၏ အနက်၌၊ ပုရိမပဒေ-မဟာပရိဟာရာနိ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌၊ ဥတ္တရပဒဿ- နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော၊ ပရိဟာရသဒ္ဓဿ-ပရိဟာရသဒ္ဓါ၏၊ လောပ-ကြေခြင်းကို၊ ကတွာ၊ မဟာဘူတာနိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

အစွိမတောတိ-ကား၊ အဂ္ဂိဿ-မီး၏၊ ---ကောဋိသတသဟဿံ ဧကံ- ကောဋိသတသဟဿံ+ဧကံ ဟူသော ၂ ပုဒ်သည်၊ (သန္တိဝသေန-သန္တိအစွမ်းအား ဖြင့်၊) ကောဋိသတသဟဿေကံ-ကောဋိသတသဟဿေကံဟု ဖြစ်၏၊ [မရ၌ “ကော ဋိသတသဟဿံ ဧကံ”ဖြင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကိုပြသည်ဟု မိန့်၏၊ စဉ်းစားပါ၊] တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာကို၊ အာဏာဓေတ္တဝသေ န-အာဏာဓေတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကံ-တစ်ခုတည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ စက္ကဝါဇ္ဇန္တိ ဟူ၍၊ ဝေါဟရန္တိ-ဧကဝုစ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏၊ ---ခါရောဒကေန-ဆားငန်ရေ ကြောင့်၊ ဝိလိယတိ-ကြေမွ၏၊ ဝိကိရတိတိ-ကား၊ ဝိဒ္ဓံသတိ-ပျက်စီး၏။

နိရုဇ္ဈော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ “မဟန္တာ ဘူတော”အရ မျက်လှည့်သည်မှတစ်ပါး အခြားသူများ နှင့်လည်း ဆိုင်သည်မဟုတ်ပါလော၊ “မဟန္တာ ဘူတာ”အရ ဘိလူးအစရှိသူတို့မှတစ်ပါးသော အခြားသတ္တဝါများနှင့်လည်း ဆိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် မျက်လှည့် သည် ဘိလူးစသူကိုသာ “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “နိရုဇ္ဈော၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု မိန့်သည်၊ မဟာဘူတ သဒ္ဓါသည် မျက်လှည့်သည် ဘိလူးတို့၌ ထင်ရှားသော အထင်ရူဠိသဒ္ဓါဖြစ်သောကြောင့် မျက်လှည့်သည် ဘိလူးစသူတို့ကိုသာ “မဟာဘူတ” ဟုခေါ် ရပါသည်-ဟူလို၊ ပထဝီစသောဓာတ်ကြီးတို့ကိုကား သဒ္ဓိသူပစာအားဖြင့် “မဟာဘူတ”ဟုခေါ် ရသည်။

ဥပါဒိန္နကေသု-ဥပါဒိန္နက မဟာဘုတ်တို့၌၊ ဝိကာရ-ဖောက်ပြန်ပုံကို၊ ဒဿန္တော(ဟုတွာ)၊ ပတ္ထဒွေါတိအာဒိမာဟ၊ ကဋ္ဌမုခေဝါတိ(ဧတ္ထ)၌၊ ဝါ သဒ္ဓေါ သည်၊ ဥပမတ္ထော-ဥပမာအနက်ရှိ၏၊ ကဋ္ဌမုခသပွေန်-ကဋ္ဌမုခမြွေသည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သော ကိုယ်သည်၊ ပတ္ထဒွေါ-လွန်စွာ ခက်ထန်သည်၊ (တောင့်တင်းခိုင်မာသည်)၊ ဟောတိ ယထာ၊ .ဧဝံ-တူ၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန-ပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ သော ကာယော-ထိုကိုယ်သည်၊ ကဋ္ဌမုခေဝ-ကဋ္ဌမုခမြွေ၏ ခံတွင်း၌ ကဲ့သို့၊ ဟောတိ၊ ကဋ္ဌမုခမုခဂတောဝိယ-ကဋ္ဌမုခမြွေ၏ ခံတွင်း၌ ရောက်သကဲ့သို့၊ ပတ္ထဒွေါ ဟောတိတိ အတ္ထော။

အထဝါ-ကား၊ ဝါသဒ္ဓေါ-ကို၊ ဧဝသဒ္ဓဿ-၏၊ အတ္ထေ-၌၊ ပထဝီ၊ ပေ၊ ဧတဿ-ဤပုဒ်၏၊ ပရတောစ-နောက်၌လည်း၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတြ-ထို ဒုတိယဝိကပ်၌၊ (တစ်နည်း) တတြ-ထို ဝါသဒ္ဓါ၏ ဧဝအနက်ဖြစ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ကဋ္ဌမုခေန်-ကဋ္ဌမုခမြွေသည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သည်၊ သမာနောပိ-လည်း၊ ကာယော-သည်၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေနေဝ-ပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်သာ၊ ပတ္ထဒွေါ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ပထဝီဓာတုယာ-နှင့်၊ အဝိယုတ္ထော-မကွေမကွာယှဉ်သော၊ သော ကာယော-သည်၊ သဗ္ဗဒါကဋ္ဌမုခဂတောဝိယ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကား၊ (အတ္ထော-တည်း။)

အထ ဝါ-ကား၊ ဝါ သဒ္ဓေါ-သည်၊ အနိယမတ္ထော-အနိယမ အနက်ရှိ၏၊ (အမြဲ မဟုတ်သော အနေကန် အနက်ရှိ၏၊) တတြ-ထို တတိယဝိကပ်၌၊ (တစ်နည်း)၊ တတြ-ထို ဝါသဒ္ဓါ၏ အနိယမအနက် ဖြစ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ကဋ္ဌမုခေန်-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ ပတ္ထဒွေါ-သည်၊ ဟောတိ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ မန္တာဂဒဝသောန-မန္တန်အစွမ်း ဆေးအစွမ်းကြောင့်ကား၊ နဝါ ဟောတိ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန ပန-ကြောင့်ကား၊ မန္တာဂဒရဟိတော-မန္တန်ဆေးမှ ကင်းသော၊ သော ကာယော-သည်၊ ကဋ္ဌမုခဂတောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဧကန္တပတ္ထဒွေါ-ဧကန်ခက်ထန်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း။ ပူတိယောတိ-ကား၊ ကုထိတော-ပုပ်သော အနံ့ရှိသည်၊ [ဘဝတိ၌ စပ်၊ ကုထဓာတ်သည် ပူတိအနက်ကို ဟော၏၊ ကုထိတောတိ ပူတိဂန္ဓော၊-မရ။]

အထဝါ၊ ပေ၊ ဧဝ သဒ္ဓဿတ္ထေ။ ။ပြခဲ့သော အနက်ပေးပုံ၌ ဝါသဒ္ဓါက ဥပမာတ္ထဖြစ်လျှင် “ကဋ္ဌမုခေဝ”၌လည်း “ကဋ္ဌမုခဂတော ဝိယ” ဟု ဥပမာ အနက်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် “အထဝါ၊ ပေ၊ ဧဝသဒ္ဓဿတ္ထေ” စသည်ဖြင့်မိန့်သည်။

အထဝါ အနိယမတ္ထော ဝါသဒ္ဓေါ။ ။ဒုတိယဝိကပ်၌လည်း ဝါသဒ္ဓါကို အခြားသော ပုဒ်နောက်သို့ရွှေ့၍ အနက်ပေးရသည့်အတွက် အပြစ်ရှိသေးသောကြောင့် “အထဝါ အနိယမတ္ထော ဝါသဒ္ဓေါ”စသည်ဖြင့် မိန့်ရပြန်သည်။

မဟာဝိကာရာနိဘူတာနီတိ-ကာ၊ မဟာဝိကာရာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနာနိ-ထင်ရှားရှိသော ရုပ်တို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာ ဝိကာရာနိ ဘူတာနိ ဟူသောပါဌ်၌၊ ပုရိမပဒေ-မဟာဝိကာရာနိ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌၊ ဥတ္တရပဒဿ-နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော၊ ဝိကာရသဒ္ဓဿ-ဝိကာရသဒ္ဓါ၏၊ လောပံ-ကြေခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ မဟာဘူတာနီတိ-မဟာဘူတာနိ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပထဝီတိ အာဒိနာ-ပထဝီ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သဗ္ဗလောကဿ-အလုံးစုံသော လူအပေါင်း၏ မျက်စိ၌၊ ပါကဋာနိ-ထင်ရှားကုန်သည်၊ (သမာနိ) ပိ-နိသော်လည်း၊ ဝိပလ္လာသံ-ဖောက်ပြန်သော မိစ္ဆာအယူကို၊ [တကယ်မြေကြီးဟု ထင်မှတ်မှုကို၊] မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ ယထာ သဘာဝတော-အကြင် အကြင်ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂယုမာနာနိ-ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်လသော်၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ ဝါယာမေန-လုံ့လနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ န ပရိဂ္ဂယုန္တိ-မသိမ်းယူအပ်၊ မသိမ်းယူနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါကဋာနိ (သမာနာနိ) ပိ၊ ဒုဝိညေယျ သဘာဝတ္တာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သောသဘော ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သဘောမှန်ကို သိနိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မဟန္တာနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ဟိ-မှန်၊ တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို၊ သုဝိညေယျာနိ-လွယ်ကူစွာ သိအပ်ပါကုန်၏၊ အမဟန္တာနိ-မကြီးကျယ်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟေတွာ-မှတ်ယူ၍၊ ဌိတော-တည်သူသည်၊ (မိမိကိုယ်ကို မိမိအထင်ကြီး၍ “မဟာဘုတ်တို့ကို သိဖို့ရန် မှာ လွယ်ကူပါ၏၊ မကြီးကျယ်ပါ” ဟုယူဆသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) တေသံ-ထိုမဟာဘုတ်တို့၏၊ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟိတတံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဧတာနိ-ဤမဟာဘုတ်တို့သည်၊ အဟောမဟန္တာနိ-ဩ--ကြီးကျယ်ပါပေကုန်စွ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဇာနာတိ-၏။

ဥပါဒါယာတိ ဧတေန-ဥပါဒါယ ဟူသော ဤပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနဖြင့်၊ ဝိညာယမာနာ-သိအပ်သော၊ ပစ္ဆိမကာလကြိယာ-နောက်ဖြစ်သော ကာလကြိယာသည်၊ (အပရကာလကြိယာသည်၊) ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း ကြိယာတည်း၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဝတ္တရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [“ဥပါဒါယ-၍၊ ပဝတ္တိသော”ဟု ဥပါဒါယကို ပဝတ္တိ၌ စပ်ပါ-ဟူလို။] ဟိ-လဒ္ဓရုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဝတ္တရူပံဟု ပဝတ္တသဒ္ဓါထည့်၍ ဆိုအပ်သော်၊ ဥပါဒါယာတိ ဧတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတာ-အကြောင်းကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ရုပ်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အထဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဥပါဒါယတိ နိဿယတိ-မှ တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒါယံ-မည်၏၊ [ဥပ+အာ ရှေးရှိသော ဒါဓာတ်ကဏ္ဍာ၊ ဟော ဏပစ္စည်း၊ အာကို အာယပြု၊] ဥပါဒါယမေဝ-မှီတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ရုပ်-ရုပ်တည်း၊ ဥပါဒါယရုပ်-မှီတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သောရုပ်၊ [“ဧဝ” ဖြင့်မှီအပ်ကို ကန့်၊] ဧတံ+ဤဥပါဒါယရုပ်ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အညနိဿယသမိမိမှတစ်ပါး အခြားမဟာဘုတ်ဟူသော မှီရာရှိသော၊ ဧကန္တနိဿိတဿ-ဧကန်မှီတတ်သော၊ [မဟာဘုတ်တို့ကဲ့သို့ “မှီတတ်၊ မှီအပ်” ၂-မျိုးမရဘဲ မှီတတ်တစ်မျိုးသာရသော၊] ရူပဿ-ရုပ်ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။

ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုဥပါဒါယရုပ်ဟူသည်၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ န (ဥပါဒါယရုပ်)-ဥပါဒါယရုပ်မဟုတ်၊ ဝေဒနာဒိနောပိ-ဝေဒနာအစရှိသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး၏လည်း၊ န (ဥပါဒါယရုပ်)၊ ကဿာ-နည်း၊ တဒဘာဝေပိ-ထိုဝေဒနာအစရှိသည်တို့မရှိပါသော်လည်း၊ ဘာဝတော-ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ [နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်၊ အသညသတ်ဘုံ စသည်ဝယ် ဖြစ်ခိုက်နှင့်သက်မဲ့ရုပ်ဟူသမျှ၌ ဝေဒနာစသည်မရှိပါသော်လည်း ထိုဥပါဒါယရုပ်တို့က ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။] ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ စတုနံ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ၊ [သတ္တဝါ၏ ဥပါဒါယရုပ်လည်းမဟုတ်၊ ဝေဒနာစသည်တို့၏ ဥပါဒါယရုပ်လည်း မဟုတ်၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့၏ ဥပါဒါယရုပ် ဖြစ်သည်-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ နိဿယရူပါနံ-မှီရာသဘောရှိသော ရုပ်တို့၏၊ သာမိဘာဝေါ-သာမိ၏အဖြစ်သည်၊ ဘဝတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဘဝတိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ။ ။ “စတုနံ မဟာဘူတာနံ” အရ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသည် ဥပါဒါယရုပ်တို့၏ မှီရာဖြစ်၏၊ မှီရာဆိုလျှင် အာဓာရ+အာဓေယံအဖြစ်သာသင့်၍ သာမိအဖြစ်သည် မဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟု ဧဝဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဘဝတိဟိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ”ဟု မိန့်သည်၊ မှီရာသဘောရှိသော အရာဝတ္ထုတို့၏ အာဓာရ+အာဓေယံအဖြစ်ကို မဆိုလိုဘဲ သံ+သာမိအဖြစ်ကို ဆိုလိုရာ၌ မှီရာသည်ပင် သာမိဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။

ဥပမာ-“ရက္ခဿ+သာခါ-သစ်ပင်၏+သစ်ခက်”ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊ ဤ၌သစ်ပင်ကို အာဓာရအဖြစ်ဖြင့် ဆိုလိုလျှင် “ရက္ခေ+သာခါ”ဟု ဖြစ်နိုင်ပါလျက် ထိုသို့မဆိုဘဲ သာမိအဖြစ်ဖြင့် ဆိုလိုသောကြောင့် “ရက္ခဿ သာခါ”ဟု ဖြစ်ရသကဲ့သို့တည်း။ [ဘာဝတိ ဟိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါတိ အာဓာရဓာယျ သမ္ပန္နဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝေ အာဓာရ ဘူတာပိ အတ္ထော သံသာမိသမ္ပန္နဝစနိစ္ဆာယ သာမိဘာဝေန ဝုစ္စတိ၊ ယထာ “ရက္ခဿ သာခါ” တိ အဓိပ္ပာယော၊-အနု။]

တိပိဓရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

ပကိဏ္ဍကဒုကေသု-ပကိဏ္ဍကဒုကတို့တွင်၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုက-အဇ္ဈတ္တိကဒုကကို၊ မုဇ္ဈိတွာ-လွတ်၍၊ အညော-အခြားသော၊ သဗ္ဗဒုကေဟိ-အလုံးစုံသော ဒုကတို့နှင့်၊ တိကဝသေန-တိက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယောဇန-ယှဉ်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ရောက်သောဒုကမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဝိညတ္တိဒုကောစ-ဝိညတ္တိဒုကသည်လည်း၊ ယောဇန-သို့၊ န ဂစ္ဆတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗဒုကယောဂီသု-အလုံးစုံသောဒုကတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိသော ဒုကတို့တွင်၊ အာဒိဘူတ-အစဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုကမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သေသေဟိ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကမှ ကြွင်းကုန်သော၊ သဗ္ဗဒုကေဟိ-အလုံးစုံသော ဒုကတို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ တိကာ-တိက်တို့ကို၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊] ဟိ-မှန်၊ ဧတေနနယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ (အဇ္ဈတ္တိကဒုကကို ကြွင်းသော အလုံးစုံသော ဒုကတို့နှင့် ယှဉ်စေ၍ တိက်ဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူအပ်သော ဤနည်းဖြင့်၊) အညေသံပိ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုကာန-ဩဠာရိကစသော ဒုကတို့၏၊ ဒုကန္တရေဟိ-တစ်ပါးသော ဒုကတို့ဖြင့်၊ လဗ္ဘမာနာ-သော၊ တိကယောဇနာ-တိက်အဖြစ်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ လဗ္ဘမာနာ-သော၊ တိကယောဇနာ-တိက်အဖြစ်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝိညာတုံ-ငှါ၊ သက္ကာ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။

စတုဗ္ဗိဓာဒိရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

စတုက္ကေသု-စတုက္ကတို့၌၊ ဧကန္တစိတ္တ သမုဋ္ဌာနဿ-ဧကန် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏၊ ဝိညတ္တိဒုယဘာဝတော-ဝိညတ်ဒွေး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကော-စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကသည်၊ ဝိညတ္တိဒုကာဒိဟိ-ဝိညတ်ဒုက အစရှိသည်တို့နှင့်၊ (အာဒိဖြင့် စိတ္တသဟဘုဒုက၊ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိဒုကတို့ကို ယူ၊) သမာနဂတိကော-တူသော အသွားရှိ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေန-ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကနှင့်၊ သဟ၊ ဥပါဒါဒုကဿ-ဥပါဒါဒုကကို၊ ယောဇနာယ-ယှဉ်စေခြင်း၌၊ လဗ္ဘမာနောပိ-ရထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ရထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ [“ယံတံ ရူပံ ဥပါဒါ၊ တံ အတ္ထိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ အတ္ထိ န စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ”ဟု ရထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊] စတုက္ကော-စတုက္ကကို၊ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တာ၊ တထာ-တူ၊ သနိဒဿန ဒုကာဒိနံ-သနိဒဿဒုက အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် သပ္ပဋိဃ၊ မဟာဘူတဒုက စသည်တို့ကိုယူ၊] တေန-ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကနှင့် လည်းကောင်း၊ တဿ-ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကကို၊ ဩဠာရိက ဒူရဒုကေဟိစ-ဩဠာရိကဒုက၊ ဒူရဒုကတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာယ-၌၊ လဗ္ဘမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော စတုက္ကတို့ကို၊ န ဝုတ္တာ၊ [ရထိုက်ပါလျက် ဟောတော်မူခြင်း၌ အကြောင်းကိုရှာခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိပုံကို ပြလို၍ “ဓမ္မာနံ

ဝါ" စသည်မိန့်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဓမ္မာနံ-ပရမတ္ထတရားတို့၏၊ သဘာဝကိစ္စာနိ-
ကိစ္စတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓေတဗ္ဗကာရဉ္စ-ဝေနေယျတို့ကို သိစေထိုက်သော
အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ [မစု၌ "ဗောဓေတဗ္ဗာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာကာရံ အဇ္ဈာ
သယံ"ဟုဖွင့်၏၊ ထိုအလို သိစေထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာဖြစ်သော
အဇ္ဈာသယကို လည်းကောင်း" ပေး၊] ယာထာဝတော-မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော
အားဖြင့်၊ ဇာနန္တေန-သိတော်မူသော၊ ဘဂတာ-သည်၊ တေန-ထိုဝိညတ်ဒွေးနှင့်၊
အညေသံ-အခြားသော ဒုက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုဝိညတ်ဒွေးကို၊ အညေ
ဟိ စ-အခြားသော ဒုက်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာ-ယှဉ်စေခြင်းကို၊ န
ကတာ-ပြုတော် မမူအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ယှဉ်စေမှုကို ပြုတော်မမူခြင်း
၌၊ ကာရဏ ပရိယေသနာယ-အကြောင်းကိုရှာခြင်းဖြင့်၊ ကိ-ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊
အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ သာ ယောဇနာ-ထိုယှဉ်စေခြင်းကို၊ (ယတော-ကြောင့်၊) န
ကာတဗ္ဗာ-မပြုထိုက်၊ တတော-ကြောင့်၊ ဘဂဝတော န ကတာ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
["န ကာတဗ္ဗာ ယတော"၌ "န ကာတဗ္ဗာ၊ တတော"ဟုရှိလျှင်ကောင်း၏။]

ပန-ကား၊ အညေ-ဝိညတ္တိ ဒုက်အစရှိသော ဒုက်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပ
ကိဏ္ဍကဒုကာ-ပကိဏ္ဍကဒုက်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အညေဟိ-အခြားကုန်သော၊
ပကိဏ္ဍကဒုကေဟိ-ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္နအစရှိသော ပကိဏ္ဍကဒုက်တို့နှင့်၊ ယောဇေတုံ-
ငှါ၊ ယုတ္တာ-သင့်ကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုယှဉ်စေသင့်သောဒုက်တို့နှင့်၊ ယောဇိတာဇေ-
ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်သာ၊ ပန-ကား၊ ဝတ္ထုဒုကာဒိသု-ဝတ္ထုဒုက် အစရှိသည်တို့
တွင်၊ သောတသမ္ပဿာရမဏဒုကာဒယော-သောတသမ္ပဿာရမဏဒုက် အစရှိတို့ကို၊
ဝဇ္ဇေတွာ-၍၊ အညေဟိ-န်သော၊ အာရမဏ၊ ပေ၊ ဒုကေဟိ-အာရမဏဒုက်၊ ဗာဟိရာ
ယတနဒုက် အစရှိသော ရထိုက်သောဒုက်တို့နှင့်၊ ဥပါဒိန္နဒုကဿ-ဥပါဒိန္နက ဒုက်
ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒိန္နပါဒါနိယဒုကဿ စ-ဥပါဒိန္နပါဒါနိယဒုက်ကိုလည်းကောင်း၊
ယောဇနာယ-၌၊ စတုက္ကာ-စတုက္ကတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊ စ-ဆက်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကဿ-

သောတ သမ္ပဿ၊ ပေ၊ လဗ္ဘန္တိ။ "သောတ သမ္ပဿာရမဏ"ဟူသည် သဒ္ဓါရုံတည်း၊
ထိုသဒ္ဓါရုံက ဥပါဒိန္နမဟုတ်၊ ဧကန် အနုပါဒိန္နတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယံ ခုပံ ဥပါဒိန္နံ၊ တံ အတ္ထိ
သောတသမ္ပဿဿ အာရမဏံ၊ သောတသမ္ပဿဿ န အာရမဏံ"ဟု ဟောတော်မူခြင်းငှါ
မတတ်ကောင်းသောကြောင့် ထိုဒုက်တို့ကို ကြည့်ရ၏၊ အခြားသောဒုက်တို့နှင့် ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္န
ကဒုက်တို့ကို ယှဉ်စေရာ၌ စတုက္က ရကောင်း၏၊ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ယှဉ်စေတော် မမူ
အပ်-ဟုလို၊ [စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တိတိ ဧတ္ထ တေ စတုက္ကာ လဗ္ဘာမာနာပိ နယောဇိတာတိ အဓိပ္ပာ
ယော၊-မစု။]

စိတ္တ သမုဋ္ဌာနဒုက္ခ၏၊ သဗ္ဗာရမဏ၊ ပေ၊ ဒုကေဟိ-သဗ္ဗာရမဏဒုက္ခ၊ ဗာဟိရာယတန ဒုက္ခအစရှိသော ရထိုက်သောဒုက္ခတို့နှင့်၊ (ယောဇနာယ စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တိ၊) ပန- ကား၊ အဝသေသေဟိ-အာရမဏ၊ ဗာဟိရာယတန အစရှိသော လဗ္ဘမာနဒုက္ခတို့ မှ ကြွင်းသော ဒုက္ခတို့နှင့်၊ တေသံ-ထို ဥပါဒိန္နဒုက္ခ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဒုက္ခတို့ ကို လည်းကောင်း၊ အညေသံ-အခြားသော ဥပါဒါဒုက္ခ အစရှိသည်တို့ကို၊ သဗ္ဗဝတ္ထု ဒုကာဒိဟိစ-သဗ္ဗဝတ္ထုဒုက္ခ အစရှိသည်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာယ (စတုက္ကာ) န လဗ္ဘန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဥဒ္ဓေသဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကကနိဒ္ဒေသအဖွင့်

[အဘယ်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် “သဗ္ဗံ ရူပံ နဟေတုမေဝ”ဟု ဧဝသဒ္ဓါ ဖြင့် ဟောတော်မူပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အဝိဇ္ဇမာနဝိဘာဂဿ”စ သည်မိန့်။] အဝိဇ္ဇမာနဝိဘာဂဿ-ထင်ရှားမရှိသော ဝိဘာဂရှိသော ရုပ်ကို၊ (အ ကျယ်ဝေဖန်၍ မရကောင်းသော ရုပ်ကို) ဝိဘာဂါဘာဝဒဿနမေဝ-ဝေဖန်အပ်သော အပြား၏ မရှိခြင်းကို ပြခြင်းသည်ပင်၊ နိဒ္ဓေသော-အကျယ် ညွှန်ပြခြင်းမည်၏၊ (ကသွာ-နည်း၊) နိစ္ဆယကရဏတော-ဝေဖန်စရာမရှိဟု ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုနိုင်ခြင်း ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ၊ သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ အာဒိနာ-ပါဌ်ဖြင့်၊ ဝိဘာဂါဘာဝါဝဓာရဏေန- ဝေဖန်အပ်သောအပြား၏ မရှိခြင်းကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော၊ ဧဝ သဒ္ဓေန-ဧဝသဒ္ဓါဖြင့်၊ နိဒ္ဓေသံ-အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (ဘဂဝါ) ကရောတိ။

ဟေတုဟေတူတိ (ပဒဿ)-၏၊ မူလဟေတု-မူလဖြစ်သော ဟိတ်၊ (ဣတိ အယံ အတ္ထောဝါ-ဤအနက်သည်လည်းကောင်း၊) ဟေတုပစ္စယဟေတု-ဟေတု ပစ္စည်းဖြစ်သော ဟိတ်၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ၊) မဟာဘူတာဟေတူတိ-ဟူသော၊ အယမေဝတ္ထော-ဤအနက်ကိုပင်၊ မဟာဘူတာပစ္စ ယာတိ ဧတေန-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်လည်း၊ ဝုတ္တော၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ (ကသွာ-နည်း၊) ဟေတုပစ္စယသဒ္ဓါနံ-ဟေတုသဒ္ဓါ၊ ပစ္စယသဒ္ဓါတို့၏၊ သမာနတ္ထတ္တာ- တူသော အနက်ရှိကုန်သည် အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပစ္စယောဝေ-အကြောင်းသည်ပင်၊ ဟေတု-ဟိတ်တည်း၊ ပစ္စယဟေတု-အကြောင်းသည်ပင် ဟိတ်။

စ-ဆက်၊ ယော-အကြင် မဟာဘုတ်သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဿ-ရူပက္ခန္ဓာ၏၊ ဟေတု-အကြောင်းတည်း၊ သော ဧဝ-ထိုမဟာဘုတ်သည်ပင်၊ တဿ-ထို ရူပက္ခန္ဓာ ကို၊ ပညာပနာယ-ပညတ်ခြင်းငှါ၊ ဟေတု-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော၊ (ကသွာ-နည်း၊) တဒဘာဝေ-ထိုမဟာဘုတ်တည်းဟူသော အကြောင်းမရှိလသော်၊ အဘာဝတော-ရူပက္ခန္ဓာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မသမာဒါနာန-ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏၊ ဌာနသော-အကျိုး၏တည်ရာ အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဟေတုသော-အကျိုး၏ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ (ပဇာနာတိ၊) ဣတိ ဧတ္ထ-ဤသို့ အကျိုးပေးရာ၌၊ အညေသု-ကံမှ အခြားကုန်သော၊ ပစ္စယေသု-အဝိဇ္ဇာတဏှာစသောအကြောင်းတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ-နိဿိတလည်း၊ ဣတ္ထာ၊ ဝေ၊ နိယာမကတ္တာ-ဣတ္ထ အကျိုး၊ အနိဋ္ဌအကျိုးကို သတ်မှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တမံ ပဓာနံ-ပြဋ္ဌာန်းသော၊ ကုသလာကုသလံ-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဟေတုတိ ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ကမ္မမိဝ-ကံကဲ့သို့၊ 'ပဓာနတ္တာ-ပြဋ္ဌာန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂတိ၊ ဝေ၊ နိပ္ပာဒိတံ-ဂတိ၊ ဥပမိ၊ ကာလ၊ ပယောဂတို့၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း ဟူသောအကြောင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဣန္ဒာနိဋ္ဌာရမဏဉ္စ-ဣန္ဒာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို လည်းကောင်း၊ ဟေတုတိ-ဟေတုဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိဣမိနာ အဓိပ္ပာယ်န-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ ကမ္မာရမဏာနိ-ကံ၊ အာရုံတို့ကို၊ ဥတ္တမဟေတုတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝါ-ပဓာနအကြောင်းတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-နိဋ္ဌိ။

စ-သာဓကကား၊ ဂတိ၊ ဝေ၊ ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝက္ခတိ-ဟောတော်မူလတ္တံ့၊ (ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူလတ္တံ့၊) ဣပေန-ဤ ရူပကဏ္ဍ၌ကား၊ ကမ္မမိဝ-ကံကဲ့သို့၊ ဥတ္တမတ္တာ-ပဓာန အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာရမဏံပိ အာရုံသည်လည်း၊ ဟေတုဝစနံ-ဟေတုသဒ္ဓါကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥတ္တမဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

သင်္ခါရာနန္တိ-ကား၊ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒီနံ-တို့၏၊ အဝိဇ္ဇာ-ကို၊ သာဓာရဏပစ္စယတ္တာ-ဆက်ဆံသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဖရတိတိ-ကား၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ [ဂစ္ဆတိကို “သွား၏” ဟုပေးမည်စိုး၍ “ပါပုဏာတိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]

ဂတိ၊ ဝေ၊ နိပ္ပာဒိတံ။ ။ ဂတိ၊ ဥပမိ၊ ကာလ၊ ပယောဂတို့သည် သမ္ပတ္တိ ဆိုက်နေသော အခါ ဣန္ဒာရုံတို့ကို များစွာတွေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဂတိ၊ ဝေ၊ နိပ္ပာဒိတံ ဣန္ဒာနိဋ္ဌာရမဏဉ္စ”ဟု ဆိုသည်၊ စဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌ ကုသလာကုသလံကို ပေါင်းပါ၊ အကျိုးပေးရာ၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့သာ ပဓာနဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ ဤအာရုံများလည်း (မိမိတို့နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ပဓာန ဖြစ်ကြသည်-ဟုလို၊ [သမ္ပတ္တိစ-ပြည့်စုံခြင်းလည်း၊ ဝိပတ္တိစ ပျက်စီးခြင်း (ရျှံ့ပွင်းခြင်း) လည်း၊ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိယော-တို့၊ ဂတိ၊ ဝေ၊ ပယောဂါနံ+သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိယော ဂတိ၊ ဝေ၊ ဝိပတ္တိယော၊ တာဝေ-ထို ဂတိ ဥပမိ ကာလ ပယောဂတို့၏ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိတို့သည်ပင်+ဌာနံ-တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ ဂတိ၊ ဝေ၊ ဌာနံ၊ ဂတိ၊ ဝေ၊ ဌာနေနံ+နိပ္ပာဒိတံ ဂတိ၊ ဝေ၊ နိပ္ပာဒိတံ။]

ပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသောတိဣဒံ-စကားကို၊ မာတိကာယ-၌၊ (တိက ဒုကမာတိကာ၌) အာဂတပဋိက္ခေပဝသေန-လာသောဟိတ် စသည်ကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးလျှင်ပေ-ဤ ရူပကဏ္ဍ၌ကား၊ မာတိကာယ-၌၊ ရူပဿ-၏၊ နဟေတု၊ ပေ၊ တာစုဥနဟေတုပုဒ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ (ကဿာ-နည်း)၊ ရူပဿ-၏၊ တံတံသဘာဝတော-ထိုထိုသဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အဝဇာရိတာစ ဧဝံဖြင့်ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ (ဝုတ္တာ)၊ (ကဿာ-နည်း)၊ အနညသဘာဝတော-နဟေတုသဘောမှတစ်ပါးသော သဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ရူပိဒုကေ-ရူပိပဒမေဝ-ရူပိပုဒ်ကိုပင်၊ ဣဓ-ဤ ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်၌၊ ရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ရူပိ ရူပပဒါနံ-ရူပိပုဒ်၊ ရူပပုဒ်တို့၏၊ ဧကတ္ထတာ-တူသောအနက် ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ (ကဿာ-နည်း)၊ ရူပနလက္ခဏယုတ္တသေဝ-ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာနှင့် ယှဉ်သော ရုပ်၏သာ၊ ရူပိ ရူပဘာဝတော-ရူပမည်သည်၏အဖြစ်၊ ရူပမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဥပ္ပန္နံ၊ ပေ၊ ဝိညေယျန္တိ-ဟူသော ပါဠိတော်ပါဠိဖြင့်၊ အရူပတော-နာမ်မှ၊ ဝိရရံ-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ သဘာဝသဘောကို၊ ဒဿေတိ၊ (ကဿာ၊ ပေ၊ ဒဿေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဥပ္ပန္နံ-ဓကတ္တယသို့ ရောက်ဆဲဖြစ်သော၊ ဝါ-ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ အရူပံ-နာမ်ကို၊ ရူပံယထာ-ရုပ်ကဲ့သို့၊ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ-၆-ပါးသော ဝိညာဏ်တို့သည်၊ န ဝိညေယျံ-မသိထိုက်၊ (တသ္မာ အရူပတော၊ ပေ၊ ဒဿေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ)၊ တေန-

ပဋိက္ခေပ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဒုကမာတိကာ၌ “ဟေတု ဓမ္မာ၊ န ဟေတု ဓမ္မာ”စသည်ဖြင့် တွဲဘက်ရှိရကား “န ဟေတုဓဝ”စသည်ဖြင့် ပယ်သောသဒ္ဓါသည် ဒုကမာတိကာ၌လာသော ဟေတု စသည်ကို ပယ်သောသဒ္ဓါဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ပဋိက္ခေ ပနိဒ္ဒေသော” ဟူသောစကားကို မာတိကာ၌လာသော တွဲဘက်အနက်များကို ပယ်ခြင်းကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဓါအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သည်။

ဣဓ ပေ၊ အနညသဘာဝတော။ ။ဤရူပကဏ္ဍအတွက်ကား ထိုကဲ့သို့ ပယ်စရာတွဲဘက် မပါသောကြောင့် “န ဟေတုပုဒ်၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တပုဒ်”စသောပုဒ်တို့ဖြင့် ရုပ်တရားကို သိမ်းယူထားပုံကိုသာ ဟောပြတော်မူ၏။ ဘာကြောင့်နည်း-ထိုရုပ်တို့မှာ ဟိတ်မဟုတ်သော သဘော၊ ဟိတ်နှင့်မယှဉ်သောသဘော ရှိသောကြောင့်တည်း၊ “န ဟေတုမေဝ” ဟုဧဝံသဒ္ဓါ ဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းကား နဟေတုသဘောမှတစ်ပါး အခြားဟေတုသဘောမရှိ၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တသဘောမှတစ်ပါး အခြားဟေတုသဘောမရှိ၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တသဘောမှတစ်ပါး အခြား (ဟေတုသမ္ပယုတ္တ) သဘောမရှိဟု အခြားသဘောကို တားမြစ်လိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ပြသဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ရူပံ-ကို၊ ဆဟိ ဝိညာဏောဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျံ၊ အရူပံ-နာမ်ကို၊ န (ဝိညေယျံ၊) ဣတိ-သို့၊ အရူပတော-နာမ်မှ၊ နိဝတ္တေတွာ-ရုပ်ကို နှိမ်စေ၍၊ ဝါ-ခွဲခြား၍၊ [မရ၌ အရူပတောကို “အရူပံ”ဟု ဖွင့်၏၊ အပါဒါန်လည်း သင့်သည်သာ၊] ရူပေဝေ-ရုပ်၌သာ၊ ဧတံ သဘာဝံ-ဤ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘောကို၊ နိယမေတိ-သတ်မှတ်၏၊ ရူပံ-ကို၊ ဧတသ္မိံ သဘာဝေ-ဤ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘော၌၊ န (နိယမေတိ၊) (ကသ္မာ ရူပံ ဧတသ္မိံ သဘာဝေန နိယမေတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ်၊ အနာဂတံ ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ယံ-အကြင်ရုပ်သည်၊ ဆဟိ ဝိညာဏောဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျ သဘာဝံ-သိထိုက်သော သဘောရှိသည်၊ န ဟောတိ၊ (တံ စ-ထိုရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ဧတသ္မိံ သဘာဝေ-ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘော၌၊ န နိယမေတိ။)

စ-ဆက်၊ ဧတမေဝ-ဤနိယမံ-နိယမကိုပင်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဧဝသဒ္ဓေန-ဖြင့်၊ နိယမေတိ-သတ်မှတ်၏၊ (ကိ-နည်း၊) ယထာဂုတ္တော-အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊ နိယမော-သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ရူပေ-ရုပ်၌၊ အတ္ထိဧဝ-ရှိသည်သာ၊ အရူပေ ဝိယ-နာမ်၌ ကဲ့သို့၊ နတ္ထိ-မရှိသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (နိယမေတိ။)

တောန၊ ပေ၊ သဘာဝေ။ ။တောနကို နိယမေတိ၌စပ်၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် “ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကို ဆဝိညာဏတို့သည် သိထိုက်၏၊ နာမ်ကို ဆဝိညာဏတို့ မသိထိုက်”ဟု နာမ်တရားမှ ခွဲခြား၍ ရုပ်၌သာ ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘောကို သတ်မှတ်၏၊ “ရုပ်မှန်လျှင် ဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘော ရှိသည်”ဟု ရုပ်ကို ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘော၌ သတ်မှတ်သည် မဟုတ်။

အတ္ထိ ဟိ၊ ပေ၊ န ဟောတိတိ။ ။“ဘုရားကြောင့် ရုပ်ကို ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘော၌ မသတ်မှတ်သနည်း” ဟုမေးဖွယ်ရှိ၍ “အတ္ထိဟိ”စသည်မိန့်၊ ရုပ်သည်အတိတ်ရုပ် အနာဂတံ ရုပ်ဟူရှိ၏၊ ထိုရုပ်များကို စက္ခုဝိညာဏ်စသော ပဉ္စဝိညာဏ်တို့က မသိနိုင်၊ ပဉ္စာရုံမှတစ်ပါးသော အခြားသော ရုပ်များလည်း ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေကာမူ ပဉ္စဝိညာဏ်တို့က မသိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ရုပ်မှန်လျှင် ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘောရှိ၏”ဟု သတ်မှတ်၍ မဖြစ်။

ဧတမေဝ စ၊ ပေ၊ နတ္ထိတိ။ ။“ဆဟိ ဝိညာဏောဟိ ဝိညေယျံ”ဟု သတ်မှတ်အပ်ပြီး ရုပ်ကိုပင် ပါဠိတော်၌ “ဝိညေယျမေဝ”ဟု ဧဝဖြင့် ထပ်၍ သတ်မှတ်ခြင်းကို “ပုန ဧဝ သဒ္ဓေန န နိယမေတိ”ဟု ဆိုသည်၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘောသည် ရုပ်၌ ဧကန်ရှိ၏၊ နာမ်၌ကဲ့သို့ ဧကန် မရှိမဟုတ်-ဟူလို၊ [ယထာဂုတ္တော နိယမောတိ-ဥပ္ပန္နတ္တာဝေ သတိ ဆဟိ ဝိညာဏောဟိ ဝိညေယျဘာဝေါ နိယန္တဗ္ဗတာယ (သတ်မှတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နိယမောတိ ဂုတ္တော၊-အန။]

အထဝါ-ကား၊ သဗ္ဗ ရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဘူတပါဒါယရုပ်-ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်
ကို၊ ကာလဘောဒံ-ကာလအပြားကို၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ သဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊
ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗ-ထိုအလုံးစုံသော ရုပ်ကို၊ အရူပေဟိ-နာမ်တို့နှင့်၊ သမာနဝိညေယျ
သဘာဝံ-တူသော သိထိုက်သော သဘောရှိသော၊ မေတိတာနာဂတံ-အတိတ်ရုပ်၊
အနာဂတံရုပ်ကို၊ နိဝတ္တေတု-ငှါ၊ ဥပ္ပန္နန္တိ ဧတေန-ဥပ္ပန္နဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ဝိ
သေသေတိ-အထူးပြုတော်မူ၏၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ ရုပ်-ကို၊ ဆဟိ
ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျမေဝ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဇံ-ဤသို့ဖြစ်လျှင်၊
(ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် မှန်သမျှ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျဖြစ်လျှင်) ရူပါယတနဿပိ-ရူပါရုံ၏
လည်း၊ သောတဝိညာဏာဒိဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျတာ-သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်
သည်၊ အာပဇ္ဇတိ နန-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊
နာပဇ္ဇတိ-မဖြစ် (ကသွာ-နည်း၊) ရုပ်-ကို၊ သဗ္ဗအလုံးစုံကို၊ သမ္ပိဇ္ဈေတွာ-ပေါင်း
ပြီး၍၊ ဧကန္တံ၊ ပေ၊ ဝသေန-ဧကန်လက္ခဏာကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကိဘာဝေ
န-တစ်ခုတည်း အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (ဒဿနတော၌ စပ်၊) အရူပတော-
မှ၊ ဝိဓုရဿ-သော၊ ဆဟိဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျသဘာဝဿ-သိထိုက်
သောသဘောကို၊ ဒဿနတော-ပြခြင်းကြောင့်တည်း။

အထဝါ။ ။ပြခဲ့သောနည်းသည် အဋ္ဌကထာနည်း မဟုတ် မိမိနည်းပင်တည်း။ သို့သော်
တစ်နည်းပြပြန်လို၍ "အထဝါ" စသည်ကိုမိန့်သည်။ ဤနည်း၌ "သဗ္ဗ ရုပ်" ဟူသော မူလပုဒ်
နှင့်တွဲ၍ အဓိပ္ပာယ်ပြသည်။ ဆိုလိုရင်းကား-သဗ္ဗ ရုပ် အရ ကာလ ၃ ပါးနှင့်ဆိုင်သော ဘူတ
ရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ် အားလုံးကိုရသောကြောင့် ထိုအားလုံးသည် နာမ်တရားကဲ့သို့ မနောဝိညေယျချင်း
တူနေရကား အတိတ် အနာဂတ်ရုပ်များကို တားမြစ်၍ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျရုပ်ကိုသာ ယူစေ
လိုသောကြောင့် "ဥပ္ပန္နံ (ပစ္စုပ္ပန်)" ဟု ဝိသေသန ပြုတော်မူသည်-ဟူလို။

နန၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိတိ။ ။["ဝေ"သည် အခြားနေရာ၌ "ဧဝံ သန္တေ"နှင့်သဘောတူ
၏၊] ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ထိုရုပ်အားလုံးသည် ဆဝိညာဏ ဝိညေယျဖြစ်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံလည်း
သောတဝိညာဏ်တို့သည် သိထိုက်သော ရုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာသည်မဟုတ်လော၊ ထို့အတူ
ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံလည်း စက္ခုဝိညာဏ်စသော ဝိညာဏ်တို့ သိထိုက်သော ရုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာသည်
မဟုတ်လော၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် စောဒနာသည်။

နာပဇ္ဇတိ၊ ပေ၊ ဒဿနတော။ ။စောဒကတင်တိုင်းသော အပြစ် မရောက်ပါ၊
ဘာ ကြောင့်နည်း-"ရုပ် သဗ္ဗံ သမ္ပိဇ္ဈေတွာ (ရုပ်ကို အားလုံးပေါင်းကာ "သဗ္ဗ ရုပ်" ဟု
ဟောတော် မူပြီးလျှင် ဧကန္တလက္ခဏာ ဒဿနဝသေန ဂဟေတွာ ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ
ဝိညေယျဟု ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျဖြစ်သော ဧကန် လက္ခဏာကိုပြသောအားဖြင့်
တစ်ပေါင်း တည်းယူ၍) အရူပတော ဝိဓုရဿ ဆဟိဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝဿ

ပန-ဆက်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရူပမေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ၊ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတသ္မိနိယမေ-ဤ သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-ရှိလသော်၊) သဗ္ဗရူပန္တိဇ္ဈေ-သဗ္ဗ ရုပ်ဟူသော ဤစကားရပ်၌၊ အယံ ဝိညေယျဘာဝနိယမော-ဤသိထိုက်သည်၏အဖြစ်၌ သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ န ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်၊ ဝါ-ဟောတော်မူအပ်ရာ မရောက်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ပစ္စုပ္ပန် (ဇ္ဈ)ဟူသော ဤစကားရပ်၌၊ (အယံ ဝိညေယျဘာဝနိယမော-ကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဟောတော်မူအပ်ရာ ရောက်၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗရူပဿ-အလုံးစုံသောရုပ် ၏၊ ဧကန္တလက္ခဏနိယမော-ဧကန် လက္ခဏာကို သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒဿိတော-ပြအပ်သည်၊ နသိယာ-မဖြစ်ရာ၊ ပါဠိယဉ္ဇ-ပါဠိတော်၌လည်း၊ ဝိညေယျ

ဒဿနတော (နာမ် တရားမှ ဆန့်ကျင်သော ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘောကို ပြခြင်းကြောင့် တည်း)။

ဆိုလိုရင်းကား---နာမ်တရားများ၌ ပဉ္စဝိညာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သောသဘောမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ"ဖြင့် ထိုနာမ်တရားမှ ဆန့်ကျင်သော သဘောကိုသာ တစ် ပေါင်းတည်းပြုခြင်းဖြစ်သည်။ "ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ" ဟု ဟောတော်မူသော ကြောင့် "ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို သောတဝိညာဏ် စသည်တို့လည်း သိထိုက်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်မမှတ် ရပါ၊ "ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို စက္ခုဝိညာဏ်သာသိထိုက်၏" စသည်ဖြင့် ကိုယ့်အာရုံနှင့် ကိုယ့်ဝိညာဏ် ကို တွဲ၍မှတ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် စောဒက တင်အပ်သောအပြစ် မဖြစ်ပါ-ဟူလို။

ပစ္စုပ္ပန်ရူပမေဝ။ ။ဤမှနောက်၌ စကားစုသည် အဋ္ဌကထာကို အပြစ်ပြသော စကား များတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ဥပ္ပန္နံ"ကို "ပစ္စုပ္ပန်မေဝ" ဟု ဧဝံဉာဉ်၍ ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ ဆဝိညာဏဝိညေယျ ဖြစ်သည်ဟု နိယမပြုလျှင် ဥပ္ပန္နံ၏ ရှေ့ကလိုက်လာသော "သဗ္ဗရူပံ=ရုပ်အားလုံး၏ သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဝယ် နိယမကို ဟောတော်မူအပ်၊ အထခေါ ပစ္စုပ္ပန်-စင်စစ်ကား ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် တစ်စိတ်၏သာ သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်၌ နိယမကို ဟောတော်မူ အပ်ရာ ရောက်၏၊ ["အထဝါ"ဟု အချို့စာရှိ၏၊ "အထခေါ"ဟု ရှိသောစာက ကောင်း၏၊ "ပစ္စုပ္ပန္တိဇ္ဈေ နိယမော ဝုတ္တော တိ ယောဇနာ"ဟု မရရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ။]

ဣတိ၊ ဝေ၊ နသိယာ။[ပစ္စုပ္ပန်မှ ဣတိကို "ဣတိ တသ္မာ"ဟုလည်းကောင်း၊ ဧကန္တ လက္ခဏနိယမောကို "ဆဝိညာဏဝိညေယျ သဘာဝသင်္ခါတဿ ဧကန္တ လက္ခဏသနိယမော"ဟု လည်းကောင်း မရဖွင့်၏၊] ဣတိ တသ္မာ-ဤသို့ "ပစ္စုပ္ပန်မေဝ"ဟု နိယမပြုလျှင် သဗ္ဗရူပံ ဝိညေယျအဖြစ်ဝယ် နိယမကို မဟော၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၌သာ နိယမကို ဟောတော်မူရာရောက်သော ကြောင့် အလုံးစုံသော ရုပ်၏ ဝိညေယျသဘောကို ပြတော်မူအပ်ရာ ရောက်သည်၊ အမှန်အားဖြင့် ကား အလုံးစုံသော ရုပ်မှာ ဝိညေယျ (သိထိုက်သော) သဘောရှိသည်သာ-ဟူလို။

မေဝါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝကာရော-ဧဝသဒ္ဓါကို၊ ဝုတ္တော၊ ဥပ္ပန္နမေဝါတိ-ဟူ၍၊ န(ဝုတ္တော)၊ တသ္မာ၊ ဥပ္ပန္နဿေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏၊ မနော၊ ပေ၊ ပတ္တိ-မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သည်၏အဖြစ်၌ သတ်မှတ်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သောတပတိတတ္ထေန-ပဉ္စဝိညာဏ်အယဉ်၌ ကျရောက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ တသ္မာ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်၊ အတ္တော-ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗော-၏။

ကထာဝိမံတိ-ကား၊ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ကထာသဏ္ဍိတံ-အဘယ်သို့သောကောင်းစွာတည်သူကို၊ (သီလဝန္တံ ဝဒန္တိ၌စပ်)။--ညဏမေဝ-ရှေးရှေးညဏ်သည်ပင်၊ ညဏဝတ္ထု-ညဏဝတ္ထုမည်၏၊--- သမာနဇာတိကာနံ-တူသော ဇာတ်ရှိသူတို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူခြင်းသည်၊ (သဇာတိသင်္ဂဟော-မည်၏)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သမာနဇာတိယာ-တူသောဇာတ်အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ သဇာတိသင်္ဂဟော-မည်၏၊ ဣတ္ထ-ဤအရပ်၌၊ ဝါ-ဤစိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ သဉ္ဇာယန္တိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဉ္ဇာတိ-မည်၏၊ သဉ္ဇာတိယာ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ရာဒေသ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟော-မည်၏၊ သဉ္ဇာတိဒေသေန-ကောင်းစွာဖြစ်ရာအရပ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ (သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟော-မည်၏)၊ ဣတိအတ္တော။

အည၊ ပေ၊ ဝသေန-အချင်းချင်း လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဝိပ္ပယောဂေနစ-မကွေမကွာ ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သမာဓိဒေသေ-သမာဓိအရပ်၌၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ သမ္မာသတိအာဒယော-သမ္မာသတိ အစရှိသောတရားတို့ကို၊ သမာဓိက္ခန္ဓေ-သမာဓိဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်ကုန်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ယတ္ထ-အကြင်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ သတိ၊ ပေ၊ ဝတော-သတိ အစရှိသော အဖော်သဟဲရှိသော၊ သမာဓိဿ-၏၊ အတ္တနော-၏၊ ကိစ္စ

ပါဠိယဉ္ဇ၊ ပေ၊ ပတိတတ္ထေန။ ။အဋ္ဌကထာအဖွင့်၌ ထပ်၍ အပြစ်ပြလိုသောကြောင့် “ပါဠိယဉ္ဇ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ “ဝိညေယျမေဝ”ဟု ဝိညေယျ၌သာ ဧဝပါ၍၊ ဥပ္ပန္နံ ဧဝမပါ၊ ထိုသို့ မပါသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သာ မနောဝိညာဏ၊ ဝိညေယျအဖြစ်သို့ မရောက်၊ ထိုသို့ မရောက်သောကြောင့် “မနောဝိညာဏ ဝိညေယျ” သည် “ပဉ္စဝိညာဏ ဒေသနာအယဉ်၌ ပါဝင်၏” ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားလည်း အကျိုးမများတော့-ဟူလို။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗော။ ။ဤပြုအပ်ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျ”၌ ပဌမ ဖွင့်ပြခဲ့သော “အရူပတော ဝိဓရံ ရူပဿ သဘာဝံ ဒဿတိ” စသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်ပါစေ။ [ဝုတ္တနယေနာတိ အရူပတော ဝိဓရံတိ အာဒိနာ ဝုတ္တနယေန၊-အနု။]

နိဒ္ဒေသအဖွင့်]

နိဿယ

၅၇၅

ကရဏံ-ကိစ္စကိုပြုခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧတော စိတ္တုပ္ပါဒေါ-ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ သမာဓိဒေသော-မည်၏၊ စ-ဆက်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ-၏၊ အပ္ပနာဘာဝတော-အပ္ပနာ၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဋိဝေဓသဒိသံ-ပဋိဝေဓ ဉာဏ်နှင့်တူသော၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမာနေန-တူသော၊ ပဋိဝေဓ ကိစ္စေန-ပဋိဝေဓ ကိစ္စ ဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပါ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပတို့ကို၊ ပညက္ခန္ဓေ-၌၊ သင်္ဂဟိတာ-နံပြီ၊ ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။-ရူပဝိဘတ္တိ ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ-ရူပဝိဘတ္တိ၌ ဧကကအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဒုကနိဒ္ဒေသ

ဥပါဒါဘာဇနိယကထာ အဖွင့်

အပ္ပ၊ ပေ၊ ဒဿနံ-အပ္ပရဇက္ခအစရှိသော သတ္တဝါအပေါင်းကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု-မည်၏၊ ဆသု-နံသော၊ အသာဓာရဏဉာဏေသု-တို့တွင်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိညာဏံ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [အခြားနေရာ၌ “ဗုဒ္ဓစက္ခု”အရ “အာသယာနုသယဉာဏ်” ကိုလည်းဖွင့်ကြ၏၊ သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ ဒဿနံ-အလုံးစုံသော သင်္ခတတရား၊ အသင်္ခတတရားကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်၊ သမန္တစက္ခု-မည်၏၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ပရိညေယျံ-ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်သော တရားတည်း၊ ပရိညာတံ-ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ-သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဉာဏဒဿနံ-သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဉာဏစက္ခု-မည်၏၊ [ဧဝမာဒိနာ၌ အာဒိသဒ္ဓါကို “ဒုက္ခံ၊ ပရိညေယျံ၊ ပရိညာတံ”ဟူသော ၃ ပုဒ်လုံးတို့၌ အသီးသီး ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း---“ဣဒံ အရိယသစ္စန္တိ မေတိက္ခဏေ၊ ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စန္တိ မေ တိက္ခဏေ” စသည်ဖြင့် ဓမ္မစက္ခုပဝတ္တနသုတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့်တည်း၊] တမ္ဗိ-ထိုဉာဏစက္ခုသည်လည်း၊ ပုရိမဒ္ဓယမိဝ-ရှေ့စက္ခု ၊ ပါးအပေါင်းကဲ့သို့၊ ကာမာဝစရံ-ကာမာဝစရတည်း၊ [မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဉာဏ် မဟုတ်-ဟူလို၊] စတုသစ္စဓမ္မဒဿနံ-၄ ပါးသော သစ္စာတရားတို့ကို သိမြင်တတ်သောဉာဏ်သည်၊ ဓမ္မစက္ခု-မည်၏။

ဥပတ္တိမ္ဘာတာ-ပသာဒစက္ခုကို ထောက်ပံ့တတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတု၊ ပေ၊ သန္တတိယော-၄ ပါးသောအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်အစဉ်တို့သည်၊ သမ္ဘာရာ-သမ္ဘာရတို့မည်၏၊ (ယံ-အကြင် စက္ခုသည်၊) သမ္ဘာရေဟိ-တို့နှင့်၊ သဟ (ဝတ္တတိ ဣတိ၊ တံ-ထိုစက္ခုသည်၊) သသမ္ဘာရံ-မည်၏၊ သမ္ဘာရဝန္တံ-

၅၇၆

အဋ္ဌသာလိနိ မူလနိကာ

[၃က

သမ္ဘာရရှိသော စက္ခု၊ ---သမ္ဘဝသမ္ဘုတံ-သမ္ဘဝအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ အာပေါဓာတုဒဝ-အာပေါဓာတ်ကိုပင်၊ သမ္ဘဝေါတိ-သမ္ဘာဟူ၍၊ အာဟ။

ပရိမဏ္ဍလာဒိ သဏ္ဌာနဘူတံ-အဝန်းအဝိုင်း အစရှိသော ပုံသဏ္ဌာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏာယတနမေဝ-ပဏ္ဏာယတနကိုပင်၊ သဏ္ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)၊ ပန-ဆက်၊ တထာဘူတာနံ-ထိုသမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာနအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အတထာဘူတာနံ စ-ထိုသမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာနအခြင်းအရာအားဖြင့်မဖြစ် သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာပေါဓာတု ဝဏ္ဏာယတနာနံ-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယ တနတို့၏၊ ယထာ ဝုတ္တေ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ် ပြီးသော၊) မံသပိဏ္ဍေ-အသားဆိုင်၌၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ-ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုသမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာနတို့ကို၊ ဝိသု-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယတနတို့ မှ သီးခြား၊ ဝစနံ-ဆိုခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ မံသပိဏ္ဍေ-သည်၊ စုဒ္ဒသ သမ္ဘာရော-၁၄ ပါးသော ရုပ်ဟူသောသမ္ဘာရရှိ၏၊ [ဝဏ္ဏ-သဏ္ဌာန ၂ ခုထည့်မှ ၁၄ ပါးပြည့်၏။]

စတုဓာတုနိဿိတေဟိ-ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကိုမှီကုန်သော ရုပ်တို့နှင့်၊ သဟ- တက္ခ၊ (တွဲဘက်၍၊) ဝုတ္တဿ-ဆိုအပ်သော၊ သမ္ဘဝဿ-သုက်၏၊ ဓာတုတ္တယနိဿိ တတာ-ဓာတ် ၃ ပါးအပေါင်းကို မှီသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာ-၏၊ [က လာပ်တစ်ခုတည်း၌ ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးရှိရာဝယ် သမ္ဘဝရုပ်က အာပေါဓာတ်ဖြစ်နေ သောကြောင့် ကြွင်းသောဓာတ် ၃ ပါးကိုသာမှီရသည်-ဟူလို] သဏ္ဌာနကား၊ ဥပါ ဒါရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးလုံးကို မှီနိုင်သည်။ ဝါ-တစ်နည်း၊ အာ ပေါ၊ ပေ၊ မေဝ-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယတနတို့၏ ချည်းသာ၊ သမ္ဘဝသဏ္ဌာနဘာဝါ- သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာနမဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ [သူတို့ချည်းသာမက၊ အခြားရုပ်တွေပါ ပေါင်းမှ သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဌာနဖြစ်ခြင်းကြောင့်-ဟူလို၊] ဝိသု-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာ ယတနတို့မှ သီးခြား၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုဓာတုနိဿိတတာ စ-ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကို မှီသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ န ဝိရုဇ္ဈတိ-မဆန့်ကျင်။

ယံ မံသပိဏ္ဍံ-ယင်း အသားဆိုင်ကို၊ သေတာဒိနာ-အဖြူ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သဉ္ဇာနန္တော-အမှတ်ပြု၍သိသော၊ (လောကော-လူအပေါင်းသည်၊) ပသာဒစက္ခု- ပသာဒစက္ခုကို၊ န သဉ္ဇာနာတိ-အမှတ်ပြု၍ မသိ၊ ပတ္တိန္ဒတာဒိဝိသေသံ-ပတ္တိန္ဒတာ အစရှိသော အထူးကို၊ ဝတ္ထုကာမော-ဆိုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပထဝီပိ အတ္ထိတိအာ ဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ ဝဒတိ- ထပ်၍ဆို၏။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

သရီရ၊ ပေ၊ ဧတေန-ဤပါ၌ဖြင့်၊ အဝသေသံ-သရီရ၊ သဏ္ဌာနပ္ပတ္တိဒေသမှ ကြွင်းသော၊ ကဏမဏ္ဍလံ-မျက်နှာဝန်းကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ သွေဟမိဝ-ဆီကဲ့သို့၊ သတ္တက္ခိပဋ္ဌလာနိ-ခုနစ်ထပ်သော မျက်လွှာတို့ကို၊ ဗျာပေတွာ-ပျံ့နှံ့၍၊ ဌိတာဟေဝ-တည်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တဇန-မိမိဟူသော စက္ခုပသာဒ၏၊ နိဿယဘူတာဟိ-မှီရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုဟိ-န်သော၊ ဓာတုဟိ-တို့သည်၊ ကတုပကာရံ-ပြုအပ်သော လျောသောကျေးဇူးရှိသည်၊ တံနိဿိတေဟိ ဧဝ-ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို မှီသည်ပင်လျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အာယုဝဏ္ဏာဒိဟိ-ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်၊ အဆင်းအစရှိသည်တို့သည်၊ အနုပါလိတပရိဝါရိတံ-အစဉ်စောင့်ရှောက်အပ်၊ ခြံရံအပ်သော၊ တိသန္တတိ ရူပသမုဋ္ဌာပကေဟိ-၃-မျိုးသော သန္တတိရုပ်အစဉ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ဥတုက ဥတုသန္တတိ၊ စိတ်က စိတ္တသန္တတိ၊ အာဟာရက အာဟာရသန္တတိရုပ်အစဉ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။] ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-ဥတု၊ စိတ်၊ အာဟာရတို့သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိယမာနံ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) တိဋ္ဌတိ၊ စ-ဆက်၊ သတ္တက္ခိပဋ္ဌလာနံ-တို့ကို၊ ဗျာပနဝစနေန-ပျံ့နှံ့ခြင်းကိုဆိုကြောင်း စကားဖြင့်၊ (“သတ္တက္ခိ ပဋ္ဌလာနိ ဗျာပေတွာ”ဟူသောစကားဖြင့်၊) စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ အသီးသီး၏ ၊ အနေက၊ ပေ၊ ဘာဝံ-များစွာသော ကလာပ်၌ တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ၊ ပမာဏတော၊ ပေ၊ မတ္တန္တိ-ဟူသော စကားကို ဥုကာသိရမတ္တေ-သန်းဦးခေါင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ ပဝတ္တနတော-ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ။ [အချို့စာအုပ်များ၌ ဤဝါကျမပါ။]

ရူပါနိ မနုပဿတိတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ မကာရော-မ အကွရာသည်၊ ပဒသန္တိက ရော-ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ အထဝါ-ကား၊ မနုတိ-ကား၊ မစ္စော-သတ္တဝါသည်၊ (ပဿတိ၌စပ်။)

ဥပကာရဘူတေဟိ-လျော်သောကျေးဇူးကို ပြတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ (တိဟိ၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့သည်၊) သင်္ဂတိတော-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်အပ်သော၊ (ပသာဒေါ အတ္ထိ၌စပ်။)

ပရိယာယေနာတိ-ကား၊ စတုနံ-၄-ပါးသော မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပသာဒေါ-ပသာဒသည်၊ တေသု-ထိုမဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော မဟာဘုတ်၏၊ (ပသာဒေါ-ပသာဒသည်၊ ဟောတိ၊) ဒွိနံ-၂-ပါးသော မဟာဘုတ်တို့၏လည်း၊ (ပသာဒေါ ဟောတိ၊) ဣတိပိ-သို့လည်း၊ ဝတ္တု-၄၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ (ကိမိဝ၊) သမာနဓနာနံ-တူသော ဥစ္စာရှိသူ လူ ၄-ယောက်တို့၏၊ ဓနံဝိယ-တစ်ခုသော ဥစ္စာကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ ဧတေန ပရိယာယေန-ဤပရိယာယ်ဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်။)---သရီရံ-သရီရဟူသည်၊ ရူပက္ခန္ဓော-ရူက္ခန္ဓာသာတည်း။ [ဧဝဖြင့် နာမ်ဓန္ဓာ ၄-ပါးကို ကန့်သည်။]

ပဋိဃဋ္ဌနမေဝ-ထိခိုက်ခြင်းသည်ပင်၊ နိဃံသော-ပွတ်တိုက်ခြင်းတည်း။ ပဋိဃဋ္ဌနနိဃံသော-ထိခိုက်ခြင်းသည်ပင် ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ရူပါဘိ မုစဘာဝေန-ရူပါရုံသို့ ရှေးရှုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ နိဿယ၊ ပေ၊ တော-မှီရာ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (နိဃံသော ဌဝပ်) ပဋိဃဋ္ဌနတော-ကြောင့်၊ ဇာတော-သော၊ နိဃံသော-တည်း၊ ပဋိဃဋ္ဌနနိဃံသော-ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပွတ်တိုက်ခြင်း။

သစေ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဟေတုကိရိယံ-အကြောင်းကြိယာကို လည်းကောင်း၊ ပဿေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဖလကိရိယဉ္စ-အကျိုးကြိယာကိုလည်းကောင်း၊ ပရိကပ္ပေတွာ-ကြံဆ၍၊ တေန ပရိကပ္ပေန-ထိုကြံဆခြင်းဖြင့်၊ ဝစနံ-ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်၊ ပရိကပ္ပဝစနံ-နမည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပရိကပ္ပစကား၌၊ ဟေတုကိရိယာ-အကြောင်းကြိယာကို၊ အနေကတ္တာ-များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝုတ္တာ-မဆိုအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သိနိုင်၏၊ ဣတိ ခဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ပဿေဝါတိ ဣမိနာဝစနေန-ဖြင့်၊ တီသုပိ-န်သော၊ ကာလေသု-တို့၌၊ စက္ခု ဝိညာဏဿ-၏၊ နိဿယဘာဝ-မှီရာ၏အဖြစ်သို့၊ အနုပဂစ္ဆန္တံ-မရောက်သော၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ သင်္ဂဏှာတိ-သိမ်းယူ၏။

ပဋိ၊ ပေ၊ နိဃံသော။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် “သပ္ပဋိဃော”၌ ပဋိဃကို “ပဋိဃ ဋ္ဌနနိဃံသော”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို၌ “ပဋိဃနှင့် နိဃံသည် အနက်အရတူ၏” ဟု သိစေလို၍ “ပဋိဃဋ္ဌ န မေဝ+နိဃံသော”ဟု ဖွင့်သည်၊ ရူပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်း နှင့် တကွဖြစ်သော ကြောင့် စက္ခုကို သပ္ပဋိဃရုပ်ဟု ခေါ်သည်-ဟူလို၊ အဋ္ဌ ကထာ၌ “ဧတ္ထ ဇာယတိ”ဟု ဖွင့်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သား “သဟ+ပဋိဃေန သော+ဝတ္တတိဟိ သပ္ပဋိဃော” ဟုပြုပါ။

ရူပဘိ၊ ပေ၊ နိဃံသော။ ။ဤနည်း၌ကား “ပဋိဃဋ္ဌနတော+ဇာတော+နိဃံသော ပဋိဃဋ္ဌနနိဃံသော”ဟု မဇ္ဈေလောပီသမာသ် ပြုရ၏၊ “ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပွတ်တိုက်ခြင်း” ဟူလို၊ နိဃံသ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုပြလို၍ “ရူပါဘိ၊ ပေ၊ ပတိသင်္ခါတော”ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ရူပါရုံသည် စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်မိသောအခါ မထိခိုက်မိသော စက္ခုပသာဒကဲ့သို့ မနေဘဲ၊ ရူပါရုံသို့ ရှေ့ရှုလျက် စက္ခုဝိညာဏ်၏ မှီရာအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကို “နိဃံသ-ပွတ်တိုက်ခြင်း” ဟု ဆိုလိုသည်။ “နိဃံသော နိဿယဘာဝါ ပတ္တိ၊-အနု။]

ဧတ္ထစ၊ ပေ၊ ခဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အာဂစ္ဆေယျ” ဟူသော ဟေတုပရိကပ္ပကြိယာ၊ “ပဿေယျ”ဟူသော ဖလပရိကပ္ပကြိယာ ၂-မျိုးကို ပြ၏၊ ထိုတွင်မြင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် ရှေ့ရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းတစ်ခုသာမက “စက္ခာ လောက၊ ဓူပထင်ပြီ၊ မနသိ၊ ၄-လိ စက္ခုမ္ပိ”နှင့်အညီ ရူပါရုံ၏ ထင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းမှတစ်ပါး အခြားအကြောင်းများ ရှိသေး၏၊ သို့ကြောင့် ထိုအာပါတဂမနဟူသော အကြောင်းတစ်ခုကို မဆိုအပ်သော်လည်း (အကျိုးမြင်ခြင်းကို မှန်းဆ၍) သိနိုင်လောက်ပါသည်-ဟူလို။

ဒဿနေ-မြင်ခြင်း၌၊ ပရိဏာယက ဘာဝေါ-ရှေ့ဆောင် အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်သည်။ ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌာ-မည်၏။ ဟိ-ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့၊ ဣဿရော-အစိုးရသူသည်၊ ဣဒန္တိဒန္တ-ဤမည်သော အမှု၊ ဤမည်သောအမှုကိုလည်း။ ကရောထ-ပြုလုပ်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တော-ပြောလျက်၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ-ထိုထိုကိစ္စ၌၊ သပုရိသေ-မိမိ၏ အချင်းယောက်ျားတို့ကို၊ ပရိဏာယတိ ယထာ-ရှေ့ဆောင်သကဲ့သို့၊ [နေတိ၊ န ယတိကဲ့သို့ “ပရိဏာယတိ” ဟုရှိစေ၊] ပဝတ္ထယတိ ယထာ-ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဒမ္ပိ-ဤစကွကိုလည်း၊ စက္ခုသမ္ပဿာဒိနံ-စက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသည်တို့၏၊ နိဿယဘာဝေန-မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တေ ဓမ္မေ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿအစရှိသော တရားတို့ကို၊ ဒဿနကိစ္စေ-မြင်ခြင်းကိစ္စ၌၊ အာဏာပေန္တိဝိယ-စေခိုင်းသကဲ့သို့၊ ပရိဏာယတိ-ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ဂုစ္ဆတိ၊ ဟိ-မှန်၊ စက္ခုတိ-ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခုမည်၏၊ ယထာ ဂုတ္တေန-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အာဇီကွတိ-စက္ခုသမ္ပဿစသည်တို့ကို ပြောပြတတ်၏၊ ပရိဏာယတိ-ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထဝါ-ကား၊ သမဝိသမာနိ-ညီညွတ်ကုန်၊ မညီညွတ်ကုန်သော၊ ရူပါနိ-ရူပါရုံတို့ကို၊ စက္ခုတိ အာဇီကွတိ-ပြောပြတတ်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပကာသေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ၊ စက္ခု-မည်၏။

ဧတ္ထ-ဤစက္ခုပသာဒ၌၊ သဗ္ဗာယန္တိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝါ-ပေါက်ဖွားကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာတိ-မည်၏၊ ကေ-အဘယ်တရားတို့သည်၊ သဗ္ဗာယန္တိ-ကုန်သနည်း၊ ဝါ-နည်း၊ ဖဿအစရှိသော တရားတို့သည်၊ (သဗ္ဗာယန္တိ-ကုန်၏၊) တထာ-တူ၊ (ဖဿစသော တရားတို့၏ ပေါင်းဆုံရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သမောသရဏံ-မည်၏၊ [“တထာ”ဖြင့် “သမ္မာ+ဩသရန္တိ ဧတ္တာတိ သမော သရဏံ” ဟု ပြုရမည်အဖြစ်ကို ပြ၏၊ [စက္ခုသမ္ပဿာဒိနံ-စက္ခုသမ္ပဿအစရှိသည်တို့ကို၊ (အနုပ္ပဝတ္ထနေန၌ စပ်၊) အတ္တနော-မိမိဟူသော စက္ခု ပသာဒ၏၊ တိက္ခ၊ ပေ၊ နေန-ထက်သည်၏အဖြစ်၊ နံ့သည်၏အဖြစ်သို့ အစဉ်လိုက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ဣန္ဒြိယ-မိမိ၏ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကာရေတိ-ပြုစေတတ်၏၊ ဣတိ-ဤကား အနက်၊ (စက္ခု-

အာဇီကွတိ ပရိဏာယတိတိ အတ္ထော။ ။ “အနေ ကတ္ထတ္တာ ဓာတုနံ” နှင့်အညီ စက္ခု တိဉ္စိ စက္ခုဓာတ်၏ အနက်ကို “ပရိဏာယတိ” ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်နည်း၌ “ပကာသေတိ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။-အနု။

စက္ခုသမ္ပဿာဒိနံ၊ ပေ၊ ကာရေတိ။ ။ စက္ခုအကြည်ဓာတ်ကောင်းလျှင် စက္ခုသမ္ပဿစသော နာမ်တရားတို့လည်း မြင်မှုကိစ္စ၌ ထက်မြက်ကြ၏၊ စက္ခုအကြည်ဓာတ်အားသေးလျှင် စက္ခုသမ္ပဿစသော နာမ်တရားတို့လည်း မြင်မှုကိစ္စ၌ အားသေးကြ၏၊ ဤသို့ မိမိသဘောကို လိုက်စေခြင်းသည်ပင် ဒဿနကိစ္စ၌ အစိုးရသည် မည်၏။

သည်။) နိစ္စ-မြီ၏၊ ဓုဝံ-ခိုင်ခံ့၏၊ အတ္တာ-အတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတဿ-ယူအပ်သည်၊ (သမာနဿ) ပိ-သော်လည်း၊ လုဇ္ဈန ပလုဇ္ဈနဋ္ဌေန-ပျက်စီးတတ်၊ အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (လောကောဋ္ဌ စပ်၊) ဇတေန-ဤစက္ခုဖြင့်၊ (ဗဿာဒယော-တို့သည်၊) ဝဠုန္တိ-သုံးစွဲကုန်၏၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝဠုနံ-မည်၏၊ တံ- ဒွါရိကာနံ-ထိုစက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဿာဒိနံ-တို့၏၊ ဝဠုနဋ္ဌေန-သုံးစွဲကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ဒွါရ၌ စပ်၊) ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ပရိကပ္ပေါ ဝေ-ကြံစည်ခြင်း ကြိယာသည်ပင်၊ ဝိကပ္ပနတ္ထော-ဝိကပ် အနက်ရှိသော သဒ္ဓါမည် ၏၊ ဗာဠုယမာနမေဝါတိကာ၊ ပဿာဒဿ-၏၊ အဘိဓမ္မာ ဘာဝ ဝိသေသံ-ရှေး ရှုသည်၏အဖြစ်ဟူသော အထူးသို့၊ ဂစ္ဆန္တ မေဝ-ရောက်သော်သာလျှင်၊ ဝါ-ရောက် သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ရူပံ ပဋိဟညတိနာမဋ္ဌံ စပ်။)

ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ စက္ခုသမ္ပဿာဒိနံ-စက္ခု သမ္ပဿအစရှိ သောတရားတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိဝစနေနေဝ-ဖြစ်ပုံကို ဆိုကြောင်းစကားဖြင့်ပင်၊ [“ရူပံ အာရဗ္ဘ စက္ခုသမ္ပဿော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝါ”စသော ပါဠိတော်စကားဖြင့်ပင်၊] တေသံ- ထိုစက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသော တရားတို့၏လည်းကောင်း၊ တံ ဒွါရိကာနံ-ထိုစက္ခု ဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အညေသံ စ-အခြားသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစသည်၌ ယှဉ်သော ဗဿအစရှိသော တရားတို့၏လည်းကောင်း၊ ရူပံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပ္ပတ္တိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသော တရားတို့အား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အကြင် ပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ တေန ပစ္စယေန-ထိုပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ ဣမိနာတိ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော)၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထိုဣမိနာအ စရှိသော စကားရပ်၌၊ စက္ခု၊ ပေ၊ ဝစနေန-ဤစကားဖြင့်၊ တဒါလမ္ပန ရူပါရမဏ တာယ-ထိုဗဿ အစရှိသော တရားတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ရူပါရုံလျှင် အာရုံရှိကုန်

ရူပံ အာရဗ္ဘ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။ဤဝါကျသည် အဋ္ဌကထာဝယ် “ဣမိနာ” စသောဝါ ကျကို ဖွင့်သော စကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ “စက္ခုပဿာဒဝတ္ထုကာနံ ဗဿာဒိနံ၊ စက္ခုဒွါရဝီရိယံ ပရိယာပနာနံ”တို့ကို ကြည့်၍ “တေသံ၊ တံ ဒွါရိကာနံ အညေသံ စ ရူပံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ” ဟုမိန့်သည်၊ [တံ ဒွါရိကာနံ အညေသံဖြင့် စက္ခုဒွါရဝီရိယံ၌ပါသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း စသည်၌ ယှဉ်သော ဗဿစသည်ကိုယူပါ၊ ထို့ကြောင့်နောက်၌ “မနောဓာတုအာဒိနံ”ဟုဆိုသည်၊ ထိုဗဿကား မနောသမ္ပဿတည်း။] “ပုရေဓာတုပစ္စယေန အာရမဏာဓိပတိ အာရမဏူပနိဿ ယ ပစ္စယေဟိ”ကို ကြည့်၍ “ယထာ စ၊ ပေ၊ တေန ပစ္စယေန ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ” ဟု ဆိုသည်။

နိဗ္ဗေသအဖွင့်]

နိဿယ

၅၈၁

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ သဒိသာနံ-ထိုစက္ခုပသာဒဝတ္ထုက ဖဿအစရှိသည်တို့ နှင့် တူကုန်သော၊ မနောဓာတုအာဒိနံ-မနောဓာတ်အစရှိသော တရားတို့၏လည်း၊ [အာဒိဖြင့် သန္တီရဏ၊ ဝုဋ္ဌော၊ တဒါရုံတို့ကို ယူ၊] ပုရေဇာတပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပတ္တိ-ကို၊ ဒဿိတာ- ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပန-ဆက်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဖဿအစရှိသော တရားအပေါင်း၌၊ ဝိသေသော-ပစ္စယသတ္တိအထူးသည်၊ အတ္တိ၊ တံ-ထိုဖဿအစရှိသော တရားအပေါင်းကို၊ ဒသော တုံ-ငါ၊ စက္ခု၊ ပေ၊ အာဒိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ဂရံ ကတွာ-အလေးပြု၍၊ ပဝတ္ထ၊ ပေ၊ ဘူတာနိ-ဖြစ်သော လွန်စွာသာယာခြင်း၊ လွန်စွာနစ်သက်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိစ-ထိုစက္ခုဒွါရဇေဝန ဝီထိ ပရိယာပနဖြစ်သော ဖဿစသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တကာနိစ-ထိုတရားတို့နှင့် ယှဉ်သောတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ၊ ပေ၊ နိဿယေ ဟိ-အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏူပနိဿယတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အညာနိ-စက္ခုဒွါရဇေဝနဝီထိ ပရိယာပနမှ အခြားကုန်သော စက္ခုသမ္ပယုတ္တအစရှိသော တရားတို့သည်၊ အာရမဏ ပုရေဇာတေနေဝ-အာရမဏ ပုရေဇာတကြောင့်သာ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) ဣတိဇေဝ-ဤသို့၊ အာရဗ္ဘာတိဝစနံ-အာရဗ္ဘဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ အာရမဏပစ္စယတော-အာရမဏပစ္စည်းမှ၊ အညပစ္စယဘာဝဿပိ-အခြားပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သည့် အဖြစ်ကိုသာ၊ (ဒီပကံ၊) ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတေသံ-ဤအာရဗ္ဘ၊ အာရမဏသဒ္ဓါတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

သုဏာတိတိ-ကား၊ သောတဝိညာဏဿ-သောတဝိညာဏ်၏၊ နိဿယဘာဝေန-မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သုဏာတိ-ကြားတတ်၏၊ ဇိဝှိသဒ္ဓေန-ဇိဝှိသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဝိညာ ယမာနာ-သိအပ်သော၊ ကိရိယာ-အရသာကို ခေါ်ခြင်းကြိယာသည်၊ သာယနံ-သာယာခြင်းတည်း၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သာယနဋ္ဌေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ကုဋ္ဌိတာနံ-စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော၊ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တ ဖဿာဒိနံ-ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏၊ အာယော-ဖြစ်ရာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာယော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒုက္ခ၊ ပေ၊ ဒုက္ခာနံ-ဒုက္ခ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတို့၏၊ (အာယော-တည်း၊ ဣတိ၊ ကာယော-မည်၏၊) [ဒေါသမူဒွေး ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ရှိသော ဝေဒနာသည် ဒုက္ခ ဒုက္ခမည်၏၊ “သဗ္ဗေသင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”အရ သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်းသည် ဝိပရိဏာမဒုက္ခ မည်၏။]

ကာယာယတနဿ-ကာယာယတန၏၊ ဗျာပိတာယ-ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခုပသာဒေ-၌၊ ကာယပသာဒဘာဝေါပိ-ကာယပသာဒ၏ ထင်ရှားရှိခြင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိရာရောက်၏၊ [ကာယပုသာဒဘာဝေါတိ ကာယပုသာဒသတ္တာဝေါ၊ အနု။] (ကသ္မာ-နည်း၊) တေန-ထိုကာယပသာဒသည်၊ စက္ခုပသာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အနုဝိဒ္ဓတ္တာ-ထိုးဖောက်ဝင်နေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [“အနုဝိဒ္ဓတ္တာတိ အနုယုတ္တဘာဝတော၊ သံသဋ္ဌဘာဝတောတိ အတ္ထော” ဟု အနုဖွင့်၏၊ ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၊ ရောနေသည်၏အဖြစ်ကို “အနုဝိဒ္ဓတ္ထ” ဟု ဆိုသည်-ဟုံလို၊ ဤမှ နောက်၌ နော ဗျာပိတာစ န သိယာဟု တွေ့ရ၏၊ “နောစေ၊ ဗျာပိတာစ န သိယာ” ဟုရှိသင့်၏၊] (စိက္ခပသာဒေ-၌၊ ကာယပသာဒဘာဝေါ-သည်၊) နောစေ (အတ္ထိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဗျာပိတာစ-ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ န သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ သာ-ထိုဗျာပိတာကို၊ ဝုတ္တာ-အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ၊ စက္ခုပသာဒဿ-၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဝဘာသနံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ အရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ထင်ရာအရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ ကာယပသာဒဿ၏၊ ရူပါဝ ဘာသနံစ-ရူပါရုံ၏ အရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရူပါရုံ၏ ထင်ရာ အရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ အာပန္နံ-ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လက္ခဏသမ္ပိဿတံ-လက္ခဏာတို့၏ ရောနှောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (စောဒကော) စောဒေတိ၊ စက္ခုကာယာနံ-စက္ခုပသာဒ၊ ကာယပသာဒတို့၏၊ အညနိဿယတ္တာ-တစ်ပါးတခြား မှီရာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ [စက္ခု၏မှီရာမဟာဘုတ်မှ တစ်ပါးသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကာယပသာဒက မှီသည့်အတွက်၊] ကလာပန္တရဂတာယ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အညဿ၊ ပေ၊ အဘာဝတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ရူပရသာဒိနိဒဿနံ-ရူပါရုံ ရသာရုံ အစရှိသည်ကို ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (ဝုတ္တံ ဌစပ်၊) [“ယထာဟိ ရူပရသာဒယော ဝါလိကာစုဏ္ဏာနိ ဝိယ” စသော အဋ္ဌကထာစကားကိုရည်ရွယ်သည်၊] သမာနနိဿယာနံစ-တူသောမှီရာ မဟာဘုတ်ရှိသော ရူပါရုံရသာရုံ စသည်တို့၏သော်မှလည်း၊ အညမည သဘာဝါ နပဂမေန-တစ်ပါးတစ်ပါး၏သဘောသို့ မကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ အညမညသ္မိ-အချင်းချင်း၌၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်တုံသေး၏၊) အသမာနနိဿယာနံ-မတူသော မှီရာမဟာဘုတ်ရှိသော စက္ခုပသာဒ ကာယပသာဒတို့၏၊ (အညမညသ္မိ-၌၊) အဘာဝေ-မရှိခြင်း၌၊ ဝါဒေါ-ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ ကောပန-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ-အနက်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ ဝုတ္တံ။

☸ ရူပါဘိဃာတာရဟော စ-ရူပါရုံ၏ထိခိုက်ခြင်းကို ထိုက်သည်လည်း ဟုတ်၏။ သော-ထိုရူပါဘိဃာတာရဟဟူသည်၊ ဘူတပ္ပသာဒေါစ-ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်စေတတ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပါ၊ ပေ၊ ပွသာဒေါ-မည်၏။ [ဤဝစနတ္ထဖြင့် “ရူပါဘိဃာတာရဟ” ပုဒ်ကို “ဘူတ”၌ မစပ်စေဘဲ “ပသာဒ”၌ စပ်စေလိုသည်ဟုပြသည်။] စက္ခု-စက္ခုသည်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ ရူပါဘိဃာတာရဟ ဘူတပ္ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏။ စ-ဆက်၊ ရူပါဘိဃာတောတိ (ပဒဿ)-၏၊ ရူပေ-ရူပါရုံ၌၊ (အဘိဃာတော-စက္ခုပသာဒ၏ထိခိုက်ခြင်းတည်း။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ရူပဿ-ရူပါရုံ၏၊ အဘိဃာတော-စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [သော ရူပေ စက္ခုဿ၊ စက္ခုမ္ပိ ဝါ ရူပဿဟောတိ၊ ရူပေ၊ ရူပဿ ဝါ အဘိဃာ တောတိ၊-အနု။]

ပရိပုဏ္ဏာ၊ ပေ၊ ကဿ-ပြည့်စုံသော အာယတနရှိသော အတ္တဘော၊ မပြည့်စုံသော အာယတနရှိသော အတ္တဘောကို ဖြစ်စေတော့သော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏။ နိဒါနဘူတာ-အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကာမတဏှာ-ကာမတဏှာသည်လည်းကောင်း၊ ရူပတဏှာ စ-လည်းကောင်း၊ တဒါ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ထိုအာယတနရှိသော ဘာဝကို တောင့်တခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒဋ္ဌကမတာကိဝေါဟာရံ-ဒဋ္ဌကမတာ အစရှိသော အခေါ်ဝေါ်ကို၊ အရဟတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒုတိယောနသော-ကို၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပသာဒတို့၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဒဋ္ဌကမတာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧတေသံ-ဤမဟာဘုတ်တို့၏၊ ဒဋ္ဌကမတာ နိဒါနကမ္မ-ကြည့်ခြင်းငှါ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသောတဏှာလျှင်အကြောင်းရင်းရှိသော ကံဟူသော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်တို့သည်။) ဒဋ္ဌ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာနိ-တို့မည်၏။ [အချို့စာအုပ်တို့၌ နိဒါနံ ကမ္မဟုတ်၏။ နိဒါနကမ္မဟုတ် ရှိစေ၊] စက္ခု-စက္ခုသည်၊ ဧဝံ ဝိဓာနံ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ပသာဒလက္ခဏံ-ကြည်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧဝံဝိဓော-သော၊ ဘူတပ္ပသာဒေါ-ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်စေခြင်းသည်၊ ဒဋ္ဌ၊ ပေ၊ ပသာဒေါ-မည်၏။ စက္ခု-သည်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ ဒဋ္ဌကမတာ နိဒါနကမ္မသမုဋ္ဌာန ဘူတပ္ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏။ ရူပေသု-ရူပါရုံတို့၌၊ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏဿ ဝါ-စက္ခုဝိညာဏ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဝိဉ္စနရသံ-ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။

ကာယောသဗ္ဗေသန္တိ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤကာယပသာဒ၌၊ ဝိသေသော-အထူးသည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ တေဇာဒိအဓိကာနံ-လွန်ကဲသော တေဇော အစရှိကုန်သော၊ ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပသာဒါ စ-ကြည်ခြင်းတို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗေ သံယေဝ-အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်တို့၏သာလျှင်၊ (ပသာဒါ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊) နန-

လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဧတံ-ဤစကားသည်၊ သစ္စ-မှန်ပါပေ ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗေသန္တိ-ဟူသော၊ ဣဒံ ဝစနံ-သည်၊ သမာနာနန္တိ-သမာနာနံဟူသော၊ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကိ၊ ဒီပေတိ-၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အနဝတ္တမာနဿ-အစဉ်လိုက်လာသော၊ ဧကဒေသာဓိကဘာဝဿ-လွန်ကဲသော တစ်စိတ် တစ်ဒေသရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဝါရဏဝသေန-တားမြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တေဇာဒိနံတိ-ကား၊ ပဒီပသင်္ခါတဿ-ဆီမီးဟု ဆိုအပ်သော၊ တေဇဿ-မီး၏၊ ဩဘာဝသေန-အရောင်ဖြစ်သော၊ (ရူပေန-ရူပါရုံသည် လည်းကောင်း၊) ဝါယုဿ-လေ၏၊ သဒ္ဓေန-အသံသည်လည်းကောင်း၊ ပထဝိယာ-မြေ၏၊ ဂန္ဓေန-အနံ့သည်လည်းကောင်း၊ ခေဋ္ဌသင်္ခါတဿ-တံတွေးဟုဆိုအပ်သော၊ ဥဒကဿ-ရေ၏၊ ရသေန-အရသာသည်လည်းကောင်း၊ (အနုဂ္ဂယုဘာဝတော၌ စပ်၊) ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမဝါဒေ စ-ရှေ့၌ဖြစ်သော ကေစိဝါဒ၌ လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမဝါဒေ စ-နောက်ဖြစ်သော အပရေဝါဒ၌ လည်းကောင်း၊ ယထာယောဂံ-ယှဉ်ထိုက်သည် အားလျော်စွာ၊ တံ တံ ဘူတဂုဏေဟိ-ထိုထိုမဟာဘုတ်၏ ဂုဏ်တို့သည်၊ အနုဂ္ဂယုဘာဝတော-ချီးမြှောက်အပ်သည့်အတွက်၊ ရူပါဒိဂ္ဂဟဏေ-ရူပါရုံအစရှိသည်ကိုယူခြင်း၌၊ ဥပကရိတဗ္ဗတော-လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (“ပသာဒေါ ဟောတိ” ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ရူပါ၊ ပေ၊ တောတိ-ကား၊ အဂ္ဂိမိ-မီး၌၊ ပဘဿရဿ-ပြီးပြီးပြန်ထွက်သော၊ ရူပဿ-အဆင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါယုမိ-လေ၌၊ သဘာဝေန-သဘောအားဖြင့်၊ သုယုမာနဿ-ကြားအပ်သော၊ သဒ္ဓဿ-အသံကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝိယာ-

တေဇာဒိနံ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် “တေဇာဒိနံ”၌ အာဒိဖြင့် ကျန်ဇာတ် ၃ ပါးဖြစ်သော ဝါယု၊ ပထဝီ၊ ဥဒကတို့ကို ယူစေလို၍ “ဝါယုဿ”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ရူပါဒိဟိ၌ အာဒိဖြင့် သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသတို့ကို ယူစေလို၍ “သဒ္ဓေန”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ရသာရုံကို ချီးမြှောက်ရာ၌ ခံတွင်းရည်သည်သာ ချီးမြှောက်နိုင်သောကြောင့် “ခေဋ္ဌသင်္ခါတဿ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ အနုဂ္ဂဟေတုဘာဝတောကို “ဥပကရိတဗ္ဗတော” ဟုအနက်ဖွင့်သည်၊ [“ကာရိတဗ္ဗ”ဟု မရှိစေရ၊ တဗ္ဗပစ္စည်းကြောင့် (က) ၌ ဝုဒ္ဓိမရောက်နိုင်။

ဤဝါကျ၌ ဆိုလိုရင်းကား-“စက္ခုပသာဒက ရူပါရုံကိုယူရာ၌ တေဇောဇာတ်၏ ဂုဏ်ဟု ဆိုအပ်သော အရောင်အလင်း ရူပါရုံသည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ သောတပသာဒက သဒ္ဓါရုံကို ယူရာ၌ လေ၏အသံသည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ ယာနပသာဒကဂန္ဓာရုံကို ယူရာ၌ မြေ၏အနံ့သည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ ဇိဌိပသာဒက ရသာရုံကို ယူရာ၌ တံတွေးဟူသော ရေသည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏” ဟုဆိုလိုသည်။

ရူပါဒိနံ အဓိကဘာဝဒဿနတော။ ။“ရူပါဒိနံ”၌ “အာဒိ”ဖြင့် သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓရသတို့ကို ယူစေလို၍ “သဒ္ဓဿ”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ထို “ရူပဿ”စသည်ကို “ဒဿနတော” ၌သာမညကံ၊

မြေ၌၊ သုရဘိအာဒိနော-ကောင်းသော အနံ့အစရှိသော၊ ဂန္ဓဿ-အနံ့ကိုလည်းကောင်း၊ အာပေ-ရေ၌၊ မဓရဿ-ချိုဆိမ့်သော၊ ရသဿစ-အရသာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသေသယုတ္တာနံ-သတ္တိထူးနှင့်ယှဉ်ကုန်သော အဆင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနတော- မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ရူပါ၊ ပေ၊ ဂုဏာတိ-ဟူ၍၊ ပဌမဝါဒီ-ပဌမဝါဒရှိသော ကေစိဆရာသည်၊ အာဟ၊ စ-ဆက်၊ တဿေဝ-ထိုပဌမဝါဒီအားသာလျှင်၊ ဝါ-ပဌမဝါဒီ အတွက်သာလျှင်၊ ဣစ္ဆေယျာမာတိ အာဒိနာ-အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဥတ္တရံ-အဖြေကို၊ အာဟ-ပရိဟာရ်ဆရာဆိုပြီး၊ ဣမိနာဂုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒုတိယဝါဒီဿဝိ-ဒုတိယဝါဒရှိသော အပုရေဆရာကိုလည်း၊ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ရူပါဒိဝိသေသဂုဏေဟိ-ရူပါရုံအစရှိသော ထူးသောဂုဏ်ရှိကုန်သော၊ တေဇ၊ ပေ၊ ဝါယူဟိ-မီး၊ အပေါက်အကြား၊ မြေ၊ ရေ၊ လေတို့သည်၊ စက္ခာဒိနိ-စက္ခုအစရှိသော ပသာဒတို့ကို၊ ကတာနိ-ပြုအပ်ကုန်ပြီး၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တဿ-ဆိုသော၊ ကဏာဒဿ-ကဏာဒဆရာ၏၊ [အနု၌ “ကဏာဒ” ဟုရှိသည်၊] ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ တတိယံ-၃ ကြိမ်မြောက်၊ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်ပြီး၍၊ တံ-ထိုကဏာဒဆရာ၏ ဝါဒကို၊ နိဂ္ဂဟေတု-နှိပ်ခြင်းငှါ၊ အထာပိ ဝဒေယျန္တိ အာဒိ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီး၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အာသဝေ-အရက်၌၊ ဥပလဗ္ဘမာနောပိ-ရထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂန္ဓော-အနံ့သည်၊ ကပ္ပာသတော-ဝါဂွမ်းမှ၊ ဝိသဒိသာယ-မတူသော၊ အာပေါသံယုတ္တာယ-အာပေါဓာတ်နှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ ပထဝိယာ-မြေ၏၊ (ဂန္ဓော-အနံ့တည်း၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ကပ္ပာသဂန္ဓဿ-ဝါဂွမ်းနဲ့၏၊ အဓိကဘာဝါ

“ဝိသေသယုတ္တာနံ”ကို ဒဿနတော၌ ဝိသေသကံအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ ဝိသေသယုတ္တံ “ဝိသေသ” ဟူသည် မီး၌ ရူပါရုံ၏ ပြီးပြီးပြန်ပြန် အရောင်ထွက်ခြင်းစသော ဂုဏ်ထူးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပဿာရဿ”စသည်ဖြင့်ဆိုသည်။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ပဌမဝါဒ အာဟ” ဟုတွေ့ရ၏၊ “ပဌမဝါဒ အာဟ” ဟု မခွဲ၍ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိမှလည်း အာဟ၏ ကတ္တာရနိုင်မည်။]

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ “အထာပိ ဝဒေယျန္တိ”စသော စကားသည် ပြုအပ်ခဲ့သော ကေစိတို့၏ စကားမဟုတ် “ကဏာဒ” မည်သော ဆရာ၏ ဝါဒကို ယူထားသော တတိယဝါဒကို ထုတ်ပြ၍ “ဣစ္ဆေယျာမ”စသည်ဖြင့် ထိုကဏာဒဝါဒကို နှိမ်ပုံပြသော စကားဖြစ်သည်ဟု မခွဲနိုင်ပါ။

အာသဝေ၊ ပေ၊ ပတ္တိတိစေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အရက်၏အနံ့ထက် ဝါဂွမ်း၏အနံ့ကသာလွန်လျှင်”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ထိုစကားကို မဆိုသင့်ဟု ပြန်၍အပြစ်တင်ပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ အရက်၌ရှိသာ အနံ့သည် အာပေါဓာတ်နှင့်ယှဉ်သော ပထဝီဓာတ်၏ အနံ့ပင်ဖြစ်ရကား ကပ္ပာသ၏ အနံ့နှင့် (အာပေါဓာတ်သတ္တိ အပိုပါနေသောကြောင့်) နဂိုရံသဘာဝအတိုင်းပင် မတူချေ၊ ထို့ကြောင့် “ကပ္ပာသ၏ အနံ့က အာသဝ၏အနံ့ထက် ပိုလွန်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ပါ”ဟု ပြောဆိုအံ့။

ပတ္တိ-လွန်ကဲသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ န-မဖြစ်သင့်၊ ဣတိစေ-ဤသို့ ဆိုအံ့၊ န-မဆိုသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အနဘိဘူတတ္တာ-ရေသည် မလွမ်းမိုးအပ်သည် ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာသဝေ-၌၊ ဥဒကသံယုတ္တာ-ရေနှင့်စပ်ယှဉ် သော၊ ပထဝီ-ပထဝီဓာတ်ကို၊ ဥဒကေန-ရေသည်၊ အဘိဘူတာ-လွမ်းမိုးအပ်၏၊ ကပ္ပာသပထဝီ-ဝါဂွမ်း၌ရှိသော ပထဝီကို၊ (ဥဒကေန-သည်၊) န (အဘိဘူတာ)- မလွမ်းမိုးအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဿာယေဝ-ထို ကပ္ပာသပထဝီ၏သာလျှင်၊ အဓိ ကေန-လွန်ကဲသော၊ ဂန္ဓေန-အနံ့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်သင့်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ န-မဆိုသင့်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဥဏှောဒကသညုတ္တာ-ရေနွေးနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ အဂ္ဂိ-မီးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥပလဗ္ဘနိယော-ရထိုက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟန္တော-ကြီး ကျယ်၏၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ တဿ-ထိုရေနွေး၏၊ ဖဿောဝိယ- အတွေ့ကဲ့သို့၊ ဝုဏှောပိ-အဆင်းကိုလည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ ပဘဿရော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥပလဘိတဗ္ဗော-ရထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဏှောဒကဝဏ္ဏတော-ရေ နွေး၏ အဆင်းအောက်၊ အဂ္ဂိနာ-မီးနှင့်၊ အနဘိသမ္ပန္နဿ-မစပ်သော၊ သီတုဒကဿ- ရေအေး၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊ ပရိဟာယေထ-ယုတ်လျော့ရာ၏။

တသ္မာတိ-ကား၊ ဧတသုဘယဿ-ဤ ၂ ပါးစုံ၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်း ကြောင့်၊ (ပဟာယေထ၌ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ တဒဘာဝေန-ထို ၂ ပါးစုံ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ရူပါဒိနံ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏၊ တေဇာ၊ ပေ၊ တာ-တေဇော အစရှိသည်တို့၏ ထူးခြားသောဂုဏ်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဝတ္တိတာ-နစ်စေအပ်ပြီ၊ ဝါ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ တံ နိဝတ္တနေန-ထိုတားမြစ်ခြင်းဖြင့်၊ တေဇာ၊ ပေ၊ ဣဒံ ကာရဏံ-ဤအကြောင်းကို၊ နိဝတ္တိတံ-ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရံပရာ-အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ဥဘယာဘာဝေါ- ၂ ပါးစုံ၏မရှိခြင်းသည်၊ ဝိသေသကပ္ပနပ္ပဟာနဿ-မဟာဘုတ်တို့၏ အထူးကို ကြံစည်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၏၊ ကာရဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ အာဒိ-သော၊ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံသင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဓိပ္ပာယ် ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

န၊ အနဘိဘူတတ္တာ။ ။ဥဒကေန ကပ္ပာသပထဝီယာ အနဘိဘူတဘာဝတော-မဓု၊ ကပ္ပာသပထဝီ၌ ရေသည် မလွမ်းမိုးအပ်သောကြောင့် (ပထဝီ၏အနံ့သည် ဂုဏ်ဖြစ်လျှင်) ကပ္ပာ သပထဝီ၏အနံ့က သာ၍ သတ္တိသာလွန်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ကပ္ပာသ ပထဝီ၏အနံ့က အဓိက ဖြစ်နိုင်သည်-ဟုလို၊ “အာသဝေ ဟိ” စသည်ကား ထိုဟိတ်၏အကျယ်တည်း။

ဥဏှောဒက၊ ပေ၊ ပရိဟာယေထ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာဝယ် “တေဇာဓိကဥဏှော ဒကဿ”စသည်ကို ဖွင့်ပြသောစကားတည်း၊ ပါဠိရှိအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားပြီ၊ အဋ္ဌကထာနိဿ ယ၌လည်း အဓိပ္ပာယ်ပြထား၏။

ဧက ကလာပေပိ-တစ်ခုတည်းသော ကလာပ်၌ သော်မှလည်း၊ ရူပရသာ ဒယော-ရူပါရုံ၊ ရသာရုံ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိသဒိသာ-မတူကြတုံသေး၏၊ ဘူ တဝိသေသာဘာဝေ-မိရာမဟာဘုတ်တို့၏ အထူးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ နာနာ ကလာပေ-အမျိုးမျိုးသော ကလာပ်၌၊ စက္ခာဒယော-စက္ခုအစရှိသော ပသာဒတို့သည်၊ (ဝိသဒိသာ-မတူကုန်၊ ဣတိ-သို့၊) ဝါဒေါ-ပြော ဆိုဖွယ်သည်၊ ကောပန-အဘယ်နည်း၊ ဝါ-အဘယ်မှာရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ ရူပရသာဒိနိ ဒဿနံ-ရူပါရုံ၊ ရသာရုံအစရှိသည်ကို ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဘူတဝိသေသော-မဟာဘုတ်တို့၏ အထူးသည်၊ ယဒိ နတ္ထိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ စက္ခာဒိဝိသေသဿ-စက္ခုအစရှိသော ပသာဒတို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်၏၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ ကိပန-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့်၊ တံ-ထိုအမေးကို၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ ယံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဧကံပိ-တစ်မျိုးလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မ-ကံသည်၊ ပဉ္စာ၊ ပေ၊ နိပ္ပန္နံ-၅ ပါး သော အာယတနရှိသော အတ္တဘောကို တောင့်တခြင်းကြောင့် ပြီးစီးသည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) စက္ခာဒိနံ-တို့၏၊ ဝိသေသဟေတုတ္တာ-ထူးသော အ ကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အည၊ ပေ၊ နန္တိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝိသေသတောတိ စ- ဟူ၍လည်းကောင်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ကမ္မဝိသေသတောဟု ရှိ၏၊] ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုကံသည်၊ ယေန ဝိသေသေန အကြင် သတ္တိထူးကြောင့်၊ စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏၊ ပစ္စယော အကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေနော-ထို သတ္တိထူးကြောင့်ပင်၊ သောတဿ-၏၊ ပစ္စယော-သည် နံ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ- နည်း၊) ဣန္ဒြိ၊ ပေ၊ ပုတ္တိတော-စက္ခုန္တေမှတစ်ပါးသော သောတိန္တေ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနေန-ဟော တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ-၌၊ ဝိဇ္ဇမာနာနံ-ထင်ရှားရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ- နံသော၊ ကဋတ္တာရူပါနံ-တို့၏၊ ဧကာ-သော၊ စေတနာ-သည်၊ ကမ္မပစ္စယော-ကမ္မ ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ဟိ-မှန်၊ နာနာစေတနာယ-ကြောင့်၊ တဒါ-ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌၊ ဣန္ဒြိယုပ္ပတ္တိယံ-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ဖြစ်ခြင်း သည်၊ သတိ-သော်၊ ပရိတ္တေန စ-ကာမာဝစရလည်းဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတေန စ-

ဧကကလာပေပိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤစကားသည် “ယထာ အဝိသေသေပိ ပေ၊ ဂဟေ တဗ္ဗမေတံ”၏ အဖွင့်တည်း၊ ရူပါရုံ၊ ရသာရုံစသည်တို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ ထုတ်ပြခြင်းမှာ တစ်ကု လာပ်တည်း၌ ရှိကြသော ရူပ-ရသာစသည်တို့သော်မှ အချင်းချင်း သဘောမတူဘဲ ရှိကြတုံသေး ၏၊ ကလာပ်ချင်းမတူသော စက္ခု သောတစသည်တို့မှာ မိရာ မဟာဘုတ်တို့က မထူးသော်လည်း အဘယ်မှာ သဘောချင်း မထူးဘဲရှိကြအံ့နည်း၊ ဧကန်သဘောချင်း ထူးကြမည်သာ-ဟူလို။

သော၊ ကမ္မနာ-ကံသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ-သည်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကာ-သော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ အနေကကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ-များစွာသော ကံကြောင့်ဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကေန ကမ္မေန-ကြောင့်၊ အနေကိန္ဒြိယပ္ပတ္တိ-များစွာသော စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးစီး၏။

ဧတဿ-ဤအာရုံ၏၊ အနုလ္လိနော-မကပ်ငြိသော၊ နိဿယော-မှီရာ မဟာဘုတ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုအာရုံသည်၊) အနုလ္လိန နိဿယော-မည်၏၊ ရူပသဒ္ဓသင်္ခါတော-ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိသယော-အာရုံတည်း၊ ဂန္ဓရသာနံ-ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံတို့၏၊ နိဿယာ-မှီရာမဟာဘုတ်တို့သည်၊ ဃာန ဇီဝါ နိဿယေ-ဃာနပသာဒ၊ ဇီဝါပသာဒတို့၏ မှီရာမဟာဘုတ်၌၊ အလ္လိယန္တိ-ငြိကပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံတို့သည်၊ နိဿယဝသေန-မှီရာ မဟာဘုတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အလ္လိနာ-ငြိကပ်ကုန်၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ကာယနိဿယ အလ္လိနံ-ကာယပသာဒ၏ မှီရာမဟာဘုတ်၌ ငြိကပ်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဋ္ဌဿ-၏၊) ဘူတတ္ထ ယတ္ထာ-ဘုတ် ၃ ပါးအပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဒုရေ-လေးသောင်းနှစ်ထောင်အမြင့်ဆောင် သော အဝေး၌၊ ဌတ္တာ-တည်၍၊ ပညာယမာနောပိ-ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ ပဋိဃဋ္ဌ န နိဗ္ဗံသဇနကတော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပတ္တောဝေနာမ-သမ္ပတ္တမည်သည်သာ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော- မဟာအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုပင်တည်း။

သဒ္ဓေါ ပန-အသံသည်ကား၊ ဓာတုပရမ္ပရာယ-ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့၏ အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ဝါယုဝိယ-လေကဲ့သို့၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ နိဿယဝသေန-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သောတ နိဿယေ-သောတပသာဒ၏ မှီရာ မဟာဘုတ်၌၊ အလ္လိယိတ္တာ-၍၊ သောတံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေတွာ-ထိခိုက်၍၊ ဝါ-ထိခိုက်မိမှ၊ ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သဏိကံ ဝဝတ္ထာနံ ဂစ္ဆတိတိ-ဟူ၍၊ (အာစရိယေန-မဟာအဋ္ဌကထာဆရာသည်၊) ဝုတ္တော၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ-စိတ်ဟူသော ဖြစ်

ဧဝံ ပန သတိ၊ ပေ၊ ဥပ္ပန္နတိတိ။ ။ “သဏိကံ ဝဝတ္ထာနံ ဂစ္ဆတိ” ဟု ဆိုအပ်သည့် အတိုင်း ဖြည်းဖြည်းမှ ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်လျှင် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သဒ္ဓါရုံသည် မည်သည့် အခါမျှ အာရမဏပစ္စည်း မတပ်နိုင်ဘဲ ရှိရာ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ---စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မှန်လျှင် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပြင်ဘက်၌ မဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။

ကြောင်းရှိသော၊ သဒ္ဓါယတနံ-သဒ္ဓါယတနသည်၊ သောယဝိညာဏဿ-၏၊ ကဒါစိ
ဝိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌လည်း၊ အာရမဏပစ္စယောသည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊
(ကသ္မာ၊ န သိယာ) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနပ္ပတ္တိ-
စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
(အာရမဏပစ္စယော န သိယာ။)

စိရေန သုယျေယျာတိ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ကသ္မာ၊ ဝုတ္တံ-နည်း၊ ဒူရေ-အ
ဝေး၌၊ ဌိတေဟိ-တည်ကုန်သော သူတို့သည်၊ ရဇကာဒိသဒ္ဓါ-ကဝါသည် အစရှိသူ
တို့၏ ကဝါဖွပ်သံ အစရှိသည်တို့ကို၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ သုယုန္တိနန-ကြားအပ်
ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊) န
(သုယုန္တိ-မကြားအပ်ကုန်၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) (ကသ္မာ-နည်း၊) ဒူရာ
သန္တာနံ-အဝေး၌နေသူ၊ အနီး၌နေသူတို့၏၊ ယထာပါကဋေ-အကြင်အကြင်ထင်လာ
သော၊ သဒ္ဓေ-အသံ၌၊ ဂဟဏဝိသေသတော-ယူကြောင်းဝီထိ၏ ထူးသည်၏ အ
ဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ဒူရာသန္တာနံ-အဝေး၌နေသူ၊ အနီး၌နေသူတို့၏၊ ဝစနသဒ္ဓေ-
စကားသံသည်၊ ယထာပါကဋိဘူတေ-အကြင်အကြင် ထင်ရှားသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လာ
သော်၊ ဂဟဏဝိသေသတော-အာရုံကို ယူကြောင်းဝီထိ၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

စိရေန၊ ပေ၊ သုယုန္တိ။ ။သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာသည် ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာ၏ စကား
ကို အပြစ်တင်သောအားဖြင့် “သဒ္ဓေါပိ၊ ပေ၊ စိရေန သုယျေယျ” ဟုဆိုထား၏၊ ထိုစကားကို
ဘာကြောင့် ဆိုရသနည်း၊ --အဝေး၌ တည်နေသူတို့သည် ကဝါဖွပ်သံ စသည်တို့ကို ကြာမြင့်
မှ ကြားကြရသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာသည် “သဒ္ဓေါပိ၊ ပေ၊
စိရေန သုယျေယျ” ဟူသော စကားကို အတယံကြောင့် ဆိုပါသနည်း-ဟုလို။

န၊ ပေ၊ ဝိသေသတော။ ။န-ကြာမြင့်မှ ကြားအပ်သည် မဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊
---အဝေးနေသူ၊ အနီးနေသူ ၂ မျိုးတို့၏ ထင်လာသောအသံ၌ တဒနဝတ္တိကဝီထိတို့ဖြင့် အာ
ရုံယူပုံ မတူကြသောကြောင့်တည်း။

ယထာဟိ၊ ပေ၊ အဘိဓာနောဟောတိ။ ။ရှေ့ဟေတုဝါကျကိုချဲ့သော စကားတည်း၊ ဤ
ဝိတ္ထာရဝါကျ၌ “ယထာဟိ”နေရာဝယ် “တထာဟိ” ဟု မှုန်၏၊ နောက်၌ဧဝံကို ထောက်လျှင်
“ဒူရာသန္တာနံ၊ ပေ၊ ဂဟဏဉ္စ ဟောတိ” သည်ဥပမာဝါကျလည်း ဖြစ်သင့်ရကား “ယထာဟိ”ဟု
ရှိသင့်သည်။

ဒူရာသန္တာနံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။စကားပြောသံကို သောတဒ္ဓါရိကဝီထိဖြင့် ကြားပြီးနောက်
တဒနဝတ္တိက မနောဒ္ဓါရဝီထိတို့ဖြင့် မှတ်ယူရာ၌ ယူပုံချင်းမတူသောကြောင့် အဝေး၌ နေသူတို့
မှာ အကွာရာ (စကားလုံး) အထူးကို သံသဲကွဲကွဲ မယူနိုင်ခြင်း၊ အနီး၌ နေသူတို့မှာ သံသဲကွဲကွဲ
ယူနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။ [ဤအချက်သည် လောက၌ ထင်ရှားသောကြောင့် ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။]

အက္ခရဝိသေသာနံ-အက္ခရာစကားလုံးအထူးတို့ကို၊ အဂ္ဂဟဏံ မယူနိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဂဟဏဉ္စ ယူနိုင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိယထာ၊] အချို့ စာအုပ်တို့၌ “အာကာရဝိသေသာနံ” ဟုရှိ၏။] ဧဝံ-တူ၊ ရတောဒိသဒ္ဓေပိ-ကဝါသည် အစရှိသူတို့၏ အသံသည်လည်း၊ (ပါကဋီဘူတေ၌ စပ်၊) အာသန္နဿ-အနီး၌နေသူ အား၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ယာဝါဝသာနာ-အဆုံးတိုင်အောင်၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပါကဋီဘူတေ-သော်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေဝါ-အလယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဏဝသေန-အပေါင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထပါကဋီဘူတေ-ဖြစ်ခြင်း ထင်ရှားသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ သောတ ဝိညာဏဝိထိယာ-၏၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပဝတ္တာနံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ နိစ္ဆယဂဟဏာနံ-ဆုံးဖြတ်သော အားဖြင့်ယူကြောင်းဝိထိတို့၏၊ ဝိသေသတော-ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လဟကံ-လျင်စွာ၊ သုတော-ကြားအပ်ပြီ၊ စိရေန-မှ၊ သုတော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အဘိမာနော-မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ သော သဒ္ဓေါ-ထိုအသံသည်၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီး တံ နိဿိတောဝ-ထိုအရပ်ကိုမှီသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော-မိမိ ဟူသော အသံ၏၊ ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ-ထင်ရှားဖြစ်ရာ ခဏ၌၊ သောတဿ-သောတပသာ၏၊ အာပါတံ-ကို၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ရာခဏ၌ ရှေးစွဲရောက်ပါ သော်လည်း၊ ဒုရေ-ဝေးသော အရပ်၌၊ ဌိတော-သော၊ သဒ္ဓေါ-သည်၊

ဧဝံ၊ ပေ၊ အဘိမာနော။ ။ကဝါဖွပ်သံကို ကြားရာ၌လည်း အနီးနေသူမှာ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အသံ ၃ မျိုးလုံးထင်ရှားသောကြောင့် သောတဝိညာဏဝိထိနောက်၌ ဖြစ်ကြသော (မည်သည့် အသံဟု) ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဝိထိတို့မှာ အစပိုင်း၌ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် ကြားရခြင်း လျင်မြန်သည်ဟု တင်၏၊ အဝေးနေသူမှာ (ဘုတ်အဆက်ဆက် ဖြစ်၍လာသော အသံတွင်) တချို့မှာ အဆုံးကျမှ အထင်အရှား သိရ၊ အချို့မှာ အလယ်လောက်၌ အထင်အရှားသိရသော ဝိနိစ္ဆယဂဟဏာဝိထိတို့ ဖြစ်သောကြောင့် အချိန်ကြာမှ ကြားရ၏-ဟု မှတ်ထင်လေသည်။

သော ပန၊ ပေ၊ မာဂစ္ဆတိ။ ။ဤအဋ္ဌကထာ၌ “သဒ္ဓေါ ပန ဓာတုပရမ္ပရာယ အာ ဂန္ထာ သောတံ ဃဋေတွာ” ဟုဆိုထား၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်းပင် အဝေး၌ နေသူတို့မှာ နား၌ ကြားရခြင်းက အနီး၌ နေသူတို့ထက် နောက်ကျပါသလားဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “သော ပန၊ ပေ၊ မာဂစ္ဆတိ” ဟုမိန့်သည်၊ ထိုသဒ္ဓါရုံသည်ကား (အဋ္ဌကထာ ဆိုသည့်အတိုင်း) ဓာတ်အဆက်ဆက်လာပြီးမှ ထင်ခြင်းမဟုတ်၊ အသံဖြစ်ရာ အရပ်ကိုမှီ၍ မိမိထင်ရှားဖြစ်နိုင်၌ပင် (ကြားလောက်သော အရပ်၌ နေသူတို့၏) သောတ ပသာဒ၌ ထင်နိုင်ကြပါသည်၊ [အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမတ္တံ အနိစ္ဆန္တော သော ပနာတိ အာဒိမာဟ ယတ္ထာဟိ ယသ္မိံ ဌာနေ၊ တနိဿိတောတိ တံ ဌာနံ နိဿိတော၊-မဓ၊]

နိဗ္ဗေသအဖွင့်]

နိဿယ

၅၉၁

အယောကန္တာ-သံလိုက်သည်၊ အယောစလနဿ-သံလှုပ်ခြင်း၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဟောတိဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) အညတ္တ-ဖြစ်ရာအရပ်မှ အခြားသောအရပ်၌၊ ပဋိယောသုပ္ပတ္တိယာ-ပဲ့တင်သံ ဖြစ်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဘာနောဒိစလနဿ စ-အိုးအစရှိသည်တို့၏ လှုပ်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝါ-တစ်နည်းကား၊ (မိမိ၏နည်းမှတစ်ပါး အဋ္ဌကထာနည်းကား၊) ယဏှာဘိယာတာနဇာနိ-ခေါင်းလောင်းထိုးခတ်အပ်သော အသံတို့၏ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ-သဒ္ဓရုပ်၏ မှီရာမဟာဘုတ်တို့သည်၊ အနုရဝဿ-အဆက်ဆက်ဖြစ်သော အသံ၏၊ [ကြေးညည်းသံဟု ခေါ်သည်၊] နိဿယဘူတာနိ-မှီရာဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယဋ္ဌနသဘာဝါနိ-ထိခိုက်ခြင်းသဘော ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ ယထာ-နိသကဲ့သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ ယဋ္ဌနာနဇာနိ-စိတ္တဇ ပထဝီဓာတ်နှင့် စတုပထဝီဓာတ်တို့၏ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် နောက်ထပ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဘူတာနိ၌ စပ်၊) ယာဝ သောတပသာဒါ-သောတ ပသာဒတိုင်အောင် (သောတ ပသာဒရှိရာမဟာဘုတ်တိုင်အောင်၊) ဥပ္ပတ္တိဝသေန- ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်း အားဖြင့်၊ အာဂတာနိ- လာကုန်သော၊

ဒုရေဋ္ဌိတော၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။မိမိဖြစ်တည်ရာကပင် ကြားစေနိုင်လျှင် အဝေး၌ တည်သောအသံသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ပဲ့တင်သံဖြစ်ဖို့ရန်လည်းကောင်း၊ မိုးခြိမ်းသကဲ့သို့ အဝေးကြီးကအသံသည် အဘယ်နည်းဖြင့် အိုး-အိမ်စသည်တို့၏ တုန်လှုပ်ဖို့ရန် လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒုရေ ဋ္ဌိတော ပန” စသည်ကို မိန့်၊ သံလိုက်သည် သံ၏လှုပ်ရှားဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ အဝေး၌တည်သော အသံသည် အခြားအရပ်၌ ပဲ့တင်သံ ဖြစ်ဖို့ရန်နှင့် အိုး-အိမ်စသည်တို့၏ လှုပ်ရှားဖို့ရန်အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ [ဤငိုကာဆရာသည် “ဘုတ် အဆက်ဆက် သွားပြီးမှ ကြားသည်ဟု မယူဘဲ ဖြစ်ရာအရပ်ကပင် အဝေး၌ နေသူအား ကြား၏”ဟု ယူသည်။]

ယထာဝါ၊ ပေ၊ သဒ္ဓဿ။ ။အဋ္ဌကထာ၏ အလိုကို ပြလို၍ “ယထာဝါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော” ဟုမိန့်သည်၊ ခေါင်းလောင်းစသည်ကို ထိုးသောအခါ ထို ထိုးခတ်မှုကြောင့် ဖြစ်သောအသံ၏ အနုဇ (နောက်နောက်ဖြစ်သော) မဟာဘုတ်တို့သည် အဆင့်ဆင့်မြည်ဟည်းနေသော အသံအဆက်ဆက်၏ မှီရာလည်းဖြစ်ကြ၊ ပဲ့တင်သံဖြစ်ဖို့ရန် တောင်၊ နံရံ၊ အိုး၊ အိမ်စသည်၌ ထိခိုက်ခြင်း သဘောလည်း ရှိကြသကဲ့သို့---

ဧဝံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ဤအတူ စိတ္တဇပထဝီဓာတ်နှင့် အာခေါင်စသည်၌ တည်သောဓာတ်တို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့် အဆက်ဆက်ဖြစ်၍ ကြားသူ၏ သောတပသာဒ တည်ရာအရပ်တိုင်အောင် ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် လာကုန်သော မဟာဘုတ်တို့သည် (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဖြစ်သည့်အတွက်) ထိခိုက်ခြင်းသဘော ရှိကြသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို မှီသောအသံသည် မှီရာမဟာဘုတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဓာတ်အဆက်ဆက်ထိခိုက်၍ ဖြည်းဖြည်းမှ (မည်သည့် အသံဟု) ခွဲခြားနိုင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ဟု သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဆရာဆိုပေသည်။

(ဘုတ်အဆက်ဆက် လာကုန်သော၊) ဘူတာနီ-ဘုတ်တို့သည်၊ ဃဋ္ဌနသဘာဝါနေဝ-
ထိခိုက်ခြင်း သဘောရှိကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ နိဿိတော-ထိုမဟာ
ဘုတ်တို့ကို မှီသော၊ သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊ နိဿယဝသေန-မှီရာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊
ဓာတုပရမ္ပရာယ-ဓာတ် ၄ ပါးတို့၏ အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ဃဋ္ဌေတွာ-၍၊ သဏိ
ကံ၊ ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ (သင်္ဂ
ဟကာရေန) ဝုတ္တော။

အသုကဒိသာယနာမ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ ဝါ-က၊ (သဒ္ဓေါ-တည်း၊)
ဣတိ၊ နပညာယေယျ-မထင်ရှားရာ၊ [ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာစကားတည်း။]
ကသ္မာ-နည်း၊ သောတပ္ပဒေသသေဝ-သောတပသာဒရှိရာ အရပ်၌ တည်သည်သာ
လျှင်ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓဿ-အသံကို၊ ဂံဟဏတော-ယူရခြင်းကြောင့်တည်း။ [သောတပ္ပ
ဒေသဿာတိ-သောတပဒေသေဋ္ဌိတသေဝ သဒ္ဓဿ၊-မစု။]

ဧတဿ-ဤစကား၏၊ ဝိသမေ-မညီမညွတ်သော အာရုံ၌၊ အဇ္ဈာသယော-
အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ (တံ-ထိုစကားသည်၊) ဝိယမဇ္ဈာသယံ-မည်၏၊ [စက္ခု
ကိုငဲ့၍ “ဝိသမဇ္ဈာသယံ” ဟု ရှိသင့်၏၊] အဇ္ဈာသယရဟိတမ္ဘိ-အလိုအဇ္ဈာသယမှ
ကင်းသည်လည်းဖြစ်သော၊ စက္ခု-စက္ခုကို၊ ဝါ-သည်၊ ဝိသမနိန္နတ္တာ-မညီမညွတ်
သော အာရုံ၌ ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသမဇ္ဈာသယံဝိယံ-မညီမညွတ်သော
အာရုံ၌ အလိုရှိသကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသမဇ္ဈာသယန္တိ-ဟူ၍၊
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္ခုမတော-စက္ခုပသာဒရှိသော၊ ပုဂ္ဂလဿ-
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အလို၏အစွမ်းဖြင့်၊ စက္ခု-ကို၊ ဝိသမဇ္ဈာသယန္တိ-
ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ကဏ္ဍကူပစ္ဆိဒ္ဓေယေဝ-နားတွင်းဟူသော အပေါက်၌သာ၊ [အဋ္ဌကထာ၏
“ကဏ္ဍပစ္ဆိဒ္ဓကူပ”ကို ပြောင်းပြန်သုံးစွဲထားသည်၊] ပဝတ္ထနတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ အာရမဏဂ္ဂဟဏဟောတုဇောစ-နားပေါက်ကအာရုံကို ယူခြင်း၏
အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုနားတွင်းပေါက်၌သာ၊
အဇ္ဈာသယံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ တဿ သော
တဿ-ထိုသောတပသာဒ၏၊ သောတဝိညာဏ နိဿယဘာဝေန-သောတဝိညာဏ်
၏ မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သဒ္ဓဿဝနေ-အသံကို ကြားခြင်း၌၊ (ပစ္စယော ဟောတိ ၌
စပ်၊) အဇ္ဈော၊ ပေ၊ ဧတဿ-ဤစကားရပ်၏၊ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယေန-ရှေး မဟာ
အဋ္ဌကထာ၏ အလိုအားဖြင့်၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဒန္တော-ဆိုလိုသည်၊
(ဟုတွာ)၊ အန္တောလေဏသိန္တိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) အာဟ၊
အတ္ထနော-မိမိဟူသောသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၏၊ အဓိပ္ပာယေန-အလိုအားဖြင့်၊ ဝဒန္တော-

ဆိုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကိံ ဧတာယ ဓမ္မတာယာတိ အာဒိံ - ကိံ၊ အဝေါစ-
ပြောဆိုပြီ။

ဧတဿ-ဤယာန၏၊ ဝါတူ ပနိဿယော-လေဟူသော အားကြီးသော မှီ
ရာရှိသော၊ ဂန္ဓော-အနံ့ဟူသော၊ ဂေါစရော-ကျက်စားရာ အာရုံသည်၊ (အတ္ထိ)၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဃာနသည်၊ ဝါတူပနိဿယဂန္ဓဂေါစရံ-မည်၏၊ စ-ဆက်၊
ဧတ္ထ-ဤဝါတူပနိဿယဂန္ဓဂေါစရံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝါတော-လေသည်၊ ဂန္ဓဂ
ဟဏဿ-အနံ့ကို ယူခြင်း၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်၊
(ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနံ့ကို ယူခြင်း၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း ဖြစ်
ပါသော်လည်း၊ တဗ္ဗောဟာရေန-ထိုဂန္ဓဂဟဏ၏အမည်အားဖြင့်၊ (ဂန္ဓဂဟဏ၏
အမည်ကို ဂန္ဓ၌တင်စားသော ဌာချူပစာရအားဖြင့်၊) ဂန္ဓော-အနံ့ကို၊ ဝါတူပနိဿ
ယောတိ-ဝါတူပနိဿယဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ။

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဝါတောဧဝ-လေသည်ပင်၊ ဥပနိဿယော-
အားကြီးသော မှီရာတည်း၊ ဝါတူပနိဿယော-ရာ၊ ကဿ-အဘယ်၏၊ (ဥပနိဿ
ယော-နည်း၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဃာနဝိညာဏဿ-၏၊ (ဥပနိဿ
ယော-တည်း၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) ဧတဿ-ဤဂန္ဓ၏၊ သဟကာရီ၊ ပေ၊
ဘူတော-အကျိုးတရားကို အတူတကွပြုလေ့ရှိသော အကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်၍ဖြစ်
သော၊ သော-ထိုဝါတူပနိဿယလေသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါတူပနိဿယော-
မည်၏၊ ဂန္ဓော-ဂန္ဓာရုံသည်၊ ပစ္စယော-သဟကာရီ ဖြစ်သောအကြောင်းတည်း။

အထဝါ။ ။ပဌမနည်း၌ ဥပစာတင်စားရသောကြောင့် ထိုသို့ မတင်စားရသော နည်း
ကိုပြလို၍ “အထဝါ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဃာနဝိညာဏက ဂန္ဓာရုံကိုယူရာ၌ ဃာနပသာဒသည်
မူလအကြောင်းတည်း၊ လေသည် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဝါတောဧဝ+
ဥပနိဿယော” အရ ဝါတူပနိဿယမည်၏၊ ဃာနဝိညာဏ်ဟူသော အကျိုးတရားကို ဃာနပသာ
ဒကပြုရာ၌ လေသည် အတူပြုဘက်ဖြစ်သော သဟကာရီ အကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်၏၊ ထိုသို့
သဟကာရီအကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်သော ဝါတူပနိဿယရှိသောကြောင့် ဂန္ဓာရုံလည်း “ဝါတူပနိဿ
ယော ယဿ”ဟု အဿတ္ထိပြု၍ ဝါတူပနိဿယ အမည်ရသည်။

ဂန္ဓော ပစ္စယော။ ။ထိုဝါတူပနိဿယရှိသော ဂန္ဓာရုံသည် ဃာနဝိညာဏ် ဖြစ်ဖို့ရန်
ဃာန ပသာဒ၏ အကြောင်းရင်းနှင့် အတူတကွ ပြုလေ့ရှိသော သဟကာရီ အကြောင်းတည်း၊
ဝါတဟူ သော ဥပနိဿယကား “အတူတကွ ပြုလေ့ရှိသော သဟကာရီ”အကြောင်းတစ်မျိုးတည်း၊
ထို့ ကြောင့် ဝါတ ဥပနိဿယကို “သဟကာရီ ပစ္စယန္တရ”ဟု ဆို၍ ဂန္ဓကို “ပစ္စယ” ဟုဆိုထား
သည်၊ ပစ္စယဟု ဆိုသော်လည်း ဃာနပသာဒဟူသော မူလပစ္စယ၏ အကူအညီဖြစ်သောကြောင့်
ပစ္စယန္တရ ပင်တည်း။ [ဂန္ဓောပစ္စယောတိ-ဂန္ဓော သဟကာရီ ပစ္စယော (ဃာနပသာဒနှင့် အတူ
ပြုလေ့ရှိသော အကြောင်း) ဣတိအတ္ထော၊-အန။]

အာပေါစ-အာပေါဟူသည်လည်း၊ သဟကာရီပစ္စယန္တ ရဘူတော-သော၊ ခေဋ္ဌာဒိကော-တံတွေးအစရှိသောရေတည်း၊ ပထဝီ-ပထဝီဟူသည်၊ တထာ-ထိုသဟကာရီပစ္စယန္တ ရဖြစ်၍ဖြစ်သော မြေတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဂဟေတဗ္ဗဿ-ယူထိုက်သော၊ (အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့် ယူထိုက်သော၊) ဥပ္ပိဋ္ဌိမာနဿ-နှိပ်အပ်သော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏၊ အာဓာရဘူတာ-တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီ-မြေကိုလည်း ကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေန-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၊ ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿဖိနှိပ်အပ်သော၊ ကာယဿ-ကာယပသာဒ၏၊ နိဿယဘူတာနံ-မှီရာဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့၏၊ အာဓာရဘူတာ-တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (ပထဝီ) စ-မြေကိုလည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂ္ဂဟဏဿ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူခြင်း၏၊ ဥပနိဿယောတိ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ [ဤ ဝါကျဝယ် အချို့စာအုပ်တို့၌ သဗ္ဗဒါ ဟုပါ၏၊ မကောင်း။] ပန-ဆက်၊ ဥပ္ပိဋ္ဌနေန-နှိပ်ခြင်းနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂ္ဂဟဏေ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူခြင်း၌၊ ကာယာ

အာပေါစ၊ ပေါ၊ ပထဝီ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ အာပေါသန္နိသိတပုဒ်မှ အာပေါကို ယူ၍ "အာပေါစ၊ ပေါ၊ ခေဋ္ဌာဒိကော" ဟုလည်းကောင်း၊ ပထဝီနိသိတပုဒ်မှ ပထဝီကိုယူ၍ "တထာ ပထဝီ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ တထာဖြင့် သဟကာရီပစ္စယန္တဘူတောကို ညွှန်းသည်၊ ထို "ပထဝီ"အရ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ရှိသော (လက်မောင်းကို ခေါင်းအုံး၍ အိပ်ရာဝယ် လက်မောင်း၌ ရှိသော) အဇ္ဈတ္တိက ပထဝီလည်းရ၊ အပြင်ဘက်က ခေါင်းအုံးစသည်၌တည်သော (သို့မဟုတ် သူတစ်ပါး၏ ကိုယ်ကိုမှီရာ၌ သူတစ်ပါးကိုယ်၌ တည်သော) ဗဟိဒ္ဓပထဝီလည်းရသည်။

မဓု။ ။ခေဋ္ဌာဒိကော အာပေါ ရသာရမဏဿ ပစ္စယောတိ ယောဇနာ၊ တထာ ပထဝီတိ အဇ္ဈတ္တိကဗဟိရပထဝီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏဿ ပစ္စယောတိ ယောဇနာ၊ ဤသို့ အာပေါ-ပထဝီတို့၏ စပ်ဖို့ရာ "ရသာရမဏဿပစ္စယော" ဟုလည်းကောင်း "ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏဿပစ္စယော" ဟုလည်းကောင်း အပိုထည့်ရမည် ဟုဖွင့်၏၊ အနုဋီကာ၌ "အာရမဏဂ္ဂဟဏေ ပစ္စယော" ဟုထည့်၏၊ မိမိကား ထိုသို့ မထည့်ဘဲ အနက်ပေးလိုက်သည်။

ဂဟေတဗ္ဗဿဟိ။ ။ဤဝါကျကား "တထာ ပထဝီ"၏ အကျယ်တည်း၊ ဤဝါကျ၌ "ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿစ အာဓာရဘူတာ ပထဝီ"နှင့် "နိဿယဘူတာနံ အာဓာရဘူတာ (ပထဝီ)"ကို လိုရင်းဟု မှတ်ပါ၊ ဂဟေတဗ္ဗဿ-အာရုံအဖြစ်ဖြင့် ယူထိုက်သော၊ ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿ-နှိပ်၍ စမ်းကြည့်အပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏၊ အာဓာရဘူတာ၊ ပထဝီ-ကိုလည်းကောင်း၊ ["အာဓာရ" ဟု ရာ၌ တေဇော၊ ဝါယောဓာတ် ၂-ပါးတို့၏ တည်ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။] ဖောဋ္ဌဗ္ဗေန ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿ ကာယဿ-(ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံက ဖိနှိပ်အပ်သော ကာယပသာဒ၏၊) နိယဿဘူတာနံ အာဓာရဘူတာ ပထဝီ-အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဟူသော ဓာတ် ၃-ပါးတို့၏ တည်ရာ ပထဝီကိုလည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူခြင်း၌ ဥပနိဿယဟု မှတ်ပါ။

ဥပ္ပိဋ္ဌနေန ပန။ ။ဤဝါကျကား မဖိနှိပ်ဘဲ ထိမိရုံဖြင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူရာအခါ၌ ပထဝီ၏ ဥပနိဿယဖြစ်ပုံကို ပြသောဝါကျတည်း၊ ပထဝီဓာတ်သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူရာ၌ အမြဲ ဥပနိဿယဖြစ်သောကြောင့် "သဗ္ဗဒါပိစ"ဟု ဆက်ရပြန်သည်။ [သဗ္ဗဒါပိတိ ဥပ္ပိဋ္ဌနကာလေစ

ယတနဿ-၏။ နိဿယဘူတာ-မှိရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီ-ကို၊ ဥပနိဿယောတိ-ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗဒါပိ-အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ တဿာ-ထိုပထဝီဓာတ်၏၊ ဥပနိဿယဘာဝေါ-ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်သည်၊ ယုတ္တောဝေ-သင့်သည်သာ။

ပဉ္စဝဏ္ဏာနန္တိဝစနံ-ဟူသောစကားသည်၊ တဒါဓာရာနံ-ထိုအဆင်းတို့၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ သုတ္တာနံ-ချည်တို့၏၊ နာနာဘာဝဒဿနတ္ထံ-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ပဉ္စပကာရာ-၅ မျိုးအပြားရှိသော ချည်တို့တည်း၊ ပဉ္စဝဏ္ဏာ-တို့။

ဧကန္တတောတိ ဣဒံ-စကားကို၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ (အသက္ကုဏေယျာနံ-၌စပ်၊) ဥပ္ပိဋ္ဌနေန-ဖိနိပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိနိဗ္ဗုဇ္ဈိတံ-အသီးသီး ခွဲခြားခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျာနံ-မတတ်ကောင်းကုန်သော၊ ကလာပန္တရရူပါနံ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ သဗ္ဗာဝါ-ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုကလာပန္တရရုပ်တို့ကို၊ နိဝတ္တနတ္ထံ-နစ်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊ ကသွာ တေသံ နိဝတ္တနံ၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုကလာပန္တရရုပ်တို့သည်၊ ဧကန္တေန-ဧကန်အားဖြင့်၊ အဝိနိဘတ္တာနိ-မခွဲခြားအပ် မခွဲခြားနိုင်သော ရုပ်တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ (ကသွာ-နည်း၊) ကလာပန္တရဂတတ္တာ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေသံ နိဝတ္တနံ ဟောတိ။)

ဝဏ္ဏနိဘာတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုသာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ တဒေဝ-ထိုရူပါယတနကိုပင်၊ အပေက္ခိတွာ-ရှုငဲ့၍၊ သနိဒဿနန္တိ-ဟူ၍၊ နပုံသကနိဒ္ဒေသော-နပုံလိင်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာတိ-ကား၊ နိပ္ပရိယာယရူပါနံ-ပရိယာယ် မဟုတ်မှချ ရူပါရုံဖြစ်ကုန်သော၊ နိလာဒိနံ-နီလ အစရှိကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဖုသိတွာ-ထိတွေ့၍၊ အဇာနိတဗ္ဗတော-မသိထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟုတ်သည့်အတွက် ထိ၍မဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊) ဒိယာဒိနံ-ရှည်သော အရာဝတ္ထု အစရှိကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဖုသိတွာ-၍၊ ဇာနိတဗ္ဗတောစ-သိထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပရိယာ

အနုပ္ပိဋ္ဌနကာလေစ၊-အနု။ "ဖိနိပ်သည်ဖြစ်စေ မဖိနိပ်ဘဲဖြစ်စေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုယူရာ အခါခပ်သိမ်း၌" ဟုလို။]

ဒိယာဒိနံ၊ ပေ၊ ဇာနိတဗ္ဗတော။ ဒိယ၊ ရဿ စသော ပုံသဏ္ဌာန်တို့က ကာယဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဤစကားကို ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ မှန်၏-အရှည်၊ အတိုစသော ပုံသဏ္ဌာန်သည် ပရမတ်မဟုတ်၊ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ စုဝေးတည်နေပုံ အခြင်းအရာကို စွဲ၍ ပညတ်ရသော ဥပါဒါပညတ်၊ အချင်းချင်း ထောက်ဆ၍ (အတိုကိုထောက်၍ "အရှည်" ဟုလည်းကောင်း၊

၅၉၆

အဋ္ဌသာလိနိ မူလဋီကာ

[၃က

ယေန-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့် ဒီဃံ-ရှည်သောအရာဝတ္ထုသည်၊ ရူပါယတနံ-
သည်၊ န-မဟုတ်၊ တံတံနိဿာယာတိ-ကား၊ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသံ-အရှည်အစရှိသော
အားဖြင့် စုဝေးခြင်းရှိသော၊ ဘူတသမုဒါယံ-ဘူတရုပ်အပေါင်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊
တထာတထာဌိတန္တိ-ဟူသော စကားကို၊ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသေန-အရှည် အစရှိသော
အားဖြင့် စုဝေးတည်နေခြင်းအားဖြင့်၊ ဌိတံ-သော၊ ဝဏ္ဏသမုဒါယဘူတံ-အဆင်း
အပေါင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုပင်၊ ဒီဃာဒိဝေါဟာရေန-
အရှည်အစရှိသော ဝေါဟာရအားဖြင့်၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ကေသျှိ-တစ်ခုသော အဆင်းအရောင်၌၊ ဣတရဿ-အခြားသော အဆင်း
အရောင်၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အညမည ပရိစ္ဆိန္နံ-အချင်းချင်း ပိုင်းခြားအပ်
၏၊ [အရိပ်၌ နေပူမရှိ၊ နေပူ၌လည်း အရိပ်မရှိသောကြောင့် “အချင်းချင်း ပိုင်းခြား
ထားအပ်သည်”ဟုလို။]

စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ အနညတ္ထဘာဝေါ (အညတ္ထ+အဘာဝေါ)-ရူပါရုံ မှ
တစ်ပါး အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ [ဝိသယအတွက်၊] တဗ္ဗဟုလ
စာရိတာစ-ထိုရူပါရုံ၌ များစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ [ဂေါစ
ရ အတွက်၊] ဝိသယဂေါစရာနံ-ဝိသယဂေါစရတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊
[အညတ္ထ အညဝိသယေ အဘာဝေါ အနညတ္ထဘာဝေါ၊ တသျှိ ရူပေ ဂေါစရေ
ဗဟုလံ စရတိတိ တထာ၊-မခု။]

အရှည်ကိုထောက်၍ “အတို”ဟုလည်းကောင်း၊ ပညတ်ရသော ဥပနိဓာနပညတ်တည်း၊ ကာယ
ဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကား ပရမတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အရှည်အတို စသည်ဖြင့်
ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်၌ပါရှိသော ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗအာရုံတို့တွင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ
ကို တွေ့ထိ၍ ကာယဝိညာဏဝိထိ ဖြစ်ပြီးနောက်၌ မနောဒွါရဝိထိ ဖြစ်လည်း ဆက်၍ သိအပ်
သိနိုင်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ “ဒီဃာဒိနံ ဖုသိတွာ ဇာနိတဗ္ဗတော”ဟု ဆိုသည်၊ (အနု)၊ အကျိုးမနော
ဒွါရိကဝိထိ၏ သိမှုကို အကြောင်း ကာယဝိညာဏဝိထိ၏ သိမှု၌ တင်စားထားသော ဖလူပစာစကား
တည်း၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့်ယူ၍ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ (ဋီကာကျော်) ရုပ်ပိုင်း၌
အောက်ပါ ပေါရာဏဂါထာကိုပြထားသည်။

ဘူတေ ဖုသိတွာ သဏ္ဌာနံ၊ မနသာ ဂဏှတော ယထာ၊
ပစ္စက္ခတော ဖုသာမိတိ၊ ဝိညေယျာ ဩဝတာ တထာ။

ရူပါယတန နိဒ္ဒေသအဖွင့် ပြီး၏။